

Službeni list

Europske unije

C 327

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 62.
30. rujna 2019.

Sadržaj

IV Obavijesti

OBAVIJESTI INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

Europska komisija

2019/C 327/01	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću i Revizorskom sudu — Konsolidirana računovodstvena dokumentacija Europske unije za financijsku godinu 2018.	1
2019/C 327/02	Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – Izvješće neovisnog revizora	168

HR

IV.

(Obavijesti)

OBAVIJESTI INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

EUROPSKA KOMISIJA

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I REVIZORSKOM SUDU

Konsolidirana računovodstvena dokumentacija Europske unije za financijsku godinu 2018.

(2019/C 327/01)

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
PREDGOVOR	2
POLITIČKI I FINACIJSKI OKVIR I ODGOVORNOST EUROPSKE UNIJE TE NJEZINO UPRAVLJANJE	3
NAPOMENA UZ KONSOLIDIRANU RAČUNOVODSTVENU DOKUMENTACIJU	9
GLAVNI ASPEKTI FINACIJSKE GODINE 2018.	10
KONSOLIDIRANI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI I OBJAŠNENJA	12
BILANCA	13
IZVJEŠTAJ O FINACIJSKOM REZULTATU	14
IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU	15
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NETO IMOVINI	16
BILJEŠKE UZ FINACIJSKE IZVJEŠTAJE	17
RASPRAVA O FINACIJSKOM IZVJEŠTAJU I NJEGOVA ANALIZA	90
IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA I OBJAŠNENJA	104
POJMOVNIK	159
POPIS POKRATA	163

PREDGOVOR

Zadovoljstvo mi je predstaviti godišnju računovodstvenu dokumentaciju za 2018. Ona sadržava sveobuhvatan pregled financija EU-a i izvršenja proračuna za prošlu godinu, uključujući informacije o nepredviđenim obvezama, financijskim obvezama i drugim obvezama Unije. Budući da se u njoj uzima u obzir višegodišnji karakter djelovanja Unije, ova računovodstvena dokumentacija sadržava objašnjenja ključnih financijskih podataka i njihova kretanja. **Konsolidirana godišnja računovodstvena dokumentacija Europske unije** sastavni je dio Komisijina paketa **integriranog financijskog izvješćivanja i izvješćivanja o odgovornost** i bitan je dio našeg vrlo naprednog sustava financijske odgovornosti.

Usprkos njegovu razmjerno skromnom ukupnom iznosu, proračun EU-a znatno utječe na milijune Europljana. Njime se dopunjuju nacionalni proračuni i pridonosi političkim prioritetima u područjima u kojima ima stvarnu vrijednost i može najdjelotvornije pridonijeti ostvarenju rezultata.

Godina 2018. bila je peta godina provedbe tekućeg višegodišnjeg financijskog okvira i svi financijski programi sada su u potpunosti operativni. Kad je riječ o izvršenju proračuna EU-a, ukupna odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila su 173,1 milijardu EUR, dok su odobrena sredstva za plaćanje iznosila 156,7 milijarde EUR. Tijekom cijele godine iz proračuna EU-a osigurana su sredstva kojima se odgovorilo na izazove koji su posljedica složenog geopolitičkog okruženja, a pritom nisu zanemarena jamstva za strateška ulaganja i održivi rast u Europi.

Gotovo polovina sredstava bila je namijenjena poticanju rasta, zapošljavanju i konkurentnosti. Izdvojena su financijska sredstva za istraživanje i inovacije u okviru Obzora 2020., za mala i srednja poduzeća u okviru programa COSME i za obrazovanje u okviru programa Erasmus+. Europski fond za strateška ulaganja, Instrument za povezivanje Europe i Europski strukturni i investicijski fondovi imali su iznimno važnu ulogu. Pozivam vas da na portalu „InvestEU“ (<https://europa.eu/investeu>) pročitate priče o brojnim ulaganjima na razini EU-a.

Sredstvima proračuna EU-a bitno se pridonijelo i u drugim prioritetnim područjima, kao što su sveobuhvatan pristup migracijama, sigurnosna unija i vanjsko djelovanje EU-a. Proračun EU-a omogućio je Uniji snažno djelovanje izvan europskih granica u razdoblju turbulencije u europskom susjedstvu i pridonio je ostvarenju ciljeva međusektorskih politika povezanih s klimatskim promjenama i biološkom raznolikosti. Sredstva dodijeljena u 2018. uključivanju klimatskih pitanja u politike iznosila su više od 32 milijarde EUR, odnosno 20 % ukupnog proračuna.

Zaključno, kontinuirano se pružala potpora za promicanje održivog rasta i očuvanja prirodnih resursa u Europi u okviru zajedničke poljoprivredne politike i ribarstvene politike te putem aktivnosti u području klimatske i okolišne politike u okviru programa LIFE.

Konsolidirana godišnja računovodstvena dokumentacija Europske unije sastavlja se u skladu s **Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor**. Kako bi se pridržavala tih standarda, Komisija dosljedno unapređuje svoja pravila i postupke, organizacijsku strukturu i prilagodljivost. Svrha dosljednog i učinkovitog izvješćivanja nije puko izvršavanje propisanih obveza nego se njime pridonosi odgovornijem trošenju sredstava EU-a. Ono olakšava suradnju s građanima i drugim dionicima te stjecanje njihova povjerenja i pouzdanja u Europsku uniju.

Günther H. OETTINGER

Povjerenik za proračun i ljudske resurse

POLITIČKI I FINANCIJSKI OKVIR I ODGOVORNOST EUROPSKE UNIJE TE NJEZINO UPRAVLJANJE

Europska unija (EU) je unija kojoj države članice dodjeljuje nadležnosti za postizanje zajedničkih ciljeva. Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca.

1. POLITIČKI I FINANCIJSKI OKVIR

Ugovori EU-a

Opći ciljevi i načela kojima se vode Unija i europske institucije definirani su u Ugovorima. Unija i institucije EU-a mogu djelovati samo u okvirima nadležnosti koje su im dodijeljene Ugovorima kako bi se ostvarili ciljevi koji su u njima utvrđeni te to moraju činiti u skladu s načelima supsidijarnosti ⁽¹⁾ i proporcionalnosti. Kako bi ostvarila svoje ciljeve i provela svoje politike, Unija raspolaze potrebnim financijskim sredstvima. Komisija je odgovorna za provedbu ciljeva u suradnji s državama članicama i u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja.

EU radi na ostvarenju ciljeva utvrđenih Ugovorom s pomoću niza instrumenata, od kojih je jedan proračun EU-a. Ostali su instrumenti, primjerice, predlaganje zakonodavstva ili djelovanje u skladu sa strategijama politike.

Politički prioriteti Komisije

Politički prioriteti Komisije definirani su u političkim smjernicama koje je utvrdio predsjednik Komisije. Te smjernice sadržavaju plan djelovanja Komisije koji je u potpunosti dosljedan i usklađen sa strategijom Europa 2020. kao strategijom dugoročnog rasta EU-a.

DESET PRIORITETA

— Novi poticaj za zapošljavanje, rast i ulaganja	— Uravnotežena i napredna trgovinska politika za iskorištavanje prednosti globalizacije
— Povezano jedinstveno digitalno tržište	— Područje pravosuđa i temeljnih prava utemeljeno na uzajamnom povjerenju
— Čvrsta energetska unija s naprednom klimatskom politikom	— Put prema novoj migracijskoj politici
— Bolje povezano i pravednije unutarnje tržište s jačim industrijskim temeljima	— Europa kao jači globalni čimbenik
— Bolje povezana i pravednija ekonomska i monetarna unija (EMU)	— Unija demokratskih promjena

Strategija Europa 2020.

Strategijom Europa 2020., koju su 2010. dogovorili čelnici država ili vlada država članica EU-a, definira se desetogodišnja strategija EU-a o zapošljavanju i rastu na razini EU-a ⁽²⁾. Ta strategija sadržava tri prioriteta koji se međusobno nadopunjuju, odnosno pametan, održiv i uključiv rast, zajedno s pet glavnih ciljeva EU-a.

Proračun EU-a jedna je od poluga EU-a koja pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020. Uvodi se velik broj mjera na nacionalnoj i međunarodnoj razini te na razini EU-a kako bi se postigli konkretni rezultati u vezi sa strategijom Europa 2020.

⁽¹⁾ Na temelju načela supsidijarnosti Unija djeluje samo ako i u mjeri u kojoj ciljeve predloženog djelovanja države članice ne mogu dostatno ostvariti, nego se zbog opsega ili učinka oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije. Na temelju načela proporcionalnosti, sadržaj i oblik djelovanja Unije ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva Ugovora. Vidjeti članak 5. UFEU-a.

⁽²⁾ Vidjeti Komunikaciju Komisije „Europa 2020. – Strategija za pametan, održiv i uključiv rast“, COM(2010)2020, 3. ožujka 2010.

Program održivog razvoja do 2030. ⁽³⁾

Održivi razvoj već je dugo u samom središtu europskog projekta. U Ugovorima EU-a potvrđene su njegove gospodarske, socijalne i okolišne dimenzije koje ne bi trebalo razdvajati. EU se zalaže za razvoj kojim se zadovoljavaju sadašnje potrebe, pri čemu se ne ugrožava mogućnost budućih naraštaja da zadovolje svoje potrebe. Proračun EU-a ima važnu ulogu u suočavanju s brojnim izazovima održivosti, od nezaposlenosti mladih do starenja stanovništva, klimatskih promjena, onečišćenja, održivih izvora energije te migracija. U mandatu aktualne Komisije održivi je razvoj postao glavni element ključnih međusektorskih projekata, sektorskih politika i inicijativa.

Politike financirane iz proračuna EU-a provode se u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) i odgovarajućim sektorskim zakonodavstvom kojim se definiraju programi potrošnje.

Višegodišnji financijski okvir i programi potrošnje

Višegodišnji financijski okvir omogućuje da se za političke prioritete EU-a dodijele financijska sredstva u razdoblju koje je dovoljno dugo da se postigne učinkovitost i definira koherentna dugoročna vizija za korisnike sredstava EU-a i nacionalna tijela koja ih sufinanciraju. Njime se utvrđuju maksimalni godišnji iznosi (gornje granice) za ukupne rashode EU-a i glavne kategorije rashoda (naslovi). Zbrajanjem gornjih granica svih naslova dobiva se ukupna gornja granica za odobrena sredstva za preuzimanje obveza. Višegodišnji financijski okvir donose jednoglasno države članice, koje su usuglasile ciljeve i razinu potrošnje (najviša razina proračunskih obveza i plaćanja), uz suglasnost Europskog parlamenta.

Međuinstitucijski sporazum

Višegodišnji financijski okvir dopunjava se međuinstitucijskim sporazumom ⁽⁴⁾ koji je politički dogovor Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije. Svrha je tog Sporazuma, donesenog 2013. u skladu s člankom 295. UFEU-a, provesti proračunsku disciplinu i poboljšati funkcioniranje postupka donošenja godišnjeg proračuna i suradnju institucija u pogledu proračunskih pitanja te osigurati dobro financijsko upravljanje.

Godišnji proračun

Godišnji proračun izrađuje Komisija i obično se o njemu do sredine prosinca usuglase Europski parlament i Vijeće na temelju postupka iz članka 314. UFEU-a. U skladu s načelom proračunske ravnoteže, ukupni prihodi moraju biti jednaki ukupnim rashodima (odobrenim sredstvima za plaćanje) u određenoj financijskoj godini.

Glavni izvori financijskih sredstava EU-a jesu prihodi od vlastitih sredstava koji se dopunjuju drugim приходima. Postoje tri vrste vlastitih sredstava: tradicionalna vlastita sredstva (kao što su carine i pristojbe na šećer), vlastita sredstva na temelju poreza na dodanu vrijednost (PDV) i vlastita sredstva na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND). Ostali prihodi koji proizlaze iz aktivnosti EU-a (npr. kazne u području tržišnog natjecanja) obično čine manje od 10 % ukupnih prihoda. Sveukupni iznos vlastitih sredstava potrebnih za financiranje proračuna određuje se na temelju ukupnih rashoda umanjениh za ostale prihode. U postojećem VFO-u ukupni iznos vlastitih sredstava ne smije biti veći od 1,20 % ukupnog bruto nacionalnog dohotka (BND) država članica.

Rashodi poslovanja EU-a uključuju razne naslove višegodišnjeg financijskog okvira i to u različitim oblicima, ovisno o načinu dodjele sredstava i upravljanja tim sredstvima. Postoje tri oblika upravljanja za izvršenje proračuna EU-a:

- Podijeljeno upravljanje: zadaće izvršenja proračuna povjeravaju se državama članicama. Na taj način upravlja se s gotovo 75 % rashoda, čime su obuhvaćena područja poput rashoda za poljoprivredu i strukturnih mjera.
- Izravno upravljanje: proračun izravno izvršavaju službe Komisije.
- Neizravno upravljanje: odnosi se na slučajeve kad Komisija zadaću izvršenja proračuna povjerava trećim stranama, kao što su regulatorne agencije EU-a ili međunarodne organizacije.

⁽³⁾ Komunikacija Komisije „Budući koraci za održivu europsku budućnost: europske mjere za održivost”, SWD(2016) 390 final, 22. studenoga 2016.

⁽⁴⁾ Međuinstitucionalni sporazum od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju (2013/C 373/01).

Financijska uredba

Financijska uredba (FU) ⁽⁵⁾ koja se primjenjuje na opći proračun središnji je akt u regulatornoj strukturi financijskih sredstava EU-a kojom se definiraju financijska pravila EU-a primjenjiva na proračun EU-a.

2. UPRAVLJANJE I ODGOVORNOST

2.1. INSTITUCIJSKA STRUKTURA

Organizacijska upravljačka struktura EU-a sastoji se od institucija, agencija i drugih tijela EU-a koja su navedena u bilješki 9. uz konsolidirane financijske izvještaje. Na Europsku investicijsku banku (EIB), Europski investicijski fond (EIF) i Europsku središnju banku (ESB) ne primjenjuje se Financijska uredba. Glavne institucije nadležne za izradu politika i donošenje odluka jesu Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće i Komisija.

Europska komisija je jedinstvena organizacija. Prema Ugovoru Komisija je nadležna za planiranje, pripremu i predlaganje zakonodavnih akata, za upravljanje politikama EU-a, uključujući praćenje provedbe zakonodavstva EU-a i njegovo izvršenje te za dodjelu financijskih sredstava EU-a te za zastupanje EU-a na međunarodnom planu.

Kako je predviđeno Ugovorom ⁽⁶⁾, Komisija izvršava proračun u suradnji s državama članicama. Države članice i Komisija zajedno osiguravaju da se odobrena sredstva koriste u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja. Uredbama se utvrđuju obveze država članica u pogledu nadzora i revizije u izvršenju proračuna i nastalih odgovornosti. Njima se utvrđuju i odgovornosti i detaljna pravila za svaku instituciju u vezi s njezinom ulogom u izvršenju vlastitih izdataka.

Komisija obavlja te zadaće pod vodstvom Kolegija povjerenika, koji određuje prioritete i preuzima političku odgovornost za Komisijine odluke. Predsjednik Komisije, čija je uloga osnažena Ugovorom iz Nice i Ugovorom iz Lisabona, odlučuje o unutarnjoj organizaciji Komisije, pri čemu osigurava da ona djeluje dosljedno, učinkovito i kao jedan kolektiv.

Unutarnje funkcioniranje Komisije temelji se na nizu ključnih načela na kojima se temelji dobro upravljanje: jasne uloge i nadležnosti, snažna usmjerenost na upravljanje rezultatima i usklađenost s pravnim okvirom, jasni mehanizmi odgovornosti, visokokvalitetan i uključiv regulatorni okvir, otvorenost i transparentnost te visoki standardi etičkog djelovanja.

2.2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA KOMISIJE

Europska komisija ima jedinstven sustav upravljanja u kojem se jasno razlikuju političke i upravne nadzorne strukture te su jasno definirane razine nadležnosti i financijske odgovornosti ⁽⁷⁾. Taj se sustav temelji na Ugovorima, a struktura se razvila kako bi se prilagodila promjenjivom okruženju i kako bi ostala usklađena s najboljom praksom utvrđenom relevantnim međunarodnim standardima ⁽⁸⁾.

Komisija je u 2018. donijela tzv. paket mjera o upravljanju ⁽⁹⁾, kojim su se značajno pojednostavnili i ojačali mehanizmi korporativnog upravljanja i iskorišteni rezultati nedavnih revizijskih aktivnosti Europskog revizorskog suda ⁽¹⁰⁾ i Unutarnje službe za reviziju.

— Kolegij povjerenika preuzima kolektivnu političku odgovornost za rad Komisije. Operativno izvršenje proračuna povjereno je glavnim direktorima i načelnicima službi koji vode upravne strukture Komisije ⁽¹¹⁾.

⁽⁵⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredbama (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193 od 30. srpnja 2018., str. 1.).

⁽⁶⁾ Članak 317. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

⁽⁷⁾ Više pojedinosti dostupno je u Komunikaciji predsjednika Junckera i potpredsjednika Timmermansa: Upravljanje u Europskoj komisiji, C(2017) 6915 final od 11. listopada 2017., URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c_2017_6915_final_en.pdf.

⁽⁸⁾ Npr. unutarnji standardi kontrole temelje se na načelima unutarnje kontrole okvira COSO 2013.

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/governance-in-the-commission_en. Više pojedinosti o toj temi dostupno je u Komunikaciji Komisije C(2018)7704 „Streamlining and strengthening corporate governance within the European Commission”, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/streamlining-strengthening-corporate-governance-european-commission_en.pdf.

⁽¹⁰⁾ Tematsko izvješće br. 27/2016 „Upravljanje u Europskoj komisiji – provodi li se najbolja praksa?”

⁽¹¹⁾ Zbog toga se pojam „Europska komisija” odnosi na instituciju, odnosno Kolegij, koji čine članovi Komisije, te na njezinu upravu kojom upravljaju glavni direktori njezinih glavnih uprava (i rukovoditelji ostalih upravnih struktura kao što su službe, uredi i izvršne agencije).

- Kolegij delegira zadaće financijskog upravljanja glavnim direktorima ili načelnicima službi koji time postaju dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja. Te se zadaće mogu dalje delegirati direktorima, načelnicima odjela i drugim osobama koji time postaju dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja. Dužnosnici za ovjeravanje nadležni su za cjelokupan upravljački proces, od određivanja što se treba napraviti da bi se ostvarili ciljevi politika koje je odredila institucija do upravljanja aktivnostima s operativnog i proračunskog aspekta.
- Odbor za praćenje tijeka revizije rati provedbu revizija, osobito Službe za unutarnju reviziju, ali i na temelju revizija Europskog revizorskog suda.
- Korporativni upravni odbor, koji vodi predsjednik Komisije a kojim predsjedava glavni tajnik, redovito okuplja glavne direktore odgovorne za proračun, ljudske resurse sigurnost i Glavnog direktora pravne službe. Ulogu promatrača imaju članovi odgovorni za proračun i administraciju iz kabineta predsjednika Komisije te šefovi kabineta članova Komisije zaduženih za proračun, ljudske resurse i administraciju. Taj Odbor osigurava koordinaciju i nadzor pitanja korporativnog upravljanja te pruža savjete i smjernice u područjima kao što su upravljanje financijskim i ljudskim resursima, upravljanje rizicima, upravljanje rezultatima, upravljanje IT sustavom, kibersigurnost i fizička sigurnost, kontinuitet poslovanja i upravljanje informacijama. Na taj način Korporativni upravni odbor osigurava da u Komisiji postoje potrebne strukture, procesi i administrativne politike kojima se učinkovito i djelotvorno ostvaruju politički prioriteti Kolegija i obavljaju zadaće koje su mu dodijeljene Ugovorima.

2.3. FINANCIJSKO UPRAVLJANJE U KOMISIJI

U Komisiji su uloge i nadležnosti za financijsko upravljanje jasno definirane (npr. u Financijskoj uredbi) i primijenjene. Riječ je o decentraliziranom pristupu s jasno definiranim nadležnostima u cilju stvaranja administrativne kulture kojom se javni službenici potiču da preuzmu odgovornost za aktivnosti nad kojima imaju kontrolu i da im se omogući kontrola nad aktivnostima za koje su odgovorni.

Komisija može izvršnim agencijama delegirati ovlasti za provedbu određenih programa. Odluke o namjeni rashoda mogu provoditi druge institucije ili tijela ili se mogu provoditi zajedno s njima. Velikim dijelom proračunskih sredstava upravlja se u okviru sustava podijeljenog upravljanja s državama članicama, prije svega u području strukturnih fondova i poljoprivrede.

Zadaće izvršenja proračuna povjeravaju se i:

- nacionalnim agencijama,
- grupi Europske investicijske banke,
- trećim zemljama,
- međunarodnim organizacijama (npr. Svjetskoj banci ili Ujedinjenim narodima),
- i drugim subjektima.

Glavni direktori koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja odgovorni su za dobro financijsko upravljanje sredstvima. Dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja moraju, pri izvršavanju proračuna, poštovati odredbe Financijske uredbe i uspostaviti odgovarajući okvir unutarnje kontrole. Ciljevi unutarnje kontrole usmjereni su, među ostalim, na sljedeće:

- djelotvornost, učinkovitost i ekonomičnost operacija,
- financijsku kontrolu i sprječavanje prijevara,
- integritet i etiku,
- upravljanje ljudskim resursima,
- pouzdano izvještavanje,
- komunikaciju
- i zaštitu imovine i informacija.

Svaki dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja može se osloniti na pomoć viših ili srednjih rukovoditelja zaduženih za upravljanje rizicima i unutarnju kontrolu u obavljanju zadaća nadzora i praćenja provedbe sustava unutarnje kontrole. Središnje službe Komisije pružaju smjernice i savjete i promiču najbolju praksu.

U kontekstu Komisijina ciklusa strateškog planiranja i programiranja svaki dužnosnik za ovjeravanje mora izraditi godišnje izvješće o radu (AAR) o aktivnostima te postignućima i rezultatima politike u prethodnoj godini. U tom izvješću dotični dužnosnik izjavljuje da su sredstva korištena u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja te da je uveo postupke kontrole kojima se jamči zakonitost i pravilnost temeljnih transakcija. Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti glavno je sredstvo na razini Komisije koje **Kolegiju povjerenika omogućuje preuzimanje političke odgovornosti za upravljanje proračunom.**

Računovodstveni službenik Komisije odgovoran je na središnjoj razini za upravljanje riznicom, postupke povrata, utvrđivanje računovodstvenih pravila utemeljenih na Međunarodnim računovodstvenim standardima i metodama za javni sektor, potvrđivanje računovodstvenih sustava i izradu godišnje konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a. Osim toga, računovodstveni službenik potpisuje godišnju računovodstvenu dokumentaciju, pri čemu izjavljuje da su u njoj vjerno prikazani, u svim bitnim aspektima, financijsko stanje, rezultati operacija i novčani tokovi Unije. Godišnju računovodstvenu dokumentaciju donosi Kolegij povjerenika. Računovodstveni službenik obavlja svoju funkciju neovisno i ima veliku odgovornost za financijsko izvješćivanje u Komisiji. I funkcija unutarnjeg revizora Komisije je centralizirana i neovisna te se u okviru nje pružaju neovisni savjeti, mišljenja i preporuke o kvaliteti i funkcioniranju sustava unutarnje kontrole u okviru Komisije, agencija EU-a i drugih neovisnih tijela.

2.4. OKVIR USPJEŠNOSTI

Provedba čvrstih okvira uspješnosti ključna je ako se žele osigurati snažna usmjerenost na rezultate, dodana vrijednost EU-a i dobro upravljanje programima EU-a. Okvir uspješnosti proračuna EU-a detaljno je utvrđen i na temelju standardnog indeksa uspješnosti proračunskih okvira postiže bolje rezultate od bilo koje zemlje članice Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD). Okvir uspješnosti proračuna EU-a uključuje nekoliko vrsta i razina strateških ciljeva, općih ciljeva i ciljnih vrijednosti, uključujući strategiju Europa 2020. i druge političke prioritete. Moraju se uzeti u obzir i komplementarnost i uključivanje politika i programa te ključna uloga država članica u izvršenju proračuna EU-a.

- Ciljevi, pokazatelji i ciljne vrijednosti definirani su pravnom osnovom pojedinih programa i Komisija svake godine o njima izvješćuje u **programskim izvještajima** koji su priloženi nacrtu proračuna. Oni sadržavaju sve ključne informacije koje su potrebne za detaljan pregled programa i mjerenje uspješnosti, što uključuje financijske obveze u sedmogodišnjem razdoblju, osnovne vrijednosti kojima se mjeri uspješnost programa (početne vrijednosti za mjere politike), završne vrijednosti (koje se trebaju postići na kraju višegodišnjeg programskog razdoblja) i ciljne vrijednosti koje se trebaju postići tijekom provedbe.
- Kako bi osigurala raspodjelu resursa prema prioritetima te uspješnu provedbu i ostvarivanje dodane vrijednosti svakog djelovanja, Komisija promiče kulturu uspješnosti u svim službama Komisije. Nadalje, posljednjih je godina razvila pristup kojim se promiče bolja ravnoteža usklađenosti i uspješnosti.
- **Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti** sadržava sveobuhvatan pregled uspješnosti, upravljanja i zaštite proračuna EU-a. U njemu se objašnjava način na koji se proračunom EU-a podupiru politički prioriteti Europske unije i opisuju rezultati postignuti sredstvima iz proračuna EU-a te uloga Komisije u osiguravanju i promicanju najviših standarda proračunskog i financijskog upravljanja.
- Europski revizorski sud sustavno i temeljito ocjenjuje kvalitativne aspekte proračunskog planiranja, uključujući aspekt uspješnosti, u okviru svojeg redovnog godišnjeg izvješćivanja i tematskih izvješća.

Svi ti elementi omogućuju proračunskom tijelu da zauzme čvrst stav da se pri odlučivanju o sljedećem godišnjem proračunu uspješnost smatra bitnim čimbenikom.

2.5. FINACIJSKO IZVJEŠĆIVANJE

Glavni je element financijskog izvješćivanja EU-a **integriran skup financijskih izvješća i izvješća o odgovornosti**, koji se sastoji od konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a, godišnjeg izvješća o upravljanju i uspješnosti, koje uključuje i izvješće o ocjeni financija u skladu s člankom 247. stavkom 1. točkom (e), godišnjeg izvješća o unutarnjoj reviziji, dugoročnog predviđanja budućih priljeva i odljeva koje se odnosi na sljedećih pet godina i izvješće o daljnjem postupanju u vezi s razrješnicom. Zahvaljujući integriranom skupu financijskih izvješća i izvješća o odgovornosti javnost ima uvid u opsežan pregled financijskog i operativnog stanja EU-a svake godine.

U konsolidiranoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a navedene su financijske informacije o aktivnostima institucija, agencija i ostalih tijela EU-a na temelju računovodstva koje se vodi na temelju načela nastanka poslovnih događaja i na temelju proračunskog računovodstva. Ta računovodstvena dokumentacija ne uključuje godišnju računovodstvenu dokumentaciju država članica.

Konsolidirana godišnja računovodstvena dokumentacija EU-a sastoji se od dva odvojena, ali povezana dijela:

- (a) konsolidiranih financijskih izvještaja i
- (b) izvještaja o izvršenju proračuna koji sadržavaju zbirni prikaz izvršenja proračuna.

Osim toga, konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a prilaže se i Rasprava o financijskom izvještaju i njegova analiza (FSDA) koja sadržava sažeti pregled značajnih promjena i kretanja u financijskim izvještajima te u kojoj se objašnjavaju značajni rizici i neizvjesnosti s kojima se suočava EU i koji se trebaju ukloniti u budućnosti.

Izvješćivanje i odgovornost u Komisiji:

Integrirano financijsko izvješćivanje i izvješćivanje o odgovornosti Članak 247. Financijske uredbe	<ul style="list-style-type: none"> — Konsolidirana godišnja računovodstvena konsolidacija EU-a — Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti (uključujući izvješće o ocjeni financija EU-a) — Godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji — Dugoročna predviđanja budućih priljeva i odljeva koje se odnosi na sljedećih pet godina — Izvješće o daljnjem postupanju u vezi s razrješnicom
Ostala izvješća	<ul style="list-style-type: none"> — Informativni paket o govoru o stanju Unije — Opće izvješće o aktivnostima EU-a — Godišnja izvješća o aktivnostima Glavnih uprava — Izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju

2.6. VANJSKA REVIZIJA I POSTUPAK DAVANJA RAZRJEŠNICE

Vanjska revizija

Europski revizorski sud vanjski je revizor institucija (i tijela) EU-a. Zadaća je Revizorskog suda pridonijeti poboljšanju financijskog upravljanja EU-om, promicati odgovornost i transparentnost te djelovati kao neovisni zaštitnik financijskih interesa građana EU-a. Njegova je uloga kao neovisnog vanjskog revizora EU-a provjeriti da su financijska sredstva EU-a ispravno obračunana, da se prikupljaju i troše u skladu s relevantnim pravilima i uredbama te da je dobivena najbolja vrijednost za uloženi novac.

U okviru svojih zadata Revizorski sud sastavlja sljedeća izvješća za Europski parlament i Vijeće:

1. godišnje izvješće o aktivnostima koje se financiraju iz općeg proračuna, s obrazloženjem svojih zaključaka o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji i temeljnim transakcijama
2. mišljenje temeljeno na reviziji i uključeno u godišnje izvješće u obliku izjave o jamstvu o i. pouzdanosti računovodstvene dokumentacije i ii. zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, što uključuje prikupljene prihode i plaćanja krajnjim korisnicima i
3. tematska izvješća koja obuhvaćaju tematska područja i tematska godišnja izvješća (primjerice o Europskom razvojnom fondu, o agencijama EU-a).

Razrješnica

Zadnja je faza proračunskog ciklusa postupak davanja razrješnice za danu financijsku godinu. Taj postupak predstavlja političku dimenziju vanjske kontrole izvršenja proračuna i odluku na temelju koje tijelo koje daje razrješnicu (odnosno Europski parlament, na temelju preporuke Vijeća) „oslobađa” Komisiju (i druga tijela EU-a) odgovornosti za upravljanje određenim proračunom. Ta se odluka temelji na pregledu konsolidirane godišnje računovodstvene dokumentacije i niza Komisijinih izvješća (godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti, izvješće o daljnjem postupanju u vezi s razrješnicom za prošlu godinu i godišnje izvješće o provedenim unutarnjim revizijama upućeno tijelu nadležnom za davanje razrješnice) te na godišnjem izvješću Europskog revizorskog suda, revizorskom mišljenju (izjava o jamstvu) i tematskim izvješćima. Uzimaju se u obzir i Komisijini pisani odgovori na pitanja i dodatni zahtjevi za informacijama te saslušanja povjerenika za proračunska pitanja i povjerenika i glavnih direktora nadležnih za glavna područja potrošnje i glavnog tajnika pred članovima Odbora Europskog parlamenta za kontrolu proračuna.

Tri su moguća ishoda postupka davanja razrješnice: davanje, odgoda ili odbijanje razrješnice. Završna izvješća o razrješnici sadržavaju i specifične zahtjeve koje Komisiji upućuju Europski parlament i Vijeće. Za te se zahtjeve sastavlja dodatno izvješće u kojem Komisija opisuje konkretne mjere koje je poduzela ili koje namjerava poduzeti.

NAPOMENA UZ KONSOLIDIRANU RAČUNOVODSTVENU DOKUMENTACIJU

Konsolidirana godišnja računovodstvena dokumentacija Europske unije za 2018. sastavljena je na temelju informacija dobivenih od institucija i tijela u skladu s člankom 246. stavkom 2. Financijske uredbe koja se primjenjuje na opći proračun Europske unije. Ovime izjavljujem da je računovodstvena dokumentacija sastavljena u skladu s glavom XIII. Financijske uredbe i računovodstvenim načelima, pravilima i metodama navedenima u bilješkama uz financijske izvještaje.

Računovodstveni službenici tih institucija i tijela dostavili su mi sve informacije potrebne za sastavljanje računovodstvene dokumentacije u kojima su prikazani imovina i obveze Europske unije te izvršenje proračuna te potvrđuju njihovu pouzdanost.

Ovime potvrđujem da na temelju navedenih informacija i provjera koje sam smatrala potrebnima za ovjeru računovodstvene dokumentacije Europske komisije imam odgovarajuće jamstvo da su financijsko stanje, rezultati operacija i novčani tokovi Europske unije u svim bitnim aspektima u računovodstvenoj dokumentaciji točno iskazani.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Računovodstveni službenik Komisije

21. lipnja 2019.

GLAVNI ASPEKTI FINANCIJSKE GODINE 2018.

Izvršenje proračuna Unije za 2018.

Doneseni proračun za 2018. bio je usmjeren na dva glavna prioriteta za Europu od deset prioriteta koje je predsjednik Juncker utvrdio na početku mandata Komisije. Prvi se prioritet odnosio na odgovor Europe na nove izazove koji su posljedica složenog geopolitičkog okruženja, od upravljanja migracijama do zaštite vanjskih granica EU-a i sigurnosti građana. Drugi se prioritet odnosio na strateška ulaganja i održivi razvoj u cilju poticanja ekonomske kohezije i zapošljavanja, osobito mladih. Osim ta dva jasno definirana prioriteta, proračun EU-a za 2018. i drugi instrumenti poslužili su u 2018. za pružanje potpore poljoprivrednicima i ruralnom razvoju te bolje povezivanje i jačanje strateških interkonekcija i mreža među državama članicama EU-a zahvaljujući uspostavi jedinstvenog digitalnog tržišta i energetske unije. Komisija je i dalje podupirala stvaranje imidža EU-a na vanjskome planu kao ključnog gospodarskog i političkog partnera te njegove vodeće uloge u osiguravanju međunarodnih ulaganja i humanitarne pomoći.

Kad je riječ o izvršenju proračuna EU-a u 2018., ukupna odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila su 173,1 milijardu EUR, dok su odobrena sredstva za plaćanje iznosila 156,7 milijarde EUR.

Gotovo polovina sredstava, odnosno odobrena sredstva za preuzimanje obveza u iznosu od 87,4 milijarde EUR, bila su namijenjena poticanju pametnog i uključivog **rasta, zapošljavanja, konkurentnosti i kohezije**. To je uključivalo financijska sredstva za istraživanje i inovacije u okviru Obzora 2020., za obrazovanje u okviru programa Erasmus+, za mala i srednja poduzeća u okviru programa COSME, Instrument za povezivanje Europe, jamstveni fond za Europski fond za strateška ulaganja (EFSU) koji je glavno sredstvo Plana ulaganja za Europu te sredstva za poticanje konvergencije među državama članicama i regijama u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova. Nadalje, potpora **europskim poljoprivrednicima** osigurana iz proračuna EU-a iznosila je 44,4 milijardi EUR u plaćanjima.

Proračunska sredstva korištena su i za jačanje **vanjskih granica** Unije te rješavanje problema **migracijske i izbjegličke krize** tako što su se financirala mjere koje uključuju pomoć za hitne slučajeve, premještanje, zaštitu granica, preseljenje, vraćanje i integraciju izbjeglica i tražitelja azila. Konačno, proračunom su se nastavili financirati programi kojima se podupire zaštita pravosuđa i temeljnih prava i socijalne kohezije kako bi europska društva bila uključiva, slobodna i pravedna.

Povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije*Kontekst*

Građani Ujedinjene Kraljevine glasali su 23. lipnja 2016. na referendumu o članstvu u Europskoj uniji, a većina glasača izjasnila se za izlazak. Ujedinjena Kraljevina je 29. ožujka 2017. službeno obavijestila Europsko vijeće o svojoj namjeri da se povuče iz EU-a i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom). Time je aktiviran članak 50. Ugovora o Europskoj uniji, kojim je utvrđen postupak povlačenja države članice iz Unije.

Postupak pregovora

Komisija je 19. ožujka 2018. objavila Nacrt sporazuma o povlačenju u kojemu je naveden napredak ostvaren tijekom pregovora. Kad je riječ o financijskom dogovoru iz Nacrta sporazuma o povlačenju, EU i Ujedinjena Kraljevina izradile su pravni tekst na temelju napretka ostvarenog u prvoj fazi pregovora.

Zajedničko izvješće objavljeno je 14. studenoga 2018. u kojem se navodi da je na razini pregovarača dogovoren cijeli tekst nacrtu sporazuma o povlačenju dogovoren i nacrt političke deklaracije o okviru za budući odnos Ujedinjene Kraljevine i Europske unije. Istog je dana objavljen ažuriran i usuglašen nacrt sporazuma o povlačenju u kojem je Ujedinjena Kraljevina pristala platiti sve svoje obveze na temelju postojećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i prethodnih financijskih okvira kao da je i dalje država članica, uključujući njezin udio u obvezama i nepredviđenim obvezama Unije. Vlada UK-a odobrila je 14. studenoga Nacrt sporazuma o povlačenju, a Europsko vijeće potvrdilo ga je 25. studenoga 2018. Vijeće (članak 50.) je 11. siječnja 2019. odobrilo odluku o zaključenju Sporazuma o povlačenju te je poslalo na odobrenje u Europski parlament. Europsko vijeće pristalo je 21. ožujka 2019. na zahtjev Ujedinjene Kraljevine, u skladu s postupkom utvrđenim u članku 50. UEU-a, produljiti rok za izlazak Ujedinjene Kraljevine do 22. svibnja 2019., pod uvjetom da Donji dom britanskog parlamenta odobri Sporazum o povlačenju najkasnije do 29. ožujka 2019. ili do 12. travnja 2019. ako se Sporazum ne odobri ⁽¹²⁾. Donji dom britanskog parlamenta nije nakon toga odobrio Sporazum o povlačenju u razdoblju do 29. ožujka 2019. tako da je Europsko vijeće ponovno na zahtjev Ujedinjene Kraljevine pristalo 10. travnja 2019. produljiti rok za izlazak Ujedinjene Kraljevine do 31. listopada 2019. ⁽¹³⁾. Povlačenje bi trebalo nastupiti prvog dana mjeseca koji slijedi nakon dovršetka postupaka ratifikacije ili 1. studenoga 2019., ovisno o tome što nastupi ranije. Ujedinjena Kraljevina smatrat će se državom članicom sve do novog datuma o povlačenju te će imati sva prava i obveze u skladu s člankom 50. UEU-a te u svakom trenutku može povući obavijest o povlačenju.

Financijski dogovor i godišnja računovodstvena dokumentacija EU-a za 2018.

Kad je riječ o financijskom dogovoru, u Nacrtu sporazuma o povlačenju objavljenom 14. studenoga 2018. navodi se da će Ujedinjena Kraljevina platiti sve svoje obveze na temelju postojećeg VFO-a i prethodnih financijskih okvira kao da je i dalje država članica. Točnije, u Nacrtu sporazuma o povlačenju navodi se da će Ujedinjena Kraljevina preuzeti obveze prema Uniji u pogledu svojeg udjela u:

- proračunskim obvezama iz proračuna Unije i proračuna decentraliziranih agencija Unije koje su nepodmirene na dan 31. prosinca 2020. – vidjeti članak 140. Nacrta sporazuma o povlačenju;
- financiranju obveza Unije nastalih do 31. prosinca 2020., uz određena izuzeća – vidjeti članak 142.;
- nepredviđenim financijskim obvezama Unije koje proizlaze iz financijskih operacija dogovorenih/odobrenih prije datuma povlačenja – vidjeti članke 143. i 144. i
- plaćanjima potrebnima za izvršenje nepredviđenih obveza Unije koje dopijevaju zbog pravnih predmeta koji se odnose na financijske interese Unije (pod uvjetom da se činjenice koje čine meritum tih predmeta nisu dogodile nakon 31. prosinca 2020.) – vidjeti članak 147.

U trenutku potpisivanja ove računovodstvene dokumentacije i zbog činjenice da Ujedinjena Kraljevina još nije ratificirala Sporazum, stvarni datum povlačenja i način povlačenja (s dogovorom ili bez dogovora) još nisu poznati. S obzirom na postojeću situaciju ne postoji financijski učinak na konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju za 2018.

⁽¹²⁾ Odluka Europskog vijeća (EU) 2019/476, donesena u dogovoru s Ujedinjenom Kraljevinom, od 22. ožujka 2019. o produljenju razdoblja iz članka 50. stavka 3. UEU-a (SL L 80I, 22.3.2019., str. 1.).

⁽¹³⁾ Odluka Europskog vijeća (EU) 2019/584 donesena u dogovoru s Ujedinjenom Kraljevinom od 11. travnja 2019. o produljenju razdoblja na temelju članka 50. stavka 3. UEU-a (SL L101, 11.4.2019., str. 1.).

KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I OBJAŠNENJA ⁽¹⁴⁾

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
BILANCA	13
IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU	14
IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU	15
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NETO IMOVINI	16
BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE	17
1. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE	17
2. BILJEŠKE UZ BILANCU	30
3. BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU	57
4. NEPREDVIĐENE OBVEZE I NEPREDVIĐENA IMOVINA	65
5. PRORAČUNSKE I PRAVNE OBVEZE	69
6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA	73
7. IZVJEŠĆIVANJE POVEZANIH OSOBA	84
8. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE	86
9. OPSEG KONSOLIDACIJE	86

⁽¹⁴⁾ Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci iz tablica koje slijede možda ne daju točan zbroj.

BILANCA

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
DUGOTRAJNA IMOVINA			
Nematerijalna imovina	2.1.	446	405
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.2.	11 185	10 745
Ulaganja obračunata metodom udjela	2.3.	591	581
Financijska imovina	2.4.	65 231	59 980
Predfinanciranje	2.5.	26 006	25 022
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.6.	416	611
		103 875	97 344
KRATKOTRAJNA IMOVINA			
Financijska imovina	2.4.	4 168	8 655
Predfinanciranje	2.5.	23 968	24 005
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.6.	24 248	11 755
Zalihe	2.7.	73	295
Novac i novčani ekvivalenti	2.8.	18 113	24 111
		70 570	68 821
UKUPNA IMOVINA		174 444	166 165
DUGOROČNE OBVEZE			
Mirovine i ostala primanja zaposlenika	2.9.	(80 456)	(73 122)
Rezerviranja	2.10.	(3 281)	(2 880)
Financijske obveze	2.11.	(53 289)	(50 063)
		(137 025)	(126 065)
KRATKOROČNE OBVEZE			
Rezerviranja	2.10.	(852)	(659)
Financijske obveze	2.11.	(2 617)	(6 850)
Dugovanja	2.12.	(32 227)	(39 048)
Obračunati rashodi i odgođeni prihod	2.13.	(63 186)	(63 902)
		(98 882)	(110 459)
UKUPNE OBVEZE		(235 907)	(236 524)
NETO IMOVINA			
Pričuve	2.14.	4 961	4 876
Iznosi koji će se zatražiti od država članica (*)	2.15.	(66 424)	(75 234)
NETO IMOVINA		(61 463)	(70 359)

(*) Europski parlament donio je proračun 12. prosinca 2018. u skladu s kojim će države članice prikupiti sredstva za plaćanje kratkoročnih obveza Unije iz vlastitih sredstava ili će se za ta sredstva državama članicama uputiti poziv za uplatu u 2019. Osim toga, u skladu s člankom 83. Pravilnika o osoblju (Uredba Vijeća 259/68 od 29. veljače 1968. kako je izmijenjena), države članice zajedno preuzimaju jamstva za obveze za mirovine.

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

u milijunima EUR

	Bilješka	2018.	2017.
PRIHODI			
Prihodi od nerazmjenskih transakcija			
Sredstva na temelju BND-a	3.1.	105 780	78 620
Tradicionalna vlastita sredstva	3.2.	22 767	20 520
Sredstva na temelju PDV-a	3.3.	17 624	16 947
Novčane kazne	3.4.	6 740	4 664
Povrat troškova	3.5.	2 215	1 879
Ostalo	3.6.	3 312	10 376
		158 438	133 006
Prihodi od razmjenskih transakcija			
Financijski prihodi	3.7.	3 115	1 845
Ostalo	3.8.	1 379	1 332
		4 494	3 177
Ukupni prihodi		162 932	136 183
RASHODI			
Koje su izvršile države članice	3.9.		
Europski fond za jamstva u poljoprivredi		(43 527)	(44 289)
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i ostali instrumenti za ruralni razvoj		(13 149)	(11 359)
Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond		(30 230)	(17 650)
Europski socijalni fond		(11 935)	(7 353)
Ostalo		(2 826)	(1 253)
Koje su izvršili Komisija, izvršne agencije i skrbnički fondovi	3.10.	(17 551)	(15 738)
Koje su izvršili druge agencije i tijela EU-a	3.11.	(3 396)	(2 667)
Koje su izvršili treće zemlje i međunarodne organizacije	3.11.	(4 016)	(4 115)
Koje su izvršila druga tijela	3.11.	(3 569)	(1 478)
Troškovi za osoblje i mirovine	3.12.	(10 929)	(10 002)
Promjene aktuarskih pretpostavki za primanja zaposlenika	3.13.	—	(3 544)
Financijski troškovi	3.14.	(1 677)	(1 896)
Ostali rashodi	3.15.	(6 208)	(6 756)
Ukupni rashodi		(149 014)	(128 101)
POSLOVNI REZULTAT GODINE		13 918	8 082

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU

	u milijunima EUR	
	2018.	2017.
Poslovni rezultat godine	13 918	8 082
Poslovne aktivnosti		
Amortizacija nematerijalne imovine	104	99
Amortizacija materijalne imovine	998	888
Gubitak od umanjenja vrijednosti ulaganja (poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti)	—	—
(Povećanje)/smanjenje zajmova	1 041	497
(Povećanje)/smanjenje iznosa predfinanciranja	(947)	(3 557)
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija	(12 299)	(745)
(Povećanje)/smanjenje zaliha	222	130.
(Povećanje)/smanjenje mirovina i ostalih primanja zaposlenika	7 334	5 891
Povećanje/(smanjenje) rezerviranja	594	928
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza	(1 007)	(438)
Povećanje/(smanjenje) dugovanja	(6 821)	(957)
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda i odgođenog prihoda	(716)	(3 678)
Proračunski višak iz prethodne godine obračunat kao nenovčani prihod	(556)	(6 405)
Ponovno mjerenje obveze za primanja zaposlenika (nenovčane promjene nisu uključene u izvještaj o financijskom rezultatu)	(4 396)	—
Ostala nenovčana kretanja	(71)	3
Investicijske aktivnosti		
(Povećanje)/smanjenje nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme	(1 583)	(1 687)
(Povećanje)/smanjenje ulaganja obračunatih metodom udjela	(9)	(53)
(Povećanje)/smanjenje financijske imovine raspoložive za prodaju	(1 811)	(3 190)
(Povećanje)/smanjenje financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	7	(22)
NETO NOVČANI TOK	(5 998)	(4 474)
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	(5 998)	(4 474)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	24 111	28 585
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	18 113	24 111

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NETO IMOVINI

u milijunima EUR

	Iznosi koji će se povući iz akumuliranog viška/(manjka) država članica	Ostale pričuve	Revalorizacijska pričuva	Neto imovina
STANJE NA DAN 31.12.2016.	(76 881)	4 516	325	(72 040)
<i>Promjene pričuve Jamstvenog fonda</i>	(20)	20	—	—
<i>Promjene fer vrijednosti</i>	—	—	(2)	(2)
<i>Ostalo</i>	(11)	62	(46)	5
<i>Proračunski rezultat iz 2011. koji se vraća državama članicama</i>	(6 405)	—	—	(6 405)
<i>Poslovni rezultat godine</i>	8 082	—	—	8 082
STANJE NA DAN 31.12.2017.	(75 234)	4 598	278	(70 359)
<i>Promjene pričuve Jamstvenog fonda</i>	(186)	186	—	—
<i>Promjene fer vrijednosti</i>	—	—	(47)	(47)
<i>Ponovna mjerenja obveza za primanja zaposlenika</i>	(4 396)	—	—	(4 396)
<i>Ostalo</i>	30	(54)	—	(24)
<i>Proračunski rezultat iz 2017. koji se vraća državama članicama</i>	(556)	—	—	(556)
<i>Poslovni rezultat godine</i>	13 918	—	—	13 918
STANJE NA DAN 31.12.2018.	(66 424)	4 730	231	(61 463)

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE**1. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE****1.1. PRAVNA OSNOVA I RAČUNOVODSTVENA PRAVILA**

Računovodstvo EU-a vodi se u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 ⁽¹⁵⁾ (dalje u tekstu Financijska uredba (FU)).

U skladu s člankom 80. Financijske uredbe, EU sastavlja svoje financijske izvještaje na temelju računovodstvenih pravila koji se vode načelom nastanka poslovnih događaja i koji se temelje na međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRSJS). Ta računovodstvena pravila, koja za Komisiju donosi računovodstveni službenik, moraju primjenjivati sve institucije i tijela EU-a na koje se primjenjuje konsolidacija kako bi se utvrdio jedinstven niz pravila za računovodstvo, potvrđivanje i prikaz računovodstvene dokumentacije radi usklađivanja postupka sastavljanja financijskih izvještaja i konsolidacije.

Primjena novih i izmijenjenih računovodstvenih pravila Europske unije

Revidirana računovodstvena pravila Europske unije (EAR) koja se primjenjuju na godišnja razdoblja koja počinju 1. siječnja 2018. ili nakon tog datuma

U tekućoj godini postala je obvezna primjena sljedećih računovodstvenih pravila koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije:

- revizija računovodstvenog pravila Europske unije 12 „Primanja zaposlenika”: revidirano računovodstveno pravilo Europske unije 12 usvojio je računovodstveni službenik u 2017. koje se temelji na novom MRSJS-u 39 „Primanja zaposlenika” objavljenom u srpnju 2016. Kad je riječ o prvoj primjeni revidiranog pravila EAR 12, nije bilo značajnih učinaka na konsolidirane financijske izvještaje EU-a, osim što se dobit ili gubitak koji proizlaze iz promjena aktuarskih pretpostavki izravno priznaje kao neto imovina, za razliku od prethodnog pravila prema kojemu se priznavalo kroz dobit ili gubitak.

Novo računovodstveno pravilo Europske unije koje je usvojeno ali se još ne primjenjuje na dan 31. prosinca 2018.

EU nije primijenio sljedeće novo računovodstveno pravilo EU-a, koje je usvojio računovodstveni službenik Komisije ali koje se još ne primjenjuje:

- novo računovodstveno pravilo Europske unije 20 „Kombinacije javnog sektora” (koje se primjenjuje na godišnja razdoblja koja počinju 1. siječnja 2019. ili nakon tog datuma): Prema računovodstvenom pravilu Europske unije br. 20, koje se temelji na MRSJS-u 40 „Kategorizacija subjekata javnog sektora”, javni sektor klasificira se u dvije različite kategorije ovisno o tome provodi li se operacija na temelju zajedničke kontrole ili bez nje: i. objedinjavanje u kojem se operacija temelji na knjigovodstvenim vrijednostima subjekta i EU-a zajedno; i ii. stjecanje u kojem se operacija temelji na fer vrijednostima subjekta koje je stekao EU na datum stjecanja. Za obje kategorije primjenjuju se različiti zahtjevi i razine izvješćivanja kako bi korisnici financijskih izvještaja EU-a bolje razumjeli njihove učinke.

Učinak na financijske izvještaje EU-a u prvoj godini primjene ovisit će o tome hoće li EU provesti operaciju na temelju kategorizacije subjekata javnog sektora.

1.2. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Svrha je financijskih izvještaja pružiti informacije o financijskom stanju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima subjekta koje su korisne širem krugu korisnika. Kad je riječ o EU-u kao subjektu javnog sektora, konkretni su ciljevi pružiti informacije koje su korisne za donošenje odluka i preuzeti odgovornost za sredstva koja su mu povjerena. Ovaj je dokument sastavljen vodeći računa o tim ciljevima.

Opće pretpostavke (ili računovodstvena načela) koje treba slijediti u sastavljanju financijskih izvještaja utvrđene su računovodstvenim pravilom EU-a br. 1 „Financijski izvještaji” i opisane u MRSJS-u 1: vjerno prikazivanje, načelo nastanka poslovnog događaja, načelo trajnosti poslovanja, dosljedno prikazivanje, značaj, zbirni prikaz, prijebaj i usporedne informacije. Kvalitativne su značajke financijskog izvještavanja relevantnost, točnost (pouzdanost), razumljivost, pravovremenost, usporedivost i mogućnost provjere.

⁽¹⁵⁾ SL L 193, 30.7.2018., str. 1.

1.3. KONSOLIDACIJA

Opseg konsolidacije

Konsolidirani financijski izvještaji EU-a sastoje se od svih važnih nadziranih subjekata (tj. institucija EU-a (uključujući Komisiju) i agencija EU-a), pridruženih subjekata i zajedničkih pothvata. Potpuni popis konsolidiranih tijela naveden je u bilješci 9. uz financijske izvještaje EU-a. Trenutačno se sastoji od 52 nadzirana subjekta i 1 pridruženog subjekta. Subjekti na koje se primjenjuje konsolidacija, ali koji nisu značajni za konsolidirane financijske izvještaje EU-a u cjelini ne moraju se konsolidirati ili obračunati primjenom metode udjela ako bi to značilo preveliki gubitak vremena ili trošak za EU. Ti se subjekti nazivaju „manjim subjektima” i navode se zasebno u bilješci 9. Sedam je subjekata u 2018. klasificirano u kategoriju manji subjekti.

Nadzirani subjekti

Odluka o uključivanju subjekta u opseg konsolidacije temelji se na načelu nadzora. Nadzirani subjekti jesu svi subjekti zbog kojih EU mora plaćati ili zbog kojih ima pravo na promjenjive iznose koji proizlaze iz njegove uključenosti, a EU ima mogućnost utjecati na prirodu i iznos tih plaćanja zahvaljujući svojim ovlastima nad tim drugim subjektom. Te se ovlasti moraju trenutačno primjenjivati i moraju se odnositi na relevantne aktivnosti tog subjekta. Nadzirani subjekti u potpunosti su konsolidirani. Konsolidacija počinje na prvi dan nadzora i završava po prestanku nadzora.

Najčešći pokazatelji nadzora u EU-u jesu sljedeći: osnivanje subjekta na temelju osnivačkih akata ili sekundarnog zakonodavstva, financiranje subjekta iz proračuna EU-a, postojanje glasačkih prava u upravnim tijelima, revizija koju obavlja Europski revizorski sud i davanje razrješenice Europskog parlamenta. Provodi se procjena za svaki subjekt kako bi se donijela odluka o tome je li barem jedan od prethodno navedenih kriterija dovoljan da bi se uveo nadzor.

U skladu s tim pristupom smatra se da su institucije EU-a (osim Europske središnje banke) i agencije (osim agencija nekadašnjeg 2. stupa) pod isključivim nadzorom EU-a te su stoga uključene u opseg konsolidacije. Osim toga, Europska zajednica za ugljen i čelik u postupku likvidacije (EZUČ) isto se tako smatra nadziranim tijelom.

Izostavljaju se sve značajne „transakcije i salda među subjektima” između nadziranih subjekata EU-a, a neostvorena dobit ili gubici od takvih transakcija među subjektima nisu značajni te stoga nisu izostavljeni.

Zajednički poslovi

Zajednički posao jest posao nad kojim EU i jedna ili više stranki imaju zajedničku kontrolu. Zajednička kontrola ugovorena je podjela kontrole nad nekim poslom, koja postoji samo kada je za odlučivanje o relevantnim poslovima potrebna jednoglasna suglasnost stranki koje dijele kontrolu. Zajednički poslovi mogu biti zajedničke operacije ili zajednički pothvati. Ako je zajednički posao strukturiran s pomoću posebnog mehanizma i ako stranke koje sudjeluju u zajedničkom poslu imaju pravo na neto imovinu posla, taj se zajednički posao klasificira kao zajednički pothvat. Udjeli u zajedničkim pothvatima obračunavaju se primjenom metode udjela (vidi bilješku 1.5.4.). Ako stranke imaju pravo na imovinu i ako imaju odgovornost s obzirom na preuzete obveze koje se odnose na posao, taj se zajednički posao klasificira kao zajednička operacija. Kada je riječ o udjelima EU-a u zajedničkim operacijama, EU u svojim financijskim izvještajima prikazuje: svoju imovinu i obveze, prihode i rashode te svoj udio u imovini, obvezama, prihodima i rashodima koji su u zajedničkom vlasništvu ili su zajednički nastali.

Pridruženi subjekti

Pridruženi subjekti jesu subjekti na koje EU, izravno ili neizravno, znatno utječe, ali ih ne nadzire. Smatra se da postoji značajan utjecaj ako EU izravno ili neizravno ima najmanje 20 % glasačkih prava. Udjeli u pridruženim subjektima obračunavaju se primjenom metode udjela (vidjeti bilješku 1.5.4.).

Nekonsolidirani subjekti čijim sredstvima upravlja Komisija

Sredstvima Zajedničkog sustava zdravstvenog osiguranja za osoblje EU-a, Europskog razvojnog fonda i Jamstvenog fonda sudionika u njihovo ime upravlja Komisija. Međutim, s obzirom na to da te subjekte ne nadzire EU, oni nisu konsolidirani u financijskim izvještajima EU-a.

1.4. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE IZVJEŠTAJA

Financijski izvještaji prezentiraju se jedanput godišnje. Računovodstvena godina počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca.

1.4.1. Valuta i osnova za konverziju

Funkcionalna i izvještajna valuta

Financijski izvještaji iskazuju se u milijunima eura, osim ako je drukčije navedeno, jer je euro funkcionalna i izvještajna valuta EU-a.

Transakcije i salda

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u eure na temelju deviznih tečajeva koji se primjenjuju na dan transakcije. Dobit i gubici od tečajnih razlika koji su rezultat namire transakcija u stranoj valuti i ponovnog preračunavanja monetarne imovine i obveze, iskazanih u stranoj valuti, po tečaju koji vrijedi na kraju godine, prikazuju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Tečajne razlike koje se odnose na nemonetarne financijske instrumente klasificirane kao financijska imovina raspoloživa za prodaju obračunavaju se u revalorizacijsku pričuvu.

Drugačije metode konverzije primjenjuju se na nekretnine, postrojenja i opremu te nematerijalnu imovinu, čija se vrijednost u eurima iskazuje po tečaju koji se primjenjivao na dan njihove kupnje.

Salda novčane imovine i obveza na kraju godine iskazanih u stranim valutama konvertiraju se u eure na temelju deviznih tečajeva Europske središnje banke (ECB-a) koji se primjenjuju 31. prosinca:

Tečajevi eura

Valuta	31.12.2018.	31.12.2017.	Valuta	31.12.2018.	31.12.2017.
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,3014	4,177
CZK	25,7240	25,5350	RON	4,6635	4,6585
DKK	7,4673	7,4449	SEK	10,2548	9,8438
GBP	0,8945	0,8872	CHF	1,1269	1,1702
HRK	7,4125	7,4400	JPY	125,8500	135,01
HUF	320,9800	310,3300	USD	1,145	1,1993

1.4.2. Upotreba procjena

U skladu s načelima MRSJS-a i općeprihvaćenim računovodstvenim načelima financijski izvještaji obvezno sadržavaju iznose temeljene na procjenama i pretpostavkama uprave izrađenima na temelju najpouzdanijih dostupnih informacija. Značajne procjene uključuju, među ostalim: iznose obveza za primanja zaposlenika, rezerviranja, financijski rizik povezan sa zalihama i potraživanjima, obračunate prihode i rashode, nepredviđenu imovinu i nepredviđene obveze te stupanj umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme te iznose navedene u bilješkama koje se odnose na financijske instrumente. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od tih procjena. Promjene procjena uzimaju se u obzir u razdoblju u kojem su utvrđene.

1.5. BILANCA

1.5.1. Nematerijalna imovina

Kupljene licencije za računalni softver obračunavaju se kao povijesni trošak umanjen za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti. Imovina se amortizira prema linearnoj metodi tijekom njezina predviđenog korisnog vijeka upotrebe (3 – 11 godina). Predviđeni korisni vijek upotrebe nematerijalne imovine ovisi o njezinu specifičnom ekonomskom vijeku ili zakonski ugovorenom vijeku upotrebe. Interno dobivena nematerijalna imovina kapitalizira se kad se ispune relevantni uvjeti računovodstvenih pravila EU-a i troškovi se odnose samo na fazu razvoja imovine. Kapitalizirani troškovi uključuju sve izravne troškove potrebne za stvaranje, proizvodnju i pripremu imovine kako bi ona bila operativna u skladu s namjerama uprave. Troškovi povezani s istraživačkim aktivnostima, nekapitalizirani troškovi razvoja i troškovi održavanja priznaju se kao nastali rashodi.

1.5.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Sve nekretnine, postrojenja i oprema obračunavaju se kao povijesni trošak umanjen za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti. Taj trošak uključuje rashode koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili prijenosu imovine.

Naknadni troškovi uključeni su u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, prema potrebi, priznaju kao zasebna imovina samo ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi ili uslužni potencijal te stavke biti u korist EU-a i ako se taj trošak može pouzdano mjeriti. Troškovi popravaka i održavanja evidentiraju se u izvještaj o financijskom rezultatu tijekom financijskog razdoblja u kojem su nastali.

Zemljišta i umjetnička djela ne podliježu amortizaciji jer se smatra da je njihov korisni vijek upotrebe neodređen. Ne amortizira se ni imovina u izgradnji jer još nije dostupna za upotrebu. Amortizacija ostale imovine izračunava se na temelju linearne metode kako bi se njezin trošak umanjeno za ostatak vrijednosti rasporedio tijekom razdoblja korisnog vijeka upotrebe kako slijedi:

Kategorija imovine	Stopa amortizacije na temelju linearne metode
Zgrade	4 % do 10 %
Imovina u svemiru	8 % do 25 %
Postrojenja i oprema	10 % do 25 %
Namještaj i prijevozna sredstva	0 % do 25 %
Računalni hardver	25 % do 33 %
Ostalo	10 % do 33 %

Dobit ili gubitci od otuđenja određuju se usporedbom prihoda umanjeno za rashode za prodaju s knjigovodstvenom vrijednosti otuđene imovine te su uključeni u izvještaj o financijskom rezultatu.

Najmovi

Najmovi materijalne imovine, za koju EU preuzima gotovo sve rizike i koristi povezane s vlasništvom, klasificiraju se u financijske najmove. Financijski najmovi kapitaliziraju se na početku najma po fer vrijednosti imovine u najmu ili sadašnjoj vrijednosti minimalnog plaćanja najma, ovisno o tome što je niže. Udio kamata koje proizlaze iz plaćanja financijskog najma knjiži se u rashode tijekom razdoblja najma po stalnoj periodičnoj kamatnoj stopi u odnosu na nepodmireni iznos. Obveze najma bez financijskih troškova uključene su u ostale financijske obveze (dugoročne i kratkoročne). Udio kamata na financijske troškove knjiži se u izvještaju o financijskom rezultatu tijekom razdoblja trajanja najma kako bi se dobila stalna periodična kamatna stopa za preostali dio obveze za svako razdoblje. Imovina koja se drži u okviru ugovora o financijskom najmu amortizira se tijekom njezina korisnog vijeka upotrebe ili razdoblja najma, ovisno o tome što je kraće.

Najmovi kod kojih najmodavac preuzima gotovo sve rizike i koristi povezane s vlasništvom klasificiraju se u poslovne najmove. Plaćanja izvršena za poslovne najmove iskazuju se kao rashodi u izvještaju o financijskom rezultatu na temelju linearne metode tijekom razdoblja trajanja najma.

1.5.3. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Imovina s neodređenim korisnim vijekom upotrebe ne podliježe amortizaciji već se na godišnjoj osnovi testira za umanjeno vrijednosti. Imovina koje podliježe amortizaciji testira se za umanjeno vrijednosti kad god neki događaj ili promjene okolnosti ukazuju na to da se knjigovodstvena vrijednost ne može nadoknaditi. Gubitak od umanjenja priznaje se u iznosu za koji je knjigovodstvena vrijednost imovine veća od njezine nadoknadive vrijednosti (uslužni potencijal). Nadoknadiva vrijednost (uslužni potencijal) jednaka je fer vrijednosti imovine umanjene za troškove prodaje ili njezinoj vrijednosti pri upotrebi, ovisno o tome koji je iznos veći.

Ostatak vrijednosti i korisni vijek upotrebe nematerijalne imovine te nekretnina, postrojenja i opreme revidiraju se i po potrebi prilagođavaju barem jednom godišnje. Ako je knjigovodstvena vrijednost imovine veća od njezine procijenjene nadoknadive vrijednosti (uslužni potencijal), knjigovodstvena vrijednost imovine odmah se smanjuje na njezinu nadoknadivu vrijednost (uslužni potencijal). Ako razlozi za umanjeno vrijednosti priznati za prethodne godine više ne vrijede, poništavaju se gubici od umanjenja vrijednosti.

1.5.4. Ulaganja obračunata metodom udjela

Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima

Ulaganja obračunata metodom udjela početno se priznaju po trošku, a njihova knjigovodstvena vrijednost naknadno se povećava ili smanjuje kako bi se priznao udio EU-a u dobiti ili gubitku subjekta koji je predmet ulaganja nakon datuma stjecanja. Udio EU-a u dobiti ili gubitku subjekta koji je predmet ulaganja iskazuje se u izvještaju o financijskom rezultatu, dok se njegov udio u promjenama kapitala subjekta koji je predmet ulaganja iskazuje u pričuvama u neto imovini. Početni trošak uvećan za sve promjene (dodatni iznosi doprinosa, udio poslovnih rezultata i promjene pričuva, umanjeno vrijednosti i dividende) predstavlja knjigovodstvenu vrijednost ulaganja u financijskom izvještaju na datum bilance. Raspodjele primljene na temelju ulaganja smanjuju knjigovodstvenu vrijednost imovine.

Ako je udio EU-a u gubicima od ulaganja obračunatog metodom udjela jednak ili premašuje njegov udio u ulaganju, EU prestaje priznavati svoj udio u budućim gubicima („nepriznati gubici”). Nakon što se udio EU-a smanji na nulu, izdvajaju se rezervacije za dodatne gubitke i obveza se priznaje samo u onoj mjeri u kojoj EU ima zakonsku ili izvedenu obvezu, ili u kojoj je izvršio plaćanja u ime subjekta.

Ako postoje naznake umanjena vrijednosti, potrebno je vrijednosti smanjiti na nižu nadoknadivu vrijednost. Nadoknadiva vrijednost određuje se kako je opisano u bilješci 1.5.3. Ako razlozi za umanjene vrijednosti prestanu vrijediti na neki kasniji datum, gubitak od umanjena vrijednosti poništava se na knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da umanjene vrijednosti nije bilo priznato.

Ako drži najmanje 20 % udjela u fondu rizičnog kapitala, EU ne nastoji imati značajan utjecaj. Stoga se ti fondovi smatraju financijskim instrumentima te se klasificiraju u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju.

Pridruženi subjekti i zajednički pothvati koji se klasificiraju u kategoriju manji subjekti ne obračunavaju se primjenom metode udjela. Doprinosi EU-a tim subjektima obračunavaju se kao rashodi dotičnog razdoblja.

1.5.5. **Financijska imovina**

Klasifikacija

EU svoju financijsku imovinu klasificira u sljedeće kategorije: financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak; zajmovi i potraživanja; ulaganja koja se drže do dospeljeća i financijska imovina raspoloživa za prodaju. Financijski instrumenti klasificiraju se pri početnom priznavanju te se ta klasifikacija ponovno evaluira na datum bilance.

i. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Financijska imovina klasificira se u ovu kategoriju ako je stečena prvenstveno radi prodaje u kratkom roku ili ako ju je tako odredio subjekt. U tu se kategoriju klasificiraju i izvedenice. Imovina iz ove kategorije klasificira se u kratkotrajnu imovinu ako se njezina realizacija očekuje u roku od 12 mjeseci od datuma bilance.

ii. Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja jesu neizvedena financijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja nije uvrštena na aktivnom tržištu. Oni nastaju kad EU daje novac ili robu ili pruža usluge izravno dužniku bez namjere da ih iskoristi kao potraživanja prema dobavljačima ili u slučaju kad su prava izvornog zajmodavca subrogirana EU-u nakon što je EU izvršio plaćanje na temelju ugovora o jamstvu. Plaćanja koja dospeljevaju u roku od 12 mjeseci od datuma bilance klasificiraju se u kratkotrajnu imovinu. Plaćanja s dospeljećem dužim od 12 mjeseci od datuma bilance klasificiraju se u dugotrajnu imovinu. Zajmovi i potraživanja uključuju oročene depozite s izvornim dospeljećem dužim od tri mjeseca.

iii. Ulaganja koja se drže do dospeljeća

Ulaganja koja se drže do dospeljeća jesu neizvedena financijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim dospeljećima koju EU namjerava i može držati do dospeljeća. Tijekom ove financijske godine EU u ovoj kategoriji nije držao ulaganja.

iv. Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Financijska imovina raspoloživa za prodaju jest neizvedena imovina koja je određena kao raspoloživa za prodaju ili nije klasificirana ni u jednu drugu kategoriju. Klasificira se kao kratkotrajna ili dugotrajna imovina ovisno o razdoblju u kojem EU očekuje da tu imovinu može držati. Ulaganja u subjekte koji nisu konsolidirani niti se obračunavaju metodom udjela i ostala vlasnička ulaganja (npr. operacije rizičnog kapitala) isto se tako klasificiraju u kategoriju financijske imovine raspoložive za prodaju.

Početno priznavanje i mjerenje

Kupnja i prodaja financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ulaganja koja se drže do dospeljeća i financijske imovine raspoložive za prodaju priznaju se na datum transakcije, odnosno datum na koji EU preuzima obvezu kupnje ili prodaje imovine. Novčani ekvivalenti i zajmovi priznaju se kad se novac položi u financijsku instituciju ili kad se novac doznači zajmoprimcima. Financijski instrumenti početno se priznaju po fer vrijednosti. Za svu financijsku imovinu koja se ne iskazuje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak transakcijski troškovi dodaju se fer vrijednosti pri početnom priznavanju. Financijska imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak početno se priznaje po fer vrijednosti, a transakcijski troškovi knjiže se u izvještaju o financijskom rezultatu kao rashodi.

Fer vrijednost financijske imovine pri početnom priznavanju obično je transakcijska cijena (tj. fer vrijednost primljene naknade), osim ako se fer vrijednost tog instrumenta ne mjeri na temelju usporedbe s ostalim transakcijama istim instrumentom na osnovi uočljive tržišne cijene ili na temelju tehnike vrednovanja čije varijable uključuju samo podatke na temelju uočljive tržišne cijene (npr. u slučaju nekih ugovora o izvedenicama). Međutim, kada se odobrava dugoročni zajam bez kamata ili s kamatama nižima od tržišnih, njegova fer vrijednost može se procijeniti kao sadašnja vrijednost svih budućih novčanih primitaka koji se diskontiraju primjenom tržišne kamatne stope koja vrijedi za sličan instrument sličnog kreditnog rejtinga.

Odobreni zajmovi mjere se po nominalnoj vrijednosti, koja se smatra fer vrijednošću kredita. Razlozi su sljedeći:

- „tržišno okruženje” za davanje zajmova EU-a vrlo je specifično i različito od tržišta kapitala na kojem se izdaju komercijalne ili državne obveznice. S obzirom na to da zajmodavci na tim tržištima imaju priliku birati među različitim vrstama ulaganja, ta je mogućnost uzeta u obzir u tržišnim cijenama. Međutim, EU nema mogućnost birati među različitim vrstama ulaganja jer mu nije dopušteno ulagati novac na tržištima kapitala; EU samo pozajmljuje sredstva kako bi ih dao u zajam po istoj kamatnoj stopi. To znači da EU ne raspolaze nekom drugom mogućnosti za davanje zajmova ili ulaganja kad je riječ o pozajmljenim sredstvima. Stoga nema oportunitetnog troška te tako ni temelja za usporedbu s tržišnim stopama. Zapravo, operacija EU-a davanje zajmova EU-a sama je po sebi tržišna. S obzirom na to da nije primjenjiva „opcija” oportunitetnog troška slučaju, tržišna cijena ne odražava vjerno bit operacija davanja zajmova EU-a. Stoga nije prikladno određivati fer vrijednost zajmova EU-a u odnosu na komercijalne ili državne obveznice.
- Nadalje, s obzirom na to da ne postoji mogućnost usporedbe s aktivnim tržištem ili sličnim transakcijama, kamatna stopa koju EU primjenjuje za izračun fer vrijednosti svojih operacija davanja zajmova u okviru MEFS-a, pomoći za platne bilance i ostalih sličnih operacija davanja zajmova trebala bi biti zaračunata kamatna stopa.
- Osim toga, kod tih zajmova riječ je o učinku kompenzacije između danih i uzetih zajmova zbog njihove naizmjenične naravi. Stoga je efektivna kamatna stopa za dane zajmove jednaka efektivnoj kamatnoj stopi s time povezanih uzetih zajmova. Nastali transakcijski troškovi za EU koji su potom zaračunati korisniku zajma izravno se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu.

Financijski instrumenti prestaju se priznavati kad prava na primitak novčanih tokova iz ulaganja isteknu ili EU prenese gotovo sve rizike i koristi povezane s vlasništvom na neku drugu stranku.

Naknadna mjerenja

- (a) Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak naknadno se obračunava po fer vrijednosti. Dobici i gubici od promjena fer vrijednosti instrumenata iz kategorije „financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak” knjiže se u izvještaju o financijskom rezultatu u razdoblju u kojem nastaju.
- (b) Zajmovi i potraživanja obračunavaju se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate. U slučaju zajmova danih na temelju pozajmljenih sredstava, ista efektivna kamatna stopa primjenjuje se na dane i uzete zajmove jer su ti zajmovi naizmjenične naravi, a razlike između uvjeta i iznosa danog i uzetog zajma nisu značajne. Nastali transakcijski troškovi za EU koji su potom zaračunati korisniku zajma izravno se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu.
- (c) Ulaganja koja se drže do dospjeća obračunavaju se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate. EU trenutačno ne drži ulaganja koja se drže do dospjeća.
- (d) Financijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se obračunava po fer vrijednosti. Dobici i gubici od promjena fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju priznaju se u revalorizacijskoj pričuvu, osim tečajnih razlika za monetarnu imovinu, koje se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu. Kad se imovina klasificirana u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju prestane priznavati ili joj se umanjí vrijednost, kumulativna usklađenja fer vrijednosti prethodno obračunatih u revalorizacijskoj pričuvu priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Kamate na financijsku imovinu raspoloživu za prodaju izračunate primjenom metode efektivne kamate priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Dividende od vlasničkih instrumenata raspoloživih za prodaju priznaju se kad se utvrdí pravo EU-a na primitak plaćanja.

Fer vrijednosti ulaganja uvrštenih na aktivnim tržištima temelje se na tekućim ponuđenim cijenama. Ako tržište financijske imovine nije aktivno (i u slučaju neuvrštenih vrijednosnih papira i OTC izvedenica), EU određuje fer vrijednost primjenom tehnika vrednovanja. Te tehnike uključuju primjenu nedavno izvršenih transakcija u skladu s uobičajenim tržišnim uvjetima, upućivanje na druge instrumente koji su gotovo isti, analizu diskontiranih novčanih tokova, modele određivanja cijena opcija i druge tehnike vrednovanja kojima se obično koriste sudionici na tržištu.

Ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala, koja se klasificiraju u kategoriju financijske imovine raspoložive za prodaju i koja nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu vrednuju se po pripisanoj vrijednosti neto imovine, za koju se smatra da je jednaka njihovoj fer vrijednosti.

Ako se fer vrijednost ulaganja u vlasničke instrumente bez kotirane tržišne cijene na aktivnom tržištu ne može pouzdano izmjeriti, ta se ulaganja vrednuju po trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Vrijednost financijske imovine umanjuje se i priznaju se gubici od umanjenja vrijednosti ako i isključivo ako postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti, što je posljedica jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja i taj događaj (ili događaji) povezan s gubitkom utječe na procijenjene buduće novčane tokove financijske imovine koju je moguće pouzdano procijeniti. Na svaki izvještajni datum EU utvrđuje postoje li objektivni dokazi da je vrijednost financijske imovine umanjena.

(a) Imovina koja se obračunava po amortiziranom trošku

Ako postoje objektivni dokazi da su nastali gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospjeća obračunatih po amortiziranom trošku, iznos gubitka mjeri se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova (osim budućih kreditnih gubitaka do kojih još nije došlo) diskontiranih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi financijske imovine. Knjigovodstvena vrijednost imovine smanjuje se, a iznos gubitka priznaje se u izvještaju o financijskom rezultatu. Ako zajam ili ulaganje koje se drži do dospjeća ima promjenjivu kamatnu stopu, diskontna stopa za mjerenje gubitka od umanjenja vrijednosti jednaka je tekućoj efektivnoj kamatnoj stopi utvrđenoj ugovorom. U izračun sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova financijske imovine koja je založena kao kolateral uzeti su u obzir novčani tokovi koji mogu nastati zbog prisilne naplate aktivacijom kolaterala nakon što se oduzmu troškovi stjecanja i prodaje kolaterala, neovisno o tome hoće li doći do prisilne naplate. Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti smanji i to se smanjenje objektivno može povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, prethodno se priznati gubitak od umanjenja vrijednosti poništava na temelju izvještaja o financijskom rezultatu.

(b) Imovina obračunata po fer vrijednosti

Kad se vlasnički instrumenti klasificiraju kao financijska imovina raspoloživa za prodaju, uzima se u obzir značajan ili stalan (produljeni) pad fer vrijednosti vrijednosnog papira ispod njegova troška ako se želi odrediti je vrijednost vrijednosnih papira umanjena. Ako za financijsku imovinu raspoloživu za prodaju postoji dokaz da je riječ o tome, kumulativni gubitak koji se mjeri kao razlika između troška stjecanja i tekuće fer vrijednosti umanjeno za svaki gubitak od umanjenja vrijednosti te financijske imovine prethodno priznate u izvještaju o financijskom rezultatu briše se iz pričuva i priznaje u izvještaju o financijskom rezultatu. Gubici od umanjenja vrijednosti vlasničkih instrumenata priznati u izvještaju o financijskom rezultatu ne poništavaju se na temelju izvještaja o financijskom rezultatu. Ako se u narednom razdoblju fer vrijednost dužničkog instrumenta klasificiranog kao financijska imovina raspoloživa za prodaju poveća i to se povećanje objektivno može povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja gubitka od umanjenja vrijednosti, gubitak od umanjenja vrijednosti poništava se na temelju izvještaja o financijskom rezultatu.

1.5.6. Zalihe

Zalihe se obračunavaju prema trošku ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je manje. Trošak se utvrđuje primjenom FIFO metode (first-in, first-out). Trošak gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje sastoji se od vrijednosti sirovina, izravnog rada, ostalih troškova koji se mogu izravno pripisati i povezanih općih troškova proizvodnje (na temelju uobičajenom kapacitetu proizvodnje). Neto utrživa vrijednost jest procijenjena prodajna cijena u okviru redovnog poslovanja, umanjena za troškove dovršenja i prodaje. Ako se drže za distribuciju uz naknadu ili bez nje, zalihe se mjere po trošku ili tekućem trošku zamjene, ovisno o tome što je manje. Tekući trošak zamjene jest trošak koji bi nastao kad bi EU stjecao imovinu na izvještajni datum.

1.5.7. Predfinanciranje

Predfinanciranje je plaćanje kojemu je svrha da korisniku osigura gotovinski predujam, tj. likvidna sredstva. Ono može biti podijeljeno na više plaćanja tijekom razdoblja utvrđenog u predmetnom ugovoru, odluci, sporazumu ili temeljnom pravnom aktu. Likvidna sredstva ili predujam koriste se za namjenu za koju su dobiveni tijekom razdoblja utvrđenog u sporazumu ili se vraćaju. Ako korisnik nema prihvatljive izdatke, dužan je predujam dobiven predfinanciranjem vratiti EU-u. Iznos predfinanciranja može se smanjiti (u cijelosti ili djelomično) na temelju prihvatljivih troškova (koji se priznaju kao rashodi).

Predfinanciranje se na sljedećim datumima bilance izračunava na temelju iznosa izvorno iskazanog u bilanci umanjenog za prihvatljive izdatke (po potrebi uključujući procijenjene iznose) nastale tijekom predmetnog razdoblja.

Priznaje se kamata na predfinanciranje jer je zaračunata u skladu s odredbama relevantnog sporazuma. Na kraju godine procjenjuju se, na temelju najpouzdanijih informacija, prihodi od obračunate kamate te se knjiže u bilanci.

Ostali predujmovi koji se plaćaju državama članicama i koji proizlaze iz povrata sredstava EU-u za iznose koje su države članice unaprijed uplatile svojim korisnicima (uključujući „financijske instrumente u okviru podijeljenog upravljanja”) priznaju se kao imovina i prikazuju se u naslovu predfinanciranje. Ostali predujmovi koji se daju državama članicama naknadno se izračunavaju na temelju iznosa izvorno iskazanog u bilanci umanjenog za najbolju procjenu prihvatljivih izdataka koje snose krajnji korisnici, izračunano na temelju realnih i utemeljenih pretpostavki.

U predfinanciranje se klasificiraju i doprinosi EU-a skrbničkim fondovima Europskog razvojnog fonda ili drugim nekonsolidiranim subjektima jer je njihova svrha osigurati likvidna sredstva skrbničkom fondu kako bi mu se omogućilo da financira posebne mjere utvrđene u okviru ciljeva skrbničkog fonda. Doprinosi EU-a skrbničkim fondovima izračunavaju se na temelju izvornog iznosa doprinosa EU-a umanjenog za prihvatljive izdatke, po potrebi uključujući procijenjene iznose, koji su nastali skrbničkom fondu tijekom izvještajnog razdoblja i koji se raspoređuju doprinosima EU-a u skladu s temeljnim sporazumom.

1.5.8. *Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija*

Budući da je u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a potrebno zasebno prikazati razmjenske i nerazmjenske transakcije, u svrhu izrade izvještaja potraživanja se definiraju kao potraživanja od razmjenskih transakcija, dok se naplativa sredstva definiraju kao naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija, tj. kada EU dobije vrijednost od drugog subjekta, a pritom izravno ne daje zauzvrat približno jednaku vrijednost (npr. naplativa sredstva od država članica koja se odnose na vlastita sredstva).

Na potraživanja od razmjenskih transakcija primjenjiva je definicija financijskih instrumenata i stoga se oni klasificiraju kao zajmovi i potraživanja te se u skladu s time i obračunavaju (vidjeti bilješku 1.5.5.). Informacije iz bilježaka o financijskim instrumentima u vezi s potraživanjima od razmjenskih transakcija uključuju obračunate prihode i odgođene rashode od razmjenskih transakcija jer nisu značajni. Opće umanjene vrijednosti na temelju prošlih iskustava provodi se i za nepodmirene naloge za naplatu za koje ranije nije provedeno odgovarajuće umanjene vrijednosti.

Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija prenose se u izvornom iznosu (usklađenom za iznos kamata i kazni) umanjenom za umanjene vrijednosti. Umanjenje vrijednosti naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija utvrđuje se ako postoji objektivni dokaz da EU neće moći naplatiti sve iznose koji dospjevaju u skladu s izvornim uvjetima naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija. Iznos umanjena vrijednosti razlika je između iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine i nadoknadivog iznosa. Iznos umanjena vrijednosti priznaje se u izvještaju o financijskom rezultatu. Opće umanjene vrijednosti na temelju prošlih iskustava provodi se i za nepodmirene naloge za naplatu za koje ranije nije provedeno odgovarajuće umanjene vrijednosti. Za tretman obračunatih prihoda na kraju godine vidjeti bilješku 1.5.14. Iznosi koji se prikazuju i priznaju kao naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija nisu financijski instrumenti jer ne proizlaze iz ugovora koji bi mogao rezultirati financijskom obvezom ili vlasničkim instrumentom. Međutim, u bilješkama uz financijske izvještaje naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija iskazuju se zajedno s potraživanjima od razmjenskih transakcija, ako je primjenjivo.

1.5.9. *Novac i novčani ekvivalenti*

Novac i novčani ekvivalenti jesu financijski instrumenti i uključuju novac u blagajni, bankovne depozite po viđenju ili kratkoročne depozite, ostala kratkotrajnih visokolikvidnih ulaganja s izvornim dospjećem od najduže tri mjeseca.

1.5.10. *Primanja zaposlenika*

Računovodstvena politika o primanjima zaposlenika ažurirana je u skladu sa zahtjevima revidiranog računovodstvenog pravila EU-a br. 12 Primanja zaposlenika, koje se primjenjuje na razdoblja koja započinju 1. siječnja 2018., i koje se temelji na novom MRSJS-u 39 (Primanja zaposlenika) objavljenom u srpnju 2016. Glavna promjena koja proizlazi iz revizije računovodstvenog pravila br. 12 odnosi se na to da se aktuarski dobici i gubici prikazuju kao promjene neto imovine a ne u izvještaju o financijskom rezultatu.

Računovodstvo obveza na temelju definiranih primanja složeno je jer su za mjerenje obveza potrebne akturske pretpostavke i prosudbe. Pri primjeni revidiranog računovodstvenog pravila EU je ponovno analizirao korištene prosudbe, osobito kad je riječ o procjeni konačnog troška obveza za primanja zaposlenika. Zbog toga je potvrđeno da je kao osnovu za određivanje obveza za primanja zaposlenika tijekom rada u službi primjereno primjenjivati procijenjeno razdoblje aktivnog rada u službi. Primanja na koje zaposlenici EU-a imaju pravo isplaćuju se u okviru jednog sustava, koji je doduše podijeljen u dva zasebna sustava, i moraju se obračunavati na sličan način kako bi se dobio vjeran prikaz financijskog stanja i uvid u ekonomsku realnost.

EU zaposlenicima isplaćuje niz primanja (prihodi i socijalno osiguranje). Za potrebe računovodstva ta se primanja razvrstavaju u kategoriju kratkoročnih obveza i kategoriju primanja nakon prestanka radnog odnosa.

Kratkoročna primanja zaposlenika

Kratkoročna primanja zaposlenika su primanja koja se moraju podmiriti prije nego što prođe 12 mjeseci nakon kraja izvještajnog razdoblja u kojem su zaposlenici bili aktivni u službi, primjerice plaće, plaćeni godišnji odmor i bolovanja i druge kratkoročne naknade. Kratkoročna primanja zaposlenika priznaju se kao rashod kad je riječ o aktivnoj službi. Obveza se priznaje u iznosu koji se treba platiti ako EU ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu plaćanja zbog toga što je zaposlenik aktivno radio i moguće je pouzdano procijeniti iznos obveze.

Primanja nakon prestanka radnog odnosa

EU zaposlenicima isplaćuje niz primanja nakon prestanka radnog odnosa, koja uključuju mirovine, invalidske mirovine, mirovine za nadživjele osobe te nadoknadu medicinskih troškova (vidjeti bilješku 2.9).

EU svojim zaposlenicima osigurava sustav primanja nakon prestanka radnog odnosa koji uključuje:

- mirovinski sustav za europske dužnosnike (PSEO): Primanja koja se isplaćuju u okviru tog sustava temeljenog na zamišljenim vrijednostima ⁽¹⁶⁾ odnose se na starosne mirovine, invalidske mirovine i mirovine za nadživjele osobe, kao i na obiteljske naknade i naknade u slučaju smrti zaposlenika prije odlaska u mirovinu koji rade ili su radili za institucije EU-a, agencije EU-a ili druga tijela EU-a i naknade za nadživjele osobe preminulih dužnosnika ili umirovljenika. Zaposlenici iz svojih plaća uplaćuju doprinose za jednu trećinu očekivanog troška tih primanja.
- zajednički sustav zdravstvenog osiguranja (JSIS): U okviru ovog sustava EU pruža zdravstveno osiguranje zaposlenicima Europske komisije, institucija, agencija i drugih tijela EU-a tako što im nadoknađuje liječničke troškove. Primanja namijenjena osobama koje nisu u aktivnoj službi (umirovljenici, siročad itd.) razvrstavaju se u kategoriju primanja nakon prestanka radnog odnosa.

EU članovima mirovinskih sustava isplaćuje primanja nakon prestanka radnog odnosa i putem zasebnih mirovinskih sustava. Ta se primanja evidentiraju pod naslovom ostali mirovinski sustavi. U okviru tih mirovinskih sustava EU isplaćuje mirovine članovima Komisije, Suda i Općeg suda, Revizorskog suda, Vijeća, Euroskog parlamenta, Ombudsmana, Euroskog nadzornika za zaštitu podataka i Službeničkog suda Europske unije. EU članovima institucija EU-a pruža zdravstveno osiguranje putem sustava JSIS.

Prethodno navedena primanja nakon prestanka radnog odnosa smatraju se obvezama EU-a na temelju definiranih primanja i obračunavaju se na svaki izvještajni datum na način da se procjenjuje iznos budućih primanja koje su zaposlenici zaradili tijekom tekućeg i minulog rada, pri čemu taj iznos diskontiraju i umanjuju ga za fer vrijednost imovine plana. Obveze na temelju definiranih primanja izračunavaju aktuari na godišnjoj osnovi primjenom metode projekcije kreditne jedinice. Sadašnja vrijednost obveze na temelju definiranih primanja određuje se na način da se diskontiraju procijenjeni budućni novčani tokovi na temelju kamatnih stopa na državne obveznice izražene u valuti u kojoj će se primanja plaćati, a čiji su uvjeti dospjeća usklađeni s uvjetima povezane obveze za mirovine.

⁽¹⁶⁾ Mirovinski sustav za europske dužnosnike je sustav za primanja zaposlenika koji se temelji na zamišljenim (virtualnim vrijednostima) u kojem se dopinosi zaposlenika koriste za financiranje njihovih budućih mirovina. Iako nije riječ o pravom investicijskom fondu, smatra se da je iznos koji bi takav fond prikupio uložen u dugoročne obveznice država članica i prikazan je u kategoriji obveza za mirovine koje se evidentiraju u računovodstvenoj dokumentaciji Europske unije. Države članice zajednički jamče isplatu primanja u skladu s člankom 83. Pravilnika o osoblju i člankom 4. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji (za više informacija o tom sustavu vidjeti COM(2018) 829).

Primanja nakon prestanka radnog odnosa koja se isplaćuju zaposlenicima institucija EU-a uključena su u sustav koji objedinjuje mirovinski sustav (PSEO) i sustav zdravstvenog osiguranja (JSIS), pri čemu je pravo na zdravstveno osiguranje u okviru sustava JSIS uvjetovano stjecanjem prava na mirovinu u okviru sustava PSEO. Na temelju tog objedinjenog sustava, kako je predviđeno Pravilnikom o osoblju, određena prava, primjerice pravo na odgođenu i smanjenu mirovinu u okviru sustava PSEO, stječu se nakon 10 godina staža u službi. Međutim, prava koja je zaposlenik stekao na temelju tog objedinjenog sustava i prenio ih u sustav svoje sljedeće službe u kojoj aktivno radi bitno su veća od tih početnih prava, što je vidljivo iz godišnjih stečenih mirovinskih prava.

Stoga, kako bi se predočila ekonomska suština osnovne operacije, što je potrebno za vjeran prikaz kvalitativnih aspekata financijskog izvješćivanja kako je navedeno u računovodstvenom pravilu EU-a br. 1 i MRSJS-u Konceptualni okvir, trošak rada koji nastaje obračunava se prema linearnoj metodi tijekom razdoblja aktivnog rada zaposlenika u službi, odnosno u razdoblju od datuma na koji zaposlenik stječe pravo na primanja na temelju plana (neovisno o tome jesu li primanja uvjetovana radom u drugoj službi) do datuma kada zaposlenik jer radi u drugoj službi više neće imati pravo na materijalni iznos primanja na temelju plana, osim na daljnja povećanja plaće. Taj se pristup dosljedno primjenjuje na primanja osigurana na temelju tog objedinjenog plana.

Ponovna mjerenja neto obveze na temelju definiranih primanja uključuju aktuarske dobitke i gubitke i povrat na imovinu plana te se odmah priznaju u neto imovini.

EU priznaje neto kamate (prihodi) i ostale rashode koji se odnose na planove na temelju definiranih primanja u izvještaju o financijskom rezultatu pod naslovom „troškovi zaposlenika i mirovina”.

Kad se osigurana davanja promijene ili smanje, promjena iznosa davanja koja se odnose na minuli rad ili dobit ili gubici od smanjenja priznaje se odmah u izvještaju o financijskom rezultatu. Dobit ili gubici od podmirenja obveza priznaju se kad dođe do podmirenja obveza. Troškovi za minuli rad u službi odmah se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu, osim ako je promjene uvjetovane ostankom zaposlenika u službi na određeno razdoblje.

1.5.11. **Rezerviranja**

Rezerviranja se obračunavaju kad EU ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu prema trećim stranama što je posljedica događaja koji su se dogodili u prošlosti, pri čemu je vjerojatno (tj. više je vjerojatno nego što nije) da će za podmirenje obveze biti potreban odljev sredstava i moguće je pouzdano procijeniti iznos obveze. Rezerviranja se ne iskazuju za gubitke iz budućeg poslovanja. Iznos rezerviranja jednak je najboljoj procjeni rashoda koji će biti potrebni za podmirenje sadašnje obveze na izvještajni datum. Ako rezerviranja uključuje velik broj stavki, obveza se procjenjuje ponderiranjem svih mogućih rezultata s vjerojatnostima koje su s njima povezane (metoda „očekivane vrijednosti”).

Rezerviranja za štetne ugovore mjere se po sadašnjoj vrijednosti očekivanog troška raskida ugovora ili očekivanog neto troška nastavka provedbe ugovora, ovisno o tome koji je trošak manji.

1.5.12. **Financijske obveze**

Financijske obveze klasificiraju se kao financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, financijske obveze po amortiziranom trošku ili obveze za financijska jamstva.

Uzeti zajmovi sastoje se od zajmova uzetih od kreditnih institucija i dugovanja evidentiranih certifikatima. Uzeti zajmovi početno se priznaju po fer vrijednosti, koja je jednaka prihodu od njihova izdavanja (fer vrijednost primljene naknade) bez nastalih transakcijskih troškova te se naknadno obračunavaju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate; svaka razlika između prihoda, bez transakcijskih troškova, i vrijednosti otkupa priznaje se u izvještaju o financijskom rezultatu tijekom razdoblja uzetih zajmova primjenom metode efektivne kamate. U slučaju zajmova danih na temelju pozajmljenih sredstava, metoda efektivne kamate ne može se primijeniti na dane i uzete zajmove zbog značajnosti. Nastali transakcijski troškovi za EU koji su potom zaračunati korisniku zajma izravno se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu.

Financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka uključuju izvedenice kad je njihova fer vrijednost negativna. One se računovodstveno tretiraju kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka (vidjeti bilješku 1.5.5).

Obveze za financijska jamstva početno se priznaju po fer vrijednosti, odnosno po vrijednosti primljene premije. Naknadno se obveze za financijska jamstva mjere po iznosu najbolje procjeni rashoda koji su potrebni za podmirenje obveze za financijska jamstva ili izvorno priznatom iznosu, umanjenom za kumulativnu amortizaciju, kada je primjenjivo, ovisno o tome koji je od tih dvaju iznosa veći. EU priznaje obvezu za financijska jamstva u trenutku primanja naknade za odobravanje jamstva, tj. prema tržišnim uvjetima, ili u trenutku kad se pouzdano može mjeriti fer vrijednost jamstva. Ako ne postoji aktivno tržište za istovrijedan ugovor o jamstvu, EU iskazuje dano jamstvo kao nepredviđenu obvezu (vidjeti bilješku 1.7.2.) ili ako je vjerojatno (tj. više je vjerojatno nego što nije) da će za podmirenje obveze biti potreban odljev sredstava, EU priznaje rezerviranje (vidjeti bilješku 1.5.11.).

Financijske obveze klasificiraju se kao dugoročne obveze, osim ako dospijevaju u roku od od 12 mjeseci od datuma bilance.

Skrbnički fondovi EU-a koji se smatraju dijelom operativnih aktivnosti EU-a obračunavaju se u računovodstvenoj dokumentaciji Komisije i naknadno se konsolidiraju u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a. Stoga doprinosi ostalih donatora skrbničkim fondovima EU-a ispunjavaju kriterije za uvjetne prihode od nerazmjenskih transakcija i iskazuju se kao financijske obveze dok se ne ispune uvjeti povezani s prenesenim doprinosima, tj. sve dok skrbnički fond ne preuzme prihvatljive troškove. Funkcija je skrbničkog fonda financirati posebne projekte i naplatiti preostala sredstava u vrijeme likvidacije. Na datum bilance nepodmirene obveze za doprinose izračunavaju se na temelju iznosa primljenih doprinosa umanjenog za troškove koji su nastali skrbničkom fondu, po potrebi uključujući procijenjene iznose. Za potrebe izvješćivanja neto rashodi raspoređuju se u doprinose ostalih donatora razmjerno neto doprinosima plaćenima zaključno s 31. prosincem. Takvo raspoređivanje doprinosa je tek indikativno. U slučaju likvidacije skrbničkog fonda, o stvarnoj raspodjeli preostalih sredstava odlučit će odbor skrbničkog fonda.

1.5.13. *Dugovanja*

Značajan iznos dugovanja EU-a odnosi se na zahtjeve korisnika bespovratnih sredstava ili drugih financijskih sredstava EU-a za povrat troškova, čiji iznos još nije podmiren (nerazmjenske transakcije). Ona se knjiže kao dugovanja za zatraženi iznos pri primitku zahtjeva za povrat troškova. Nakon provjere i prihvaćanja prihvatljivih troškova ta se dugovanja vrednuju prema vrijednosti prihvaćenog i prihvatljivog iznosa.

Dugovanja koja proizlaze iz kupnje robe i usluga priznaju se po primitku računa u visini izvornog iznosa, a odgovarajući se rashodi računovodstveno evidentiraju nakon što EU prihvati isporučenu robu ili usluge.

1.5.14. *Obračunati i odgođeni prihodi i rashodi*

Transakcije i događaji priznaju se u financijskim izvještajima u razdoblju na koje se odnose. Ako za pruženu uslugu na kraju godine još nije izdan račun, a EU je isporučio robu ili postoji ugovorna obveza (npr. upućivanjem na temeljni ugovor), obračunati prihodi priznaju se u financijskom izvještaju. Nadalje, ako se na kraju godine izda račun za usluge koje još nisu pružene ili za robu koja još nije isporučena, prihod se odgađa i priznaje u sljedećem računovodstvenom razdoblju.

Rashodi se obračunavaju u razdoblju na koje se odnose. Na kraju obračunskog razdoblja obračunati rashodi priznaju se na temelju procijenjenog iznosa obveze prijenosa u tom razdoblju. Obračunati rashodi izračunavaju se u skladu s detaljnim operativnim i praktičnim smjernicama Komisije čiji je cilj osigurati da se u financijskim izvještajima točno prikažu gospodarske i ostale pojave koje se u njima trebaju prikazati. Analogno tomu, ako je uplata za usluge ili robu koji još nisu isporučeni izvršena unaprijed, rashodi se odgađaju i priznaju u sljedećem računovodstvenom razdoblju.

1.6. IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

1.6.1. *Prihodi*

PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

Velika većina prihoda EU-a odnosi se na nerazmjenske transakcije:

Sredstva na temelju BND-a i PDV-a

Prihodi se priznaju za razdoblje za koje je Komisija zatražila doprinose od država članica. Oni se mjere po njihovu „zatraženom iznosu”. S obzirom na to da se sredstva na temelju BND-a i PDV-a temelje na procjeni podataka za predmetnu proračunsku godinu, iznosi tih sredstava mogu se revidirati jer može doći do promjena prije nego što države članice dostave konačne podatke. Učinak promjene u procjeni uključuje se pri utvrđivanju neto dobiti ili gubitka za razdoblje u kojem je do promjene došlo.

Tradicionalna vlastita sredstva

Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija i povezani prihodi priznaju se po primitku relevantnih mjesečnih izvještaja A (uključujući prikupljene carine i zajamčene, ali neosporavane iznose) od država članica. Na izvještajni datum prihodi koje prikupljaju države članice za to razdoblje, ali koji Komisiji još nisu uplaćeni procjenjuju se i priznaju kao obračunati prihodi. Tromjesečni izvještaji B (uključujući neprikupljene i nezajamčene carine te zajamčene iznose koje je dužnik osporio) koje dostavljaju države članice priznaju se kao prihod umanjen za zajamčene troškove prikupljanja na koje imaju pravo. Osim toga, priznaje se smanjenje vrijednosti u iznosu procijenjene razlike povrata troškova.

Novčane kazne

Prihodi od novčanih kazni priznaju se kad EU donese odluku o novčanoj kazni i o tome službeno obavijesti primatelja. Ako se sumnja u solventnost poduzeća, priznaje se smanjenje vrijednosti potraživanja. Nakon donošenja odluke o novčanoj kazni, dužnici imaju dva mjeseca od datuma obavijesti:

(a) da prihvate odluku i u tom slučaju moraju platiti novčanu kaznu u propisanom roku, a iznos konačno prikuplja EU,

(b) ili da ne prihvate odluku i u tom slučaju oni u skladu s pravom EU-a podnose žalbu.

Međutim, čak i ako se podnese žalba, novčana kazna mora se platiti u propisanom roku od tri mjeseca jer žalba nema suspenzivni učinak (članak 278. Ugovora o EU-u) ili, u određenim okolnostima i uz suglasnost računovodstvenog službenika Komisije, dužnik može umjesto toga dostaviti bankovno jamstvo za iznos novčane kazne.

Ako poduzetnik podnosi žalbu na odluku, a privremeno je platio novčanu kaznu, iznos se knjiži kao nepredviđena obveza. Međutim, s obzirom na to da žalba na odluku EU-a koju podnosi dotični poduzetnik nema suspenzivni učinak, primljena novčana sredstva koriste se za poravnanje potraživanja. Ako se umjesto uplate prima jamstvo, novčana kazna se i dalje smatra potraživanjem. Ako je vjerojatno da Opći sud neće donijeti odluku u korist EU-a, obračunava se rezerviranje za pokrivanje rizika. Ako je umjesto toga dano jamstvo, na odgovarajući način smanjuje se vrijednost nepodmirenog potraživanja. Kumulirane kamate dospjele na bankovnom računu Komisije na koji se uplaćuju sredstva priznaje se kao prihod, a sve se nepredviđene obveze u skladu s tim povećavaju.

Privremeno naplaćenim novčanim kaznama od 2010. upravlja Komisija preko posebno osnovanog fonda (BUFI) i one se ulažu u financijske instrumente.

PRIHODI OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

Prihodi od prodaje robe i usluga priznaju se kada su na kupca preneseni značajan rizik i koristi od vlasništva nad robom. Prihodi povezani s transakcijom koja uključuje pružanje usluga priznaju se s obzirom na stupanj dovršenosti transakcije na datum izvještavanja.

Kamatni prihodi i kamatni rashodi

Kamatni prihodi i kamatni rashodi priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu primjenom metode efektivne kamate. Riječ je o metodi izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili financijske obveze i raspoređivanja kamatnih prihoda ili kamatnih rashoda tijekom relevantnog razdoblja. Pri izračunu efektivne kamatne stope EU procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete financijskog instrumenta (primjerice prijevremena plaćanja), no ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Izračun uključuje sve naknade i postotne bodove plaćene ili primljene između ugovornih stranaka koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove te sve ostale premije ili diskonte.

Nakon što je vrijednost financijske imovine ili skupine slične financijske imovine smanjena zbog gubitka od umanjenja vrijednosti, kamatni prihod obračunava se primjenom kamatne stope za diskontiranje budućih novčanih tokova radi mjerenja gubitka od umanjenja vrijednosti.

Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi i sličnih raspodjela priznaju se nakon utvrđivanja prava na primitak plaćanja.

1.6.2. Rashodi

Rashodi od nerazmjenskih transakcija čine većinu rashoda EU-a. Oni uključuju prijenos sredstava korisnicima i postoje tri vrste rashoda: prava, prijenosi u okviru ugovora te bespovratna sredstva, doprinosi i donacije na diskrecijskoj osnovi.

Prijenosi se priznaju kao rashodi u razdoblju u kojem je nastao događaj koji je rezultirao prijenosom, sve dok je vrsta prijenosa dopuštena propisima (Financijskom uredbom, Pravilnikom o osoblju ili drugim propisom) ili je sklopljen sporazum kojim se taj prijenos odobrava; korisnik je ispunio sve kriterije prihvatljivosti i iznos se može realno procijeniti.

Po primitku zahtjeva za plaćanja ili zahtjeva za povrat troškova koji ispunjavaju kriterije za priznavanje, prihvatljivi iznos priznaje se kao rashod. Na kraju godine nastali prihvatljivi izdaci koji su nastali korisnicima, ali još nisu prijavljeni, procjenjuju se i knjiže kao obračunati rashodi.

Rashodi od razmjenskih transakcija koji nastaju zbog kupnje robe i usluga priznaju se po njihovoj isporuci i primitku u EU-u. Vrednuju se po iznosu iz izvornog računa. Osim toga, na datum bilance rashodi koji se odnose na usluge pružene tijekom razdoblja za koje još nije dostavljen ili prihvaćen račun procjenjuju se i iskazuju u izvještaju o financijskom rezultatu.

1.7. NEPREDVIĐENA IMOVINA I OBVEZE

1.7.1. *Nepredviđena imovina*

Nepredviđena imovina jest potencijalna imovina koja proizlazi iz prošlih događaja, a čije će se postojanje potvrditi isključivo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja na koje EU ne može u cijelosti utjecati. Nepredviđena imovina objavljuje se kad je priljev ekonomske koristi ili uslužnog potencijala postao vjerojatan.

1.7.2. *Nepredviđene obveze*

Nepredviđena obveza jest potencijalna obveza koja proizlazi iz prošlih događaja, a čije će se postojanje potvrditi isključivo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja na koje EU ne može u cijelosti utjecati; ili sadašnja obveza koja proizlazi iz prošlih događaja, ali nije priznata jer: nije vjerojatno da će za podmirenje obveze biti potreban odljev sredstava s ekonomskim koristima i uslužnim potencijalom ili, u rijetkim okolnostima, jer se iznos obveze ne može dovoljno pouzdano izmjeriti.

1.8. IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU

Informacije o novčanim tokovima osnova su za procjenu sposobnosti EU-a da stvara novac i novčane ekvivalente, kao i njegove potrebe da koristi te novčane tokove.

Izveštaj o novčanom toku sastavlja se primjenom neizravne metode. To znači da se poslovni rezultat financijske godine usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode, za sve odgođene ili obračunate iznose proteklih ili budućih poslovnih novčanih primitaka ili isplata te za stavke prihoda ili rashoda povezane s novčanim tokovima od ulaganja.

Novčani tokovi od transakcija u stranoj valuti knjiže se u izvještajnoj valuti EU-a (euro) na način da se na iznos u stranoj valuti primjenjuje tečaj konverzije između eura i strane valute na datum novčanoga toka.

U izvještaju o novčanom toku prikazani su novčani tokovi tijekom razdoblja, klasificirani prema poslovnim i ulagačkim aktivnostima (EU se ne bavi financijskim aktivnostima).

Poslovne aktivnosti jesu aktivnosti EU-a koje nisu ulagačke naravi. Najveći broj aktivnosti upravo su poslovne aktivnosti. Zajmovi dani korisnicima (i povezani uzeti zajmovi ako je primjenjivo) ne smatraju se ulagačkim (ili financijskim) aktivnostima jer su oni dio općih ciljeva te time i svakodnevnog djelovanja EU-a.

Ulađacke aktivnosti ukljućuju stjecanje i otuđenje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme te drugih ulaganja koja nisu ukljućena u novćane ekvivalente. Ulađacke aktivnosti ne ukljućuju zajmove dane korisnicima. Cilj je prikazati stvarna ulaganja EU-a.

2. BILJEŠKE UZ BILANCU

IMOVINA

2.1. NEMATERIJALNA IMOVINA

	<i>u milijunima EUR</i>
<i>Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2017.</i>	940
Povećanja	152
Otuđjenja	(16)
Prijenos između kategorija imovine	0
Ostale promjene	(2)
<i>Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2018.</i>	1 073
<i>Akumulirana amortizacija na dan 31.12.2017.</i>	(535)
Trošak amortizacije za određenu godinu	(105)
Ponovno knjižena amortizacija	1
Otuđjenja	13
Prijenos između kategorija imovine	—
Ostale promjene	(1)
<i>Akumulirana amortizacija na dan 31.12.2018.</i>	(627)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2018.	446
<i>Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2017.</i>	405

Navedeni iznosi odnose se prvenstveno na računalni softver.

2.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kategorija „Imovina u svemiru” obuhvaća operativnu dugotrajnu imovinu povezanu s dvama svemirskim programima EU-a: globalnim navigacijskim satelitskim sustavima (GNSS), odnosno Galileo i EGNOS, te europskim programom za promatranje Zemlje Copernicus, dok se imovina povezana sa svemirskim programima koja još nije operativna ukljućuje pod naslov Imovina u izgradnji.

U okviru Galilea dodana su četiri nova satelita u 2018., čime se konstelacija povećala na 22 satelita. Operativna dugotrajna imovina programa Galileo, koja ukljućuje satelite i zemaljsku opremu, iznosila je 2 410 milijuna EUR bez vrijednosti amortizacije na dan 31. prosinca 2018. (2017.: 2 276 milijuna EUR). Ostala imovina u izgradnji iznosila je ukupno 1 324 milijuna EUR (2017.: 1 026 milijuna EUR) te je ukljućivala četiri satelita koji su lansirani u prosincu 2018., ali za koje do datuma bilance još uvijek nije bilo provedeno ispitivanje u orbiti. Razvoj sustava Galileo nastavit će se sve dok sustav ne postane potpuno operativan. Nakon što se završi, konstelacija Galileo imat će 24 operativna satelita i 6 rezervnih satelita.

Kad je riječ o programu Copernicus, dva nova satelita (Sentinel 5P i 3B) postala su operativna u 2018., uz ostalih pet operativnih satelita u okviru Copernicusa, čime se ukupna vrijednost operativne dugotrajne imovine programa Copernicus povećala na 1 455 milijuna EUR (2017.: 1 140 milijuna EUR), bez akumulirane amortizacije. Iznos od dodatnih 1 207 milijuna EUR koji se odnose na satelite sustava Copernicus obraćunava se kao imovina u izgradnji (2017.: 1 443 milijuna EUR).

Dugotrajna imovina koja se odnosi na zemaljsku infrastrukturu Europskog geostacionarnog navigacijskog sustava (EGNOS) u iznosu od 52 milijuna EUR (2017.: 67 milijuna EUR) isto se obraćunava u kategoriji „Imovina u svemiru”. Osim toga, imovina EGNOS-a u izgradnji iznosila je 130 milijuna EUR (2017.: 52 milijuna EUR).

Imovina povezana sa svemirskim programima EU-a gradi se u suradnji s Europskom svemirskom agencijom (ESA).

Nekretnine, postrojenja i oprema

	u milijunima EUR									
	Zemljište i zgrade	Imovina u svermiru	Postrojenja i oprema	Namještaj i prijevozna sredstva	Računalni hardver	Ostalo	Financijski najmovi	Imovina u izgradnji	Ukupno	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2017.	5 456	4 264	597	266	675	309	2 787	2 920	17 273	
Povećanja	38	14	48	13	55	20	10	1 311	1 509	
Otuđenja	(39)	(0)	(22)	(10)	(103)	(5)	(9)	(8)	(196)	
Prijenos između kategorija imovine	202	982	0	0	5	3	(170)	(1 023)	0	
Ostale promjene	(31)	0	17	0	2	0	1	0	(11)	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2018.	5 626	5 259	641	270	634	327	2 620	3 199	18 575	
Akumulirana amortizacija na dan 31.12.2017.	(3 035)	(780)	(502)	(188)	(553)	(226)	(1 244)		(6 528)	
Godišnji trošak amortizacije	(180)	(561)	(47)	(19)	(63)	(34)	(98)		(1 003)	
Ponovno knjižena amortizacija	—	—	0	0	5	0	—		6	
Otuđenja	10	0	14	9	96	5	7		142	
Prijenos između kategorija imovine	(74)	—	(0)	(0)	(5)	(0)	79		—	
Ostale promjene	0	(0)	(5)	(0)	(1)	(0)	(1)		(7)	
Akumulirana amortizacija na dan 31.12.2018.	(3 279)	(1 342)	(540)	(198)	(521)	(255)	(1 257)		(7 390)	
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST NA DAN 31.12.2018.	2 347	3 917	101	72	113	72	1 363	3 199	11 185	
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST NA DAN 31.12.2017.	2 422	3 484	95	78	122	83	1 543	2 920	10 745	

2.3. ULAGANJA OBRAČUNATA METODOM UDJELA

Udio EU-a, koji zastupa Komisija, u Europskom investicijskom fondu (EIF) smatra se udjelom u pridruženom subjektom koji se obračunava metodom udjela. EIF je financijska institucija EU-a koja je specijalizirana za pružanje rizičnog kapitala i jamstava malim i srednjim poduzećima (MSP-ovima). Sjedište EIF-a je u Luksemburgu i on djeluje kao javno-privatno partnerstvo čiji su članovi Europska investicijska banka (EIB), EU i grupa financijskih institucija. EU je 31. prosinca 2018. držao 29,7 % vlasničkih udjela u EIF-u (2017: 29,7 %) i 29,7 % glasačkih prava (2017: 29,7 %). U skladu sa svojim statutima EIF mora najmanje 20 % svojeg godišnjeg neto rezultata izdvojiti za statutarne pričuve sve dok ukupne pričuve ne dosegnu 10 % upisanog kapitala. Ta pričuva nije dostupna za raspodjelu.

	u milijunima EUR
	Europski investicijski fond
Udio na dan 31.12.2017.	581
<i>Doprinosi</i>	—
<i>Primljene dividende</i>	(3)
<i>Udio u neto rezultatu</i>	37
<i>Udio u neto imovini</i>	(24)
Udio na dan 31.12.2018.	591

Sljedeći knjigovodstveni iznosi pripisuju se EU-u na temelju njegova postotka udjela:

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
	Ukupno EIF	Ukupno EIF
<i>Imovina</i>	2 662	2 488
<i>Obveze</i>	(674)	(532)
<i>Prihodi</i>	291	263
<i>Rashodi</i>	(167)	(153)
<i>Dobit/(gubitak)</i>	124	110

Usklađenje prethodno navedenih skraćenih financijskih informacija s knjigovodstvenom vrijednosti udjela koji se drži u EIF-u iznosi kako slijedi:

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Neto imovina pridruženih subjekata</i>	1 988	1 956
Vlasnički udjeli EK-a u EIF-u	29,7 %	29,7 %
<i>Knjigovodstvena vrijednost</i>	591	581

EU, koji zastupa Komisija, uplatio je 20 % svojih upisanih dionica u kapital EIF-a na dan 31. prosinca 2018., dok neupisani dio iznosi kako slijedi:

	u milijunima EUR	
	Ukupni kapital EIF-a	Upisani udjel EU-a
<i>Ukupni dionički kapital</i>	4 500	1 337
<i>Upisani</i>	(900)	(267)
Neupisani	3 600	1 070

2.4. FINANCIJSKA IMOVINA

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Dugotrajna financijska imovina			
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	2.4.1	13 657	11 758
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	2.4.2	14	16
Zajmovi	2.4.3.	51 560	48 205
		65 231	59 980
Kratkotrajna financijska imovina			
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	2.4.1.	1 786	1 873
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	2.4.2.	2	6
Zajmovi	2.4.3.	2 380	6 776
		4 168	8 655
Ukupno		69 398	68 635

2.4.1. Financijska imovina raspoloživa za prodaju

u milijunima EUR		
	31.12.2018.	31.12.2017.
Ulaganja fonda BUFI	1 888	2 158
EZUČ u likvidaciji	1 506	1 658
Europska banka za obnovu i razvoj	188	188
	3 582	4 004
Jamstveni fond za proračunska jamstva:		
Jamstveni fond EFSU-a	5 000	3 414
Jamstveni fond za vanjska djelovanja	2 465	2 199
Jamstveni fond EFOR-a	9	—
	7 474	5 613
Financijski instrumenti koji se financiraju iz proračuna EU-a:		
Obzor 2020.	2 031	1 730
Instrument za financiranje na temelju podjele rizika	679	665
Instrument za povezivanje Europe	540	482
EU-ovi instrumenti vlasničkog kapitala za rast MSP-ova	464	508
Europski fond za jugoistočnu Europu	113	119
Operacije rizičnog kapitala	115	113
Ostalo	444	397
	4 386	4 014
Ukupno	15 443	13 632
Dugotrajna	13 657	11 758
Kratkotrajna	1 786	1 873

Od ukupno 15 443 milijuna EUR, EU drži financijsku imovinu raspoloživu za prodaju u obliku dužničkih vrijednosnih papira (npr. obveznice) u vrijednosti od 13 993 milijuna EUR (2017.:12 048 milijuna EUR), vlasničkih instrumenata u vrijednosti od 1 365 milijuna EUR (2017.:1 333 milijuna EUR) i ulaganja u Jedinствени fond EIB-a (novčani fond) u vrijednosti od 85 milijuna EUR (2017.: 251 milijun EUR). Dužnički vrijednosni papiri i udjeli u Jedinственом фонду EIB-a uglavnom se upotrebljavaju za privremeno ulaganje sredstava dodijeljenih za EU-ove jamstvene instrumente i instrumente za podjelu rizika sve dok se ne iskoriste za plaćanje aktiviranih jamstava.

Ulaganja fonda BUFI

Privremeno naplaćene novčane kazne koje se odnose na predmete u području tržišnog natjecanja dodjeljuju se namjenskom fondu (fond BUFI odnosno fond za novčane kazne koje se uplaćuju u proračun) i Komisija ih ulaže u dužničke instrumente kategorizirane kao imovina raspoloživa za prodaju.

EZUČ u likvidaciji

Kad je riječ o Europskoj zajednici za ugljen i čelik (EZUČ) u postupku likvidacije, sva financijska imovina raspoloživa za prodaju jesu dužnički vrijednosni papiri iskazani u eurima i uvršteni na aktivnom tržištu.

Europska banka za obnovu i razvoj

EU drži financijsko ulaganje u kapitalu Europske banke za obnovu i razvoj (EBOR), u kojem je na dan 31. prosinca 2018. broj vlasničkih dionica iznosio 90 044 (2017.: 90 044 dionica), što predstavlja 3 % ukupnog upisanog dioničkog kapitala. Ukupni iznos dioničkog kapitala koji je EU upisao iznosio je 900 milijuna EUR, od kojeg iznos od 713 milijuna EUR još nije aktiviran. U skladu sa Sporazumom o osnivanju Europske banke za obnovu i razvoj postoje određena ugovorna ograničenja koja se primjenjuju na dioničare, primjerice činjenica da dionice nisu prenosive te da je najviša cijena njihova otkupa ograničena na izvorni trošak kupnje.

EU svoja ulaganja u EBOR-u mjeri po fer vrijednosti. Smatra se da je izvorni trošak kupnje najbolja procjena fer vrijednosti, osobito zbog prethodno navedenih ugovornih ograničenja. Iako dionice EBOR-a nisu uvrštene ni na jednu burzu, nedavno su izvršene transakcije njegovim vlasničkim kapitalom (izdavanje kapitala po nominalnoj vrijednosti), što potvrđuje da trenutačno trošak predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti.

JAMSTVENI FONDOVI ZA PRORAČUNSKA JAMSTVA

Jamstveni fond EFSU-a

U skladu s Uredbom o EFSU-u (Uredba (EU) 2015/2017) osnovan je Jamstveni fond EFSU-a kojim se osigurava likvidna rezerva za moguće gubitke koji nastaju u vezi s EIB-ovim poslovima financiranja i ulaganja koji ispunjavaju uvjete za dobivanje jamstva EU-a iz EFSU-a na temelju Sporazuma o EFSU-u – vidjeti bilješku 4.1.1. Jamstveni fond EFSU-a financira se doprinosima iz proračuna EU-a te povratima na uložena sredstva jamstvenog fonda, prihodima koje je primio EU kao naknadu za jamstvo u okviru Sporazuma o EFSU-u te sredstvima koje je EIB naplatio od dužnika koji nisu ispunjavali obveze na temelju prethodnih aktivacija jamstva. Fondom upravlja Komisija, koja je ovlaštena ulagati imovinu Jamstvenog fonda EFSU-a na financijskim tržištima u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i sljedeći odgovarajuća pravila nadzora. Jamstveni fond EFSU-a počeo je s poslovanjem u travnju 2016. U skladu s Uredbom o EFSU-u, kako je izmijenjena 2017. (Uredba (EU) 2017/2396)⁽¹⁷⁾, sredstva će mu se postupno dodjeljivati te će s vremenom dosegnuti 9,1 milijardu EUR, odnosno 35 % ukupnih obveza za jamstvo EU-a iz EFSU-a.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Jamstveni fond za vanjska djelovanja uključuje zajmove za koje se jamči iz proračuna EU-a, osobito aktivnosti kreditiranja EIB-a izvan EU-a financirane iz vlastitih sredstava EIB-a te zajmovi u okviru makrofinancijske pomoći (MFA) i Euratoma izvan EU-a – vidjeti bilješku 4.1.1. Riječ je o dugoročnom instrumentu (dugotrajni dio: 2 275 milijuna EUR) kojim upravlja EIB i čija je svrha pokriti neplaćene zajmove za koje je EU preuzeo jamstvo. Sredstva fonda osiguravaju se plaćanjima iz proračuna EU-a, primicima od kamata na ulaganja iz imovine fonda i iznosima koji su naplaćenima dužnicima koji nisu ispunjavali obveze i za koje je fond morao aktivirati jamstva. Ciljni iznos sredstava fonda trebao bi iznositi 9 % nepodmirenenih zajmova osiguranih jamstvom na kraju godine. Razlika između ciljnog iznosa i vrijednosti imovine fonda na kraju godine pokriva se iz proračuna EU-a u godini n+2, dok se svaki višak uplaćuje u proračun EU-a.

⁽¹⁷⁾ SL L 345, 27.12.2017., str. 34.

Jamstveni fond EFOR-a

U skladu s Uredbom o EFOR-u (Uredba (EU) 2017/1601)⁽¹⁸⁾ osnovan je Jamstveni fond EFOR-a kojim se osigurava likvidna rezerva koja se koristi u slučaju aktivacije jamstva EU-a koje je dano na temelju relevantnih sporazuma o jamstvu EFOR-a. Jamstveni fond EFOR-a financira se doprinosima iz proračuna EU-a i doprinosima iz 11. ERF-a u proračun EU-a te dobrovoljnim doprinosima državama članica i drugih doprinositeljima. Fond se financira i povratima na uložena sredstva, sredstvima naplaćenima od dužnika koji ne ispunjavaju obveze i drugim plaćanjima koje EU prima u skladu sa sporazumima o jamstvu EFOR-a. Fondom izravno upravlja Komisija, koja je ovlaštena ulagati imovinu fonda na financijskim tržištima u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i slijedeći odgovarajuća pravila nadzora. Prvi doprinosi Jamstvenom fondu EFOR-a iz proračuna EU-a uplaćeni su u kolovozu 2018. Ukupna plaćanja primljena u 2018. iznosila su 275,1 milijun EUR, od čega je 9 milijuna EUR uloženo u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju na dan 31. prosinca 2018., dok su preuzeti obveze za dodatnih 325 milijuna EUR (2017.: 275 milijuna EUR) koje još nisu podmirene te su uključene u iznos iskazan kao RAL u bilješci 5.1. Postupno će se izdvojiti rezervacije Jamstvenog fonda EFOR-a koje će postupno dosegnuti iznos od 750 milijuna EUR, tj. 50 % ukupnih budućih obveza jamstva EFOR-a pokrivenih proračunom EU-a i koje će se moći dodatno povećati drugim doprinosima.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI KOJI SE FINANCIRAJU IZ PRORAČUNA EU-A

Obzor 2020.

U skladu s Uredbom EU-a o osnivanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020. (2014.–2020.) uspostavljeni su novi financijski instrumenti kako bi se poboljšao pristup financijskim sredstvima za subjekte koji obavljaju djelatnosti u području istraživanja i inovacija. Ti su instrumenti sljedeći: *služba za zajmove i jamstava za istraživanje i inovacije u okviru InnovFin-a* u okviru koje Komisija dijeli financijski rizik povezan s portfeljem novih operacija financiranja u kojima sudjeluje EIB; *jamstava za MSP-ove uključujući Instrument za neograničena jamstva za MSP-ove (SIUGI) u okviru InnovFin-a* – jamstveni instrumenti kojima upravlja EIF, koji daje jamstva i protujamstva financijskim posrednicima za nove portfelje zajmova (u okviru SIUGI-a Komisija financijski rizik povezan s danim jamstvima dijeli s državama članicama, EIF-om i EIB-om) i *vlasnički instrumenti za istraživanja i inovacije u okviru InnovFin-a* kojima se financiraju ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala i kojima upravlja EIF.

Instrument za financiranje na temelju podjele rizika

Instrumentom za financiranje na temelju podjele rizika (RSFF) upravlja EIB, a portfelj ulaganja Komisije koristi se za izdvajanje rezervacija za financijski rizik zajmova i jamstava EIB-a za prihvatljive istraživačke projekte. Tom su instrumentu iz proračuna EU-a dodijeljena ukupna sredstva u vrijednosti do 1 milijarde EUR u okviru VFO-a za razdoblje 2017.–2013. U okviru VFO-a za razdoblje 2014.–2020. nisu predviđeni novi proračunski doprinosi RSFF-u. Cjelokupni rizik EU-a ograničen je na iznos doprinosa tom instrumentu.

Instrument za povezivanje Europe

U skladu s Uredbom (EU) br. 1316/2013⁽¹⁹⁾ dužnički instrument u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) uspostavljen je kako bi se infrastrukturnim projektima omogućio pristup financiranju u sektorima prometa, telekomunikacija i energetike. Njime upravlja EIB na temelju sporazuma s EU-om. Dužnički financijski instrument CEF-a nastavlja se na Instrument za kreditna jamstva za projekte TEN-T (LGTT) i ogleadne faze Inicijative projektnih obveznica (PBI). Portfelji LGTT-a i PBI-ja spojeni su u financijski instrument CEF-a, što je stupilo na snagu 1. siječnja 2016. Njime se omogućuje podjela rizika za financiranje zaduživanjem u obliku nadređenog i podređenog duga ili jamstva te potpore za projektne obveznice.

EU-ovi instrumenti vlasničkog kapitala za rast MSP-ova

Riječ je o vlasničkim instrumentima financiranim iz programa COSME, CIP i MAP i pilot-projekta za prijenos tehnologije, pod pokroviteljstvom EIF-a, kojima se podupire osnivanje i financiranje (novoosnovanih) MSP-ova u EU-u na način da se ulaže u pogodne specijalizirane fondove poduzetničkog kapitala.

⁽¹⁸⁾ SL L 249, 27.9.2017., str. 1.

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe, izmjeni Uredbe (EU) br. 913/2010 i stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 680/2007 i (EZ) br. 67/2010 (SL L 348, 20.12.2013., str. 129).

2.4.2. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

u milijunima EUR

Vrsta izvedenice	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Zamišljeni iznos	Fer vrijednost	Zamišljeni iznos	Fer vrijednost
Terminski ugovor u stranoj valuti	476	2	634	6
Jamstvo za portfelj vlasničkih ulaganja	674	14	258	16
Ukupno	1 150	16	892	23
Dugotrajna	674	14	258	16
Kratkotrajna	476	2	634	6

EU sklapa terminske ugovore u stranoj valuti kako bi se zaštitio od valutnog rizika povezanog s dužničkim vrijednosnim papirima u američkim dolarima koji se drže u Jamstvenom fondu EFSU-a. Na temelju terminskih ugovora u stranoj valuti EU na datum dospijeća uplaćuje zamišljeni iznos u stranoj valuti utvrđen ugovorom („strana davanja”), kako je prikazano u prethodnoj tablici, te prima zamišljeni iznos u eurima („strana primanja”). Takvi ugovori o izvedenicama obračunavaju se po fer vrijednosti na datum bilance i kategoriziraju se kao financijska imovina ili financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ovisno o tome je li njihova fer vrijednost pozitivna ili negativna.

Jamstvo iz EFSU-a koje EU daje Grupi EIB u vezi s portfeljima vlasničkih ulaganja kategorizira se kao izvedeni financijski instrument i obračunava se kao financijska imovina ili financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, vidjeti bilješku 4.1.1. Na dan 31. prosinca 2018. iznos osnovnih vlasničkih ulaganja koje su EIB i EIF isplatili iznosio je 674 milijuna EUR, dok je ukupna fer vrijednost jamstva EU-a iz EFSU-a za portfelje vlasničkih ulaganja EFSU-a iznosila 14 milijuna EUR.

Hijerarhija fer vrijednosti financijske imovine mjerene po fer vrijednosti

u milijunima EUR

	31.12.2018.	31.12.2017.
1. razina: Cijene koje kotiraju na aktivnim tržištima	13 993	11 983
2. razina: Uočljivi ulazni podaci osim cijena koje kotiraju na tržištu	275	510
3. razina: Tehnike vrednovanja s ulaznim podacima koji nisu utemeljeni na uočljivim tržišnim podacima	1 191	1 161
Ukupno	15 459	13 654

U tom razdoblju nije bilo prijenosa između 1. i 2. razine.

Usklađenje financijske imovine mjerene primjenom tehnika vrednovanja s ulaznim podacima koji nisu utemeljeni na uočljivim tržišnim podacima (3. razina)

u milijunima EUR

Početno stanje na dan 1.1.2018.	1 161
Kupnja, prodaja, izdanja i namire	104
Dobit ili gubici tijekom dotičnog razdoblja u financijskim prihodima ili rashodima	(36)
Dobit ili gubici u neto imovini	(37)
Prijenosi u 3. razinu	—
Prijenosi iz 3. razine	—
Ostalo	—
Zaključno stanje na dan 31.12.2018.	1 191

2.4.3. **Zajmovi**

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Zajmovi za financijsku pomoć	2.4.3.1.	53 873	54 844
Ostali zajmovi	2.4.3.2.	67	137
Ukupno		53 939	54 981
Dugotrajna		51 560	48 205
Kratkotrajna		2 380	6 776

2.4.3.1. **Zajmovi za financijsku pomoć**

u milijunima EUR

	Mehanizam za europsku financijsku stabilnost	Pomoć platnim bilancama	Makrofi-nancijskapomoć	Euratom	EZUČ u likvi-daciji	Ukupno
<i>Ukupno na dan 31.12.2017.</i>	47 456	3 114	3 924	250	100	54 844
Novi zajmovi	4 500	—	515	50	—	5 065
Otplate	(4 500)	(1 350)	(56)	(46)	—	(5 952)
Tečajne razlike	—	—	—	(0)	(1)	(1)
Promjene knjigovodstvene vrijednosti	(56)	(30)	5	0	(2)	(84)
Umanjenje vrijednosti	—	—	—	—	—	—
Ukupno na dan 31.12.2018.	47 400	1 734	4 388	254	98	53 873
Dugotrajna	46 800	200	4 309	213	—	51 521
Kratkotrajna	600	1 534	79	41	98	2 351

Ukupna nominalna vrijednost zajmova za financijsku pomoć na dan 31. prosinca 2018., uključujući zajmove za EZUČ u likvidaciji, iznosila je 53 206 milijuna EUR (2017.: 54 093 milijuna EUR). Promjena knjigovodstvene vrijednosti odgovara promjeni obračunatih kamata.

U okviru MEFS-a moguće je odobriti financijsku pomoć državi članici koja ima poteškoće ili kojoj prijete ozbiljne poteškoće zbog izvanrednih okolnosti koje su izvan njezine kontrole. Pomoć se može pružiti u obliku zajma ili kreditne linije. U skladu sa Zaključcima Vijeća ECOFIN-a od 9. svibnja 2010. vrijednost tog mehanizma ograničava se na 60 milijardi EUR, no pravnim je ograničenjem nepodmireni iznos zajmova ili kreditnih linija ograničen na razliku raspoloživu u okviru gornje granice vlastitih sredstava. Uzeti zajmovi povezani sa zajmovima isplaćenima u okviru MEFS-a osigurani su jamstvom iz proračuna EU-a. Nije predviđeno da će se MEFS primjenjivati za uvođenje novih programa financiranja ili sklapanje novih sporazuma o davanju zajmova. Tijekom godine koja je završila 31. prosinca 2018. obje zemlje korisnice, odnosno Irska i Portugal, zatražile su produženje dospijea za svoje zajmove koji dospijevaju u 2018. u iznosu od 3,9 milijardi EUR za Irsku i 0,6 milijardi EUR za Portugal.

U okviru financijskog instrumenta za pomoć platnim bilancama, koja ovisi o provedbi politika, srednjoročna financijska pomoć pruža se državama članicama EU-a koje nisu uvele euro. Njime se omogućuje davanje zajmova državama članicama koje imaju poteškoće sa svojim platnim bilancama i kretanjem kapitala ili kojima takve poteškoće ozbiljno prijete. Najviši nepodmireni iznos zajmova danih u okviru ovog instrumenta ograničen je na 50 milijardi EUR. Uzeti zajmovi povezani sa zajmovima za pomoć platnim bilancama osigurani su jamstvom iz proračuna EU-a.

Makrofinancijska pomoć je financijska pomoć koju EU pruža partnerskim zemljama koje imaju poteškoća s platnim bilancama. Pruža se se u obliku srednjoročnih/dugoročnih zajmova ili bespovratnih sredstava ili njihove odgovarajuće kombinacije te se njime općenito dopunjuju sredstva dana u kontekstu programa prilagodbe i reforme koje podupire MMF. Jamstva za te zajmove preuzeo je Jamstveni fond za vanjska djelovanja. Tijekom godine koja je završila 31. prosinca 2018. osigurane su u okviru makrofinancijske pomoći dodatne isplate zajmova Ukrajini u ukupnoj vrijednosti od 515 milijuna EUR i Gruziji u ukupnoj vrijednosti od 15 milijuna EUR – vidjeti bilješku 4.1.2.

Europska zajednica za atomsku energiju (Euratom, koji zastupa Komisija) daje zajmove državama članicama i trećim zemljama te subjektima iz država članica i trećih zemalja za financiranje projekata koji se odnose na energetska postrojenja. Jamstva primljena od trećih strana u iznosu od 254 milijuna EUR (2017.: 250 milijuna EUR) korištena su za pokrivanje zajmova Euratoma – vidjeti bilješku 4.1.2.

Zajmovi EZUČ-a u likvidaciji nisu zajmovi za financijsku pomoć već zadužnice kojima se osigurava da se uz uzete zajmove ostvaruju novčani tokovi. Međutim, slično kao i zajmovi za financijsku pomoć, oni su odobreni za pozajmljena sredstva u skladu s člancima 54. i 56. Ugovora o EZUČ-u za financiranje projekata.

Efektivne kamatne stope za zajmove (izražene kao raspon kamatnih stopa)

	31.12.2018.	31.12.2017.
Makrofinancijska pomoć	0 % do 3,82 %	0 % do 4,54 %
Euratom	0,08 % do 5,76 %	0,08 % do 5,76 %
Pomoć platnim bilancama	2,88 % do 3,38 %	2,88 % do 3,38 %
Mehanizam za europsku financijsku stabilnost (MEFS)	0,50 % do 3,75 %	0,62 % do 3,75 %
EZUČ u likvidaciji	5,23 % do 5,81 %	5,23 % do 5,81 %

2.4.3.2. Ostali zajmovi

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Zajmovi pod posebnim uvjetima	64	78
Stambeni zajmovi EZUČ-a u likvidaciji	2	4
Oročeni depoziti	0	55
Ukupno	67	137
Dugoročni	38	61
Kratkoročni	28	76

Nominalna vrijednost ostalih zajmova na dan 31. prosinca 2018. ukupno je iznosila 617 milijun EUR (2017.: 561 milijun EUR).

Zajmovi pod posebnim uvjetima daju se uz povlaštenu stopu kao dio suradnje s državama koje nisu članice EU-a.

Oročeni depoziti uključuju uglavnom iznose s rokom dospjeća od 3 do 12 mjeseci koji ne ispunjavaju uvjete da bi se smatrali novčanim ekvivalentima.

Umanjenje vrijednosti za ostale zajmove

u milijunima EUR

	31.12.2017.	Povećanja	Poništenja otpisa	Otpis	Ostalo	31.12.2018.
Zajmovi pod posebnim uvjetima	8	1	—	(0)	—	8
Subrogirani zajmovi	432	147	—	—	—	579
Ukupno	440	148	—	(0)	—	587

Subrogirani zajmovi jesu neotplaćeni zajmovi koje je odobrio EIB i za koje su jamstva osigurana iz proračuna EU-a i za koje su sva prava subrogirana EU-u po plaćanjima iz Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja ili Jamstvenog fonda EFSU-a. Tim je zajmovima vrijednost umanjena u iznosu od 579 milijuna EUR (2017.: 432 milijuna EUR). Aktivacije jamstva, do kojih je došlo u 2018., djelomično su pokrivena financijskim rezervacijama izdvojenima prethodnih godina. Na temelju relevantnih sporazuma između EU-a i EIB-a EIB u ime EU-a pokreće postupak naplate kako bi se naplatili nepodmireni iznosi.

2.5. PREDFINANCIRANJE

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Dugotrajna imovina predfinanciranja			
Predfinanciranje	2.5.1.	21 814	21 939
Ostali predujmovi državama članicama	2.5.2.	4 122	3 018
Doprinos skrbničkim fondovima		71	64
		26 006	25 022
Kratkotrajna imovina predfinanciranja			
Predfinanciranje	2.5.1.	21 572	22 361
Ostali predujmovi državama članicama	2.5.2.	2 396	1 645
		23 968	24 005
Ukupno		49 974	49 027

Razina iznosa predfinanciranja različitih programa mora biti dovoljna da se osiguraju potrebna sredstva kako bi korisnik mogao započeti neki projekt, uz istovremenu zaštitu financijskih interesa EU-a i uzimanje u obzir pravnih, operativnih i troškovno učinkovitih ograničenja. Povećanje ukupnog iznosa predfinanciranja uglavnom se odnosi na povećanje u kategoriji „ostali predujmovi državama članicama” (vidjeti bilješku 2.5.2).

2.5.1. Predfinanciranje

u milijunima EUR

	Bruto iznos	Poravnano na temelju obračunatih obveza	Neto iznos na dan 31.12.2018.	Bruto iznos	Poravnano na temelju obračunatih obveza	Neto iznos na dan 31.12.2017.
Podijeljeno upravljanje						
EPFRR i ostali instrumenti ruralnog razvoja	3 743	—	3 743	3 735	—	3 735
EFRR i KF	18 088	(3 461)	14 627	20 561	(5 678)	14 883

u milijunima EUR

	Bruto iznos	Poravnano na temelju obračunatih obveza	Neto iznos na dan 31.12.2018.	Bruto iznos	Poravnano na temelju obračunatih obveza	Neto iznos na dan 31.12.2017.
ESF	6 548	(1 147)	5 401	6 792	(1 182)	5 610
Ostalo	4 684	(2 498)	2 186	5 037	(2 267)	2 770
	33 063	(7 105)	25 958	36 125	(9 127)	26 998
Izravno upravljanje						
Provoditelj:						
Komisija	12 531	(8 262)	4 269	12 165	(8 331)	3 834
Izvršne agencije EU-a	15 012	(9 540)	5 472	13 843	(8 749)	5 094
Skrbnički fondovi	585	(433)	152	440	(212)	228
	28 127	(18 234)	9 893	26 447	(17 292)	9 155
Neizravno upravljanje						
Provoditelj:						
Druge agencije i tijela EU-a	762	(207)	555	723	(148)	575
Treće zemlje	1 546	(879)	667	1 586	(956)	630
Međunarodne organizacije	7 684	(5 053)	2 631	9 000	(5 879)	3 121
Ostali subjekti	9 107	(5 426)	3 681	7 753	(3 933)	3 820
	19 099	(11 565)	7 534	19 062	(10 916)	8 146
Ukupno	80 289	(36 904)	43 386	81 635	(37 335)	44 300
Dugotrajna	21 814	—	21 814	21 939	—	21 939
Kratkotrajna	58 476	(36 904)	21 572	59 696	(37 335)	22 361

Predfinanciranje predstavlja isplaćeni novac i time izvršenje odobrenih sredstava za plaćanje. Kako je objašnjeno u bilješci 1.5.7., to su predujmovi pa još nisu prikazani kao rashodi. Stoga, iako se predfinanciranjem smanjuje RAL (vidjeti bilješku 5.1.), ono predstavlja rashode koji se trebaju prikazati i u izvještaju o financijskom rezultatu.

U slučaju podijeljenog upravljanja, gotovi svi iznosi predfinanciranja odnose se na tekuće programsko razdoblje. Postoji i početni iznos predfinanciranja koji se neće poravnati prije kraja razdoblja te se obračunava kao dugotrajna imovina predfinanciranja. Postoji i godišnji iznos predfinanciranja koji se poravnava na godišnjoj osnovi te se obračunava kao kratkotrajna imovina predfinanciranja. U 2018. isplaćen je novi iznos predfinanciranja od 10 milijardi EUR. Iznosi predfinanciranja koji se odnose na podijeljeno upravljanje stabilni su u usporedbi s 2017., osim smanjenja iznosa u kategoriji „ostalo”. To se odnosi na Fond solidarnosti Europske unije (iznosi potpore za obnovu u Italiji nakon potresa 2016. i 2017.) Ti su iznosi isplaćeni kao predfinanciranje u 2017. te su obračunati kao rashodi u 2018.

Kad je riječ o izravnom upravljanju, iznosi predfinanciranja uglavnom se odnose na programe Obzor 2020. i Instrument za povezivanje Europe.

Kad je riječ o neizravnom upravljanju, predfinanciranjem se uglavnom financiraju interni programi politika, primjerice Erasmus, Galileo i EGNOS, ali i instrumenti koji se odnose na vanjske odnose, primjerice Europski instrumenti za susjedstvo (ENI), Instrument za razvojnu suradnju (DCI) i program humanitarne pomoći.

Primljena jamstva u vezi s predfinanciranjem

Riječ je o jamstvima koje u određenim slučajevima pri plaćanju predujmova (predfinanciranje) Komisija zahtijeva od korisnika koji nisu države članice. Za tu vrstu jamstva iskazuju se dvije vrijednosti, odnosno „nominalna” i „tekuća” vrijednost. Kad je riječ o nominalnoj vrijednosti, događaj koji aktivira jamstvo povezan je s postojanjem jamstva. Kad je riječ o tekućoj vrijednosti, događaj koji aktivira jamstvo jest plaćanje predfinanciranja i/ili naknadna poravnanja. Na dan 31. prosinca 2018. nominalna vrijednost jamstava primljenih u vezi s predfinanciranjem iznosila je 516 milijuna EUR, dok je tekuća vrijednost tih jamstava iznosila 420 milijuna EUR (2017.: odnosno 620 milijuna EUR i 462 milijuna EUR).

Određeni iznosi predfinanciranja isplaćeni u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj (FP7) i Obzora 2020. pokrivaju se iz Jamstvenog fonda sudionika. Jamstveni fond sudionika je instrument uzajamnog jamstva kojim se pokrivaju rizici povezani s neplaćenim iznosima korisnika tijekom provedbe neizravnih djelovanja iz programa FP7 i Obzora 2020. Svi sudionici neizravnih djelovanja koji primaju bespovratna sredstva od EU-a upisuju u Jamstveni fond sudionika kapital u vrijednosti od 5 % ukupnog primljenog iznosa.

Na dan 31. prosinca 2018. iznosi predfinanciranja koji su bili pokriveni iz Jamstvenog fonda sudionika iznosili su 2 milijardi EUR (2017.: 1,9 milijardi EUR). EU (koji zastupa Komisija) djeluje kao izvršno tijelo Jamstvenog fonda sudionika, no fond je u vlasništvu sudionika.

Imovina Jamstvenog fonda sudionika na kraju godine iznosila je ukupno 2,1 milijardu EUR (2017.: 2,0 milijarde EUR). Imovina Jamstvenog fonda sudionika uključuje i financijsku imovinu kojom upravlja Komisijina Glavna uprava za ekonomske i financijske poslove. Budući da je Jamstveni fond sudionika zaseban subjekt, imovina fonda nije konsolidirana u ovoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a.

2.5.2. Ostali predujmovi državama članicama

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Predujmovi državama članicama za financijske instrumente u okviru podijeljenog upravljanja	3 675	2 768
Programi potpore	2 843	1 895
Ukupno	6 518	4 663
Dugoročni	4 122	3 018
Kratkoročni	2 396	1 645

Predujmovi državama članicama za financijske instrumente u okviru podijeljenog upravljanja

U okviru programa europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) moguće je iz proračuna EU-a isplaćivati predujmove državama članicama kako bi im se omogućilo da doprinesu financijskim instrumentima (tj. zajmovima, vlasničkim ulaganjima ili jamstvima). Uspostava tih instrumenata i upravljanje njima u nadležnosti je država članica, a ne Komisije. Međutim, novčana sredstva koja se u okviru tih instrumenata ne iskoriste na kraju godine upisuju se u vlasništvo EU-a (kao i u slučaju svih iznosa predfinanciranja) te se stoga u bilanci EU-a smatraju imovinom.

Razdoblje 2014.–2020.:

U okviru kohezijske politike procjenjuje se da na dan 31. prosinca 2018. od isplaćenog iznosa od 5 790 milijuna EUR još nije bio iskorišten iznos od 3 590 milijuna EUR. To uključuje doprinos država članica inicijativi za MSP-ove, instrumentu za poticanje dodatnog kreditiranja MSP-ova od strane bankarskog sektora (isplaćeno 1 213 milijuna EUR, od čega prema procjenama još nije bio iskorišten iznos od 391 milijun EUR).

Na kraju godine ostao je neiskorišten iznos od 83 milijuna EUR namijenjen ruralnom razvoju.

Razdoblje 2007.–2013.:

Smatra se da su svi iznosi koji se odnose na kohezijsku politiku iskorišteni ili preraspodijeljeni drugim mjerama, stoga na dan 31. prosinca 2018. u bilanci nije preostala imovina. Treba napomenuti da će se stvarno izvršenje u okviru raznih instrumenata preispitati u okviru postupka zaključenja programa.

Programi potpore

Kao što je prethodno navedeno, predujmovi koje su države članice isplatile za razne programe potpore (državna potpora, tržišne mjere EFP-a ili mjere ulaganja EPFRR-a), a koji nisu iskorišteni na kraju godine knjiže se kao imovina u bilanci EU-a. Komisija je procijenila vrijednost tih predujmova na temelju informacija koje su dostavile države članice; rezultati izračuna prethodno su navedeni pod podnaslovom „Programi potpore”.

Razdoblje 2014.–2020.:

Procjenjuje se da su neiskorišteni iznosi namijenjeni kohezijskoj politici iznosili 1 477 milijuna EUR, a poljoprivrednoj politici i ruralnom razvoju 1 171 milijun EUR.

Razdoblje 2007.–2013.:

Procjenjuje se da u kontekstu ruralnog razvoja na kraju 2018. nije iskorišten iznos od 195 milijuna EUR.

2.6. POTRAŽIVANJA OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA I NAPLATIVA SREDSTVA OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Dugotrajna			
Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.6.1.	397	594
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.6.2.	19	17
		416	611
Kratkotrajna			
Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.6.1.	22 212	11 065
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.6.2.	2 036	689
		24 248	11 755
Ukupno		24 664	12 366

2.6.1. Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Dugotrajna			
Države članice	2.6.1.1.	397	594
		397	594
Kratkotrajna			
Države članice	2.6.1.1.	10 900	6 190
Novčane kazne zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja	2.6.1.2.	9 727	4 225
Obračunati prihodi i odgođeni rashodi	2.6.1.3.	1 511	570
Ostala naplativa sredstva		74	81
		22 212	11 065
Ukupno		22 609	11 659

2.6.1.1. Naplativa sredstva od država članica

u milijunima EUR		
	31.12.2018.	31.12.2017.
Tradicionalna vlastita sredstva iskazana u računovodstvenoj dokumentaciji A	5 609	3 113
Tradicionalna vlastita sredstva iskazana u zasebnoj računovodstvenoj dokumentaciji	1 612	1 617
Vlastita sredstva koja se trebaju uplatiti	2 758	46

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Umanjenje vrijednosti	(991)	(997)
Ostalo	86	56
Naplativa sredstva od vlastitih sredstava	9 075	3 836
Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP)	1 708	2 280
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	859	955
Privremeni instrument za ruralni razvoj (TRDI)	13	16
Posebni pretpristupni program za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD)	82	136
Umanjenje vrijednosti	(788)	(804)
Naplativa sredstva od EFJP-a i ruralnog razvoja	1 875	2 583
Očekivani povrat predfinanciranja	145	182
Uplačeni i naplativi PDV	45	64
Ostala naplativa sredstva od država članica	158	120
Ukupno	11 297	6 784
Dugoročna	397	594
Kratkoročna	10 900	6 190

Dugoročna naplativa sredstva koja duguju države članice uglavnom se odnose na neprovedene odluke o potvrdi sukladnosti za Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR). Iznosi koji se odnose na te odluke naplaćuju se u godišnjim obrocima.

Naplativa sredstva od vlastitih sredstava

„Računovodstvena dokumentacija A” odnosi se na mjesečne izvještaje u kojima države članice izvješćuju o tradicionalnim vlastitim sredstvima (TVS) na koje Komisija ima pravo, ali koja još nisu naplaćena. Tradicionalna vlastita sredstva, koja se sastoje od carina i pristojbi na šećer, prikupljaju države članice u ime Komisije.

U računovodstvenoj dokumentaciji A za 2018. navode se tradicionalna vlastita sredstva prikupljena na temelju postupka zbog povrede prava koji je opisan u nastavku i na temelju izvješća o inspekcijskom pregledu. Povećanje iznosa u računovodstvenoj dokumentaciji A temelji se na tim predmetima. Budući da su primjenjive i zatezne kamate u iznosu od 1,3 milijarde EUR, ti se iznosi stoga knjiže u ovoj računovodstvenoj dokumentaciji (vidjeti bilješke 2.6.2. i 3.7.).

Kad je riječ o dotičnom postupku zbog povrede, Europska komisija uputila je 8. ožujka 2018. službenu opomenu Ujedinjenoj Kraljevini (UK) (povreda br. 2018/2008) jer ona odbija osigurati sredstva od naplate carina za proračun EU-a, što je njezina obveza prema pravu EU-a. Budući da UK nije dostavio zadovoljavajući odgovor, Komisija je 24. rujna poslala obrazloženo mišljenje i odlučila je 19. prosinca 2018. uputiti taj predmet Sudu Europske unije. UK je odgovor na obrazloženo mišljenje dostavio 11. veljače 2019. Taj odgovor ponovno nije bio zadovoljavajući pa je Komisija 6. ožujka 2019. potvrdila svoju odluku da taj postupak zbog povrede uputi Sudu Europske unije. Zahtjev je podnesen 7. ožujka 2019. U izvješću OLAF-a iz 2017. zaključeno je da su uvoznici u UK-u izbjegli plaćanje velikog iznosa carina tako što su pri uvozu upotrijebili fiktivne i lažne fakture te netočne deklaracije carinske vrijednosti. Na temelju metodologije koji su izradili OLAF i JRC i dostupnih informacija Komisija je procijenila da su gubici za proračun EU-a zbog povrede prava EU-a koju je počinio UK u razdoblju od studenoga 2011. do prosinca 2017. iznosili 2,1 milijardu EUR (neto, tj. nakon što se od bruto iznosa od 2,7 milijardi EUR oduzmu troškovi naplate koje zadržava UK). UK se ne slaže s metodologijom koju je Komisija koristila za procjenu navedenih gubitaka.

Nadalje, Komisija je u računovodstvo uključila i procjenu iznosa utvrđenih carina od 0,7 milijardi EUR (od čega se najveći dio odnosi na primjenjive kamate). UK se ne slaže s tim iznosom.

Zasebna računovodstvena dokumentacija odnosi se na utvrđena dodijeljena prava koja nisu uključena u računovodstvenu dokumentaciju A jer države članice nisu osigurale njihov povrat i nisu dana nikakva jamstva (ili ako su jamstva osigurana, iznosi su pak osporeni). Na ta se dodijeljena prava primjenjuje umanjeno vrijednosti na temelju informacija koje države članice dostavljaju svake godine.

„Vlastita sredstva koja se trebaju naplatiti” odnose se na naplativa sredstva koja proizlaze iz izmjene proračuna br. 6/2018 donesene 12. prosinca 2018. IDržave članice trebale su te iznose uplatiti na prvi radni dan u siječnju 2019.

Naplativa sredstva od EFJP-a i ruralnog razvoja

Ovom stavkom obuhvaćeni su prvenstveno iznosi koje države članice duguju na dan 31. prosinca 2018. u skladu s iznosima koje su države članice prijavile i potvrdile 15. listopada 2018. Procjenjuju se naplativa sredstva nastala nakon što su prijavljena, a prije 31. prosinca 2018. Komisija procjenjuje i smanjenje vrijednosti iznosa koje korisnici duguju, a koji se vjerojatno neće naplatiti. Ta usklađenja ne znače da se Komisija odriče naplate tih sredstava u budućnosti. U usklađenje se uključuje i smanjenje od 20 % koje države članice mogu zadržati za pokrivanje administrativnih troškova.

2.6.1.2. Naplativa sredstva od novčanih kazni zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Bruto iznos naplativih sredstava od novčanih kazni zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja	13 022	7 679
Privremena plaćanja	(3 131)	(3 282)
Umanjenje vrijednosti	(164)	(172)
Ukupno	9 727	4 225
Dugoročna	—	—
Kratkoročna	9 727	4 225

Privremena plaćanja uglavnom se odnose na novčane primitke od poduzeća koja su podnijela žalbu ili koja još uvijek sudovima EU-a mogu podnijeti žalbu protiv odluka o novčanim kaznama. Ta se nepredviđena obveza iskazuje zbog toga jer postoji mogućnost da će se ti iznosi morati vratiti tim društvima (vidjeti bilješku 4.1.4.).

Poduzeća kojima je izrečena novčana kazna koja su podnijela ili namjeravaju podnijeti žalbu imaju mogućnost izvršiti privremena plaćanja Komisiji ili joj dostaviti bankovna jamstva. Komisija je prihvatila jamstva za novčane kazne u iznosu od 9 354 milijuna EUR (2017.: 4 004 milijuna EUR) koje nisu plaćene na kraju godine.

Iznosi kojima je vrijednost smanjena temelje se na Komisijinim pojedinačnim procjenama novčanih kazni koje nisu unovčene ili nisu pokrivene jamstvom, a za koje Komisija ne očekuje da će ih naplatiti.

Do povećanja naplativih sredstava od novčanih kazni zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja uglavnom je došlo zbog izricanja dviju znatnih novčanih kazni (u ukupnom iznosu od 5 339 milijuna EUR) koje su dotična poduzeća pokrila bankovnim jamstvima koje je Komisija prihvatila.

2.6.1.3. Obračunati prihodi i odgođeni rashodi

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Ostali obračunati prihodi	1 240	328
Odgođeni rashodi koji se odnose na nerazmjenske transakcije	272	241
Ukupno	1 511	570
Dugoročni	—	—
Kratkoročni	1 511	570

Ostali obračunati prihodi uključuju iznos od 1 146 milijuna EUR koji Komisija namjerava naplatiti od država članica u području kohezije. Taj će se povrat sredstava provesti na temelju ispitivanja i prihvaćanja računovodstvene dokumentacije koju su države članice dostavile 15. veljače 2019. Postupak prihvaćanja godišnje računovodstvene dokumentacije država članica uveden je prvi put u području kohezije za programsko razdoblje 2014.–2020.

2.6.2. **Potraživanja od razmjenskih transakcija**

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Dugoročna		
Ostala potraživanja	19	17
	19	17
Kratkoročna		
Klijenti	232	241
Umanjenje vrijednosti potraživanja od klijenata	(143)	(141)
Odgođeni rashodi koji se odnose na razmjenske transakcije	243	259
Ostalo	1 704	331
	2 036	689
Ukupno	2 055	707

Potraživanja u kategoriji Ostalo uključuju 1,4 milijarde EUR zateznih kamata zbog neplaćanja vlastitih sredstava, od čega se 1,3 milijarde EUR odnosi na predmete već opisane u bilješci 2.6.1.1.

2.7. **ZALIHE**

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Znanstveni materijali	52	45
Ostalo	21	250
Ukupno	73	295

2.8. **NOVAC I NOVČANI EKIVALENTI**

		u milijunima EUR	
	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Računi u riznicama i središnjim bankama		12 932	20 078
Tekući računi		79	152
Knjige blagajne		5	5
Prijenosi (novčana sredstva u prijenosu)		0	0
Bankovni računi za izvršenje proračuna	2.8.1.	13 017	20 236
Novčana sredstva koja pripadaju financijskim instrumentima	2.8.2.	2 377	1 608
Novčana sredstva koja se odnose na novčane kazne	2.8.3.	1 438	1 234
Novčana sredstva koja se odnose na druge institucije, agencije i tijela		1 167	999
Novčana sredstva koja se odnose na skrbničke fondove		114	34
Ukupno		18 113	24 111

2.8.1. **Bankovni računi za izvršenje proračuna**

Tim su naslovom obuhvaćena sredstva koja Komisija drži na bankovnim računima u svim državama članicama i državama EFTA-e (riznice ili središnje banke) te na tekućim računima u komercijalnim bankama, knjigama blagajne i u gotovini. Iznos salda riznice na kraju 2018. rezultat je sljedećih glavnih elemenata:

- kad je riječ o vlastitim sredstvima, saldo riznice na kraju godine uključuje iznos od 0,75 milijardi EUR koji su unaprijed uplatile neke države članice zbog izmjene proračuna br. 6 donesene 2018.
- iznos novčanih kazni koje je Komisija izrekla zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja od 1,4 milijarde EUR konačno je unovčen 2018. i koji nije uključen u izmjene proračuna isto je dio salda riznice na kraju godine.
- Saldo riznice uključuje i namjenske prihode i ostala odobrena sredstva za plaćanje u iznosu od 7,4 milijarde EUR.

2.8.2. Novčana sredstva koja pripadaju financijskim instrumentima

Iznosi prikazani pod ovim naslovom uglavnom se odnose na novčane ekvivalente kojima u ime Komisije upravljaju opunomoćenci radi provedbe određenih programa financijskih instrumenata financiranih iz proračuna EU-a i novčana sredstva i novčane ekvivalente koji se drže u jamstvenim fondovima koji se odnose na proračunska jamstva (vidjeti bilješku 2.4.1.). Novčana sredstva koja pripadaju financijskim instrumentima i jamstvenim fondovima mogu se upotrijebiti samo u okviru dotičnog programa.

2.8.3. Novčana sredstva koja se odnose na novčane kazne

Riječ je o novčanim sredstvima koja se odnose na novčane kazne koje je izrekla Komisija u predmetima koji još uvijek traju. Ta su sredstva pohranjena na posebnim depozitnim računima koji se ne upotrebljavaju za druge aktivnosti. U slučaju da je podnesena žalba ili da nije poznato hoće li druga strana podnijeti žalbu, osnovni iznos prikazuje se kao nepredviđena obveza u bilješci 4.1.4.

Od 2010. svim novim privremeno naplaćenim novčanim kaznama upravlja Komisija preko fonda BUFI i one se ulažu u financijske instrumente kategorizirane kao financijska imovina raspoloživa za prodaju (vidjeti bilješku 2.4.1.).

OBVEZE

2.9. MIROVINE I OSTALA PRIMANJA ZAPOSLENIKA

Neto obveze za primanja zaposlenika

	u milijunima EUR				
	Mirovinski sustav za europske dužnosnike	Ostali mirovinski sustavi	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja	31.12.2018. Ukupno	31.12.2017. Ukupno
Obveze na temelju definiranih primanja	70 017	1 865	8 990	80 871	73 560
Imovina plana	Nije primjenjivo	(119)	(296)	(415)	(438)
Neto obveze	70 017	1 746	8 694	80 456	73 122

Povećanje ukupnih obveza za primanja zaposlenika prvenstveno je rezultat povećanja neto obveza iz mirovinskog sustava za europske dužnosnike. Prava obračunata tijekom godine na temelju rada u službi veća su od primanja isplaćenih tijekom godine. Usto, postoji godišnji trošak kamata (diskontiranje obveza) kao i aktuarski gubitak koji proizlazi iz usklađenja na temelju iskustva za koji se značaj iznosi odnosi na poboljšanje navedeno u bilješci 2.9.1.

2.9.1. Mirovinski sustav za europske dužnosnike

Obveze na temelju definiranih primanja predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih plaćanja koja će EU morati izvršiti za podmirenje mirovinskih obveza nastalih na temelju tekućeg i minulog rada zaposlenika. Riječ je o sustavu koji je stalno aktivan i u okviru kojeg se sva plaćanja koja se na godišnjoj osnovi moraju izvršiti uključuju svake godine u proračun EU-a.

U skladu s člankom 83. Pravilnika o osoblju, isplata primanja predviđenih mirovinskim sustavom za osoblje knjiži se u proračunu EU-a kao rashod. Sustav se financira na temelju zamišljenog iznosa doprinosa i države članice zajednički jamče za isplatu tih primanja. Od osnovnih plaća aktivnih dužnosnika oduzima se obvezan doprinos za mirovinsko osiguranje koji trenutačno iznosi 10,0 %. Ti se doprinosi smatraju prihodima u godišnjem proračunu i njima se pridonosi financiranju općih rashoda EU-a, vidjeti i bilješku 3.6.

Obveze iz mirovinskog sustava procijenjene su na temelju broja aktivnog i umirovljenog osoblja na dan 31. prosinca 2018. i pravila iz Pravilnika o osoblju primjenjivih na isti datum. To je vrednovanje provedeno u skladu s metodologijom MRSJS-a 39 (te time i računovodstvenog pravila EU-a br. 12). Kako je već navedeno u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji za 2017., relevantne službe Komisije radile su na poboljšanju metoda prikupljanja podataka te time i na poboljšanju kvalitete pretpostavki i metoda obračuna. Rezultat tog rada je preciznije vrednovanje obveza koje se odnose na mirovine nadživjelih članova obitelji (u slučaju kad je član osoblja preminuo) za koje se koristi najaktualnija aktuarska metoda. Učinak primjene te poboljšane metode je povećanje obveze za 2018. u iznosu od 2,1 milijardu EUR. Da je ta metoda primijenjena u 2017., iznos te obveze bio bi 2,3 milijarde EUR veći u usporedbi s iznosom dobivenim na temelju prethodno korištene metode.

2.9.2. Ostali mirovinski sustavi

Riječ je o obvezama koje se odnose na mirovinske obveze prema postojećim i bivšim članovima Komisije, Suda (i Općeg suda), Revizorskog suda, Vijeća, Ombudsmana, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i Službeničkog suda Europske unije. U ovaj naslov unosi se i obveza koja se odnosi na mirovine zastupnika Europskog parlamenta.

2.9.3. Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja

Osim za prethodno navedene mirovinske sustave, vrednovanje se provodi i za predviđene obveze EU-a prema Zajedničkom sustavu zdravstvenog osiguranja u pogledu troškova zdravstvene zaštite koji se dužnosnicima moraju pokriti u razdoblju nakon prestanka radnog odnos (bez njihovih doprinosa). Kako je navedeno u bilješci 1.5.10., za izračun ove obveze uzima se u cijelo razdoblje aktivnog rada u službi, pri čemu se vodi računa o tome da se dosljedno obračunaju primanja zaposlenika iz mirovinskog sustava i sustava zdravstvenog osiguranja nakon prestanka radnog odnosa. Vodeći računa o obvezi da se vjerno prikaže ekonomska suština osnovne transakcije kako je propisano računovodstvenim pravilom EU-a i MRSJS-om, MRSJS 39 nije se tumačio na stroži način pri raspodjeli primanja na godine staža. Kad bi se trošak rada u službi koji nastaje sustavu JSIS obračunavao u potpunosti za svih deset godina za sve dužnosnike, umjesto da se u obzir uzme samo aktivni rad zaposlenika u službi, to bi na dovelo do povećanja obveze na temelju definiranih primanja na kraju godine u vrijednosti od 3 milijarde EUR. Međutim, kako je već navedeno, stroži pristup ne bi bio u skladu s vjernim prikazom kvalitativnih aspekata i ne bi se smatralo da pruža povjerljive informacije u skladu s računovodstvenim pravilom EU-a br. 1 i MRSJS-om Konceptualni okvir. Procjena u velikoj mjeri ovisi o promjeni administrativnog položaja aktivnog osoblja (osobito broju članova koji imaju ugovor na određeno vrijeme a za koje se pretpostavlja da će u budućnosti postati dužnosnici).

Promjena sadašnje vrijednosti obveza na temelju definiranih primanja

Sadašnja vrijednost obveza na temelju definiranih primanja jest sadašnja vrijednost diskontiranih očekivanih budućih plaćanja potrebnih za podmirenje obveza nastalih na temelju tekućeg i minulog rada zaposlenika.

U nastavku se analiziraju promjene vrijednosti obveza na temelju definiranih primanja u tekućoj godini:

	u milijunima EUR			
	Mirovinski sustav za europske dužnosnike	Ostali mirovinski sustavi	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja	Ukupno
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2017.	63 951	1 854	7 756	73 560
Priznato u izvještaju o financijskom rezultatu				
<i>Tekući trošak rada</i>	2 716	87	270	3 074
<i>Troškovi kamata</i>	1 215	32	155	1 402
Priznato u neto imovini				
<i>Ponovna mjerenja obveza za primanja zaposlenika</i>				
<i>Aktuarski (dobici)/gubici koji proizlaze iz usklađenja na temelju iskustva</i>	3 380	(15)	4	3 369
<i>Aktuarski (dobici)/gubici koji proizlaze iz promjena demografskih pretpostavki</i>	—	1	—	1
<i>Aktuarski (dobici)/gubici koji proizlaze iz promjena financijskih pretpostavki</i>	251	(36)	901	1 115
Ostalo				
<i>Isplaćena primanja</i>	(1 496)	(58)	(96)	(1 650)
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2018.	70 017	1 865	8 990	80 872

Tekući trošak rada jest povećanje sadašnje vrijednosti obveza na temelju definiranih primanja nastalih na temelju tekućeg rada članova osoblja u aktivnoj službi.

Troškovi kamata odnose se na povećanje sadašnje vrijednosti obveza na temelju definiranih primanja tijekom relevantnog razdoblja jer je rok namire isplate primanja sve bliži.

Aktuarski dobiti i gubici koji proizlaze iz usklađenja na temelju iskustva odnos se na učinke razlika između ranijih aktuarskih pretpostavki za 2018. i onoga što se uistinu dogodilo u 2018. Taj iznos uključuje poboljšanje navedeno u bilješci 2.9.1.

Aktuarski dobici i gubici koji proizlaze iz promjena aktuarskih pretpostavki (demografskih i financijskih poput diskontnih stopa i očekivanih stopa povećanja plaća) nastaju ako se te pretpostavke ažuriraju kako bi se u obzir uzele promjene temeljnih uvjeta.

Primanja (primjerice mirovine ili naknade liječničkih troškova) se isplaćuju tijekom godine u skladu s pravilima sustava. Ta isplaćena primanja dovode do povećanja obveza na temelju definiranih primanja.

Imovina plana

u milijunima EUR

	Ostali mirovinski sustavi	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja	Ukupno
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2017.	137	301	438
<i>Neto promjena imovine plana</i>	<i>(18)</i>	<i>(5)</i>	<i>(23)</i>
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2018.	119	296	415

Aktuarske pretpostavke – primanja zaposlenika

U nastavku su prikazane glavne aktuarske pretpostavke koje se primjenjuju pri vrednovanju dvaju osnovnih sustava EU-a za primanja zaposlenika:

	Mirovinski sustav za europske dužnosnike	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja
2018.		
<i>Nominalna diskontna stopa</i>	1,9 %	2,0 %
<i>Očekivana stopa inflacije</i>	1,4 %	1,5 %
<i>Realna diskontna stopa</i>	0,5 %	0,5 %
<i>Očekivana stopa povećanja plaća</i>	1,9 %	1,8 %
<i>Stope kretanja troškova zdravstvene zaštite</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	3,0 %
<i>Dob za umirovljenje</i>	63/64/66	63/64/66
2017.		
<i>Nominalna diskontna stopa</i>	1,9 %	2,0 %
<i>Očekivana stopa inflacije</i>	1,5 %	1,6 %
<i>Realna diskontna stopa</i>	0,4 %	0,4 %
<i>Očekivana stopa povećanja plaća</i>	1,8 %	1,7 %
<i>Stope kretanja troškova zdravstvene zaštite</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	3,0 %
<i>Dob za umirovljenje</i>	63/64/66	63/64/66

Stope smrtnosti za 2017. i 2018. temelje se na tablici duljine života javnih službenika EU-a – EULT 2018.

Nominalna diskontna stopa određuje se kao vrijednost prinosa obveznica bez kupona u eurima (s dospijanjem od 20 godine od prosinca 2018. za mirovinski sustav za europske dužnosnike i s dospijanjem od 25 godina za zajednički sustav zdravstvenog osiguranja). Primijenjena stopa inflacije jest očekivana stopa inflacije tijekom istovrijednog razdoblja. Mora se odrediti empirijski, na temelju očekivanih vrijednosti izraženih obveznicama s indeksom klauzulom na europskim financijskim tržištima. Realna diskontna stopa izračunava se na temelju nominalne diskontne stope i očekivane dugoročne stope inflacije.

Analize osjetljivosti

Analiza osjetljivosti temelji se na simulacijama kojima se mijenja, ceteris paribus, vrijednost dotičnih pretpostavki te se promatra način reakcije modela.

Osjetljivost zajedničkog sustava zdravstvenog osiguranja

Promjena predviđene stope kretanja troškova zdravstvene zaštite od deset postotnih bodova imala bi sljedeće učinke:

u milijunima EUR

	2018.		2017.	
	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %
Ukupni iznos tekućeg troška rada i troškova kamata uključenih u neto periodične troškove zdravstvene zaštite zaposlenika nakon prestanka radnog odnosa	12	(12)	11	(11)
Obveze na temelju definiranih primanja	253	(246)	220	(213)

Promjena predviđene kamatne stope od deset postotnih bodova (0,1 %) imala bi sljedeće učinke:

u milijunima EUR

	2018.		2017.	
	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %
Obveze na temelju definiranih primanja	(219)	226	(188)	194

Promjena očekivane stope povećanja plaća od deset postotnih bodova (0,1 %) imala bi sljedeće učinke:

u milijunima EUR

	2018.		2017.	
	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %
Obveze na temelju definiranih primanja	(26)	25	(25)	24

Promjena predviđene dobi za umirovljenje za jednu godinu imala bi sljedeće učinke:

u milijunima EUR

	2018.		2017.	
	Povećanje od jedne godine	Smanjenje od jedne godine	Povećanje od jedne godine	Smanjenje od jedne godine
Obveze na temelju definiranih primanja	(91)	54	(82)	44

Osjetljivost mirovinskog sustava za europske dužnosnike

Promjena predviđene kamatne stope od deset postotnih bodova (0,1 %) imala bi sljedeće učinke:

u milijunima EUR

	2018.		2017.	
	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %
Obveze na temelju definiranih primanja	(1 434)	1 478	(1 281)	1 319

Promjena očekivane stope povećanja plaća od deset postotnih bodova (0,1 %) imala bi sljedeće učinke:

u milijunima EUR

	2018.		2017.	
	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %	Povećanje od 0,1 %	Smanjenje od 0,1 %
Obveze na temelju definiranih primanja	1 427	(1 388)	1 313	(1 192)

Promjena predviđene dobi za umirovljenje za jednu godinu imala bi sljedeće učinke:

u milijunima EUR

	2018.		2017.	
	Povećanje od jedne godine	Smanjenje od jedne godine	Povećanje od jedne godine	Smanjenje od jedne godine
Obveze na temelju definiranih primanja	(573)	645	(496)	639

2.10. REZERVACIJE

u milijunima EUR

	Iznos na dan 31.12.2017.	Dodatne rezervacije	Poništeni iznosi neiskorištenih rezervacija	Iznosi iskorištenih rezervacija	Prijenos između kategorija	Promjena procjene	Iznos na dan 31.12.2018.
<i>Sudski postupci:</i>							
Poljoprivreda	49	270	(2)	(47)	—	—	270
Kohezija	20	—	(20)	—	—	—	(0)
Ostalo	120	3	(19)	(2)	—	(1)	100
Razgradnja nuklearnih postrojenja	1 934	—	—	(34)	—	32	1 933
Financijske rezervacije	1 115	590	(7)	(149)	—	2	1 551
Novčane kazne	27	—	(27)	—	—	—	—
Ostalo	272	38	(38)	(18)	—	24	278
Ukupno	3 538	901	(115)	(249)	—	57	4 132
Dugoročne	2 880	704	(38)	(52)	(272)	59	3 281
Kratkoročne	659	197	(77)	(197)	272	(2)	852

Rezervacije su pouzdano procijenjeni iznosi koji proizlaze iz prošlih događaja i koji će se vjerojatno morati isplatiti iz proračuna EU-a u budućnosti.

Sudski postupci

Riječ je o procjeni iznosa koje će vjerojatno trebati isplatiti nakon kraja godine u vezi s nizom sudskih postupaka u tijeku.

Razgradnja nuklearnih postrojenja

Osnova za rezervacije ažurirana je 2017. u skladu sa „Strategijom razgradnje i upravljanja otpadom JRC-a (D&WMP) – ažuriranom u 2017.“. Revizija strategija, zajedno s proračunskim i kadrovskim potrebama, provedena je zajedno s neovisnom stručnom skupinom zaduženom za reviziju strategije D&WMP te predstavlja najbolju dostupnu procjenu proračuna i osoblja potrebno za dovršetak razgradnje objekata na lokacijama JRC-a u Ispri, Geelu, Karlsruheu i Pettenu.

U skladu s računovodstvenim pravilima EU-a, ta je rezervacija indeksirana za inflaciju i potom diskontirana na njezinu neto sadašnju vrijednost (uz primjenu krivulje ugovora o razmjeni u eurima). Na dan 31. prosinca 2018. rezervacije su iznosile 1 933 milijuna EUR, podijeljene između iznosa za koje se očekuje da će biti iskorišteni u 2018. (31 milijun EUR) i nakon toga (1 902 milijuna EUR).

Važno je napomenuti da bi bitne neizvjesnosti koje su svojstvene dugoročnom planiranju razgradnje nuklearnih postrojenja mogle utjecati na ovu procjenu koja bi se mogla značajno povećati u budućnosti. Glavni uzroci neizvjesnosti odnose se na krajnje stanje lokacije za razgradnju objekata, nuklearni materijal, upravljanje otpadom i njegovim zbrinjavanjem, nepotpune i nepostojeće nacionalne regulatorne okvire, složene i dugotrajne postupke ishođenja dozvola i buduća kretanja na tržištu razgradnje.

Financijske rezervacije

Ovaj se naslov većinom odnosi na rezervacije koje predstavljaju procijenjene gubitke koji će nastati u odnosu na jamstva odobrena u okviru različitih financijskih instrumenata, pri čemu su subjekti kojima je povjereno upravljanje ovlašteni za izdavanje jamstava za vlastiti račun, ali u ime EU-a i na njegov rizik. Financijski rizik EU-a povezan s jamstvima ograničen je i postupno se izdvajaju rezervacije za financijsku imovinu kako bi se pokrile buduće aktivacije jamstava. U ovaj naslov unose se i rezervacije za nepodmirene zajmove Siriji koje je EIB odobrio na temelju svojeg mandata za vanjsko kreditiranje te stoga za njih jamči EU putem svojeg Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja. Vrijednost dugoročnih financijskih rezervacija diskontira se na njihovu neto sadašnju vrijednost.

Povećanje financijskih rezervacija odnosi se na povećanje opsega zajamčenih operacija u okviru financijskih instrumenata programa Obzor 2020. i COSME.

2.11. FINANCIJSKE OBVEZE

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Dugoročne financijske obveze			
Financijske obveze po amortiziranom trošku	2.11.1.	53 281	50 061
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	2.11.2.	7	2
		53 289	50 063
Kratkoročne financijske obveze			
Financijske obveze po amortiziranom trošku	2.11.1.	2 602	6 850
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	2.11.2.	15	—
		2 617	6 850
Ukupno		55 906	56 913

2.11.1. Financijske obveze po amortiziranom trošku

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Uzeti zajmovi za financijsku pomoć	2.11.1.1.	53 872	54 841
Ostale financijske obveze	2.11.1.2.	2 012	2 070
Ukupno		55 884	56 911
Dugoročne		53 281	50 061
Kratkoročne		2 602	6 850

2.11.1.1. Uzeti zajmovi za financijsku pomoć

u milijunima EUR						
	Mehanizam za europsku financijsku stabilnost	Pomoć platnim bilancama	Makrofi-nan-cijska pomoć	Euratom	EZUČ u likvi-daciji	Ukupno
Ukupno na dan 31.12.2017.	47 456	3 114	3 924	250	97	54 841
Novi uzeti zajmovi	4 500	—	515	50	—	5 065

u milijunima EUR

	Mehanizam za europsku financijsku stabilnost	Pomoć platnim bilancama	Makrofinancijska pomoć	Euratom	EZUČ u likvidaciji	Ukupno
Otplate	(4 500)	(1 350)	(56)	(46)	—	(5 952)
Tečajne razlike	—	—	—	(0)	(1)	(1)
Promjene knjigovodstvene vrijednosti	(56)	(30)	5	0	0	(82)
Ukupno na dan 31.12.2018.	47 400	1 734	4 388	254	97	53 872
Dugoročne	46 800	200	4 309	213	—	51 521
Kratkoročne	600	1 534	79	41	97	2 350

Uzeti zajmovi uglavnom uključuju dugovanja evidentirana certifikatima u iznosu od 53 725 milijuna EUR (2017.: 54 674 milijuna EUR). Promjene knjigovodstvene vrijednosti odgovaraju promjeni obračunatih kamata.

Osim EZUČ-a u likvidaciji, za otplatu prethodno navedenih uzetih zajmova jamstva su u konačnici osigurana iz proračuna EU-a (vidjeti bilješku 4.1.2.), odnosno za njih jamči svaka država članica.

Efektivne kamatne stope za uzete zajmove (izražene kao raspon kamatnih stopa)

	31.12.2018.	31.12.2017.
Makrofinancijska pomoć	0 % do 3,82 %	0 % do 4,54 %
Euratom	0 % do 5,68 %	0 % do 5,68 %
Pomoć platnim bilancama	2,88 % do 3,38 %	2,88 % do 3,38 %
Mehanizam za europsku financijsku stabilnost (MEFS)	0,50 % do 3,75 %	0,62 % do 3,75 %
EZUČ u likvidaciji	6,91 % do 8,97 %	6,91 % do 8,97 %

2.11.1.2. Ostale financijske obveze

u milijunima EUR

	31.12.2018.	31.12.2017.
Dugoročne		
Obveze po financijskom najmu	1 331	1 456
Zgrade za koje se najam platio u obrocima	314	305
Ostalo	115	159
	1 760	1 920
Kratkoročne		
Obveze po financijskom najmu	93	89
Zgrade za koje se najam platio u obrocima	29	24
Novčane kazne čiji se iznos treba vratiti	125	13

u milijunima EUR		
	31.12.2018.	31.12.2017.
Ostalo	5	24
	252	150
Ukupno	2 012	2 070

Obveze po financijskom najmu

u milijunima EUR				
Opis	Budući iznosi koje treba platiti			
	< 1 godine	1-5 godina	> 5 godina	Ukupne obveze
Zemljište i zgrade	86	428	893	1 407
Ostala dugotrajna imovina	7	10	—	17
Ukupno na dan 31.12.2018.	93	438	893	1 424
Kamate	60	216	196	472
Ukupna buduća minimalna plaćanja najma na dan 31.12.2018.	153	654	1 089	1 896
<i>Ukupna buduća minimalna plaćanja najma na dan 31.12.2017.</i>	158	682	1 271	2 111

Prethodno navedeni iznosi koji se odnose na najam i zgrade morat će se financirati iz budućih proračuna.

2.11.2. Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

u milijunima EUR				
Vrsta izvedenice	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Zamišljeni iznos	Fer vrijednost	Zamišljeni iznos	Fer vrijednost
Jamstvo za portfelj vlasničkih ulaganja	536	20	—	—
Valutna opcija (opcija prodaje)	11	2	9	2
Ukupno	546	22	9	2
Dugoročne	82	7	9	2
Kratkoročne	464	15	—	—

Jamstvo za portfelj vlasničkih ulaganja

Jamstva koja se daju za portfelj vlasničkih ulaganja kategoriziraju se kao financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak jer ne odgovaraju definiciji obveze za financijska jamstva (vidi bilješku 1.5.12.). Na dan 31. prosinca 2018. ovaj naslov odnosio se na jamstvo EU-a koje se na temelju financijskih instrumenata iz programa Obzor 2020. (vidjeti bilješku 2.4.1.) daje Grupi EIB u vezi s operacijama iz portfelja vlasničkih ulaganja. Financijska obveza EU-a mjeri se na temelju vrijednosti osnovnih ulaganja.

Valutna opcija

Na dan 31. prosinca 2018. EU drži izvedeni financijski instrument (valutna opcija – opcija kupnje) kojim pokriva devalvaciju ukrajinske valute (UHA) koja se odnosi na zajmove koje su financijske institucije odobrile malim i srednjim poduzećima u Ukrajini radi poboljšanja pristupa financiranju kao i privlačnosti kreditnih uvjeta u Ukrajini. U skladu s uvjetima ugovora EU svojim partnerima nudi mogućnost da za svaki prihvatljivi zajam i u iznosu do najviše 30 % zatraže doprinos EU-a u slučaju smanjenja vrijednosti omjera UHA/EUR.

Hijerarhija fer vrijednosti financijskih obveza mjerenih po fer vrijednosti

u milijunima EUR

	31.12.2018.	31.12.2017.
1. razina: Cijene koje kotiraju na aktivnim tržištima	—	—
2. razina: Uočljivi ulazni podaci osim cijena koje kotiraju na tržištu	2	2
3. razina: Tehnike vrednovanja s ulaznim podacima koji nisu utemeljeni na uočljivim tržišnim podacima	20	—
Ukupno	22	2

2.11.3. Obveze za financijska jamstva

Jamstvo iz EFSU-a za portfelj dužničkih instrumenata koje je EIB isplatio u okviru dijela za infrastrukturu i inovacije kategorizira se kao obveza za financijska jamstva. Na dan 31. prosinca 2018. obveze za financijska jamstva iz EFSU-a iznosile su ukupno nula EUR jer su prihodi koji će se dobiti na temelju jamstva veći od očekivanih gubitaka (vidjeti bilješku 4.1.1.).

2.12. DUGOVANJA

u milijunima EUR

	Bruto iznos	Uskla- đenja	Neto iznos na dan 31.12.2018.	Bruto iznos	Uskla- đenja	Neto iznos na dan 31.12.2017.
Zahtjevi za povrat troškova i računi zaprimljeni od:						
<i>država članica:</i>						
EPFRR i ostali instrumenti ruralnog razvoja	247	—	247	481	—	481
EFRR i KF	10 761	(1 724)	9 037	12 602	(883)	11 719
ESF	5 195	(496)	4 699	4 183	(264)	3 919
Ostalo	632	(75)	557	746	(280)	466
<i>privatnih i javnih subjekata</i>	1 461	(179)	1 282	1 563	(144)	1 419
Ukupan iznos zaprimljenih zahtjeva za povrat troškova i računa	18 296	(2 475)	15 821	19 574	(1 571)	18 004
EFJP	14 772	Nije primjenjivo	14 772	11 534	Nije primjenjivo	11 534
Dugovanja iz naslova vlastitih sredstava	769	Nije primjenjivo	769	8 836	Nije primjenjivo	8 836
Razna dugovanja	570	Nije primjenjivo	570	341	Nije primjenjivo	341
Ostalo	294	Nije primjenjivo	294	333	Nije primjenjivo	333
Ukupno	34 701	(2 475)	32 227	40 618	(1 571)	39 048

Dugovanja uključuju zaprimljene račune i zahtjeve za povrat troškova koji još nisu plaćeni na kraju godine. Ona se izvorno priznaju u trenutku primitka računa / zahtjeva za povrat troškova za zatražene iznose. Ta se dugovanja naknadno usklađuju kako bi se u obzir uzeli samo iznosi koji su prihvaćeni na temelju revizije troškova i iznosi koji se smatraju prihvatljivima. Iznosi za koje se procjenjuje da su neprihvatljivi uključeni su u stupac „Usklađenja”; najveći iznosi odnose se na strukturne mjere.

U programskom razdoblju 2014.–2020. Uredbom o zajedničkim odredbama koja se primjenjuje na strukturne fondove (EFRR i ESF), Kohezijski fond te Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), predviđa se da će se proračun EU-a zaštititi sustavnim zadržavanjem iznosa od 10 % izvršenih međuplaćanja. Ciklus kontrole mora završiti prije veljače koja slijedi nakon završetka računovodstvene godine (1. srpnja do 30. lipnja) utvrđene Uredbom o zajedničkim odredbama nakon što upravljačka tijela provjere upravljanje, a tijela za reviziju obave revizije. Komisija provjerava dokumente o jamstvu i računovodstvenu dokumentaciju koje su dostavila relevantna tijela država članica. Konačna isplata / konačni povrat sredstava provodi se tek nakon što se provede procjena i prihvati računovodstvena dokumentacija. Zadržani iznos u skladu s tom odredbom na kraju 2018. iznosio je ukupno 5,7 milijardi EUR. Procjenjuje se da dio tog iznosa (0,9 milijardi EUR) nije prihvatljiv na temelju informacija koje su države članice dostavile u svojoj računovodstvenoj dokumentaciji te je uključen u stupac „Usklađenja”. Zadnji element usklađenja dugovanja odnosi se na iznose drugih predujmova državama članicama (vidjeti bilješku 2.5.2.) koji se još trebaju isplatiti na kraju godine (0,8 milijardi EUR).

Smanjila su se dugovanja koja se odnose na kohezijsku politiku (EFRR, KF, ESF), što se uglavnom objašnjava činjenicom da su se zahtjevi za povrat troškova koji se odnose na razdoblje 2007.–2013. znatno smanjili i iznose 3,5 milijardi EUR (2017.: 10 milijardi EUR) jer Komisija provjerava zadnje zahtjeve za povrat troškova koje su dostavile države članice. S druge strane, iznos zahtjeva za povrat troškova koji se odnose na razdoblje 2014.–2020. povećao se na 10 milijardi EUR (2017.: 5 milijardi EUR) zbog daljnjeg napretka ostvarenog u provedbi programa.

Do povećanja dugovanja EFJP-a došlo je jer su se ukupne obveze EFJP-a raspodijelile na dugovanja i obračunate rashode. Ukupne obveze EFJP-a i dalje su relativno stabilne i iznose 44 159 milijuna EUR u usporedbi s 44 837 milijuna EUR, koliko su iznosile prošle godine. Međutim, zatraženi iznosi u 2018. na temelju odluke o potvrdi sukladnosti za EFJP (obračunati kao dugovanja) bili su veći nego u 2017.

Zahtjevi za predfinanciranje

Osim navedenih iznosa, na kraju 2018. zaprimljeni su zahtjevi za predfinanciranje u iznosu od 0,5 milijardi EUR koji još nisu bili plaćeni na kraju godine. U skladu s računovodstvenim pravilima EU-a, ti iznosi nisu knjiženi kao dugovanja.

Dugovanja iz naslova vlastitih sredstava

Dugovanja iz naslova vlastitih sredstava odnose se na doprinose država članica u proračun EU-a koji će se nadoknaditi na kraju godine na temelju izmjene proračuna br. 6/2018 donesene 12. prosinca 2018. Izmjene proračuna primjenjuju se u skladu s člankom 10. stavkom 3. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014⁽²⁰⁾. U skladu s tom pravnom odredbom iznosi dobiveni na temelju te izmjene vraćeni su državama članicama na prvi radni dan u siječnju 2019. Značajan iznos koji je bio nepodmiren na dan 31. prosinca 2017. rezultat je donošenja izmjene proračuna br. 6/2017 30. studenoga 2017. Ove je godine izmjena proračuna uglavnom dovela do povećanja doprinosa država članica (vidjeti bilješku 2.6.1.1.).

2.13. OBRAČUNATI RASHODI I ODGOĐENI PRIHODI

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Obračunati rashodi</i>	62 877	63 588
<i>Odgođeni prihodi</i>	96	111
<i>Ostalo</i>	213	203
Ukupno	63 186	63 902

Obračunati rashodi raspoređeni su kako slijedi:

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>EFJP</i>	29 387	33 303
<i>EPFRR i ostali instrumenti za ruralni razvoj</i>	18 687	17 464
<i>EFRR i KF</i>	5 863	4 249
<i>ESF</i>	2 321	2 870
<i>Ostalo</i>	6 619	5 702
Ukupno	62 877	63 588

Najveća promjena odnosi se na poljoprivredu (EPFRR) (vidjeti objašnjenje u bilješci 2.12.) Kad je riječ o kohezijskoj politici, povećanje za EFRR i KF odnosi se na povećanje obračunatih iznosa u tekućem programskog razdoblju 2014.–2020. kako napreduje provedba programa.

⁽²⁰⁾ SL L 168, 7.6.2014., str. 39.

NETO IMOVINA**2.14. PRIČUVE**

		<i>u milijunima EUR</i>	
	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Revalorizacijska pričuva	2.14.1.	231	278
Pričuva Jamstvenog fonda	2.14.2.	2 849	2 663
Ostale pričuve	2.14.3.	1 881	1 935
Ukupno		4 961	4 876

2.14.1. Revalorizacijska pričuva

U skladu s računovodstvenim pravilima EU-a, usklađenje fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju obračunava se u revalorizacijskoj pričuvi.

Promjene revalorizacijske pričuve tijekom razdoblja

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018.	2017.
Uključeno u revalorizacijsku pričuvu	(70)	(8)
Uključeno u izvještaj o financijskom rezultatu	23	6
Ukupno	(47)	(2)

2.14.2. Pričuva Jamstvenog fonda

Ova se pričuva odnosi na ciljni iznos od 9 % nepodmirenih iznosa za koja su jamstva osigurana iz proračuna EU-a u okviru EIB-ova mandata za vanjsko kreditiranje, koji se mora držati kao imovina u Jamstvenom fondu za vanjska djelovanja (vidjeti bilješku 2.4.1.).

2.14.3. Ostale pričuve

Ovaj se iznos odnosi prvenstveno na pričuve EZUČ-a u likvidaciji (1 514 milijuna EUR) za imovinu Istraživačkog fonda za ugljen i čelik, koje su izdvojene u kontekstu likvidacije EZUČ-a.

2.15. IZNOSI KOJI ĆE SE ZATRAŽITI OD DRŽAVA ČLANICA

	<i>u milijunima EUR</i>
Iznosi koji će se zatražiti od država članica na dan 31.12.2017.	75 234
Povrat viška iz proračuna za 2017. državama članicama	556
Promjene pričuve Jamstvenog fonda	186
Ponovna mjerenja obveza za primanja zaposlenika	4 396
Ostale promjene pričuva	(30)
Poslovni rezultat godine	(13 918)
Ukupni iznosi koji će se zatražiti od država članica na dan 31.12.2018.	66 424

Ovaj iznos predstavlja dio rashoda koji su EU nastali do 31. prosinca i koji se moraju financirati iz budućih proračuna. Mnogi rashodi priznaju se u skladu s računovodstvenim pravilima na temelju načela nastanka poslovnih događaja u godini N iako mogu biti plaćeni u godini N + 1 (ili kasnije) te su stoga financirani iz proračuna za godinu N + 1 (ili kasnije). Zbog uključivanja tih obveza u računovodstvenu dokumentaciju, u kombinaciji s činjenicom da se odgovarajući iznosi financiraju iz budućih proračuna, obveze na kraju godine u velikoj mjeri premašuju imovinu. Najveći iznosi koji treba istaknuti odnose se na aktivnosti EFJP-a i obveze za primanja zaposlenika.

Treba napomenuti i da sve navedeno ne utječe na rezultat izvršenja proračuna, odnosno proračunski prihodi trebali bi uvijek biti jednaki proračunskim rashodima ili veći od njih, a svaki višak prihoda vraća se državama članicama.

Ponovna mjerenja obveza za primanja zaposlenika odnose se na aktuarske dobitke i gubitke koji proizlaze iz aktuarskog vrednovanja tih obveza. Od 1. siječnja 2018. na obveze za primanja zaposlenika primjenjuje se računovodstveno pravilo EU-a br. 12 (temeljeno na MRSJS-u 39). Prema tom pravilu aktuarski dobitci i gubici prikazuju se kao promjene neto imovine a ne u izvještaju o financijskom rezultatu.

3. BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

PRIHODI

PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA: VLASTITA SREDSTVA

3.1. SREDSTVA NA TEMELJU BND-A

Prihodi od vlastitih sredstava osnovni su element u prihodima EU-a od poslovanja. Prihodi od BND-a (bruto nacionalni dohodak) iznose 105 780 milijuna EUR za 2018. (2017.: 78 620 milijuna EUR) i najvažnija su kategorija od tri kategorije vlastitih sredstava. Na BND svake države članice primjenjuje se usklađeni postotak. Prihodi od BND-a upotrebljavaju se za usklađivanje prihoda i rashoda, tj. njima se financira dio proračuna koji nije pokriven drugim izvorima prihoda. Povećanje prihoda od BND-a objašnjava se uglavnom povećanjem odobrenih sredstava za plaćanje u 2018. i relativno ograničenim proračunskim viškom iz prethodne financijske godine (556 milijuna EUR; što ne uključuje iznose za države EFTA-e). Oba te elementa utjecala su na doprinose na temelju BND-a koje su države članice bile obvezne uplatiti u 2018. jer taj doprinos ima učinak uravnoteženja proračuna.

3.2. TRADICIONALNA VLASTITA SREDSTVA

	u milijunima EUR	
	2018.	2017.
Carine	22 763	20 475
Pristojbe na šećer	4	45
Ukupno	22 767	20 520

Tradicionalna vlastita sredstva sastoje se od carina i pristojbi na šećer. Države članice zadržavaju 20 % tradicionalnih vlastitih sredstava za potrebe troškova naplate te su iznosi u prethodnoj tablici iskazani bez tog odbitka. Povećanje iznosa od carina u velikoj se mjeri odnosi na obračunate prihode na temelju postupka zbog povrede (vidjeti bilješku 2.6.1.1).

3.3. SREDSTVA NA TEMELJU PDV-A

Sredstva na temelju PDV-a su druga kategorija vlastitih sredstava Unije, a riječ je o vrsti poreza koji je prvi usklađen na razini EU-a. Doprinos sredstava na temelju PDV-a izračunava se primjenom jedinstvene stope zahtjeva za uplatu od 0,3 % na nacionalnu osnovicu PDV-a koji ne smije biti veći od 50 % bruto nacionalnog dohotka (BND) svake države članice. U Odluci Vijeća 2014/335/EZ, Euratom ⁽²¹⁾ predviđa se smanjenje stope od 0,15 % za Njemačku, Nizozemsku i Švedsku za razdoblje 2014.–2020.

PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA: PRIJENOSI

3.4. NOVČANE KAZNE

Ovi prihodi u iznosu od 6 740 milijuna EUR (2017.: 4 664 milijuna EUR) odnose se na novčane kazne koje je Komisija izrekla poduzećima zbog kršenja pravila EU-a u području tržišnog natjecanja i novčane kazne koje je Komisija izrekla državama članicama zbog povrede prava EU-a. Komisija obračunava prihode od novčanih kazni nakon što donese odluku o izricanju novčane kazne i o tome službeno obavijesti primatelja. Iznosi novčanih kazni uglavnom se sastoje od novčanih kazni zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja (6 534 milijuna EUR). Najvažniji predmeti odnose se na kršenje protumonopolskih propisa EU-a, tj. novčana kazna izrečena društvu Google zbog uvođenja nezakonitih ograničenja za proizvođače uređaja s operacijskim sustavom Android i operatere mobilnih mreža (4 343 milijuna EUR) i novčana kazna izrečena društvu Qualcomm zbog zlouporabe vodećeg položaja na tržištu sklopova s čipovima (997 milijuna EUR).

⁽²¹⁾ SL L 168, 7.6.2014., str. 105.

3.5. POVRAT TROŠKOVA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018.	2017.
<i>Podijeljeno upravljanje</i>	2 116	1 775
<i>Izravno upravljanje</i>	65	81
<i>Neizravno upravljanje</i>	34	23
Ukupno	2 215	1 879

U ovom naslovu uglavnom su iskazani nalozi za povrat koje je Komisija izdala i koji su unovčeni ili prebijeni (tj. oduzeti) s naknadnim plaćanjima evidentiranim u računovodstveni sustav Komisije radi povrata iznosa prethodno isplaćenih iz općeg proračuna EU-a. Povrati se temelje na kontrolama, revizijama ili analizi prihvatljivosti i zato su te aktivnosti važan čimbenik u izvršenju proračuna EU-a. Tim se aktivnostima proračun EU-a štiti od rashoda nastalih kršenjem propisa.

Uključeni su i nalozi za povrat koje su države članice izdale korisnicima rashoda iz EFJP-a te izmjene procjena obračunatih prihoda od kraja prethodne godine do tekuće godine.

Iznosi navedeni u prethodno navedenoj tablici predstavljaju prihode koji su ostvareni izdavanjem naloga za povrat. Zbog toga ti iznosi ne mogu prikazati i ne prikazuju cijeli opseg mjera koje se poduzimaju radi zaštite proračuna EU-a, posebno za kohezijsku politiku u kojoj se, radi osiguranja korekcije neprihvatljivih rashoda, primjenjuju posebni mehanizmi, od kojih većina ne uključuje izdavanje naloga za povrat. Nisu uključeni iznosi vraćeni na temelju prijeba s troškovima te iznosi vraćeni na temelju povlačenja i povrata iznosa predfinanciranja.

Povrati u okviru podijeljenog upravljanja čine najveći dio ukupnog povrata sredstava:

Poljoprivreda: EFJP i ruralni razvoj

U okviru EFJP-a i EPFR-a iznosi obračunati kao prihodi godine u ovom naslovu sastoje se od financijskih korekcija o kojima je odlučeno tijekom godine i nadoknade sredstava koje su prijavile države članice te koje su podmirene tijekom godine, kojima se dodaje neto povećanje nepodmirenih iznosa za koje su države članice prijavile da se moraju nadoknaditi na kraju godine, a povezani su s prijeverama i nepravilnostima.

Kohezijska politika

Glavni iznosi povezani s kohezijskom politikom odnose se na obračunate prihode u iznosu od 1 146 milijuna EUR koje Komisija očekuje naplatiti od država članica. Taj će se povrat sredstava provesti na temelju ispitivanja i prihvaćanja računovodstvene dokumentacije koju su države članice dostavile 15. veljače 2019. Postupak prihvaćanja godišnje računovodstvene dokumentacije država članica uveden je prvi put u području kohezije za programsko razdoblje 2014.–2020.

3.6. OSTALI PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018.	2017.
<i>Porezi i doprinosi za osoblje</i>	1 268	1 218
<i>Doprinosi trećih zemalja</i>	1 376	1 269
<i>Doprinosi država članica za vanjsku pomoć</i>	594	988
<i>Prijenos imovine</i>	85	208
<i>Usklađenja rezervacija</i>	100	29

	u milijunima EUR	
	2018.	2017.
Poljoprivredne pristojbe	4	4
Proračunska usklađenja	(726)	5 806
Ostalo	612	854
Ukupno	3 312	10 376

Prihodi od poreza i doprinosa za osoblje odnose se prvenstveno na odbitke od plaća zaposlenika. Doprinosi za mirovinsko osiguranje i porez na dohodak predstavljaju najznačajnije iznose u toj kategoriji.

Doprinosi trećih zemalja jesu doprinosi država EFTA-e i država kandidatkinja.

Doprinosi država članica za vanjsku pomoć uglavnom jesu iznosi primljeni radi uspostave Instrumenta za izbjeglice u Turskoj.

Prihodi od prijenosa imovine odnose se prvenstveno na prijenos satelita u okviru programa Copernicus s Europske svemirske agencije (ESA) na Komisiju (vidjeti bilješku 2.2.). Taj je prijenos nerazmjenska transakcija u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a i nastat će u narednim razdobljima za preostale satelite programa Copernicus koji su trenutno u izgradnji.

Zbog proračunskih usklađenja iznos je bio negativan jer su ona uključivala znatno manji proračunski višak iz prethodne godine (555 milijuna EUR u usporedbi sa 6,4 milijarde EUR u 2017.) i veća usklađenja BND-a/PDV-a u iznosu od 1 292 milijuna EUR.

Iznos ostalih prihoda od nerazmjenskih transakcija iz 2018. uključuje iznos od 100 milijuna EUR koji je aktiviran iz ERF-a, što predstavlja njegov doprinos proračunu EU-a za potrebe Jamstvenog fonda EFOR-a osnovanog u 2018. na temelju Uredbe (EU) 2017/1601. Ostali značajni iznosi odnose se na sredstva EZUČ-a namijenjena Istraživačkom fondu za ugljen i čelik (64 milijuna EUR) i doprinose drugih subjekata (176 milijuna EUR).

PRIHODI OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

3.7. FINANCIJSKI PRIHODI

	u milijunima EUR	
	2018.	2017.
<i>Kamate na:</i>		
<i>zakašnjela plaćanja</i>	1 458	217
<i>zajmove</i>	1 265	1 379
<i>ostalo</i>	68	41
<i>Premija na obvezu za financijska jamstva (EFSU)</i>	121	61
<i>Dividende</i>	103	23
<i>Financijski prihodi od financijske imovine ili obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>	29	57
<i>Ostvarena dobit od financijske imovine raspoložive za prodaju</i>	23	38
<i>Ostalo</i>	48	28
Ukupno	3 115	1 845

Prihodi od kamata na zakašnjela plaćanja uglavnom proizlaze iz nepodmirenih novčanih kazni i doprinosa na temelju vlastitih sredstva koji se nisu uplatili u roku. Iznos od 1,3 milijarde EUR odnosi se predmete neplaćanja vlastitih sredstava opisanih u bilješci 2.6.1.1.

Prihodi od kamata na zajmove odnose se prvenstveno na zajmove odobrene za financijsku pomoć (vidjeti bilješku 2.4.3.).

3.8. OSTALI PRIHODI OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

	u milijunima EUR	
	2018.	2017.
Prihodi od naknada za pružene usluge (agencije)	602	557
Dobici od tečajnih razlika	329	281
Prihodi od naknada i premija povezanih s financijskim instrumentima	54	51
Udio u neto rezultatu EIF-a	37	21
Prodaja robe	33	42
Prihodi povezani s dugotrajnom imovinom	27	43
Ostalo	297	338
Ukupno	1 379	1 332

Prihodi od naknada za pružene usluge uključuju uglavnom naknade za stavljanje u promet lijekova koje naplaćuje Europska agencija za lijekove i pristojbe za žigove koje naplaćuje Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo.

RASHODI

3.9. PODIJELJENO UPRAVLJANJE

	u milijunima EUR	
Koje su izvršile države članice	2018.	2017.
Europski fond za jamstva u poljoprivredi	43 527	44 289
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i ostali instrumenti za ruralni razvoj	13 149	11 359
Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond	30 230	17 650
Europski socijalni fond	11 935	7 353
Ostalo	2 826	1 253
Ukupno	101 666	81 905

Najveće povećanje odnosi se na kohezijsku politiku (EFRR, KF i ESF) i uglavnom se odnosi na troškove prijavljene tijekom godine, koji su podmireni ili upotrijebljeni za poravnanje predfinanciranja. Iako su rashodi smanjeni u razdoblju 2007.–2013. (faza zaključenja programa), izvršenje sredstava u tekućem programskom razdoblju 2014.–2020. znatno se povećalo u 2018. Isto vrijedi za EPFR i ostale instrumente ruralnog razvoja.

Ostali rashodi uglavnom uključuju: Fond za azil i migracije (0,6 milijardi EUR), Fond europske pomoći za najpotrebitije (0,4 milijarde EUR), Fond solidarnosti Europske unije (0,9 milijardi EUR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (0,6 milijardi EUR). Povećanje u odnosu na prošlu godinu uglavnom se odnosi na Fond solidarnosti Europske unije i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo.

3.10. IZRAVNO UPRAVLJANJE

	u milijunima EUR	
	2018.	2017.
Koje je izvršila Komisija	8 120	8 831
Koje su izvršile izvršne agencije EU-a	8 964	6 699
Koje su izvršili skrbnički fondovi	468	208
Ukupno	17 551	15 738

Ovi se iznosi uglavnom odnose na provedbu istraživačke politike (7,3 milijarde EUR), programe mreža (2,7 milijardi EUR), instrumente razvojne suradnje (1,4 milijarde EUR) i europsku politiku susjedstva (1,1 milijardu EUR).

Povećanje rashoda koje su na temelju izravnog upravljanja izvršile izvršne agencije (1,7 milijardi EUR) uglavnom se odnosi na Izvršnu agenciju za inovacije i mreže (INEA), osobito za sektor prometa u okviru Instrumenta za povezivanje Europe. Instrument za povezivanje Europe koji se odnosi na prometni sektor je instrument financiranja kojim se provodi politika usmjerena na europsku prometnu infrastrukturu i čiji je cilj nadogradnja/obnova prometne infrastrukture u Europi.

3.11. NEIZRAVNO UPRAVLJANJE

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018	2017
<i>Koje su izvršili druge agencije i tijela EU-a</i>	3 396	2 667
<i>Koje su izvršile treće zemlje</i>	679	1 101
<i>Koje su izvršile međunarodne organizacije</i>	3 337	3 014
<i>Koje su izvršila druga tijela</i>	3 569	1 478
Ukupno	10 981	8 260

Iznos rashoda izvršenih na temelju neizravnog upravljanja od 4,2 milijarde EUR odnosi se na vanjska djelovanja (uglavnom u području pretprijetne pomoći, humanitarne pomoći, međunarodne suradnje i politike susjedstva). Dodatan iznos od 6 milijardi EUR odnosi se na povećanje europske konkurentnosti (primjerice u područjima istraživanja, satelitskih navigacijskih sustava i obrazovanja).

3.12. TROŠKOVI ZAPOSLENIKA I MIROVINA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018.	2017.
<i>Troškovi zaposlenika</i>	6 454	6 193
<i>Troškovi mirovina</i>	4 476	3 808
Ukupno	10 929	10 002

Troškovi mirovina predstavljaju elemente promjena koji su nastali nakon aktuarskog vrednovanja obveza za primanja zaposlenika, koje nisu aktuarske pretpostavke. Oni stoga ne predstavljaju stvarne isplate mirovina u određenoj godini, koje su znatno niže.

3.13. PROMJENE AKTUARSKIH PRETPOSTAVKI ZA PRIMANJA ZAPOSLENIKA

Od 1. siječnja 2018. na obveze za primanja zaposlenika primjenjuje se računovodstveno pravilo EU-a br. 12 (temeljeno na MRSJS-u 39). Prema tom pravilu aktuarski dobiti i gubici (ponovna mjerenja obveza za primanja zaposlenika) prikazuju se kao promjene neto imovine a ne u izvještaju o financijskom rezultatu. Novo računovodstveno pravilo ne utječe na procjenu tih iznosa.

3.14. FINANCIJSKI TROŠKOVI

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018.	2017.
<i>Rashodi za kamate:</i>		
<i>Uzeti zajmovi</i>	1 260	1 373
<i>Ostalo</i>	26	22
<i>Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja</i>	126	324
<i>Gubitak od financijske imovine ili obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>	95	12
<i>Financijski najmovi</i>	73	81
<i>Gubici od umanjenja vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju</i>	25	39
<i>Ostvareni gubitak od financijske imovine raspoložive za prodaju</i>	21	2
<i>Ostalo</i>	50	42
Ukupno	1 677	1 896

Iznos rashoda za kamate na uzete zajmove uglavnom je jednak prihodu od kamata na zajmove za financijsku pomoć (naizmjenične transakcije).

3.15. OSTALI RASHODI

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018.	2017.
<i>Administrativni rashodi i rashodi za IT</i>	2 313	2 521
<i>Rashodi povezani s dugotrajnom imovinom</i>	1 608	1 423
<i>Usklađenja rezervacija</i>	923	1 377
<i>Gubici od tečajnih razlika</i>	341	446
<i>Rashodi za poslovni najam</i>	424	414
<i>Smanjenje novčanih kazni koje je uveo Sud</i>	1	67
<i>Ostalo</i>	598	509
Ukupno	6 208	6 756

Rashodi povezani s istraživanjem i razvojem uključeni su u administrativne rashode i rashode za IT i iznose kako slijedi:

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018.	2017.
<i>Troškovi istraživanja</i>	385	376
<i>Nekapitalizirani troškovi razvoja</i>	106	81
Ukupno	491	456

3.16. IZVJEŠĆIVANJE PO SEGMENTIMA PREMA NASLOVU VIŠEGODIŠNJEG FINACIJSKOG OKVIRA (VFO)

	u milijunima EUR									
	Pametian i uključiv rast	Održivi rast	Sigurnost i građanstvo	Globalna Europa	Administracija	Nije dodijeljeno naslovu VFO-a (*)	Ukupno			
Sredstva na temelju BND-a	—	—	—	—	—	105 780	105 780			
Tradicionalna vlastita sredstva	—	—	—	—	—	22 767	22 767			
PDV	—	—	—	—	—	17 624	17 624			
Novčane kazne	—	—	—	—	—	6 740	6 740			
Povrat troškova	1 395	777	6	35	0	2	2 215			
Ostalo	1 223	48	109	228	5 077	(3 374)	3 312			
Prihodi od nerazmjenskih transakcija	2 619	825	115	262	5 077	149 540	158 438			
Financijski prihodi	282	0	0	16	0	2 816	3 115			
Ostalo	170	(14)	(8)	6	337	887	1 379			
Prihodi od razmjenskih transakcija	453	(13)	(8)	23	337	3 703	4 494			
Ukupni prihodi	3 072	812	107	285	5 414	153 243	162 932			
<i>Rashodi koje su izvršile državne članice:</i>										
EFJP	—	(43 527)	—	—	—	—	(43 527)			
EPFR i ostali instrumenti ruralnog razvoja	—	(13 149)	—	—	—	—	(13 149)			
EFRR i KF	(30 230)	—	—	—	—	—	(30 230)			
ESF	(11 935)	—	—	—	—	—	(11 935)			
Ostalo	(437)	(596)	(1 762)	(31)	—	—	(2 826)			
Koje su izvršili EK, izvršne agencije i sfernički fondovi	(11 565)	(571)	(930)	(4 496)	(13)	24	(17 551)			
Koje su izvršili druge agencije i tijela EU-a	(2 767)	2	(810)	(48)	—	226	(3 396)			
Koje su izvršile treće zemlje i međunarodne organizacije	(505)	(74)	(202)	(3 236)	(0)	—	(4 016)			
Koje su izvršila druga tijela	(2 696)	(0)	2	(875)	(0)	—	(3 569)			
Troškovi zaposlenika i mirovina	(1 675)	(369)	(447)	(699)	(6 697)	(1 043)	(10 929)			

	u milijunima EUR							
	Pametani i uključivi rast	Održivi rast	Sigurnost i građanstvo	Globalna Europa	Administracija	Nije dodijeljeno naslovu VFO-a (*)	Ukupno	
Promjene aktuarskih pretpostavki za primanja zaposlenika	—	—	—	—	—	—	—	—
Financijski troškovi	(149)	(22)	(0)	(16)	(93)	(1 397)	(1 677)	
Ostali rashodi	(1 945)	(313)	(137)	(109)	(3 231)	(472)	(6 208)	
Ukupni rashodi	(63 903)	(58 620)	(4 287)	(9 510)	(10 034)	(2 661)	(149 014)	
Poslovni rezultat godine	(60 831)	(57 808)	(4 180)	(9 225)	(4 620)	150 581	13 918	

(*) „Nije dodijeljeno naslovu VFO-a“ uključuje izvršenje proračuna konsolidiranih subjekata i konsolidacijska usklađenja, izvanproračunske operacije i programe kojima nisu dodijeljeni značajni iznosi.

Prikaz prihoda i rashoda prema naslovu VFO-a temelji se na procjenama jer nisu sve obveze povezane s naslovom VFO-a.

4. NEPREDVIĐENE OBVEZE I NEPREDVIĐENA IMOVINA

4.1. NEPREDVIĐENE OBVEZE

Nepredviđene obveze jesu potencijalne obveze plaćanja za EU koje bi se mogle proizaći iz prošlih događaja ili preuzetih zakonskih obveza, ali koje će ovisiti o budućim događajima na koje EU ne može u cijelosti utjecati. One se uglavnom odnose na dana financijska jamstva (na zajmove i programe financijske pomoći) i pravne rizike. Sve nepredviđene obveze, osim onih koje se odnose na novčane kazne i jamstva pokrivena iz fondova (vidjeti bilješku 2.4.1.), ako dođu na naplatu, financirat će se iz proračuna EU-a (odnosno financirat će ih države članice EU-a) u godinama koje slijede.

4.1.1. Proračunska jamstva

u milijunima EUR

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Gornja granica	Potpisano	Isplaćeno	Gornja granica	Potpisano	Isplaćeno
Jamstva na temelju EIB-ova mandata za vanjsko kreditiranje	40 417	30 889	20 510	37 479	28 950	19 972
Jamstvo iz EFSU-a	25 898	19 842	15 764	16 000	13 473	10 128
Ukupno	66 315	50 731	36 273	53 479	42 423	30 100

U prethodnoj tablici prikazan je opseg izloženosti proračuna EU-a potencijalnim budućim plaćanjima povezanim s jamstvima danima Grupi EIB. Isplaćeni iznosi predstavljaju iznose koji su već dani konačnim korisnicima, dok potpisani iznosi uključuju isplaćene iznose i sporazume koji su već potpisani s korisnicima i financijskim posrednicima, ali još nisu isplaćeni. Gornja granica predstavlja ukupno jamstvo za obveze koje će se financirati iz proračuna EU-a, odnosno koje će financirati države članice.

Jamstva na temelju EIB-ova mandata za vanjsko kreditiranje

Iz proračuna EU-a osigurana su jamstva za zajmove trećim zemljama koje je potpisao i odobrio EIB iz svojih vlastitih sredstava. Na dan 31. prosinca 2018. iznos nepodmirenih zajmova koji su obuhvaćeni jamstvom EU-a iznosio je ukupno 20 510 milijuna EUR (2017.: 19 972 milijuna). Iz proračuna EU-a jamči se za sljedeće iznose:

- 19 360 milijuna EUR (2017.: 18 583 milijuna EUR) iz Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja (vidjeti bilješku 2.4.1.) i
- 1 150 milijuna EUR (2017.: 1 389 milijuna EUR) izravno za zajmove odobrene državama članicama prije njihova pristupanja.

Osim iznosa od 20 510 milijuna EUR koji je prethodno iskazan kao isplaćeni iznos, EU daje jamstvo za nepodmirene zajmove Siriji u vrijednosti od dodatnih 210 milijuna EUR za koje su izdvojene rezervacije.

Jamstvo na temelju mandata EU-a za vanjsko kreditiranje koje se odnosi na zajmove koje je odobrio EIB ograničeno je na 65 % iznosa koje treba podmiriti na temelju sporazuma potpisanih nakon 2007. (mandati za razdoblja 2007.–2013. i 2014.–2020.). Za sporazume potpisane prije 2007. jamstvo EU-a ograničeno je na postotak gornje granice odobrene kreditne linije, što je u većini slučajeva 65 %, ali može biti i 70 %, 75 % ili 100 %. Ako se ne dosegne gornja granica, jamstvom EU-a pokriva se cijeli iznos.

Međutim, kako bi se iskazala najveća izloženost kojoj je EU izložen na dan 31. prosinca 2018., moraju se uključiti i zajmovi za koje je odobreno potpisivanje, ali koji još nisu potpisani (9 528 milijuna EUR) i zajmovi koji su potpisani, ali još nisu isplaćeni (10 379 milijuna EUR).

Europski parlament i Vijeće donijeli su u ožujku 2018. Odluku (EU) 2018/412 ⁽²²⁾ na temelju koje se dopušta povećanje gornje granice za EIB-ove operacije financiranja na temelju jamstva EU-a. U skladu s time ažuriran je sporazum o jamstvu s EIB-om, na temelju čega se izloženost EU-a povećala u 2018. za 3,4 milijarde EUR.

⁽²²⁾ Odluka (EU) 2018/412 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2018. o izmjeni Odluke br. 466/2014/EU kojom se dodjeljuje jamstvo EU-a Europskoj investicijskoj banci protiv gubitaka u okviru financijskih operacija kojima se podržavaju ulagački projekti izvan Unije (SL L 76, 19.3.2018., str. 30.).

Jamstvo Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU)

EFSU je inicijativa kojoj je cilj povećanje kapaciteta EIB-a za preuzimanje rizika na način da se EIB-u omogući veća razina ulaganja. Cilj je EFSU-a potaknuti dodatna ulaganja u EU-u i pristup financiranju za mala poduzeća. EFSU nije zaseban pravni subjekt niti se definira kao investicijski fond u strogom smislu riječi. Pričuva EFSU-a za zaštitu od rizika štiti EIB od potencijalnih gubitaka na temelju temeljnih operacija. Ona se sastoji od postupne dodjele kapitala EIB-a u iznosu od 7,5 milijardi EUR i jamstva iz proračuna EU-a u iznosu do 26 milijardi EUR („jamstvo EU-a iz EFSU-a“). Jamstvo EU-a iz EFSU-a pruža se EIB-u na temelju sporazuma između EU-a i EIB-a, koji se dalje u tekstu naziva Sporazum o EFSU-u. Sporazum o EFSU-u izmijenjen je 2018., na temelju čega se gornja granica za jamstvo EU-a iz EFSU-a povećala na 26 milijardi EUR u skladu s izmijenjenom Uredbom o EFSU-u (Uredba EU 2017/2396).

Operacije EFSU-a provode se u okviru sljedeća dva dijela: dio za infrastrukturu i inovacije, koji provodi EIB (jamstvo EU-a iz EFSU-a u iznosu od 19,5 milijardi EUR) i dijela za MSP-ove, koji provodi EIF (jamstvo EU-a iz EFSU-a u iznosu od 6,5 milijarde EUR), s time da oba dijela imaju portfelj dužničkih instrumenata i portfelj vlasničkih ulaganja. EIF djeluje u suradnji s EIB-om na temelju jamstva EIB-a koje je osigurano jamstvom EU-a iz EFSU-a na temelju Sporazuma o EFSU-u.

EU i EIB imaju različite uloge u okviru EFSU-a. EFSU je osnovan u okviru EIB-a, koji financira njegove operacije (ulaganja u dužničke i vlasničke instrumente) i za te potrebe pozajmljuje potrebna sredstva na tržištima kapitala. Kad je riječ o dijelu za infrastrukturu i inovacije, EIB neovisno donosi odluke o ulaganjima i upravlja operacijama u skladu s vlastitim pravilima i postupcima. Isto vrijedi i za operacije iz dijela za MSP-ove kojima upravlja EIF.

Da bi ulaganja u okviru EFSU-a bila usmjerena na poseban cilj uklanjanja tržišnih neuspjeha koji sprječavaju ulaganja u EU te da bi ispunila uvjete da ih se može zaštititi jamstvom EU-a, uvedena je posebna upravljačka struktura. Odbor za ulaganja sastavljen od neovisnih stručnjaka pregledava ispunjava li svaki projekt koji EIB predloži u dijelu za MSP-ove uvjete za zaštitu jamstvom EU-a. Nakon što se utvrdi da operacija ispunjava uvjete da bi se smatrala operacijom osiguranom jamstvom EFSU-a, na odluku o nastavku provedbe projekta i upravljanju njime primjenjuje se uobičajeni EIB-ov postupak projektnog ciklusa i upravljanja. Kad je riječ o dijelu za MSP-ove, uloga Odbora za ulaganja ograničena je na savjetovanje o opisu proizvoda iz dijela za MSP-ove, koje odobrava Upravljački odbor EFSU-a i glavni direktor EFSU-a. Rad EFSU-a nadzire Upravljački odbor koji se sastoji od pet članova: tri koja imenuje Komisija, jednoga kojeg imenuje EIB i jednog stručnjaka kojeg imenuje Europski parlament koji nema pravo glasa. Odluke se donose konsenzusom i jednoglasnim glasovanjem članova s pravom glasa ako se ne može postići konsenzus. Upravljački odbor EFSU-a ne donosi odluke o ulaganju.

EU je dužan osigurati jamstvo iz proračuna EU-a za jedan dio potencijalnih gubitaka koji bi EIB-u mogli nastati zbog ulaganja u dužničke i vlasničke instrumente. Stoga EU ne sudjeluje u odabiru operacija EFSU-a i upravljanju njima, ne ulaže novac u operacije EFSU-a niti je izravna ugovorna strana u ugovorima o odnosnim instrumentima. Budući da nisu ispunjeni kriteriji za nadzor i računovodstveni zahtjevi za konsolidaciju na temelju računovodstvenih pravila EU-a (i MRSJS-a), povezana imovina obuhvaćena jamstvom nije obračunata u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a.

Jamstvo EU-a iz EFSU-a koje se daje Grupi EIB obračunava se, u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a, kao obveza za financijska jamstva povezana s portfeljem dužničkih instrumenata za dio za MSP-ove, kao financijska rezervacija za portfelj dužničkih instrumenata za dio za infrastrukturu i inovacije te kao izvedenica (financijska imovina ili financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak) za portfelje vlasničkog ulaganja za oba dijela. Nadalje, u ovoj se bilješci iskazuje i nepredviđena obveza koja se odnosi na dano jamstvo iz EFSU-a.

U okviru portfelja dužničkih instrumenata EFSU-a za dio za infrastrukturu i inovacije jamstvo EU-a obuhvaća tranšu prvog gubitka iz portfelja operacija financiranja koje provodi EIB (uglavnom su to redovni zajmovi i jamstva). Jamstvo EU-a aktivira se kada dužnik ne izvrši uplatu po dospelju ili u slučaju restrukturiranja duga. Jamstvo EU-a nadoknađuje se razmjerno riziku koji je preuzeo EU i to se provodi u obliku raspodjele, između EIB-a i EU-a, prihoda povezanih s rizikom koje EIB prima od operacija osiguranih jamstvom. Prihodi EU-a trebali bi najprije pokriti gubitke nastale pri operacijama osiguranima jamstvom. Stoga se jamstvo EU-a obračunava kao obveza za financijska jamstva i mjeri se pri početnom priznavanju po fer vrijednosti, što odgovara neto sadašnjoj vrijednosti naplativih premija (prihodi EU-a). Na kasnije datume bilance obveza za financijska jamstva mjeri se po iznosu očekivanih gubitaka ili iznosu izvorno priznatog gubitka, umanjenom za akumuliranu amortizaciju prihoda, kada je primjenjivo, ovisno o tome koji je od tih dvaju iznosa veći. Obveza za financijska jamstva prikazana je bez prihoda EU-a koji još nisu ostvareni, odnosno koji su iznosili nula na dan 31. prosinca 2018. (2017.: nula) – vidjeti bilješku **2.11.3**.

U okviru portfelja vlasničkih ulaganja za dio EFSU-a za infrastrukturu i inovacije koji se sastoji od izravnih udjela u vlasničkom kapitalu ili kvazi-vlasničkom kapitalu ili podređenih zajmova, EIB jednako ulaže na vlastiti rizik i na rizik EU-a. Stoga, kad je riječ o vlasničkim ulaganjima za koje jamči EU, jamstvo EU-a pokriva usklađenja negativnih vrijednosti (neostvareni gubici) na svaki datum bilance, gubitke ostvarene u slučaju povlačenja ulaganja i troškove financiranja koje ima EIB. Ako se vrijednost ulaganja na koju je prethodno primijenjeno usklađenje negativnih vrijednosti poveća na kasnije izvještajne datume, EIB vraća EU-u iznos do visine izvornog troška ulaganja. U trenutku povlačenja ulaganja EU ima pravo i na dobitke od ulaganja koji premašuju izvorni trošak. Jamstvo EU-a financira se iz prihoda koje EIB primi od operacija obuhvaćenih jamstvom, uključujući kamate, dividende i ostvarene dobitke. Poravnanje između EU-a i EIB-a provodi se svake godine bez gubitaka i prihoda.

U okviru portfelja vlasničkih ulaganja za dio EFSU-a za MSP-ove EU jamči za vlasnička ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala i fondove privatnog kapitala, koja financira EIB a koja potječu od EIF-a koji njima i upravlja. Jamstvo EU-a pruža se na osnovi portfelja za dva sljedeća portfelja: odjeljak 1 i odjeljak 2. Jamstvo EU-a aktivira se kako bi se pokrila umanjena vrijednost i ostvareni gubici od ulaganja obuhvaćenih jamstvom i troškova financiranja koje ima EIB. EU ima pravo na nadoknadu preuzetog rizika u obliku dividendi i ostvarenih dobitaka od operacija vlasničkih ulaganja obuhvaćenih jamstvom. U okviru odjeljka 2 sredstva iz programa EU-a Obzor 2020. djelomično se ulažu u isti portfelj vlasničkih ulaganja (ulaganja iz Obzora 2020. koje financira EU obračunavaju se u računovodstvenoj dokumentaciji EU-a kao financijska imovina raspoloživa za prodaju) te se njima pokriva tranša prvog gubitka od ulaganja, dok dodatne gubitke pokriva jamstvo EU-a i EIF.

Jamstvo iz EFSU-a za portfelj vlasničkih ulaganja kategorizira se kao izvedeni financijski instrument i obračunava se kao financijska imovina ili financijske obveze kroz dobit ili gubitak. Na dan 31. prosinca 2018. fer vrijednost jamstva EU-a iz EFSU-a za portfelj vlasničkih ulaganja EFSU-a iznosila je 14 milijuna EUR (2017.: 16 milijuna EUR) – vidjeti bilješku 2.4.2.

Prethodno navedene nepredviđene obveze odnose se na operacije iz programa COSME, Obzor 2020., programa za kulturne i kreativne sektore te za zapošljavanje i socijalne inovacije, koje su obuhvaćene jamstvom EU-a iz EFSU-a u okviru portfelja dužničkih instrumenata za dio za MSP-ove.

Plaćanja za jamstva EU-a izvršit će se iz Jamstvenog fonda EFSU-a – vidjeti bilješku 2.4.1. Na kraju 2018. ukupna imovina jamstvenog fonda iznosila je 5 452 milijuna EUR (2017.: 3 504 milijuna EUR), dok su za dodatnih 2 688 milijuna EUR (2017.: 2 633 milijuna EUR) preuzete obveze koje još nisu podmirene te se uključene u iznos iskazan kao RAL 5.1. U 2018. iznos od 61 milijun EUR aktiviranih jamstava pdomiren je iz Jamstvenog fonda EFSU-a.

4.1.2. Jamstva koja se odnose na financijsku pomoć (uzimanje i davanje zajmova)

u milijunima EUR

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Aktivirana	Neaktivirana	Ukupno	Aktivirana	Neaktivirana	Ukupno
Mehanizam za europsku financijsku stabilnost	47 400	—	47 400	47 456	—	47 456
Pomoć platnim bilancama	1 734	—	1 734	3 114	—	3 114
Makrofinancijska pomoć	4 388	980	5 368	3 924	460	4 384
Euratom	254	200	454	250	250	500
Ukupno	53 775	1 180	54 955	54 744	710	55 454

Iz proračuna EU-a daje se jamstvo za zajmove koje je Komisije uzela kako bi financirala davanje zajmova državama članicama i trećim zemljama u okviru naizmjeničnih transakcija. Ti su uzeti zajmovi već priznati kao obveze u bilanci EU-a, vidjeti bilješku 2.11.1. Međutim, ako dođe do neispunjavanja obveza u vezi s naizmjeničnim zajmovima koji se odobravaju zajedno s tim uzetim zajmovima, iz proračuna EU-a morat će se, na temelju članka 14. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014, pokriti ukupni nepodmireni iznos:

- za uzete zajmove povezane sa zajmovima isplaćenima u okviru EFSM-a daje se jamstvo isključivo iz proračuna EU-a,
- za uzete zajmove povezane sa zajmovima za pomoć platnim bilancama daje se jamstvo isključivo iz proračuna EU-a,

- za zajmove za makrofinancijsku pomoć daje se jamstvo prvo iz Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja (vidjeti bilješku **2.4.1.**), a zatim iz proračuna EU-a i
- jamstva trećih strana služe kao prvo pokriće za ukupne iznose nepodmirenih zajmova Euratoma. Iz Jamstvenog fonda pokrili bi se iznosi za vanjsko kreditiranje ako oni nisu obuhvaćeni jamstvima treće strane.

Zajmovi EZUČ-a u likvidaciji odobreni za pozajmljena sredstva nisu pokriveni proračunskim jamstvom EU-a. Umjesto toga pokriveni su financijskom imovinom EZUČ-a u likvidaciji – vidjeti bilješku **2.4.1.**

4.1.3. Jamstva dana za financijske instrumente EU-a

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Obzor 2020.	1 467	1 297
Instrument za financiranje na temelju podjele rizika	642	654
Instrument za povezivanje Europe	579	490
Ostalo	29	32
Ukupno	2 717	2 473

Kako je navedeno u članku 210. stavku 1. Financijske uredbe, proračunski rashodi povezani s financijskim instrumentom te financijske obveze EU-a ni u kojem slučaju ne smiju premašivati iznos odgovarajuće proračunske obveze koja je za njega utvrđena, čime se izuzimaju nepredviđene obveze za proračun. To u praksi znači da za te obveze postoji odgovarajuća protustavka u imovini bilance ili su one pokrivena nepodmirenim proračunskim obvezama koje još nisu rashodovane. Navedene nepredviđene obveze prikazane su bez financijskih rezervacija izdvojenih za te instrumente, vidjeti bilješku **2.10.**

4.1.4. Sudski postupci

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Novčane kazne	3 187	3 242
Poljoprivreda	653	1 737
Kohezija	26	3
Ostalo	1 867	481
Ukupno	5 732	5 463

Novčane kazne

Ovi se iznosi uglavnom odnose na novčane kazne koje Komisija izriče zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja koje su kažnjena poduzeća privremeno platila i za koje je podnesena žalba ili nije poznato hoće li biti podnesena žalba. Dok Sud ne donese konačnu odluku ili dok ne istekne rok za podnošenje žalbe, zadržava se nepredviđena obveza. Kamate ostvarene od privremenih plaćanja uključene su u poslovni rezultat godine i kao nepredviđena obveza kako bi se uzelo u obzir da je pravo Komisije na te iznose neizvjesno.

Ako EU izgubi u sudskim postupcima koji se odnose na plaćanje novčanih kazni, poduzećima se vraćaju iznosi koje su bili privremeno uplatili. Iznos tih novčanih kazni priznaje se kao proračunski rashod tek kada odluka o novčanim kaznama postane konačna (članak 107. Financijske uredbe).

Poljoprivreda

Riječ je o nepredviđenim obvezama prema državama članicama koje se odnose na odluke o sukladnosti za EFJP, ruralni razvoj i financijske korekcije temeljene na programima prepristupne pomoći, koje su predmet postupka pred Sudom. Određivanje konačnog iznosa obveze i godine u kojoj će se učinak uspješnog ishoda žalbi odraziti na proračun ovisit će o trajanju postupka pred Sudom.

Kohezija

Riječ je o nepredviđenim obvezama prema državama članicama u vezi s mjerama u okviru kohezijske politike za koje se očekuje datum rasprave ili koje su predmet postupka pred Sudom.

Ostali sudski postupci

Ovaj se naslov odnosi na odštetne zahtjeve u predmetima koji se trenutačno vode protiv EU-a, ostale pravne sporove i predviđene sudske troškove. Treba napomenuti da u skladu s člankom 340. Ugovora o UFEU-u podnositelj u odštetnom zahtjevu mora dokazati da je institucija dovoljno ozbiljno prekršila načelo vladavine prava kad je riječ o dodjeli prava pojedincima, da je podnositelj pretrpio stvarnu štetu i da postoji izravna uzročna veza između nezakonitog djela i štete. Iznos za 2018. odnosi se uglavnom na odštetni zahtjev u postupku koji se vodi protiv Europske komisije zbog odluke o zabrani koncentracije. Riječ je o relativno novom sudskom postupku koji je tek u ranoj fazi. Budući da nisu dostupne pouzdane procjene, iskazani odnos odnosi se na iznos odštetnog zahtjeva.

4.2. NEPREDVIĐENA IMOVINA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Primljena jamstva:</i>		
<i>Jamstva za ispunjenje obveza</i>	321	352
<i>Ostala jamstva</i>	19	22
<i>Ostala nepredviđena imovina</i>	25	34
Ukupno	366	409

Jamstva za ispunjenje obveza zahtijevaju se kako bi se osiguralo da korisnici sredstava EU-a ispunjavaju obveze iz ugovora s EU-om.

5. PRORAČUNSKE I PRAVNE OBVEZE

Ova bilješka sadržava informacije o proračunskom postupku i budućim potrebama za financiranjem, a ne obvezama koje postoje na dan 31. prosinca 2018.

U okviru višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) koji dogovaraju države članice definiraju se programi i određuju gornje granice odobrenih sredstava za preuzimanje obveza po naslovu i ukupna odobrena sredstva za plaćanje u okviru kojih EU može preuzimati proračunske i pravne obveze te u konačnici izvršavati plaćanja za razdoblje od 7 godina – vidjeti tablicu 1.1. u bilješkama uz izvješća o izvršenju proračuna.

Vijeće (države članice) donijelo je, uz suglasnost Europskog parlamenta, odluku o gornjim granicama u okviru VFO-a te se u članku 16. Uredbe (EU) br. 1306/2013 o financiranju ZPP-a navodi izravna veza između godišnje gornje granice rashoda EFJP-a i Uredbe o VFO-u. Europski parlament i Vijeće donijeli su i odgovarajuće temeljne akte o rashodima EFJP-a u kojima se određuju rashodi po državi članici za cijelo razdoblje 2014.–2020.

Pravne obveze proizlaze iz potpisanih programa, projekata, sporazuma ili ugovora, na temelju kojih EU preuzima zakonsku obvezu. Pravna obveza znači radnja kojom dužnosnik za ovjeravanje preuzima ili uspostavlja obvezu (u ime EU) koja rezultira rashodom (članak 37. Financijske uredbe).

Proračunska obveza u načelu se preuzima prije pravne obveze, ali za neke višegodišnje programe/projekte vrijedi obrnuto te se relevantne proračunske obveze preuzimaju u obliku godišnjih obroka u razdoblju od nekoliko godina, ako je to predviđeno temeljnim aktom. Primjerice u slučaju kohezije, člankom 76. Uredbe o zajedničkim odredbama (Uredba (EU) br. 1303/2013⁽²³⁾) predviđa se da su odluke Komisije o donošenju programa pravna obveza u smislu Financijske uredbe, ali da se proračunske obveze Unije koje se odnose na svaki program preuzimaju u godišnjim obrocima za svaki fond u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. Ostale pravne osnove mogu sadržavati slične odredbe. Zbog toga mogu postojati iznosi za koje je EU preuzeo pravnu obvezu plaćanja, ali za koje još uvijek nije preuzeta proračunska obveza (vidjeti bilješke 5.2. i 5.3. u nastavku).

⁽²³⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 320.

Ako je proračunska obveza preuzeta, ali naknadna plaćanja još uvijek nisu izvršena, iznos nepodmirene obveze naziva se „Reste à Liquider” (RAL). To se može odnositi na programe ili projekte, često višegodišnje, koji su već potpisani i za koje će se plaćanja izvršiti tek narednih godina. Oni predstavljaju obveze plaćanja za naredne godine. Budući da se financijski izvještaji sastavljaju na temelju nastanka poslovnih događaja, dok se izvješća o izvršenju proračuna sastavljaju na temelju gotovinskog obračuna, dio ukupnih neplaćenih iznosa (RAL) već je rashodovan i priznat kao obveza u bilanci (vidjeti bilješke 2.12. i 2.13.). Izračun tih rashoda provodi se na temelju zaprimljenih zahtjeva za nadoknadu troškova / računa i na temelju procijenjene provedbe programa ili projekta za koje EU-u još nisu dostavljeni nikakvi zahtjevi – vidjeti bilješku 5.1. u nastavku. Nakon što se izvrše plaćanja koja se odnose na RAL nakon 31. prosinca 2018., ta se obveza prestaje priznavati u bilanci. Dio RAL-a koji još nije rashodovan nije uključen u obveze, već je naveden u nastavku.

Iznosi navedeni u nastavku predstavljaju stoga iznose na dan 31. prosinca 2018. za koje je EU preuzeo obvezu plaćanja na temelju ispunjenja ugovornih obveza i koji se stoga planiraju financirati iz budućih proračuna EU-a.

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2018.	31.12.2017.
Nepodmirene proračunske obveze koje još nisu rashodovane	5.1.	235 836	221 391
Pravne obveze u okviru podijeljenog upravljanja iz tekućeg VFO-a koje se trebaju izvršiti	5.2.	143 883	211 688
Značajne pravne obveze u ostalim područjima	5.3.	18 126	20 030
Ukupno		397 845	453 109

5.1. NEPODMIRENE PRORAČUNSKJE OBVEZE KOJE JOŠ NISU RASHODOVANE

u milijunima EUR		
	31.12.2018.	31.12.2017.
Nepodmirene proračunske obveze koje još nisu rashodovane	235 836	221 391

Navedeni iznos od 281 175 milijuna EUR proračunski je RAL („Reste à Liquider”) (vidjeti tablicu 4.4. u bilješkama uz izvješća o izvršenju proračuna) umanjeno za iznose koji su obračunati kao obveze u bilanci i kao rashodi u izvještaju o financijskom rezultatu. Proračunski RAL je iznos otvorenih preuzetih obveza za koje još nije izvršeno plaćanje i/ili koje još nisu poništene. Kako je prethodno objašnjeno, to je uobičajena posljedica postojanja višegodišnjih programa.

Treba napomenuti da su nepodmireni predujmovi predfinanciranja na dan 31. prosinca 2018. iznosili ukupno 50 milijardi EUR (vidjeti bilješku 2.5.). Riječ je o proračunskim obvezama koje su plaćene i kojima se smanjuje RAL, ali se smatra da ti plaćeni iznosi i dalje pripadaju EU-u, a ne korisniku sve dok se ne ispune ugovorne obveze. Stoga su one jednake prethodno navedenom RAL-u i još uvijek nisu rashodovane.

5.2. PRAVNE OBVEZE U OKVIRU PODIJELJENOG UPRAVLJANJA IZ TEKUĆEG VFO-A KOJE SE TREBAJU IZVRŠITI

u milijunima EUR				
Fondovi	Financijski okvir 2014.–2020. (A)	Zaključene pravne obveze (B)	Proračunske obveze (C)	Pravne obveze umanjene za proračunske obveze (B–C)
Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond	262 408	262 408	179 831	82 578
Europski socijalni fond	92 935	92 819	65 230	27 588
Instrument europske politike susjedstva				—
Fond europske pomoći za najpotrebitije	3 814	3 814	2 670	1 144
NASLOV 1B: FONDOVI KOHEZIJSKE POLITIKE	359 157	359 041	247 731	111 310

Fondovi	Financijski okvir 2014.–2020. (A)	Zaključene pravne obveze (B)	Proračunske obveze (C)	u milijunima EUR
				Pravne obveze umanjene za proračunske obveze (B–C)
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	100 079	100 079	70 748	29 331
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo	5 749	5 749	4 048	1 702
NASLOV 2: PRIRODNI RESURSI	105 828	105 828	74 795	31 033
Fond za azil i migracije	5 028	4 393	3 577	816
Fond za unutarnju sigurnost	3 016	2 883	2 159	724
NASLOV 3: SIGURNOST I GRAĐANSTVO	8 044	7 276	5 736	1 540
Ukupno	473 030	472 145	328 262	143 883

Riječ je o obvezama za koje se EU obvezao da će izvršiti plaćanja kad je donio operativne programe povezane s podijeljenim upravljanjem. Odluka Komisije o donošenju operativnog programa je odluka o financiranju u smislu članka 110. Financijske uredbe, a nakon što se obavijesti predmetna država članica, ona predstavlja pravnu obvezu u smislu te Uredbe.

U članku 76. Uredbe o zajedničkim odredbama za europske strukturne i investicijske fondove (ESIF) navodi se:

Proračunske obveze Unije u vezi sa svakim programom izvršavaju se u godišnjim obrocima za svaki fond u razdoblju između 1. siječnja 2014. i 31. prosinca 2020. Proračunske obveze povezane s pričuvom za uspješnost u svakom programu izvršavaju se odvojeno od dodjele ostatka sredstava za program.

U prethodnoj tablici prvo se navode ukupni iznosi za VFO (stupac A) te su prikazane pravne obveze za koje još nisu preuzete proračunske obveze u okviru naslova 1B, 2 i 3 VFO-a za razdoblje 2014.–2020. Te pravne obveze predstavljaju stoga nepodmirene iznose za koje je EU preuzeo proračunske obveze te će ih platiti nakon 31. prosinca 2018. U stupcu B prikazane su pravne obveze koje je Komisija zatvorila na kraju godine, dok su u stupcu C prikazane proračunske obveze koje su preuzete na temelju tih pravnih obveza na kraju godine.

5.3. ZNAČAJNE PRAVNE OBVEZE U OSTALIM PODRUČJIMA

	u milijunima EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Instrument za povezivanje Europe	11 554	12 676
ITER	1 489	1 496
Copernicus	1 267	1 841
Galileo	493	253
Sporazumi o ribarstvu	46	133
Obveze po poslovnom najmu	2 352	2 577
Ostale ugovorne obveze	924	1 054
Ukupno	18 126	20 030

U ovim iznosima uzimaju se u obzir dugoročne pravne obveze koje još nisu pokrivene odobrenim sredstvima za plaćanje u proračunu na kraju godine. Te obvezujuće obveze bit će obračunate u proračunu u godišnjim obrocima i podmirene u narednim godinama.

Obveze za određene važne programe (vidjeti u nastavku) mogu se izvršiti u godišnjim obrocima u skladu s člankom 112. stavkom 2. Financijske uredbe, čime se EU-u omogućuje da preuzme pravne obveze (potpisuje sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava, sporazume o delegiranju i ugovore o javnoj nabavi) koje su veće od raspoloživih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza za određenu godinu. Stoga je moguće da su obveze preuzete za jedan značajan dio ukupnih dodijeljenih sredstava za tekući VFO. To se osobito odnosi na programe opisane u nastavku:

Instrument za povezivanje Europe (CEF)

U okviru Instrumenta za povezivanje Europe pruža se financijska pomoć transeuropskim mrežama kako bi se pružila potpora projektima od zajedničkog interesa u sektorima prometne, telekomunikacijske i energetske infrastrukture. Pravne obveze za program Instrument za povezivanje Europe odnose se na razdoblje od 2014. do 2023. za Instrument za povezivanje Europe u sektoru prometa i do 31.12.2024. za Instrument za povezivanje Europe u sektoru energetike. Pravna osnova za te obveze je Uredba (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe, izmjeni Uredbe (EU) br. 913/2010 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 680/2007 i (EZ) br. 67/2010 (Tekst značajan za EGP) (SL L 348, 20. prosinca 2013.) u čijem se članku 19. predviđa dodjela sredstava u godišnjim obrocima.

Copernicus

Copernicus je europski program za promatranje Zemlje – vidjeti i bilješku 2.2. Te se obveze preuzimaju za razdoblje do 2020. Na temelju Uredbe (EU) br. 377/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o uspostavi programa Copernicus i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 911/2010 ⁽²⁴⁾ Komisija je potpisala sporazume o delegiranju s Europskom svemirskom agencijom (ESA), EUMETSAT-om, Mercatorom i Europskim centrom za srednjoročne prognoze vremena. Člankom 8. Uredbe (EU) br. 377/2014 odobrava se dodjela sredstava u godišnjim obrocima.

ITER – Međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor

Te su obveze namijenjene pokrivanju budućih potreba za financijska sredstva za objekte ITER-a do 2021. Doprinos EU-a (Euratom) međunarodnom ITER-u uplaćuje se putem Agencije fuzija za energiju, što uključuje i doprinose država članica i Švicarske. Te su obveze preuzete na temelju Odluke Vijeća 2013/791/Euratom od 13. prosinca 2013. o izmjeni Odluke 2007/198/Euratom o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije i davanju povlastica tom poduzeću ⁽²⁵⁾, kojom se odobrava dodjela sredstava u godišnjim obrocima. ITER je osnovan radi upravljanja objektima ITER-a, poticanja njihove uporabe, promicanja razumijevanja i prihvaćanja energije fuzije u javnosti te provedbe svih ostalih aktivnosti potrebnih za ostvarenje njegove namjene. U ITER su uključeni EU, Kina, Indija, Rusija, Južna Koreja, Japan i SAD.

Galileo

Riječ je o iznosima preuzetih obveza za program Galileo u okviru kojeg se razvija europski satelitski navigacijski sustav – vidjeti i bilješku 2.2. Te se obveze preuzimaju za razdoblje do 2020. Na temelju Uredbe (EU) br. 1285/2013 ⁽²⁶⁾ Komisija je potpisala sporazum o delegiranju s ESA-om. Člankom 9. Uredbe (EU) br. 1285/2013 odobrava se dodjela sredstava u godišnjim obrocima.

Sporazumi o ribarstvu

Riječ je o obvezama prema trećim zemljama preuzetima do 2023. u vezi s operacijama koje se provode na temelju međunarodnih sporazuma o ribarstvu. Te su obveze preuzete na temelju odluka Vijeća za svaku treću zemlju (npr. Odluka Vijeća (EU) 2019/385 od 4. ožujka 2019. o sklapanju Protokola o provedbi sporazuma o partnerstvu u ribarstvu između Europske unije i Republike Côte d'Ivoirea (2018.–2024.) ⁽²⁷⁾ te se smatraju posebnim međunarodnim ugovorima s višegodišnjim pravima i obvezama.

Obveze po poslovnom najmu

Najmanji iznosi za koje je preuzeta obveza plaćanja na temelju temeljnih ugovora prije isteka tih ugovora o najmu sljedeći su:

	Minimalna plaćanja najma			Ukupno
	< 1 godine	1 – 5 godina	> 5 godina	
Zgrade	439	943	940	2 321
Informatička oprema i ostala oprema	9	21	0	31
Ukupno	448	964	940	2 352

u milijunima EUR

⁽²⁴⁾ SL L 122, 24.4. 2014., str. 44.

⁽²⁵⁾ SL L 349, 21.12.2013., str. 100.

⁽²⁶⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 1.

⁽²⁷⁾ SL L 70, 12.3.2019., str. 3.

U kontekstu obavijesti Ujedinjene Kraljevine o povlačenju iz Europske unije i na temelju Uredbe (EU) 2018/1718 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 726/2004 u pogledu mjesta sjedišta Europske agencije za lijekove⁽²⁸⁾, sjedište Europske europske agencije za lijekove (EMA) prebačeno je iz Londona u Amsterdam. Postojeći ugovor o najmu poslovnog prostora u Londonu istječe 2039., što znači da će biti potreban prijevremeni raskid tog ugovora, njegovo prebacivanje na treću stranu ili sklapanje ugovora o podnajmu s trećom stranom.

U iznose navedene u prethodnoj tablici uključen je iznos od 468 milijuna EUR koji se na temelju tog ugovora o najmu mora podmiriti, no neto financijski učinak u konsolidiranim financijskim izvještajima, ako ga bude, ovisit će o pregovorima s vlasnikom o raskidu ugovora ili o ugovornim uvjetima ugovora o podnajmu s trećom osobom.

Ostale ugovorne obveze

Iznosi navedeni u ovom naslovu odgovaraju iznosima za koje je preuzeta obveza plaćanja tijekom trajanja ugovora. Najznačajniji iznos naveden pod ovim naslovom odnosi se na ugovore Europskog parlamenta o izgradnji (87 milijuna EUR).

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA

Sljedeća objavljivanja o upravljanju financijskim rizicima EU-a odnose se na:

- uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć koju Komisija pruža putem: EFSM-a, pomoći za platne bilance, makrofinancijske pomoći, djelovanja Euratoma i za pozajmljena sredstva EZUČ-a u likvidaciji,
- operacija riznice koje Komisija provodi radi izvršenja proračuna EU-a, uključujući naplatu novčanih kazni,
- imovine koja se drži u fondovima za proračunska jamstva: Jamstvenom fondu za vanjska djelovanja, Jamstvenom fondu EFSU-a, i Jamstvenom fondu EFOR-a; i
- financijskih instrumenata koji se financiraju iz proračuna EU-a.

6.1. VRSTE RIZIKA

Tržišni rizik jest rizik fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova financijskog instrumenta zbog promjena tržišnih cijena. Tržišni rizik ne podrazumijeva samo potencijalne gubitke, već i potencijalne dobitke. Sastoji se od *valutnog rizika*, *kamatnog rizika* i *drugih cjenovnih rizika* (za EU nisu značajni drugi cjenovni rizici).

- *Valutni rizik* jest rizik da će promjene deviznog tečaja utjecati na operacije ili vrijednost ulaganja EU-a. Taj rizik proizlazi iz promjene cijene jedne valute u odnosu na drugu.
- *Kamatni rizik* jest mogućnost smanjenja vrijednosti vrijednosnog papira, osobito obveznica, zbog povećanja kamatnih stopa. Općenito, više kamatne stope uzrokuju niže cijene obveznica s fiksnom kamatnom stopom i obratno.

Kreditni rizik jest rizik od gubitka zbog neotplaćivanja zajma ili drugih kreditnih linija (glavnice i kamata ili samo jednog od njih) dužnika/zajmoprimca ili bilo koje vrste neispunjenja ugovorne obveze. Neispunjenja obveza odnose se na kašnjenja u otplati, restrukturiranje načina otplate zajmoprimca i stečaj.

Rizik likvidnosti jest rizik koji nastaje zbog poteškoća pri prodaji imovine; primjerice, rizik od toga da se trgovanje određenim vrijednosnim papirom ili imovinom na tržištu ne može dovoljno brzo obaviti kako bi se spriječio gubitak ili izvršila obveza.

6.2. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA

Izvršenje proračuna EU-a u sve većoj mjeri ovisi o upotrebi financijskih instrumenata iz operativnih programa. Za više informacija o relevantnim iznosima vidjeti bilješku 2.4.1.

Za većinu financijskih instrumenata značajno je da se izvršenje delegira Grupi EIB (uključujući EIF) ili drugim financijskim institucijama na temelju sporazuma između Komisije i financijske institucije. Sporazumi potpisani s tim financijskim institucijama sadržavaju stroge uvjete i obveze posrednika kako bi se osiguralo ispravno upravljanje novčanim sredstvima EU-a i izvješćivanje o tome. Nakon što se preuzme obveza za financijski doprinos jednom od tih instrumenata, sredstva se prenose na bankovni račun financijske institucije koji je otvoren posebno u tu svrhu (tj. fiducijarni račun). Financijska institucija može, ovisno o kojem je instrumentu riječ, upotrijebiti sredstva s fiducijarnog računa za davanje zajmova, izdavanje dužničkih instrumenata, ulaganje u vlasničke instrumente ili pokrivanje aktivacije jamstva. Opće je pravilo da se prihodi od financijskih instrumenata moraju se uplatiti u proračun EU-a.

⁽²⁸⁾ SL L 291, 16.11.2018., str. 3.

Rizik povezan s tim financijskim instrumentima ograničen je na gornju granicu navedenu u temeljnim sporazumima, što je predviđeni proračunski iznos za taj instrument. Budući da Komisija često snosi „tranšu prvog gubitka” i da je svrha tih instrumenata financirati rizičnije korisnike (koji imaju poteškoća s dobivanjem sredstava od komercijalnih zajmodavaca), postoji mogućnost da će nastati određeni gubici za proračun EU-a.

Mjerenje financijskih instrumenata

Sljedeće kategorije financijske imovine i financijskih obveza ne mjere se po fer vrijednosti: novac i novčani ekvivalenti, zajmovi, potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija, uzeti zajmovi i ostale financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku. Smatra se da je knjigovodstvena vrijednost te financijske imovine i financijskih obveza realna procjena njihove fer vrijednosti.

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

EU izvršava transakcije uzimanja i davanja zajmova te s tim povezano upravljanje rizicom u skladu s odgovarajućim uredbama Vijeća i Europskog parlamenta, odlukama Vijeća i međunarodnim smjernicama, ako je primjenjivo. Odgovarajuće operativne jedinice izradile su i upotrebljavaju priručnike u kojima se opisuju pisani postupci koji se primjenjuju na specifična područja kao što su uzimanja i davanja zajmova te upravljanje rizicom. Operacije davanja zajmova financiraju se naizmjeničnim uzetim zajmovima, što ne dovodi do otvorenih kamatnih ili valutnih pozicija.

Riznica

Pravila i načela upravljanja operacijama riznice Komisije utvrđena su Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014 (kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 804/2016 ⁽²⁹⁾) i Financijskom uredbom.

Na temelju navedenih uredbi primjenjuju se sljedeća načela:

- države članice uplaćuju vlastita sredstva na račune otvorene za tu namjenu u ime Komisije pri riznici ili nacionalnoj središnjoj banci. Komisija može s tih računa povući sredstva samo za pokrivanje potreba za novcem.
- države članice uplaćuju vlastita sredstva u svojim nacionalnim valutama, dok su plaćanja Komisije uglavnom u eurima,
- bankovni računi otvoreni u ime Komisije ne mogu imati negativan saldo. To se ograničenje ne primjenjuje na račune vlastitih sredstava Komisije u slučaju neispunjenja obveza u vezi s otplatom zajmova ugovorenih ili zajamčenih u skladu s uredbama i odlukama Vijeća EU-a te uz određene uvjete ako su potrebe za novcem veće od sredstava na računima,
- sredstva na bankovnim računima iskazana u valutama koje nisu euro upotrebljavaju se za plaćanja u tim istim valutama ili se periodično preračunavaju u eure.

Osim računa s vlastitim sredstvima, Komisija otvara i druge bankovne račune u središnjim i komercijalnim bankama namijenjene izvršavanju plaćanja i primanju primitaka koji nisu povezani s doprinosima država članica proračunu.

Operacije riznice i plaćanja visoko su automatizirane i provode se suvremenim informatičkim sustavima. Kako bi se jamčila sigurnost sustava i osiguralo razdvajanje dužnosti u skladu s Financijskom uredbom, standardima unutarnje kontrole Komisije i revizijskim načelima, primjenjuju se posebni postupci.

Upravljanje operacijama riznice i plaćanja uređeno je pisanim smjernicama i postupcima kojima je cilj ograničiti operativni i financijski rizik i osigurati odgovarajuću razinu kontrole. Njima su obuhvaćena različite operacije (primjerice, izvršenje plaćanja i upravljanje novcem, predviđanje novčanih tokova, kontinuitet poslovanja itd.), a poštovanje smjernica i postupaka redovito se provjerava. Osim toga, Glavna uprava za proračun i Glavna uprava za ekonomske i financijske poslove razmjenjuju informacije o upravljanju rizicima i najboljoj praksi.

⁽²⁹⁾ SL L 132, 21.5.2016., str. 85.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne: depoziti

Iznosi uplaćeni prije 2010. ostaju na računima banaka koje su posebno odabrane za držanje depozita za privremeno naplaćene novčane kazne. Banke se odabiru u skladu s postupcima javne nabave definiranim u Financijskoj uredbi. Držanje sredstava na računima određenih banaka određuje se na temelju unutarnje politike upravljanja rizicima kojom se utvrđuju uvjeti o kreditnom rejtingu i iznos sredstava koji se mogu položiti razmjerno vlasničkom kapitalu druge ugovorne strane. Redovito se identificiraju i ocjenjuju financijski i operativni rizici i provjerava usklađenost s unutarnjim politikama i postupcima.

Privremeno naplaćene novčane kazne: portfelj fonda BUFI

Od 2010. iznos izrečenih i privremeno naplaćenih novčanih kazni ulaže se u portfelj BUFI osnovan posebno u tu svrhu. Glavni su ciljevi portfelja smanjenje rizika povezanih s financijskim tržištima i jednako postupanje sa svim subjektima kojima su izrečene novčane kazne tako što im se nudi zajamčeni povrat sredstava izračunan na istoj osnovi. Imovinom stečenom iz privremeno naplaćenih novčanih kazni upravlja Komisija u skladu s unutarnjim smjernicama za upravljanje imovinom. Odgovarajuće operativne jedinice izradile su i upotrebljavaju priručnike u kojima se opisuju postupci koji se primjenjuju na specifična područja kao što je upravljanje rizicima. Redovito se identificiraju i ocjenjuju financijski i operativni rizici i provjerava usklađenost s unutarnjim smjernicama i postupcima.

Cilj je aktivnosti upravljanja imovinom da se uloži iznos novčanih kazni koje je Komisija privremeno naplatila kako bi se:

- omogućio jednostavan pristup sredstvima kad je to potrebno i
- u uobičajenim uvjetima generirao prinos koji u prosjeku odgovara referentnom prinosu portfelja BUFI umanjeno za nastale troškove, uz očuvanje nominalne vrijednosti novčanih kazni koje su uplaćene u portfelj prije stupanja na snagu nove Financijske uredbe u kolovozu 2018.

Ulaganja su u osnovi ograničena na sljedeće kategorije: oročene depozite kod središnjih banaka država članica, agencija za upravljanje državnim dugom, banaka u državnom vlasništvu ili za koje jamči država ili nadnacionalnih institucija te obveznice, mjenice i potvrde o depozitu koje izdaju nacionalni subjekti ili nadnacionalne institucije.

Bankovna jamstva

Komisija drži značajne iznose jamstava koje izdaju financijske institucije u vezi s novčanim kaznama koje je Komisija izrekla poduzećima zbog kršenja pravila EU-a o tržišnom natjecanju (vidjeti bilješku **2.6.1.2.**). Ta jamstva pružaju poduzećima kojima je izrečena novčana kazna i ona zamjenjuju izvršenje privremenih plaćanja. Jamstvima se upravlja u skladu s unutarnjom politikom upravljanja rizicima. Redovito se identificiraju i ocjenjuju financijski i operativni rizici i provjerava usklađenost s unutarnjim politikama i postupcima.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Pravila i načela upravljanja imovinom Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja utvrđena su u Konvenciji Komisije i EIB-a potpisanoj 25. studenoga 1994. te naknadnim izmjenama od 17. i 23. rujna 1996., 8. svibnja 2002., 25. veljače 2008. i 9. studenoga 2010. i 28. listopada 2018. Taj Jamstveni fond posluje samo u eurima. Ulaganja se provode samo u eurima kako bi se izbjegao valutni rizik. Upravljanje imovinom temelji se na tradicionalnim pravilima opreznosti u financijskim aktivnostima. Potrebno je obratiti posebnu pažnju na smanjenje rizika i osigurati da se imovina može prodati ili prenijeti bez znatnog kašnjenja uzimajući u obzir pokrivenost obveze.

Jamstveni fond EFSU-a

Jamstveni fond EFSU-a osnovan je Uredbom o EFSU-u (vidjeti bilješku **2.4.1.**). Pravila i načela za upravljanje imovinom fonda propisana su Odlukom Komisije C(2016)165 od 21. siječnja 2016. Imovina kojom se upravlja trebala bi osigurati dovoljnu likvidnost za moguće aktivacije jamstava, pri čemu je cilj da se optimizira razina prinosa i rizika koji su u skladu s održavanjem visoke razine sigurnosti i stabilnosti.

Jamstveni fond EFOR-a

Jamstveni fond EFOR-a osnovan je u skladu s Uredbom o EFOR-u (vidjeti bilješku 2.4.1. Imovinom Jamstvenog fonda EFOR-a upravlja Komisija u skladu s unutarnjim smjernicama i smjernicama o upravljanju imovinom koje su navedene u Prilogu 1. Odluci Komisije C(2017)7693 od 22. studenoga 2017. Imovinom se upravlja na način kojim se osigurava dovoljna likvidnost za moguće aktivacije jamstava, pri čemu je cilj da se optimizira razina prinosa i rizika koji su u skladu s održavanjem visoke razine sigurnosti i stabilnosti.

6.3. VALUTNI RIZIK

Izloženost financijskih instrumenta EU-a valutnom riziku na kraju godine – neto pozicija

u milijunima EUR

	31.12.2018.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Ostalo	Ukupno
Financijska imovina							
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	619	57	18	7	14 725	17	15 443
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>	(475)	—	—	—	491	—	16
<i>Zajmovi (*)</i>	6	0	—	—	56	5	67
<i>Potraživanja i naplativa sredstva</i>	19	4 109	99	109	20 026	303	24 664
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	49	1 524	290	406	14 338	1 505	18 113
	218	5 690	407	523	49 635	1 830	58 303
Financijske obveze							
<i>Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>	—	—	—	—	(20)	(2)	(22)
<i>Dugovanja</i>	(2)	(1)	(0)	(0)	(32 218)	(5)	(32 227)
	(2)	(1)	(0)	(0)	(32 238)	(7)	(32 249)
Ukupno	216	5 689	407	523	17 397	1 824	26 055

u milijunima EUR

	31.12.2017.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Ostalo	Ukupno
Financijska imovina							
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	680	57	17	56	12 806	16	13 632
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>	(632)	—	—	—	655	—	23
<i>Zajmovi (*)</i>	6	0	—	—	123	7	137
<i>Potraživanja i naplativa sredstva</i>	15	549	63	86	11 591	62	12 366
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	49	3 180	27	693	18 468	1 694	24 111
	118	3 787	107	835	43 642	1 779	50 268
Financijske obveze							
<i>Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>	—	—	—	—	—	(2)	(2)
<i>Dugovanja</i>	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(12)	(39 048)
	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(14)	(39 050)
Ukupno	114	3 785	107	834	4 613	1 765	11 218

(*) Bez naizmjeničnih zajmova za financijsku pomoć

Da je euro ojačao u odnosu na druge valute za 10 %, imao bi sljedeći učinak:

u milijunima EUR

	Poslovni rezultat			
	USD	GBP	DKK	SEK
2018.	(7)	(512)	(35)	(47)
2017.	(5)	(339)	(8)	(71)

u milijunima EUR

	Neto imovina			
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2018.	(13)	(5)	(2)	(1)
31.12.2017.	(5)	(5)	(2)	(5)

Da je euro oslabio u odnosu na te valute za 10 %, imao bi sljedeći učinak:

u milijunima EUR

	Poslovni rezultat			
	USD	GBP	DKK	SEK
2018.	9	625	43	57
2017.	6	414	10	87

u milijunima EUR

	Neto imovina			
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2018.	16	6	2	1
31.12.2017.	7	6	2	6

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Većina financijske imovine i financijskih obveza iskazuje tako da za EU ne postoji valutni rizik.

Riznica

Vlastita sredstva koja uplaćuju države članice u valutama koje nisu euro pohranjuju se na računima za vlastita sredstva u skladu s Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014 (kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EU, Euratom) 2016/804). Preračunavaju se u euro kad su potrebna za izvršenje plaćanja. Postupci koji se primjenjuju na upravljanje tim sredstvima utvrđeni su prethodno navedenom Uredbom. U ograničenom broju slučajeva ta se sredstva izravno upotrebljavaju za izvršenje plaćanja u istoj valuti.

Komisija u komercijalnim bankama drži niz računa u valutama EU-a koje nisu euro te u američkim dolarima i švicarskim francima koje joj služe za izvršenje plaćanja u tim valutama. Sredstva se na te račune uplaćuju ovisno o iznosu plaćanja koje treba izvršiti te stoga njihov saldo ne predstavlja izloženost valutnom riziku.

Ako se razni primici (primici osim vlastitih sredstava) na račune uplaćuju u valutama koje nisu euro, oni se prenose na račune Komisije u istim valutama ako su potrebni za izvršavanje plaćanja ili se preračunavaju u euro i prenose na račune u eurima. Sredstva iz knjige blagajne koja se vodi u valutama koje nisu euro obnavljaju se ovisno o predviđenim kratkoročnim potrebama za izvršenjem lokalnih plaćanja u istim valutama. Salda tih računa održavaju se unutar njihovih gornjih granica.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne (depoziti i portfelj BUFI-ja) i bankovna jamstva

S obzirom na to da se sve novčane kazne utvrđuju i plaćaju u eurima, ne postoji valutni rizik.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Financijska imovina ovog fonda iskazana je u eurima, što znači da ne postoji valutni rizik. Zajmovi koji su subrogirani EU-u zbog isplata iz fonda koje su rezultat neizvršenih plaćanja korisnika zajma isplaćuju se u izvornoj valuti i stoga je EU izložen valutnom riziku. Ne postoje aktivnosti kojima se mogu nadoknaditi promjene deviznog tečaja (aktivnosti zaštite od rizika) zbog neizvjesnosti povezanih s rokovima otplate zajmova.

Jamstveni fond EFSU-a

Jamstveni fond EFSU-a trenutačno posluje u eurima i američkim dolarima. Valutnim rizikom upravlja se sklapanjem ugovora o izvedenicama (terminskih ugovora u stranoj valuti) kojima se štiti tržišna vrijednost ulagačkih portfelja u američkim dolarima. Ograničenje najveće nezaštićene izloženosti deviznom tečaju iznosi 1 % ukupne vrijednosti portfelja na temelju referentnih kriterija i godišnje strateške dodjele sredstava. Stoga će pozitivne ili negativne promjene tržišne vrijednosti ulaganja u američkim dolarima ispod ili iznad ograničenja od 1 % dovesti do transakcije uravnoteženja (novi terminski ugovor u istom ili suprotnom smjeru), čime će se zaštićena pozicija prilagoditi ili obrnuti. Promjene tečaja eura/američkog dolara mogu dovesti do ponovne prilagodbe zaštite od rizika.

Zajmovi koji su subrogirani EU-u zbog isplata iz fonda koje su rezultat neizvršenih plaćanja korisnika zajma isplaćuju se u izvornoj valuti i stoga je EU izložen valutnom riziku. Kad je riječ o subrogiranim zajmovima, ne postoje aktivnosti kojima se mogu nadoknaditi promjene deviznog tečaja (aktivnosti zaštite od rizika) zbog neizvjesnosti povezanih s rokovima otplate zajmova.

Jamstveni fond EFOR-a

Jamstveni fond EFOR-a trenutačno posluje samo u eurima, no smjernice o upravljanju imovinom Jamstvenog fonda EFOR-a predviđaju mogućnost ulaganja u određenu imovinu koja nije iskazana u eurima.

6.4. RIZIK KAMATNE STOPE

U sljedećoj tablici prikazana je osjetljivost financijske imovine raspoložive za prodaju na kamatni rizik uz pretpostavku moguće promjene kamatnih stopa od +/- 100 baznih bodova (1 %).

	<i>u milijunima EUR</i>	
	Povećanje (+) / smanjenje (-) u baznim bodovima	Učinak na neto imovinu
2018.: <i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	+100	(348)
	-100	374
2017.: <i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	+100	(359)
	-100	382

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Zbog prirode uzimanja i davanja zajmova, EU ima značajan dio kamatonosne imovine i obveza. Međutim, ne postoji kamatni rizik jer se uzeti zajmovi prebijaju danim zajmovima po istim uvjetima (naizmjenični zajmovi).

Riznica

Iz riznice Komisije ne pozajmljuje se novac tako da ona nije izložena kamatnom riziku. Međutim, kamate se obračunavaju na iznose koji se drže na različitim bankovnim računima. Stoga je Komisija uvela mjere kojima se osigurava redovito usklađivanje kamatnih prihoda od njezinih bankovnih računa s tržišnim kamatnim stopama i njihovim eventualnim fluktuacijama.

Računi otvoreni u riznicama država članica na koje se uplaćuju vlastita sredstva nisu kamatonosni te se za njih ne plaćaju naknade. Za račune koji se vode u nacionalnim središnjim bankama mogu se platiti naknade po službenim stopama koje primjenjuje pojedina institucija. Budući da kamata koja se obračunava na neke od tih računa može u određenom trenutku biti negativna, uvedeni su postupci upravljanja gotovinom kako bi ti iznosi na tim računima bili što manji.

Osim toga, računi na koje se uplaćuju vlastita sredstva zaštićeni su od bilo kojeg učinka negativnih kamata u skladu s Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014 kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EU, Euratom) 2016/804.

Na prekonoćna salda na računima otvorenim u komercijalnim bankama kamate se obračunavaju svakodnevno. To se obračunava primjenom promjenjivih tržišnih kamatnih stopa na koje se primjenjuje (pozitivna ili negativna) ugovorna marža. Stope koje primjenjuju komercijalne banke u načelu su ugovorno dogovorene da iznose nula. Stoga ne postoji rizik da bi Komisija mogla zaračunati kamate koje su niže od tržišnih stopa.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne (depoziti, portfelj BUFI-ja) i bankovna jamstva

Privremeno naplaćene novčane kazne ulažu se u portfelj instrumenata tržišta novca i dugoročnih obveznica s prosječnim trajanjem portfelja od 2,58 godina.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Iznos za koji su izdvojene rezervacije u Jamstvenom fondu za vanjska djelovanja ulaže se u portfelj instrumenata tržišta novca i dugoročnih obveznica s ukupnim prosječnim trajanjem portfelja od 2,58 godine.

Jamstveni fond EFSU-a

Iznos za koji su izdvojene rezervacije u Jamstvenom fondu EFSU-a ulaže se u portfelj instrumenata tržišta novca i dugoročnih obveznica s ukupnim prosječnim trajanjem portfelja od 2,4 godine.

Jamstveni fond EFOR-a

Budući da je tek krajem 2018. započelo izdvajanje prvih rezervacija, Jamstveni fond EFOR-a uglavnom se sastoji od novca koji se drži na računa u središnjim bankama. Prosječno trajanje portfelja iznosi 0,03 godine.

6.5. KREDITNI RIZIK

Iznosi koji predstavljaju izloženost EU-a kreditnom riziku na kraju izvještajnog razdoblja odgovaraju knjigovodstvenoj vrijednosti financijskih instrumenata kako su navedeni u bilješki 2.

Analiza starosti financijske imovine čija vrijednost nije umanjena

u milijunima EUR

	Ukupno	Nedospjela i neumanjena	Dospjela, ali neumanjena		
			< 1 godine	1-5 godina	> 5 godina
Zajmovi	53 939	53 939	0	—	—
Potraživanja i naplativa sredstva	24 664	14 737	6 585	3 209	134
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	16	16	—	—	—
Ukupno na dan 31.12.2018.	78 620	68 692	6 585	3 209	134
Zajmovi	54 981	54 980	0	—	—
Potraživanja i naplativa sredstva	12 366	8 905	2 894	359	208
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	23	23	—	—	—
Ukupno na dan 31.12.2017.	67 369	63 908	2 894	359	208

Potraživanja i naplativa sredstva s rokom dospijeca kraćim od godinu dana uključuju naplativa sredstva koja se odnose na novčane kazne izrečene zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja u iznosu od 6 366 milijuna EUR, dok potraživanja i naplativa sredstva s rokom dospijeca od godine dana do pet godina uključuju naplativa sredstva koja se odnose na novčane kazne izrečene zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja u iznosu od 3 136 milijuna EUR. Prethodno navedeni iznosi u velikoj mjeri su mjeri pokriveni bankovnim jamstvima i stoga je izloženost Komisije kreditnom riziku mala. Ta jamstva pružaju poduzeća kojima je izrečena novčana kazna i ona zamjenjuju izvršenje privremenih plaćanja.

Kreditna kvaliteta financijske imovine koja nije dospjela niti joj je vrijednost umanjena

u milijunima EUR

	31.12.2018.					
	Imovina raspoloživa za prodaju (*)	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (**)	Zajmovi	Potraživanja i naplativa sredstva	Novac	Ukupno
Druge ugovorne strane s vanjskim kreditnim rejtingom						
Izvrstan i visok rejting	9 019	16	98	9 064	14 950	33 146
Viši srednji rejting	3 209	—	23 513	755	2 740	30 217
Niži srednji rejting	1 765	—	25 775	1 456	181	29 177
Neinvesticijski rejting	—	—	4 488	200	221	4 909
	13 993	16	53 874	11 475	18 092	97 449
Druge ugovorne strane bez vanjskog kreditnog rejtinga						
Skupina 1.	—	—	64	3 262	21	3 347
Skupina 2.	—	—	2	0	—	2
	—	—	66	3 262	21	3 349
Ukupno	13 993	16	53 939	14 737	18 113	100 797

u milijunima EUR

	31.12.2017.					
	Imovina raspoloživa za prodaju (*)	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (**)	Zajmovi	Potraživanja i naplativa sredstva	Novac	Ukupno
Druge ugovorne strane s vanjskim kreditnim rejtingom						
Izvrstan i visok rejting	8 068	16	143	2 989	19 261	30 477
Viši srednji rejting	1 794	—	23 585	293	3 977	29 650
Niži srednji rejting	2 186	—	27 195	846	463	30 691
Neinvesticijski rejting	—	—	3 977	110	389	4 476
	12 048	16	54 901	4 239	24 090	95 293
Druge ugovorne strane bez vanjskog kreditnog rejtinga						
Skupina 1.	—	6	80	4 665	21	4 772
Skupina 2.	—	—	—	1	—	1
	—	6	80	4 666	21	4 773
Ukupno	12 048	23	54 980	8 904	24 111	100 067

(*) Financijska imovina raspoloživa za prodaju (bez vlasničkih instrumenata i jedinštenog fonda).

(**) Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

U prethodnu tablicu nije uključena financijska imovina raspoloživa za prodaju u obliku vlasničkih instrumenata bez vanjskog kreditnog rejtinga. Prethodno navedene četiri kategorije rizika u načelu se temelje na kategorijama rejtinga vanjskih agencija za kreditni rejting i odgovaraju sljedećim kategorijama:

- izvrstan i visoki rejting: Moody P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA-; Fitch F1+, F1, AAA – AA- i istovjetan rejting
- viši srednji rejting: Moody P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A-; Fitch F2, A+ – A- i istovjetan rejting
- niži srednji rejting: Moody P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB-; Fitch F-3, BBBB+ – BBB- i istovjetan rejting
- neinvesticijski rejting: Moody drugorazredni rejting, Ba1 – C; S&P B, C, BB+ – D; Fitch B, C, BB+ – D i istovjetan rejting.

EU upotrebljava kategorije rejtinga tih vanjskih agencija kao referentne vrijednosti za financijske instrumente i komercijalne banke, ali nakon što samostalno analizira pojedine slučajeve, može zadržati iznose u jednoj od prethodno navedenih kategorija rizika iako je moguće da su jedna ili više navedenih agencija za kreditni rejting smanjile rejting odgovarajuće druge ugovorne strane. Kad je riječ o drugim ugovornim stranama kojima nije dodijeljen rejting, skupina 1. odnosi se na dužnike koji u prošlosti nisu bili u statusu neispunjavanja obveza, a skupina 2. odnosi se na dužnike koji su u prošlosti bili u statusu neispunjavanja obveza.

Iznosi prikazani u prethodnoj tablici u kategoriji „Zajmovi i potraživanja” razvrstani u kategoriju neinvesticijskog rejtinga odnose se u prvom redu na zajmove za financijsku potporu koju Komisija isplaćuje državama članicama koje imaju financijske poteškoće i sredstva koja se naplaćuju od određenih država članica na temelju propisa o vlastitim sredstvima ili druge pravne osnove. Iznos u kategoriji „Novac” odnosi se na bankovne račune za vlastita sredstva otvorene pri riznici ili pri središnjim bankama država članica za držanje doprinosa od vlastitih sredstava kako je predviđeno u prethodno navedenoj uredbi. Komisija može s tih računa povući sredstva samo za pokrivanje potreba za novcem koje proizlaze iz izvršenja proračuna.

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Izloženosti kreditnom riziku upravlja se prvo na način da se dobiju državna jamstva u slučaju Euratoma, zatim putem Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja (makrofinancijska pomoć i Euratom) te mogućim povlačenjem potrebnih sredstava s Komisijinih računa s vlastitim sredstvima otvorenih u državama članicama i konačno iz proračuna EU-a.

U propisima o vlastitim sredstvima utvrđeno je gornja granica za vlastita sredstva za plaćanje iznosi 1,20 % BDN-a država članica, dok je tijekom 2018. za pokrivanje odobrenih sredstava za plaćanje primijenjena zapravo stopa od 0,90 %. To znači da je 31. prosinca 2018. za pokrivanje tih jamstava bila dostupna preostala raspoloživa razlika od 0,30 %. U tu svrhu EU ima pravo pozvati države članice da poštuju pravne obveze EU-a prema svojim zajmodavcima.

Riznica

U skladu s Uredbom Vijeća br. 804/2016 (kako je izmijenjena Uredbom vijeća 804/2016) o vlastitim sredstvima većina sredstava u riznici Komisije drži se na računima koje su države članice otvorile za uplaćivanje svojih doprinosa (vlastita sredstva). Svi ti računi vode se u riznicama država članica ili središnjim nacionalnim bankama. Te institucije pretpostavljaju najniži kreditni rizik (ili rizik druge ugovorne strane) za Komisiju jer izloženost prema tom riziku preuzimaju države članice. Kada je riječ o dijelu sredstava iz riznice Komisije koji se drže u komercijalnim bankama u svrhu izvršenja plaćanja, na te se račune sredstva uplaćuju neposredno prije roka i time automatski upravlja sustav za upravljanje gotovinom riznice. Na svim se računima drži najmanji iznos novca, pri čemu se uzima u obzir prosječan iznos dnevnih isplata s tih računa. Zato se na tim računima preko noći stalno drže mali iznosi (prosječno manje od 80 milijuna EUR raspoređeno na 20 računa) i tako se ograničava izloženost Komisije riziku. Te iznose treba analizirati uzimajući u obzir cjelokupni dnevni saldo riznice koji se u 2018. kretao od 6 milijarde EUR do 37 milijardi EUR te cjelokupni iznos plaćanja izvršenih s računa Komisije u 2018. koji je veći od 155 milijardi EUR.

Osim toga, pri odabiru komercijalnih banaka primjenjuju se posebne smjernice radi daljnjeg smanjenja rizika druge ugovorne strane kojemu je Komisija izložena:

- Sve komercijalne banke biraju se pozivom na podnošenje ponuda. Najniži kratkoročni kreditni rejting potreban za sudjelovanje u natječajima jest P-1 kreditne agencije Moody ili istovjetni rejting. U posebnim i propisno opravdanim okolnostima može se prihvatiti i niži rejting.

- Svakodnevno se prate kreditni rejtinzi komercijalnih banaka u kojima Komisija ima otvorene račune.
- U delegacijama izvan EU-a knjige blagajne vode se u lokalnim bankama odabranima pojednostavnjenim postupkom javnog nadmetanja. Uvjeti za dobivanje rejtinga ovise o lokalnoj situaciji i mogu se znatno razlikovati od jedne zemlje do druge. Kako bi se ograničila izloženost riziku, salda tih računa drže se na najnižim mogućim razinama (uzimajući u obzir potrebe poslovanja), redovito se na njih uplaćuju sredstva te se jedanput godišnje preispituju primijenjene gornje granice.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne: depoziti

Banke koje drže depozite za novčane kazne privremeno naplaćene prije 2010. biraju se na temelju javnog natječaja u skladu s politikom upravljanja rizicima kojom se utvrđuju uvjeti o kreditnom rejtingu i iznos sredstava koji se mogu položiti razmjerno vlasničkom kapitalu druge ugovorne strane.

Komercijalne banke koje su posebno odabrane za držanje depozita za privremeno naplaćene novčane kazne moraju, kao opće pravilo, imati najmanje dugoročni rejting A- (agencije S&P ili istovjetan rejting) koji su im dodijelile dvije agencije za kreditni rejting. Ako se snizi kreditni rejting banaka iz te skupine, primjenjuju se posebne mjere. Osim toga, iznos položen u svakoj banci ograničen je na određeni postotak njezinog regulatornog kapitala, koji ovisi o rejtingu svake institucije. Pri izračunu graničnih vrijednosti uzima se u obzir i iznos nepodmirenih jamstava koje je Komisiji izdala ta institucija. Redovito se ispituje jesu li nepodmireni depoziti u skladu sa zahtjevima primjenjive politike.

Privremeno naplaćene novčane kazne: portfelj fonda BUFI

Komisija preuzima izloženost kreditnom riziku za ulaganja u državne dužničke instrumente koja proizlaze iz privremeno naplaćenih novčanih kazni izrečenih nakon 2010. Najveća koncentracija izloženosti riziku odnosi se na Španjolsku, koja drži 16 % portfelja. Pet država članica s najvećom izloženosti (Španjolska, Francuska, Luksemburg, Njemačka i Italija) drže ukupno 67 % portfelja ulaganja. Ponderirani prosječni kreditni rejting portfelja jest A- (agencije S&P ili istovjetan rejting).

Bankovna jamstva

Politika upravljanja rizicima koja se primjenjuje na prihvatljivost takvih jamstava jamči visoku kreditnu kvalitetu za Komisiju. Redovito se ispituje jesu li nepodmirena jamstva u skladu s primjenjivim zahtjevima politike upravljanja rizicima.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

U smjernicama za upravljanje imovinom i/ili ulagačkoj strategiji portfelja riznice definiraju se određene granične vrijednosti i ograničenja kako bi se ograničila izloženost portfelja kreditnom riziku. Takve granične vrijednosti i ograničenja uključuju kriterije prihvatljivosti, apsolutna kreditna ograničenja u nominalnoj vrijednosti ovisno o kategoriji izdavatelja, relativna ograničenja koncentracije ovisno o kategoriji izdavatelja i ograničenja koncentracije po izdanju. Sva ulaganja imaju najmanje investicijski rejting.

Jamstveni fond EFSU-a

U smjernicama za upravljanje imovinom te u strategiji ulaganja i strategiji upravljanja rizicima definiraju se određene granične vrijednosti i ograničenja kako bi se ograničila izloženost portfelja kreditnom riziku, koja je uglavnom ograničena na investicijski rejting. Ponderirani prosječni kreditni rejting portfelja jest A- (agencije S&P ili istovjetan rejting).

Budući da je jedina druga ugovorna strana za sve važeće valutne terminske ugovore na dan 31. prosinca 2018. središnja banka Francuske, od tog datuma ne primjenjuju se nikakva kreditna poboljšanja, primjerice kolateral, sporazum o netiranju ili jamstava. Najveća izloženost kreditnom riziku za izvedenice u stranoj valuti s pozitivnom fer vrijednosti na kraju izvještajnog razdoblja jednaka je knjigovodstvenoj vrijednosti iz bilance.

Jamstveni fond EFOR-a

U smjernicama za upravljanje imovinom te u strategiji ulaganja i strategiji upravljanja rizicima definiraju se određene granične vrijednosti i ograničenja kako bi se ograničila izloženost portfelja kreditnom riziku, koja je uglavnom ograničena na investicijski rejting. Ponderirani prosječni kreditni rejting portfelja jest AAA (agencije S&P ili istovjetan rejting) kad se na novac koji se drži u središnjoj banci primijeni kreditni rejting države.

6.6. RIZIK LIKVIDNOSTI

Analiza dospijea financijskih obveza prema preostalom ugovornom dospijecu

u milijunima EUR

	< 1 godine	1-5 godina	> 5 godina	Ukupno
Uzeti zajmovi	(2 350)	(17 363)	(34 158)	(53 872)
Dugovanja	(32 227)	—	—	(32 227)
Ostalo	(252)	(648)	(1 112)	(2 012)
Ukupno na dan 31.12.2018.	(34 829)	(18 011)	(35 270)	(88 110)
Uzeti zajmovi	(6 700)	(14 862)	(33 279)	(54 841)
Dugovanja	(39 048)	—	—	(39 048)
Ostalo	(150)	(665)	(1 255)	(2 070)
Ukupno na dan 31.12.2017.	(45 898)	(15 527)	(34 534)	(95 959)

Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

u milijunima EUR

	< 1 godine	1-5 godina	> 5 godina	Ukupno
Strana davanja u izvedenici	(490)	(2)	(6)	(498)
Strana primanja u izvedenici	477	—	—	477
Neto novčani tokovi na dan 31.12.2018.	(14)	(2)	(6)	(21)
Strana davanja u izvedenici	(634)	(2)	—	(635)
Strana primanja u izvedenici	638	—	—	638
Neto novčani tokovi na dan 31.12.2017.	5	(2)	—	3

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Rizik likvidnosti koji nastaje zbog uzetih zajmova uglavnom se nadoknađuje davanjem zajmova po istim uvjetima (naizmjenični zajmovi). Kad je riječ o makrofinancijskoj pomoći i Euratomu, Jamstveni fond za vanjska djelovanja služi kao pričuva likvidnosti (ili zaštitni mehanizam) u slučaju da zajmoprimci ne ispune svoje obveze plaćanja ili kasne s plaćanjem. Kad je riječ o pomoći za platne bilance, u Uredbi Vijeća (EZ) br. 431/2009 ⁽³⁰⁾ definira se postupak kojim se omogućuje da se ima dovoljno vremena za mobilizaciju sredstava s Komisijinih računa s vlastitim sredstvima otvorenih u državama članicama. Kad je riječ o MEFS-u, sličan je postupak definiran u Uredbi Vijeća (EZ) br. 407/2010 ⁽³¹⁾.

Riznica

Načelima proračuna EU-a osigurava se da su ukupna gotovinska sredstva za određenu godinu uvijek dovoljna za izvršenje svih plaćanja. Ukupni doprinosi država članica u kombinaciji s raznim primicima jednaki su iznosu odobrenih sredstava za plaćanje u relevantnoj proračunskoj godini. Doprinosi država članica uplaćuju se, međutim, u dvanaest obroka godišnje, dok je u plaćanjima prisutna izvjesna sezonalnost. Osim toga, u skladu s Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014 (o metodama i postupku za stavljanje na raspolaganje vlastitih sredstava kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EU, Euratom) 2016/804), doprinosi država članica koji se odnose na izmjene proračuna odobrene u određenom mjesecu (N) postaju dostupni tek prvog radnog dana u mjesecu N + 1 (ako se odobri prije 16. dana u određenom mjesecu) ili prvog radnog dana u mjesecu N + 2 (ako se odobri 16. dana ili kasnije u tom određenom mjesecu), dok su povezana odobrena sredstva za plaćanje odmah dostupna.

⁽³⁰⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 431/2009 od 18. svibnja 2009. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 332/2002 o uspostavi instrumenta srednjoročne financijske pomoći platnim bilancama država članica (SL L 128, 27.5.2009., str. 1.).

⁽³¹⁾ Uredba Vijeća (EU) br. 407/2010 od 11. svibnja 2010. o uspostavi Mehanizma za europsku financijsku stabilnost (SL L 118, 12.5.2010., str. 1.).

Kako bi se osiguralo da su dostupna sredstva iz riznice uvijek dovoljna za pokrivanje plaćanja koja se moraju svakog mjeseca izvršiti, definirani su postupci o redovitom predviđanju novčanih sredstava, a prema potrebi može se zatražiti da države članice unaprijed uplate vlastita sredstva ili dodatna sredstva do određenih iznosa i pod određenim uvjetima. Zbog sezonalnosti rashoda i općih proračunskih ograničenja posljednjih godina pojavila se potreba da se u većoj mjeri prati učestalost izvršenja plaćanja tijekom godine. Osim toga, u kontekstu dnevnih operacija riznice Komisije automatiziranim upravljanjem novčanim sredstvima osigurava se dovoljna likvidnost svih bankovnih računa Komisije na dnevnoj osnovi.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne: portfelj fonda BUFI

Fondom se upravlja u skladu s načelom da se imovinom mora osigurati dovoljna likvidnost i razina aktivacije u vezi s relevantnim preuzetim obvezama. Portfelj se sastoji od uglavnom visokolikvidnih vrijednosnih papira koji se mogu prodati kako bi se podmirili neočekivani novčani odljevi. Nadalje, udio novca, novčanih ekvivalenata i vrijednosnih papira s dospijecom kraćim od godine dana iznosi 23 %.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Fondom se upravlja u skladu s načelom da se imovinom mora osigurati dovoljna likvidnost i razina aktivacije u vezi s relevantnim preuzetim obvezama. Stoga se u fondu čuva dovoljan iznos novčane imovine za pokriće kratkoročnih odljeva. Udio novca, novčanih ekvivalenata i vrijednosnih papira s dospijecom kraćim od godine dana iznosi 9,2 %.

Jamstveni fond EFSU-a

Jamstvenim fondom EFSU-a upravlja se u skladu s načelom da se imovinom mora osigurati dovoljna likvidnost i razina aktivacije u vezi s relevantnim preuzetim obvezama. Portfelj se sastoji od likvidne imovine koja se može prodati kako bi se podmirili neočekivani novčani odljevi. Nadalje, udio novca, novčanih ekvivalenata i vrijednosnih papira s dospijecom kraćim od godine dana iznosi 22 %.

Namira ugovora o izvedenicama provodi se u bruto iznosima i temelji se na datumu dospijeca tih ugovora. Obveze se podmiruju prodajom imovine u američkim dolarima i/ili transakcijama koje uključuju ugovore o razmjeni, pri čemu je moguće da do novčanog odljeva dođe zbog tečajnih razlika.

Nije potrebno nikakvo upravljanje likvidnosti kada je riječ o zahtjevima za uplatu kolaterala/marže jer druga ugovorna strana u zaštiti od rizika pristaje poslovati s Komisijom bez ikakvih zahtjeva za uplatu kolaterala/marže.

Jamstveni fond EFOR-a

Jamstvenim fondom EFOR-a upravlja se u skladu s načelom da se imovinom mora osigurati dovoljna likvidnost i razina aktivacije u vezi s relevantnim preuzetim obvezama.

Portfelj se sastoji od 97 % novčanih sredstava koji se drže na tekućim računima.

Ostali financijski instrumenti – izvedene financijske obveze

EU je u 2017. sklopio ugovor o izvedenicama (valutna opcija) kojim pokriva smanjenje vrijednosti strane valute koje se odnosi na zajmove koje su odobrile financijske institucije (vidjeti bilješku 2.11.2.). Nadalje, zbog jamstva EU-a za portfelje vlasničkih ulaganja koje drži Grupa EIB nastala je financijska obveza za pokriće promjena vrijednosti ili umanjena vrijednosti osnovnih ulaganja. Kad je riječ o ostalim financijskim instrumentima koji se financiraju iz proračuna EU-a, iznos za koji EU preuzima obvezu na temelju tih instrumenata ne smije premašiti iznos za koji su preuzete obveze, tj. rizik likvidnosti koji se zbog toga smanjuje.

7. IZVJEŠĆIVANJE POVEZANIH OSOBA

7.1. POVEZANE OSOBE

Povezane osobe EU-a jesu konsolidirani subjekti EU-a, pridruženi subjekti i ključno upravljačko osoblje tih subjekata. Transakcije između tih subjekata izvršavaju se u okviru redovnih operacija koje provodi EU-a te stoga u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a nisu potrebni posebni zahtjevi za izvješćivanje o tim transakcijama.

7.2. PRAVA OSOBA NA KLJUČNIM UPRAVLJAČKIM POLOŽAJIMA

Za potrebe prikaza informacija o transakcijama povezanih osoba koje se odnose na ključno upravljačko osoblje EU-a, te su osobe podijeljene u sljedećih pet kategorija:

Kategorija 1.: predsjednici Europskog vijeća, Komisije i Suda

Kategorija 2.: potpredsjednik Komisije i visoki predstavnik EU-a za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te ostali potpredsjednici Komisije

Kategorija 3.: glavni tajnik Vijeća, članovi Komisije, suci i nezavisni odvjetnici Suda, predsjednik i članovi Općeg suda, predsjednik i članovi Službeničkog suda EU-a, Ombudsman i Europski nadzornik za zaštitu podataka

Kategorija 4.: predsjednik i članovi Europskog revizorskog suda

Kategorija 5.: najviše rangirani službenici institucija i agencija.

Sažetak njihovih prava navodi se u nastavku. Dodatne informacije sadržane su u Pravilniku o osoblju objavljenom na internetskim stranicama Europa koji je službeni dokument u kojem se opisuju prava i obveze svih dužnosnika EU-a. Ključno upravljačko osoblje nije dobilo povlaštene zajmove od EU-a.

FINANCIJSKA PRAVA OSOBA NA KLJUČNIM UPRAVLJAČKIM POLOŽAJIMA

EUR

Pravo (po zaposleniku)	Kategorija 1.	Kategorija 2.	Kategorija 3.	Kategorija 4.	Kategorija 5.
Osnovna plaća (mjesečno)	27 903,32	25 274,75 - 26 285,75	20 219,80 - 22 747,28	21 837,39 - 23 252,78	12 856,84 - 20 219,80
Naknada za boravak u stranoj zemlji i naknada za život u inozemstvu	15 %	15 %	15 %	15 %	0-4% – 16%
Obiteljske naknade:					
Naknada za kućanstvo (postotak plaće)	2 % + 187,69	2 % + 187,69	2 % + 187,69	2 % + 187,69	2 % + 187,69
Naknada za uzdržavano dijete	410,11	410,11	410,11	410,11	410,11
Naknada za dijete predškolske dobi	100,18	100,18	100,18	100,18	100,18
Naknada za obrazovanje ili	278,25	278,25	278,25	278,25	278,25
Naknada za obrazovanje izvan mjesta rada	556,5	556,5	556,5	556,5	556,5
Naknada za predsjedavajuće suce	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	638,43	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>
Naknada za troškove reprezentacije	1 512,12	971,82	638,43	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>
Naknada za godišnje putne troškove	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>
Prijenosi u države članice:					
Naknada za obrazovanje (*)	Da	Da	Da	Da	Da
% plaće (*)	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% plaće bez korekcijskog koeficijenta	najviše 25 %	najviše 25 %	najviše 25 %	najviše 25 %	najviše 25 %
Troškovi reprezentacije	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>
Preuzimanje dužnosti:					
Troškovi nastanjenja	55 806,65	50 549,49 - 52 571,49	40 439,60 - 45 494,55	43 674,78 - 46 505,55	<i>Nadoknađuju se</i>
Troškovi putovanja članova obitelji	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>
Troškovi selidbe	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>

EUR

Pravo (po zaposleniku)	Kategorija 1.	Kategorija 2.	Kategorija 3.	Kategorija 4.	Kategorija 5.
Odlazak s dužnosti:					
Troškovi preseljenja	27 903,32	25 274,75 -	20 219,80 -	21 837,39 -	Nadoknađuju se
		26 285,75	22 747,28	23 252,78	
Troškovi putovanja članova obitelji	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se
Troškovi selidbe	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se
Prijelazno razdoblje (% plaće) (**)	40 % do 65 %	40 % do 65 %	40 % do 65 %	40 % do 65 %	Nije primjenjivo
Zdravstveno osiguranje	Pokriva se	Pokriva se	Pokriva se	Pokriva se	Pokriva se
Mirovina (% plaće prije oporezivanja)	najviše 70 %	najviše 70 %	najviše 70 %	najviše 70 %	najviše 70 %
Odbici:					
Porez na dohodak	8 % do 45 %	8 % do 45 %	8 % do 45 %	8 % do 45 %	8 % do 45 %
Zdravstveno osiguranje (% plaće)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Posebni porez na plaću	7 %	7 %	7 %	7 %	6-7 %
Odbitak za mirovinu	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	10,0 %
Broj osoba na kraju godine	3	6	93	28	112

(*) Uz primjenu korekcijskog koeficijenta.

(**) Plaćaju se prve 3 godine nakon odlaska s dužnosti.

8. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Do datuma potpisivanja ove računovodstvene dokumentacije računovodstveni službenik Komisije nije otkrio nikakva značajna pitanja koja bi nalagala zasebno objavljivanje u ovom odjeljku niti su mu takva pitanja prijavljena. Računovodstvena dokumentacija i s njome povezane bilješke izrađene su na temelju najnovijih dostupnih informacija i to se odražava u objavljenim informacijama.

9. OPSEG KONSOLIDACIJE

A. NADZIRANI SUBJEKTI (52)

1. Institucije i savjetodavna tijela (11)

Europski parlament

Europsko Vijeće

Europska komisija

Europski revizorski sud

Sud Europske unije

Europska služba za vanjsko djelovanje

Europski nadzornik za zaštitu podataka

Europski gospodarski i socijalni odbor

Europski ombudsman

Odbor regija

Vijeće Europske unije

2. Agencije EU-a (39)

2.1. Izvršne agencije (6)

Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu

Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu

Izvršna agencija za istraživanje

Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća

Izvršna agencija za inovacije i mreže

Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća

2.2. Decentralizirane agencije (33)

Europska agencija za pomorsku sigurnost

Europska agencija za lijekove

Nadzorno tijelo za europski GNSS

Europska agencija za kemikalije

Zajedničko poduzeće Fusion for Energy (Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije)

Eurojust

Europski institut za ravnopravnost spolova

Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu

Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti

Europska agencija za okoliš

Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja

Europska agencija za suradnju energetske regulatora

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo

Europski potporni ured za azil

Ured Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije

Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)

EU-LISA (Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde)

Europska agencija za sigurnost hrane

Europska agencija za željeznice

Ured Zajednice za biljne sorte

Europska agencija za kontrolu ribarstva

Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama

Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo

Europski policijski ured (EUROPOL)

Europska agencija za sigurnost zračnog prometa

Agencija Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost

Agencija Europske unije za temeljna prava

Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje

Prevoditeljski centar za tijela Europske unije

Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala

Europska zaklada za osposobljavanje

Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta

Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL)

3. Ostali nadzirani subjekti (2)

Europska zajednica za ugljen i čelik (u likvidaciji)

Europski institut za inovacije i tehnologiju

B. PRIDRUŽENI SUBJEKTI (1)

Europski investicijski fond

MANJI SUBJEKTI

Subjekti navedeni u nastavku nisu konsolidirani primjenom metode udjela u konsolidirane financijske izvještaje EU-a za 2018. zbog toga što nisu značajni:

ZAJEDNIČKO PODUZEĆE ZA BIOINDUSTRIJU

Zajedničko poduzeće za bioindustriju je javno-privatno partnerstvo (JPP) između EU-a i Konzorcija za bioindustriju (BIC). Cilj je Zajedničkog poduzeća za bioindustriju iskorištavanje potencijala biogospodarstva u Europi, korištenju bioloških ostataka i otpada za proizvodnju zelenih svakodnevnih proizvoda korištenjem inovativnih tehnologija i biorafinerija, koje su temelj biogospodarstva.

ZAJEDNIČKO PODUZEĆE „CLEAN SKY”

Zajedničko poduzeće „Clean Sky” najveći je europski istraživački program u okviru kojeg se razvijaju inovativne i najsuvremenije tehnologije za smanjenje CO₂, emisija plinova i razine buke koju proizvode zrakoplovi. Aktivnosti zajedničkog poduzeća „Clean Sky” financiraju se iz EU-ova programa Obzor 2020. te se njima pridonosi boljoj suradnji, jačanju položaja na globalnoj razini i konkurentnosti europske zrakoplovne industrije.

ZAJEDNIČKO PODUZEĆE ZA INICIJATIVU ZA INOVATIVNE LIJEKOVE (IMI)

IMI je najveća javno-privatna inicijativa u Europi kojoj je cilj ubrzati razvoj boljih i sigurnijih lijekova za pacijente. IMI je zajedničko poduzeće Europske unije i udruženja farmaceutske industrije.

**ZAJEDNIČKO PODUZEĆE ZA ELEKTRONIČKE KOMPONENTE I SUSTAVE ZA VODEĆI POLOŽAJ EUROPE (ECSEL)
(NASTALO SPAJANJEM BIVŠIH ZAJEDNIČKIH PODUZEĆA ARTEMIS & ENIAC)**

ECSEL je javno-privatno partnerstvo u području elektroničkih komponenti i sustava kojim se nastoji premostiti jaz između istraživanja i primjene, uskladiti strategije za povećanje europskih i nacionalnih ulaganja i izgraditi napredni ekosustav.

ZAJEDNIČKO PODUZEĆE ZA GORIVE ČELIJE I VODIK (FCH)

FCH je javno-privatno partnerstvo kojim se potiče istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti u području gorivih ćelija i tehnologija za dobivanje energije iz vodika u Europi. Cilj je tog poduzeća ubrzati uvođenje tih tehnologija na tržište kako bi se iskoristio njihov potencijal kao instrumenta za stvaranje energetskeg sustava s niskim emisijama ugljičnog dioksida.

**ZAJEDNIČKO PODUZEĆE ZA ISTRAŽIVANJA O UPRAVLJANJU ZRAČNIM PROMETOM JEDINSTVENOG EUROPSKOG
NEBA (SESAR)**

SESAR je javno-privatno partnerstvo zaduženo za modernizaciju sustava za upravljanje europskim zračnim prometom tako što na razini EU-a koordinira i usmjerava aktivnosti istraživanja i inovacija u području upravljanja zračnim prometom.

ZAJEDNIČKO PODUZEĆE SHIFT2RAIL

Zajedničko poduzeće Shift2Rail je prva europska zajednička inicijativa u željezničkom sektoru u Europi kojoj je cilj pronaći ciljana rješenja u području istraživanja i inovacija utemeljena na potrebama tržišta na način da se ubrza integracija novih i naprednih tehnologija u razvoj inovativnih rješenja za željezničke proizvode.

Godišnja računovodstvena dokumentacija prethodno navedenih subjekata javno je dostupna na internetskim stranicama tih subjekata.

RASPRAVA O FINANCIJSKOM IZVJEŠTAJU I NJEGOVA ANALIZA ⁽³²⁾

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
1. KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI EU-A: FINANCIJSKO STANJE 2018.	91
1.1. PRIHODI	91
1.2. RASHODI	91
1.3. IMOVINA	92
1.4. OBVEZE	100
2. UPRAVLJANJE RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA PRI IZVRŠENJU PRORAČUNA EU-A	101
2.1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE	101
2.2. NEPREDVIĐENE PRORAČUNSKÉ OBVEZE ZA FINANCIJSKU POMOĆ	102
2.3. PRORAČUNSKA JAMSTVA	103
2.4. PRIČUVA ZA NOVE SUDIONIKE (NER) 300	103

⁽³²⁾ Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci iz tablica koje slijede možda ne daju točan zbroj.

Cilj je ove Rasprave o financijskom izvještaju i njegove analize (FSDA) pomoći čitateljima da razumiju financijsko stanje, financijske rezultate i novčane tokove prikazane u konsolidiranim financijskim izvještajima EU-a. Informacije iz Rasprave o financijskom izvještaju i njegove analize nisu revidirane.

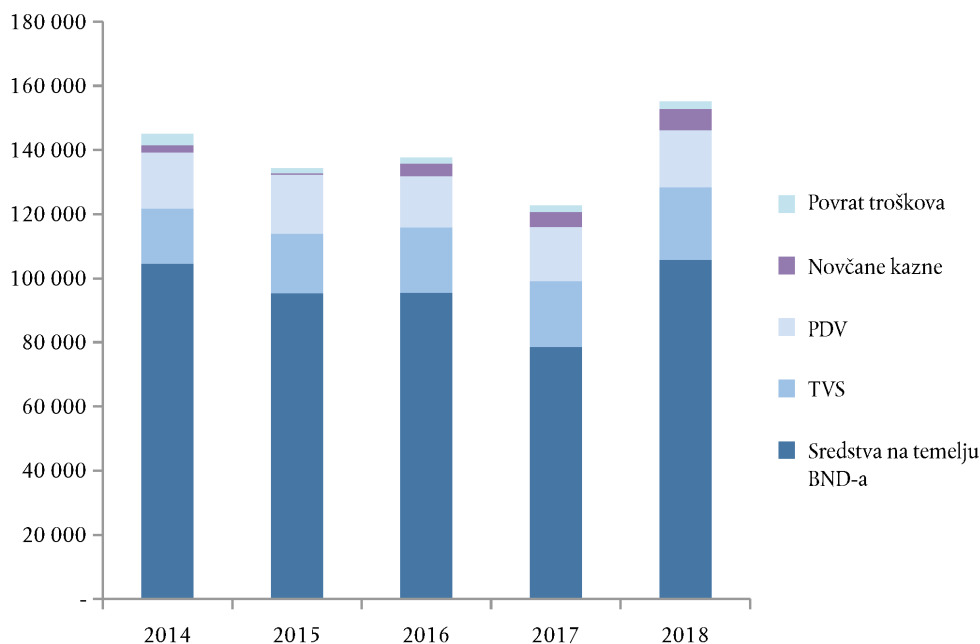
1. KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI EU-A: FINANCIJSKO STANJE 2018.

1.1. PRIHODI

Konsolidirani prihodi EU-a uključuju iznose koji se odnose na razmjenske transakcije i nerazmjenske transakcije, s time da su potonje najznačajnije.

Tablica u nastavku sadržava pregled glavnih kategorija tih nerazmjenskih transakcija.

Kretanja prihoda od glavnih nerazmjenskih transakcija u posljednjih pet godina (u milijunima EUR)

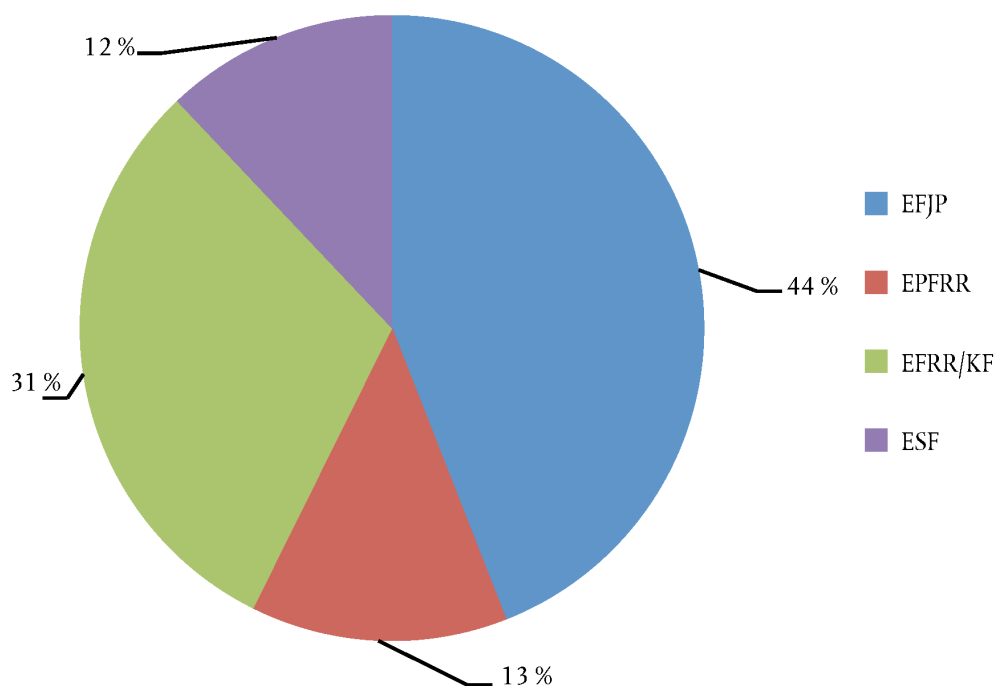
Budući da bi proračunski prihodi trebali biti jednaki proračunskim rashodima (ili veći od njih), glavni element koji utječe na kretanje prihoda prikazano u prethodnom grafikonu jesu plaćanja koja se izvršavaju svake godine. Konsolidirani prihodi povećali su se u 2018. za 20 % u usporedbi s prethodnom godinom te su iznosili 163 milijarde EUR, a do povećanja je došlo uglavnom zbog sljedećeg:

- povećanja sredstava na temelju BND-a u iznosu od 27 milijardi EUR ili 35 % u usporedbi s prethodnom godinom. Taj je učinak posljedica povećanja odobrenih sredstava za plaćanje u proračunu za 2018. To naglo povećanje prvenstveno se odnosi na niska sredstva na temelju BND-a iz 2017. i učinak proračunskog viška iz 2016. u iznosu od 6,4 milijarde EUR, priznato u kategoriji „ostali prihodi od nerazmjenskih transakcija”. U 2018. je proračunski višak iz 2017., priznat u izvještaju o financijskom rezultatu, bio znatno niži tj. iznosio je 0,6 milijardi EUR, čime se, s jedne strane, objašnjava potreba za povećanjem sredstava na temelju BND-a jer se ta sredstva koriste za financiranje dijela proračuna koji se ne financira drugim izvorima prihoda te, s druge strane, smanjenje „ostalih prihoda”;
- povećanja tradicionalnih vlastitih sredstava u iznosu od 2,2 milijarde EUR povezanog s povredom prava EU-a koju je počinio UK u razdoblju od studenoga 2011. do prosinca 2017. Zbog te povrede naplaćene su i zatezne kamate u iznosu od 1,3 milijarde EUR, čime se objašnjava povećanje financijskih prihoda; i
- povećanja novčanih kazni koje je EU izrekao zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja u iznosu od 2 milijarde EUR u usporedbi s 2017., koje su rezultat povrede prava koje su počinili privatni subjekti.

1.2. RASHODI

Glavna komponenta rashoda priznatih u konsolidiranim financijskim izvještajima jesu prijenosi u okviru podijeljenog upravljanja, koji uključuju sljedeće fondove: i. Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP); ii. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i ostali instrumenti za ruralni razvoj; iii. Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijski fond i iv. Europski socijalni fond (ESF). Za te je fondove u 2017. izdvojeno gotovo 66 % ukupnih rashoda (podjela je prikazana u dolje navedenom grafikonu).

Relativni ponder glavnih rashoda koje su države članice izvršile (podijeljeno upravljanje) za financijsku godinu 2018.

U rashode koji su nastali u okviru izravnog upravljanja ubrajaju se proračunska sredstva koja su izvršili Komisija, izvršne agencije i skrbnički fondovi. U okviru neizravnog upravljanja proračun izvršavaju agencije EU-a, tijela EU-a, treće zemlje, međunarodne organizacije i ostala tijela.

Rashodi nastali u okviru izravnog i neizravnog upravljanja čine približno 19 % ukupnih rashoda (28,5 milijarde EUR) i stabilni su u usporedbi s prethodnom financijskom godinom.

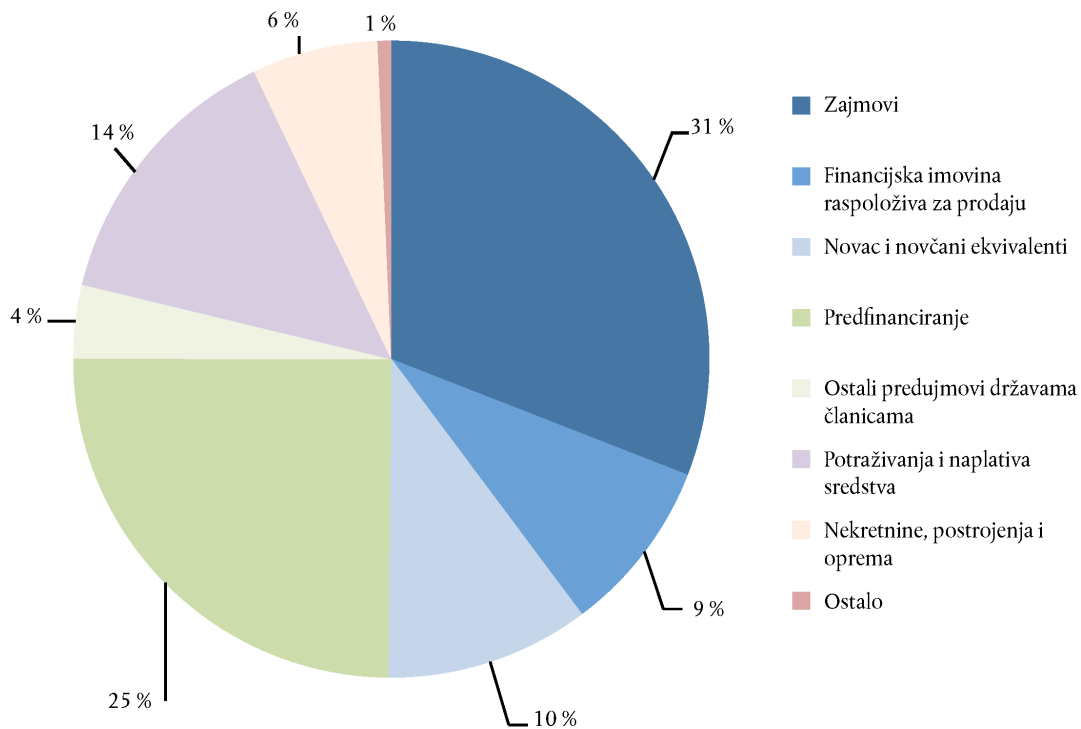
EU priznaje određene buduće obveze plaćanja kao rashode čak i ako još nisu prikazani u proračunskom računovodstvu temeljenom na gotovinskom obračunu. Značajni iznosi prikazani su u kategoriji dugovanja i obračunati rashodi koji se odnose na poljoprivredu i ruralni razvoj te u kategoriji obveze za mirovine i obveze za primanja zaposlenika koje se odnose na mirovinska prava i ostala prava nakon prestanka radnog odnosa koja su stekli povjerenici Komisije, zastupnici u Europskom parlamentu i ostali članovi osoblja.

Rashodi su se ukupno povećali za 16 % te su iznosili 149 milijardi EUR u usporedbi s 2017., što je uglavnom posljedica rashoda nastalih na temelju programa koje su provele države članice koji su se povećali za otprilike 24 % ili 19,8 milijardi EUR zbog veće razine rashoda nastalih u tekućoj fazi u kojoj se provedba programa povećala. Glavni fondovi koji su doveli do tog povećanja jesu EFRR i KF te ESF, u okviru kojih je povećanje rashoda iznosilo 17,2 milijarde EUR.

1.3. IMOVINA

Najvažnije stavke u imovini bilance jesu financijska imovina (odobreni zajmovi, financijska imovina raspoloživa za prodaju, novac) i iznosi predfinanciranja, koje čine gotovo 79 % imovine EU-a.

Sastav konsolidirane imovine EU-a

Na dan 31. prosinca 2018. ukupna imovina iznosila je 174,4 milijarde EUR, što je povećanje od otprilike 5 %. Ključne su sljedeće promjene:

- povećanje kratkoročnih potraživanja i naplativih sredstava u iznosu od 12,5 milijardi EUR, što je izravno povezano s povećanjem prihoda u 2018. koji nisu bili unovčeni na izvještajni datum;
- prethodno opisano povećanje djelomično je neutralizirano smanjenjem novca i novčanih ekvivalenata u iznosu od 6 milijardi EUR (vidjeti u nastavku);
- povećanje financijske imovine koja se uglavnom odnosi na rezervacije izdvojene za operacije Jamstvenog fonda EFSU-a u iznosu od 1 milijarde EUR i
- povećanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 0,4 milijardi EUR, što je rezultat daljnjeg razvoja imovine u svemiru (Galileo i Copernicus).

Institucije i tijela EU-a općenito nastoje da iznosi koji se drže kao novac i novčani ekvivalenti budu niski. Gotovinski saldo od 18,1 milijardu EUR na kraju godine bio je niži nego u 2017. i sastoji se sljedećih glavnih elemenata:

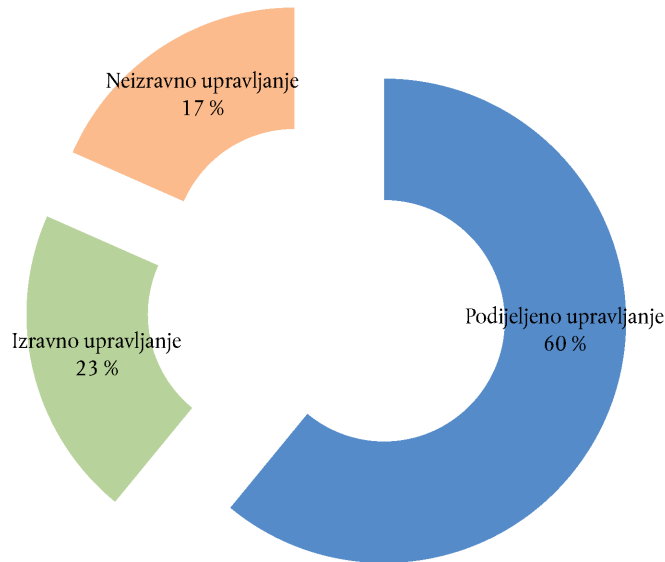
- kad je riječ o vlastitim sredstvima, saldo riznice na kraju godine uključuje iznos od 0,75 milijardi EUR koji su unaprijed uplatile neke države članice zbog izmjene proračuna br. 6 donesene 2018.
- iznos novčanih kazni koje je Komisija izrekla zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja od 1,4 milijarde EUR konačno je unovčen 2018. i koji nije uključen u izmjene proračuna isto je dio salda riznice na kraju godine.
- Saldo riznice uključuje i namjenske prihode i ostala odobrena sredstva za plaćanje u iznosu od 7,4 milijarde EUR.

Predfinanciranje

Treba napomenuti da na razinu predfinanciranja značajno utječe ciklus VFO-a, primjerice na početku razdoblja VFO-a mogu se očekivati isplate velikih iznosa predujmova državama članicama u okviru kohezijske politike. Komisija ulaže sve napore kako bi osigurala da razine predfinanciranja budu na odgovarajućoj razini. Važno je da postoji prava ravnoteža između osiguravanja dostatnih financijskih sredstava za projekte i pravovremenog priznavanja rashoda.

Ukupno predfinanciranje (bez drugih predujmova državama članicama i doprinosa skrbničkog fonda pod nazivom Békou i skrbničkog fonda za Afriku) u bilanci EU-a iznosi 43,4 milijarde EUR (2017.: 44,3 milijardi EUR), od čega se gotovo sav iznos odnosi na aktivnosti Komisije. Oko 60 % predfinanciranja za koje je zadužena Komisija odnosi se na podijeljeno upravljanje, što znači da se izvršenje proračuna delegira državama članicama (Komisija ima nadzornu ulogu).

Predfinanciranje za koje je zadužena Komisija prema načinima upravljanja

Najvažniji iznos predfinanciranja u okviru podijeljenog upravljanja odnosi se na EFRR i Kohezijski fond (14,6 milijardi EUR), i gotovo je isti kao i 2017.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI

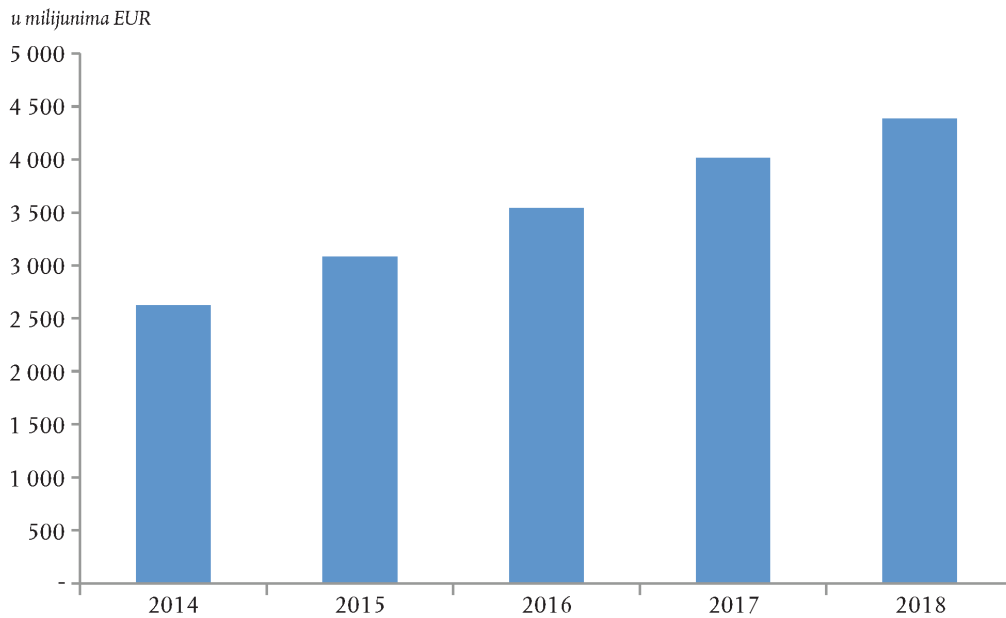
Sljedeće se stavke u računovodstvenim terminima prikazuju kao financijski instrumenti u konsolidiranim financijskim izvještajima EU-a:

- Financijski instrumenti koji se financiraju iz proračuna EU-a: u skladu s ovim načinom izvršenja proračuna sredstva su već isplaćena na fiducijarne račune kojima upravljaju subjekti kojima je povjerenje upravljanje sredstvima te su dostupna (u obliku novca i novčanih ekvivalenata i dužničkih vrijednosnih papira) za pokrivanje budućih aktivacija jamstava ili su uložena u vlasnički kapital;
- Financijska imovina koja se drži u jamstvenim fondovima za proračunska jamstva: u skladu s ovim načinom izvršenja proračuna EU pruža jamstva drugim ugovornim stranama za koje su samo djelomično izdvojene rezervacije u okviru jamstvenih fondova koje je Komisija osnovala i tako nastaju nepredviđene obveze za proračun EU-a, vidjeti bilješku 4.1.; i
- dani zajmovi i povezani uzeti zajmovi za programe financijske pomoći.

Financijski instrumenti koji se financiraju iz proračuna EU-a

Značaj i količina financijskih instrumenata koji se financiraju iz proračuna EU-a u okviru izravnog i neizravnog upravljanja povećavaju se iz godine u godinu. Osnovna ideja na kojem se temelji ovaj pristup, za razliku od tradicionalnog načina izvršenja proračuna davanjem bespovratnih sredstava i subvencija, jest da za svaki potrošeni euro iz proračuna koji se financira putem financijskih instrumenata krajnji korisnik dobiva više od 1 EUR financijske potpore zbog učinka poluge. Cilj je takvog načina korištenja sredstava iz proračuna EU-a maksimalno povećati učinak raspoloživih sredstava. Financijski instrumenti koji se financiraju iz proračuna EU-a imaju oblik jamstvenih instrumenata, vlasničkih instrumenata i dužničkih instrumenata – vidjeti kategorizaciju prema VFO-u u nastavku. Imovina koja se drži u tim instrumentima čuva se u obliku novca i novčanim ekvivalentima ili se ulaže u vlasničke instrumente i dužničke vrijednosne papire kategorizirane kao imovina raspoloživa za prodaju u konsolidiranim financijskim izvještajima EU-a.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju koja se odnosi na financijske instrumente koji se financiraju iz proračuna EU-a (vrijednost na kraju godine):

Sljedeće tablice sadržavaju pregled financijskih instrumenata koji se financiraju iz proračuna EU-a razvrstanih prema VFO-u i njihovih vrijednosti na dan 31. prosinca 2018.:

u milijunima EUR

Odnosi se na najmanje dva VFO-a	Imovina (*)	Obveze (**)	Jamstva (***)
Jamstveni instrumenti i instrumenti za podjelu rizika:			
Jamstveni instrument u okviru instrumenta za razvoj poduzetništva i inovacija na zapadnom Balkanu (EDIF)	37	(34)	—
	37	(34)	—
Vlasnički instrumenti:			
Europski fond za jugoistočnu Europu (EFSE)	165	—	—
Fond za zeleni rast Jugoistočne Europe	63	(0)	—
Fond MENA za mikro, mala i srednja poduzeća (SANAD)	25	—	—
Fond za financiranje poduzetničkih inovacija (ENIF)	18	—	—
Fond za razvoj poduzeća (ENEF)	10	—	—
Dužnički fond „Inicijativa za mikrofinanciranje za Aziju” (MIFA)	9	—	—
	290	(0)	—
Ukupno	327	(34)	—

	<i>u milijunima EUR</i>		
Odnosi se na najmanje dva VFO-a	Imovina (*)	Obveze (**)	Jamstva (***)
VFO za razdoblje 2014.–2020.	Imovina	Obveze	Jamstva
Jamstveni instrumenti i instrumenti za podjelu rizika:			
Obzor 2020. – Služba za zajmove i jamstava za istraživanje i inovacije u okviru InnovFin-a	1 107	(43)	(934)
Obzor 2020. – Jamstava za MSP-ove u okviru InnovFin-a	902	(381)	(533)
Dužnički instrument u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF DI)	598	(2)	(579)
Jamstveni instrument za zajmove u okviru COSME-a	310	(613)	(2)
Instrument za privatno financiranje energetske učinkovitosti (PF4EE)	34	(0)	(5)
Jamstveni instrument za kulturni i kreativni sektor	30	(12)	—
Program za financijsku uključenost MMSP-ova na području južnog i istočnog Mediterana (SEMED)	25	—	(11)
Jamstveni instrument za studentske zajmove	14	(1)	—
Instrument za financiranje MSP-ova u zemljama istočnog partnerstva	13	(4)	(1)
Instrument za financiranje prirodnog kapitala	12	(0)	(6)
Program „Žene u poduzetništvu” u zemljama istočnog partnerstva	4	—	(4)
Potpora diversifikaciji gospodarstva Mongolije	2	—	—
Instrument za prenosivost i konvertibilnost	1	(1)	—
	3 052	(1 057)	(2 075)
Vlasnički instrumenti:			
Obzor 2020. – Vlasnički instrumenti za istraživanje i inovacije u okviru InnovFin-a	368	(10)	—
COSME - Vlasnički instrument za rast	67	(2)	—
Instrument za rizični kapital za zemlje južnog susjedstva	24	—	—
Instrument Climate Investor One	22	—	—
Instrument za promicanje ulaganja u Latinskoj Americi	12	—	—
Fond za ulaganja u poljoprivredu i trgovinu u Africi	11	—	—
	504	(12)	—
Mješoviti instrumenti:			
Jamstveni instrument i instrument i instrument za ulaganja u izgradnju kapaciteta u okviru programa za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	73	(39)	—
Instrument EU-a za produbljeno i sveobuhvatno područje slobodne trgovine	68	(6)	—
ElectriFI (Inicijativa za financiranje elektrifikacije ElectriFI)	31	—	—
Inicijativa za financiranje poljoprivrede	10	—	—
	182	(44)	—
Ukupno	3 738	(1 113)	(2 075)

u milijunima EUR			
Odnosi se na najmanje dva VFO-a	Imovina (*)	Obveze (**)	Jamstva (***)
VFO za razdoblje prije 2014.	Imovina	Obveze	Jamstva
Jamstveni instrumenti i instrumenti za podjelu rizika:			
Instrument za financiranje na temelju podjele rizika (RSFF)	731	(65)	(642)
Instrument za davanje jamstava MSP-ovima u okviru CIP-a	83	(151)	—
Višegodišnji program za poduzeća (MAP)	32	(31)	—
Instrument za davanje jamstava MSP-ovima	7	—	—
Europski jamstveni mikrofinancijski instrument Progress	4	(4)	—
	857	(251)	(642)
Vlasnički instrumenti:			
Instrument za pružanje potpore brzo rastućim i inovativnim MSP-ovima u okviru CIP-a	410	(6)	—
Vlasnički instrument u okviru višegodišnjeg okvirnog programa	208	—	—
Europski fond za energetske učinkovitost	104	—	—
Fond za globalnu energetske učinkovitost i obnovljivu energiju	90	(20)	—
Europski mikrofinancijski fond Progress	68	—	—
Fond Marguerite	43	—	—
Potpora osnivanju poduzeća u okviru Instrumenta Europskog tehnološkog mehanizma (ETF) iz 1998.	9	(0)	—
Pilot-projekti za prijenos tehnologije	0	—	—
	932	(26)	—
Mješoviti instrumenti:			
Instrument za gospodarsku i financijsku suradnju MEDA	140	(2)	—
Europski instrument za susjedstvo i partnerstvo (ENPI)	120	(2)	—
	260	(4)	—
Ukupno	2 049	(281)	(642)
Sveukupno	6 115	(1 428)	(2 717)

(*) Imovina prikazana u ovoj tablici uključuje nekoliko stavki iz financijskih izvještaja (financijska imovina raspoloživa za prodaju u vrijednosti od 4 387 milijuna EUR (od čega se 1 294 milijuna EUR odnosi na vlasničke instrumente); novac i novčani ekvivalenti u vrijednosti od 1 615 milijuna EUR; zajmovi u vrijednosti od 64 milijuna EUR i ostale stavke u iznosu od 49 milijuna EUR).

(**) Obveze prikazane u ovoj tablici uključuju nekoliko stavki iz financijskih izvještaja (rezervacije u vrijednosti od 1 337 milijuna EUR); dugovanja u vrijednosti od 69 milijuna EUR i ostale stavke u iznosu od 22 milijuna EUR).

(***) Za određena jamstva rizik koji preuzima EU u potpunosti je pokriven izdvojenim rezervacijama.

Financijska imovina koja se drži u jamstvenim fondovima za proračunska jamstva

Komisija je osnovala jamstvene fondove kako bi pokrila proračunska jamstva (vidjeti bilješku 4.1.1. uz konsolidirane financijske izvještaje) koja su dana Grupi EIB. Za te se jamstvene fondove izdvajaju rezervacije u obliku plaćanja iz proračuna EU-a kako bi se osigurala likvidna rezerva za moguće gubitke koji nastaju u vezi s operacijama pokrivenima jamstvom. Sredstva isplaćena jamstvenim fondovima ulažu se u financijske instrumente, uključujući dužničke vrijednosne papire, novac i oročene depozite. Na dan 31. prosinca 2018. Komisija drži financijsku imovinu u:

- Jamstvenom fondu za vanjska djelovanja u vrijednosti od 2,5 milijarde EUR;
- Jamstvenom fondu EFSU-a u vrijednosti od 5,5 milijarde EUR; i
- Jamstvenom fondu EFOR-a u vrijednosti od 0,3 milijarde EUR.

Dani zajmovi i povezani uzeti zajmovi za programe financijske pomoći

Na temelju odluka Europskog parlamenta i Vijeća Komisija pruža financijsku pomoć državama članicama i trećim zemljama u obliku bilateralnih zajmova koji se financiraju kapitalom s tržišta kapitala i za koje se daje jamstvo iz proračuna EU-a.

Komisija u ime EU-a trenutačno upravlja trima glavnim programima:

- Mehanizmom za europsku financijsku stabilnost (MEFS);
- pomoći platnim bilancama; i
- makrofinancijskom pomoći, u okviru kojih može odobravati zajmove.

Kapital potreban za financiranje zajmova koje daje EU-a prikuplja se na tržištima kapitala ili od financijskih institucija.

Na dan 31. prosinca 2018. nominalni iznos zajmova odobrenih za financijsku pomoć u okviru MEFS-a i pomoći platnim bilancama iznosio je:

	Pomoć platnim bilancama			MEFS (*)			UKUPNO
	Latvija	Rumunjska	Ukupno	Irska	Portugal	Ukupno	
Ukupni odobreni iznos	3,1	5,0 (**)	8,1	22,5	26,0	48,5	56,6
Ukupni isplaćeni iznos na dan 31.12.2018.	2,9	5,0	7,9	22,5	24,3	46,8	54,7
Ukupni vraćen iznos na dan 31.12.2018.	(2,2)	(4)	(6,2)	—	—	—	(6,2)
Nepodmireni iznos na dan 31.12.2018.	0,7	1	1,7	22,5	24,3	46,8	48,5

(*) Bez transakcija re inanciranja.

(**) Bez preventivne pomoći.

MEHANIZAM ZA EUROPSKU FINACIJSKU STABILNOST

MEFS je osnovan radi pružanja financijske pomoći svim državama članicama koje imaju ili kojima prijete ozbiljne ekonomske i financijske poteškoće zbog izvanrednih okolnosti koje su izvan njihove kontrole. U razdoblju od 2011. do 2014. MEFS se koristio za pružanje financijske pomoći Irskoj i Portugalu pod uvjetom da provedu reforme.

Završila je provedba tog programa i stoga se ne mogu odobriti dodatni zajmovi iako se on može i dalje koristiti za posebne aktivnosti, primjerice produženje roka dospijeća zajmova odobrenih Irskoj i Portugalu i davanje zajmova za premošćivanje.

Glavni elementi programa MEFS sljedeći su:

Irska

- Irska je zatražila ukupni iznos od 22,5 milijarde EUR koji je odobren u okviru MEFS-a u prosincu 2010. Taj je iznos isplaćen u osam obroka u razdoblju od siječnja 2011. do ožujka 2014.;
- Irska može produljiti rok dospjeća zajmova odobrenih u okviru MEFS-a zahvaljujući produženju maksimalnog ponderiranog prosječnog roka dospjeća na 19,5 godina koji je Vijeće odobrilo 2013.;
- Otplata iznosa zajma od 3,4 milijarde EUR bila je predviđena za travanja 2018., a iznosa od 0,5 milijardi EUR za listopad 2018. Irska je zatražila produženje roka dospjeća, odobreni su iznosi zajma za koje su sredstva u 2018. uspješno pozajmljena na tržištima. Otplata iznosa zajma u dva obroka u vrijednosti od 2,4 milijarde EUR i 1,5 milijardi EUR predviđena je za 2025. i 2033.

Portugal

- Portugal je zatražio zajam u iznosu od 24,3 milijarde EUR od ukupnog iznosa zajma od 26 milijardi EUR odobrenog u okviru MEFS-a u svibnju 2011. Taj je iznos isplaćen u sedam obroka u razdoblju od svibnja 2011. do studenoga 2014. Otplata iznosa zajma od 0,6 milijarde EUR bila je predviđena za listopada 2018., no Portugal je, kao i Irska, zatražio produženje roka dospjeća te je zajam refinanciran na tržištima kapitala s novim rokom dospjeća u 2033.

POMOĆ PLATNIM BILANCAMA

Pomoć platnim bilancama je program pomoći namijenjen državama članicama izvan europodručja koje imaju ili kojima prijetе poteškoće u vezi s njihovim platnim bilancama. Pomoć platnim bilancama pruža se u obliku srednjoročnih zajmova koji su uvjetovani provedbom politika namijenjenih rješavanju temeljnih ekonomskih problema. U pravilu, EU pomoć platnim bilancama pruža u suradnji s Međunarodnim monetarnim fondom (MMF) i drugim međunarodnim institucijama i zemljama.

Srednjoročna financijska pomoć EU-a u okviru instrumenta za pomoć platnim bilancama u ukupnom iznosu od 14,6 milijardi EUR aktivirana je u studenome 2008. kako bi se pružila pomoć Mađarskoj te Latviji i Rumunjskoj u siječnju i svibnju 2009. radi vraćanja povjerenja u tržište. Program pomoći za Mađarsku u okviru pomoći platnim bilancama završio je 2010. i pomoć je u cijelosti isplaćena u 2016. Programi pomoći za Latviju i Rumunjsku završili su u 2012. i stoga se ne mogu isplatiti dodatni iznosi.

Osim toga, dva programa za pružanje preventivne pomoći Rumunjskoj završila su 2013., pri čemu nisu povučena sredstava.

U nastavku se navode glavni elementi:

- u 2018. države članice primateljice pomoći platnim bilancama pravovremeno su i u cijelosti otplatile iznos od 1,45 milijarde EUR, od čega se 1,35 milijarde EUR odnosi na kapital koji je otplatila Rumunjska, dok se preostali dio odnosi na kamate i
- nepodmireni iznos na kraju 2018. iznosi ukupno 1,7 milijardi EUR, odnosno 0,7 milijardi EUR za Latviju i milijardu EUR za Rumunjsku.

MAKROFINANCIJSKA POMOĆ

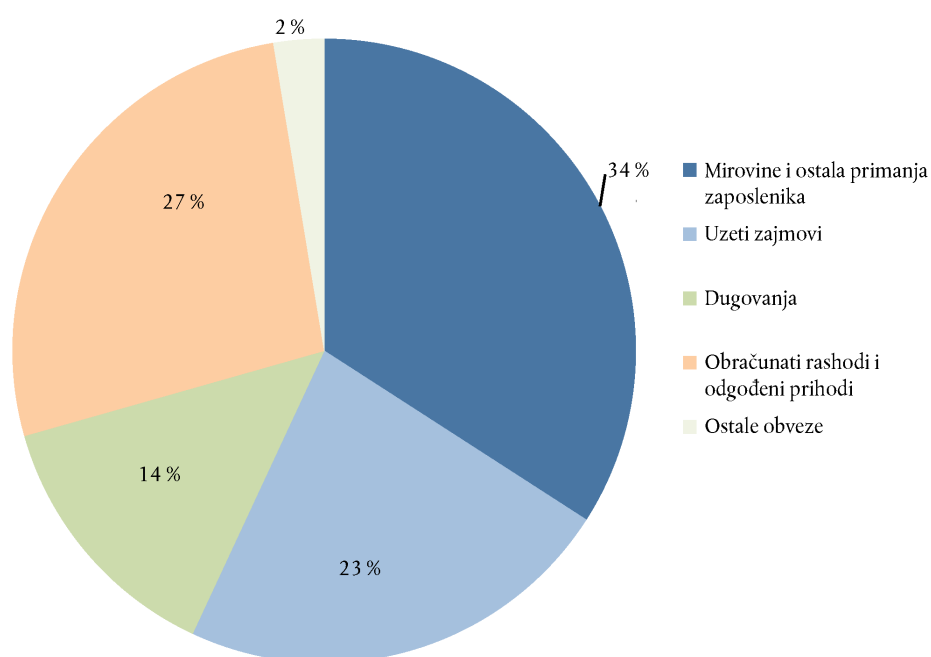
Makrofinancijska pomoć je financijska pomoć koju EU pruža partnerskim zemljama izvan EU-a koje imaju poteškoća s platnim bilancama. Ona se pruža u obliku srednjoročnih/dugoročnih zajmova ili bespovratnih sredstava ili kombinacije zajmova i bespovratnih sredstava te je dostupna samo onim zemljama koje primaju pomoć u okviru programa MMF-a.

Nominalna vrijednost nepodmirenih zajmova odobrenih u okviru programa makrofinancijske pomoći iznosila je 4,4 milijarde EUR na dan 31. prosinca 2018.

1.4. OBVEZE

Najvažnije stavke u obvezama bilance jesu prvenstveno sljedeće četiri stavke: i. obveze za mirovine i druge obveze za primanja zaposlenika; ii. uzeti zajmovi; iii. dugovanja prema trećim stranama i iv. obračunati rashodi.

Sastav obveza u konsolidiranoj bilanci EU-a

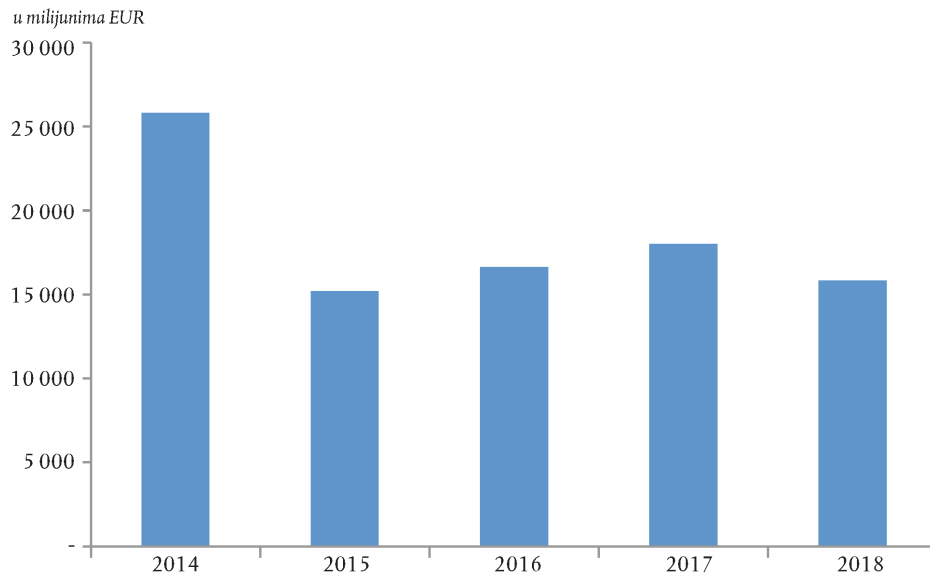
Na dan 31. prosinca 2018. ukupne obveze iznosile su 235,9 milijardi EUR, što je isti iznos kao i prethodne godine.

Glavne promjene odnosile su se na sljedeće elemente:

- dugovanja su se smanjila za 6,8 milijardi EUR zbog smanjenja iznosa koje su države članice dugovale u vezi s vlastitim sredstvima (odnosno doprinosi u proračun EU-a koji će se nadoknaditi na kraju godine na temelju izmjene proračuna). Ove su godine države članice dugovale dodatne iznose doprinosa;
- financijske obveze neznatno su se smanjile u iznosu od milijardu EUR, što je prvenstveno rezultat otplate danih zajmova (1,35 milijardi EUR), tj. zajma odobrenog Rumunjskoj u okviru pomoći platnim bilancama; i
- prethodno navedeni elementi neutralizirani su povećanjem obveza za primanja zaposlenika u iznosu od 7,3 milijarde EUR.

Općenito, sve ostale stavke obveza nisu se mijenjale. Treba napomenuti da su se dugoročne financijske obveze (dani zajmovi) povećale, što je neutralizirano sličnim smanjenjem kratkoročnih obveza. To se povećanje odnosi na odgodu otplate zajmova odobrenih u okviru MEFS-a Irskoj (3,9 milijardi EUR) i Portugalu (0,6 milijardi EUR).

Ukupan iznos zaprimljenih zahtjeva za povrat troškova i računa u kategoriji bilance Dugovanja

Neto imovina

Veći iznos obveza nego imovine ne znači da institucije i tijela EU-a imaju financijske poteškoće, već znači da će se određene obveze financirati iz budućih godišnjih proračuna. Mnogi rashodi priznaju se u skladu s računovodstvenim pravilima na temelju načela nastanka poslovnih događaja u tekućoj godini iako mogu biti plaćeni sljedeće godine ili narednih godina te se stoga financiraju iz budućih proračuna; te se ti rashodi obračunavaju tek u narednim razdobljima. Najveći iznosi koje treba istaknuti odnose se na aktivnosti EFJP-a (najveći dio plaća se obično u prvom tromjesečju sljedeće godine) i obveze za primanja zaposlenika (koje će se plaćati sljedećih 30 godina i dulje).

2. UPRAVLJANJE RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA PRI IZVRŠENJU PRORAČUNA EU-A

2.1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

Makroekonomsko okruženje EU-a ⁽³³⁾ utječe na sposobnost država članica EU-a da ispune obveze financiranja prema institucijama i tijelima EU-a, a time i na sposobnost EU-a da nastavi provoditi svoje politike.

Europsko gospodarstvo zabilježilo je rast šestu godinu zaredom u 2018., no rast je bio manji od predviđenoga, osobito u drugoj polovini godine zbog unutarnjih i vanjskih čimbenika. Unutarnji čimbenici uključuju slabljenje sektora proizvodnje (osobito proizvodnje automobila) u trećem tromjesečju te socijalne tenzije i neizvjesne fiskalne politike u nekim državama članicama. Neki od najvažnijih vanjskih čimbenika odnose se na neizvjesnost u pogledu trgovinskih politika, osobito između SAD-a i Kine i trend smanjenja proizvodnog outputa na svjetskoj razini, što je dovelo do slabijeg rasta svjetske trgovine, što je pak utjecalo osobito na europodručje.

Unatoč tim kretanjima, temeljne ekonomske značajke europskog gospodarstva i dalje su snažne te se očekuje daljnji rast gospodarstva u sljedeće dvije godine, no umjerenijim tempom.

Procjenjuje se da se u 2018. BDP europodručja i EU-a povećao za 1,9 %. Predviđa se da će se BDP europodručja povećati za 1,3 % u 2019. i 1,6 % u 2020., dok bi rast BDP-a EU-a trebao biti 1,5 % u 2019. i 1,7 % u 2020.

Prosječna inflacija iznosila je 1,7 % u 2018., u odnosu na 1,5 % u 2017. Budući da se sada predviđaju niže cijene nafte za 2019. i 2020. nego što je to bio slučaj u jesen 2018., predviđa se umjereni rast inflacije europodručja koja bi u 2019. trebala iznositi 1,4 % te se zatim blago povećati na 1,5 % u 2020. Predviđa se da će prosječna inflacija EU-a u cjelini ove godine iznositi 1,6 % i zatim se u 2020. povećati na 1,8 %.

⁽³³⁾ Za više informacija vidjeti: Europska komisija „Europska ekonomska zimska prognoza 2019.“, URL: https://ec.europa.eu/info/publications/european-economic-forecast-winter-2019_en.

U prva tri tromjesečja 2018. poboljšali su se uvjeti na tržištu rada europodručja. Broj zaposlenih osoba dosegnoo je u trećem tromjesečju 2018. najveću razinu ikad zabilježenu u europodručju te je u prosincu 2018. stopa nezaposlenosti u europodručju iznosila 7,9 %, što je najniža razina od listopada 2008.

No i dalje postoje bitni rizici za ekonomske izgledje jer i dalje prisutan problem trgovinskih tenzija i njihova neizvjesnog razvoja. Na SAD bi mogle utjecati nagle promjene fiskalne politike. Rast kineskog gospodarstva mogao bi biti sporiji od predviđenog. Svjetska financijska tržišta i mnoga tržišta u nastajanju izložena su naglim promjenama sklonosti prema preuzimanju rizika i predviđanjima rasta. Unutarnji čimbenici koji utječu na EU mogli bi biti trajniji od predviđenog te je Brexit i dalje uzrok neizvjesnosti.

Pozitivno je to što bi i dalje povoljni uvjeti na tržištu rada mogli dovesti do veće domaće potražnje, dok bi veće korištenje sredstava iz fondova EU-a u državama članicama korisnicima moglo dovesti do dodatnih ulaganja. Izgledi za BDP na svjetskoj razini i dalje su stabilni jer se očekuje njegov rast po stopi od 3,8 % u sljedeće dvije godine.

2.2. NEPREDVIĐENE PRORAČUNSKE OBVEZE ZA FINANCIJSKU POMOĆ

Aktivnosti uzimanja i davanja zajmova EU-a za financijsku pomoć jesu neproračunske operacije. Općenito, uzeti zajmovi pozajmljuju se zemlji korisnici u obliku naizmjeničnog zajma, tj. s istim kuponom, rokom dospijea i iznosom. Ne dovodeći u pitanje metodu naizmjeničnosti, servisiranje duga instrumenata financiranja pravna je obveza EU-a kojom se jamči da se sva plaćanja izvršavaju pravovremeno i u cijelosti. Komisija je uvela postupke kojima se jamči otplata danih zajmova čak i u slučaju neotplaćivanja zajma.

Uzeti zajmovi EU-a jesu izravne i bezuvjetne obveze EU-a za koje jamče države članice (nepredviđene proračunske obveze). Uzeti zajmovi za financiranje zajmova koji se daju zemljama izvan EU-a pokrivene su sredstvima Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja. Ako država članica ne ispuni obvezu, dug se servisira, ako je moguće, iz raspoložive riznice Komisije. Ako to nije moguće, Komisija potrebna sredstva povlači od država članica. Na temelju propisa EU-a o vlastitim sredstvima (članak 14. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014), države članice imaju zakonsku obvezu staviti na raspolaganje dovoljna sredstva za ispunjenje obveza EU-a. Tako su ulagači izloženi samo kreditnom riziku EU-a, a ne riziku korisnika zajma. Zahvaljujući „naizmjeničnim” zajmovima za proračun EU-a ne postoji kamatni ili tečajni rizik.

Na temelju odluka Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije za programe svake zemlje određuju se cjelokupni iznos danog zajma, broj obroka za isplatu i najduži (prosječni) rok dospijea paketa zajmova. Komisija i zemlja korisnica naknadno se dogovaraju o parametrima zajma/financiranja, osobito o roku dospijea obroka. Osim toga, svi obroci isplate zajma osim prvog ovise o poštovanju dogovorenih uvjeta, u kontekstu zajedničke financijske potpore EU-a i MMF-a, što također utječe na rokove operacija financiranja. To znači da rokovi i dospijea danih sredstava ovise o povezanom aktivnosti EU-a koja se odnosi na davanje zajmova. Financiranje se iskazuje isključivo u eurima s rokom dospijea od 3 do 30 godina.

Tablica u nastavku sadržava pregled planiranih rokova otplate u nominalnoj vrijednosti za nepodmirene iznose zajmova u okviru MEFS-a i pomoći platnim bilancama na dan 31. prosinca 2018.:

u milijardama eura

	Pomoć platnim bilancama			MEFS			UKUPNO
	Latvija	Rumunjska	Ukupno	Irska	Portugal	Ukupno	
2019.	0,5	1,0	1,5	—	—	—	1,5
2021.	—	—	—	3,0	6,8	9,8	9,8
2022.	—	—	—	—	2,7	2,7	2,7
2023.	—	—	—	2,0	1,5	3,5	3,5
2024.	—	—	—	0,8	1,8	2,6	2,6
2025.	0,2	—	0,2	2,4	—	2,4	2,6
2026.	—	—	—	2,0	2,0	4,0	4,0
2027.	—	—	—	1,0	2,0	3,0	3,0

u milijardama eura

	Pomoć platnim bilancama			MEFS			UKUPNO
	Latvija	Rumunjska	Ukupno	Irska	Portugal	Ukupno	
2028.	—	—	—	2,3	—	2,3	2,3
2029.	—	—	—	1,0	0,4	1,4	1,4
2031.	—	—	—	—	2,2	2,2	2,2
2032.	—	—	—	3,0	—	3,0	3,0
2033.	—	—	—	1,5	0,6	2,1	2,1
2035.	—	—	—	2,0	—	2,0	2,0
2036.	—	—	—	—	1,0	1,0	1,0
2038.	—	—	—	—	1,8	1,8	1,8
2042.	—	—	—	1,5	1,5	3,0	3,0
Ukupno	0,7	1,0	1,7	22,5	24,3	46,8	48,5

Međuvladini mehanizmi financijske potpore, tj. Europski fond za financijsku stabilnost (EFSF) i Europski stabilizacijski mehanizam (ESM) nisu dio Ugovora EU-a te nisu uključeni u konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju EU-a.

2.3. PRORAČUNSKA JAMSTVA

EU je Grupi EIB dao jamstva za zajmove odobrene zemljama izvan EU-a te za operacije s dužničkim i vlasničkim instrumentima pokrivene jamstvom EFSU-a. Na dan 31. prosinca 2018. EU prikazuje nepredviđene obveze za oba jamstva u bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje (vidjeti bilješku 4.1.1.), dok se iznosi koji predstavljaju tekuće obveze priznaju kao pričuve u financijskim izvještajima (vidjeti bilješku 2.10. uz konsolidirane financijske izvještaje). Radi smanjenja rizika koji bi mogli nastati proračunu EU-a ako Grupa EIB aktivira jamstva, EU je osnovao namjenske jamstvene fondove, tj. Jamstveni fond za vanjska djelovanja i Jamstveni fond EFSU-a.

Za Jamstveni fond za vanjska djelovanja izdvojene su rezervacije u proračunu EU-a kako bi se na kraju godine moglo pokriti 9 % nepodmirenih zajmova pokrivenih jamstvom namijenjenih aktivnostima EIB-a za vanjsko kreditiranje trećih zemalja. Na dan 31. prosinca 2018. imovinom ukupne vrijednosti od 2,5 milijardi EUR pokrila se izloženost isplaćenih iznosa u vrijednosti od 20,7 milijardi EUR.

Jamstveni fond EFSU-a počeo je poslovati u travnju 2016. U skladu s izmijenjenom Uredbe o EFSU-u (Uredba EU 2017/2396) gornja granica za jamstvo EU-a iz EFSU-a povećana je na 26 milijardi EUR (s početne vrijednosti od 16 milijardi EUR) te se granica za ukupne obveze za jamstvo EU-a smanjila na 35 % (s početne vrijednosti od 50 %). Stoga se očekuje da će ukupna sredstva Jamstvenog fonda EFSU-a doseći iznos od 9,1 milijardu EUR. Sporazum o EFSU-u izmijenjen je 2018., u skladu s izmijenjenom Uredbom o EFSU-u. Ukupna imovina Jamstvenog fonda EFSU-a na dan 31. prosinca 2018. iznosila je 5,5 milijardi EUR te se njome pokriva izloženost isplaćenih iznosa u vrijednosti od 15,8 milijardi EUR.

U skladu s Uredbom o EFOR-u (Uredba (EU) 2017/1601) osnovan je Jamstveni fond EBOR-a. Prvi doprinosi iz proračuna EU-a uplaćeni su u taj Fond 2018., no na dan 31. prosinca 2018. nije bilo važećih sporazuma o jamstvu.

2.4. PRIČUVA ZA NOVE SUDIONIKE (NER) 300

Fond NER 300 temelji se na prodaji emisijskih jedinica u okviru sustava trgovanja emisijskim jedinicama i pripada državama članicama koje ta sredstva koriste za financiranje inovativnih demonstracijskih projekata za niskougljičnu proizvodnju energije. Komisija upravlja tim programom u ime država članica, dok je EIB nadležan za upravljanje imovinom fonda NER 300 te je zadužen za tehničko savjetovanje na temelju sporazuma o suradnji s Komisijom. Budući da ni prihodi od emisijskih jedinica ni rashodi za financirane projekte nisu dio proračuna EU-a, ti se iznosi ne obračunavaju u financijskim izvještajima EU-a.

IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA I OBJAŠNENJA ⁽³⁴⁾

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
REZULTAT IZVRŠENJA PRORAČUNA EU-A	105
IZVJEŠTAJI O USPOREDBI PRORAČUNSKIH PREDVIĐANJA I STVARNIH IZNOSA	106
BILJEŠKE UZ IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA	109
1. PRORAČUNSKI OKVIR EU-A	109
1.1. VIŠEGODIŠNJI FINACIJSKI OKVIR 2014.–2020.	109
1.2. DETALJNO RAŠČLANJIVANJE NASLOVA VFO-A (PROGRAMI)	110
1.3. GODIŠNJI PRORAČUN	110
1.4. PRIHODI	111
1.5. IZRAČUN PRORAČUNSKOG REZULTATA	112
1.6. USKLAĐENJE POSLOVNOG REZULTATA S PRORAČUNSKIM REZULTATOM	113
2. IZVRŠENJE PRORAČUNA EU-A ZA 2018. – OBRAZLOŽENJA	114
2.1. PRIHODI	114
2.2. RASHODI	115
3. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH PRIHODA EU-A	116
3.1. SAŽETAK IZVRŠENJA PRORAČUNSKIH PRIHODA EU-A	116
4. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH RASHODA EU-A	117
4.1. VFO: RAŠČLAMBA I PROMJENE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA I ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	117
4.2. VFO: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA	118
4.3. VFO: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	120
4.4. VFO: PROMJENE NEPODMIRENIH OBVEZA (RAL)	121
4.5. VFO: NEPODMIRENE OBVEZE PO GODINI NASTANKA	122
4.6. DETALJNI PRIKAZ VFO-A: RAŠČLAMBA I PROMJENE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA I ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	123
4.7. DETALJNI PRIKAZ VFO-A: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA	129
4.8. DETALJNI PRIKAZ VFO-A: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	136
4.9. DETALJNI PRIKAZ VFO-A: PROMJENE NEPODMIRENIH OBVEZA (RAL)	142
4.10. DETALJNI PRIKAZ VFO-A: NEPODMIRENE OBVEZE PO GODINI NASTANKA	148
5. IZVRŠENJE PRORAČUNA PO INSTITUCIJAMA	153
5.1. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH PRIHODA	153
5.2. IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA	154
5.3. IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	155
6. IZVRŠENJE PRORAČUNA AGENCIJA	156
6.1. PRORAČUNSKI PRIHODI	156
6.2. ODOBRENA SREDSTVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA I ODOBRENA SREDSTVA ZA PLAĆANJE PO AGENCIJAMA	157

⁽³⁴⁾ Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci iz tablica koje slijede možda ne daju točan zbroj.

REZULTAT IZVRŠENJA PRORAČUNA EU-A

	Bilješka	u milijunima EUR	
		2018.	2017.
Prihodi za financijsku godinu	1.1.	159 318	139 691
Plaćanja na temelju odobrenih sredstava za tekuću godinu	1.2.	(154 833)	(135 764)
Odobrena sredstva za plaćanje prenesena u godinu N + 1	1.3.	(1 675)	(1 796)
Poništenje neiskorištenih odobrenih sredstava prenesenih iz godine N-1	1.4.	106	40
Kretanja namjenskih prihoda	1.5.	(1 114)	(1 450)
Tečajne razlike za godinu	1.6.	(1)	(166)
Proračunski rezultat		1 802	555

Proračunski rezultat EU-a vraća se državama članicama u 2019. na način da se odbiju iznosi koji države članice nisu podmirile. On se izračunava u skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe (EU, Euratom) br. 608/2014 od 26. svibnja 2014. o utvrđivanju provedbenih mjera za sustav vlastitih sredstava Europske Unije ⁽³⁵⁾. Više informacija dostupno je pod naslovom Izračun izvršenja proračuna.

- 1.1 Prihodi za financijsku godinu: odnose se na tablicu 3.1. „Sažetak izvršenja proračunskih prihoda EU-a”; stupac 8 „Ukupni prihodi”.
- 1.2 Plaćanja na temelju odobrenih sredstava za tekuću godinu: odnose se na tablicu 4.3. „VFO - izvršenje odobrenih sredstava za plaćanje”, stupac 2 „Plaćanja izvršena iz donesenog proračuna” i stupac 4 „Plaćanja izvršena iz namjenskih prihoda”
- 1.3 Odobrena sredstva za plaćanje prenesena u godinu N + 1: odnose se na tablicu 4.3. „VFO - izvršenje odobrenih sredstava za plaćanje”, stupac 7 automatski prijenosi i stupac 8 prijenosi na temelju odluke.
- 1.4 Poništenje neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje prenesenih iz godine N-1: uzima se u obzir iznos odobrenih sredstava za plaćanje (automatski i na temelju odluke) na kraju prethodne godine i „Plaćanja izvršena iz prijenosa” u tekućoj godini kako je navedeno u stupcu 3 tablice 4.3. „VFO - izvršenje odobrenih sredstava za plaćanje”.
- 1.5 Promjene ukupnih namjenskih prihoda na kraju godine: izračunava se razlika između iznosa namjenskih prihoda na kraju prethodne godine (uvećano) i iznosa namjenskih prihoda na kraju tekuće godine (kako je navedeno u stupcu 9 tablice „VFO - izvršenje odobrenih sredstava za plaćanje” - umanjeno) kako bi se dobila neto promjena namjenskih prihoda u tekućoj godini.
- 1.6 Tečajne razlike uključuju realizirane i nerealizirane tečajne razlike.

⁽³⁵⁾ SL L 168, 7.6.2014., str. 29.

IZVJEŠTAJI O USPOREDBI PRORAČUNSKIH PREDVIĐANJA I STVARNIH IZNOSA

Proračunski prihodi

u milijunima EUR

	Doneseni početni proračun	Doneseni konačni proračun	Dodijeljena prava	Prihodi
1 Vlastita sredstva	142 832	142 364	142 373	142 330
11 – Pristojbe na šćer	—	(93)	(85)	(85)
12 – Carine	22 844	20 165	20 360	20 317
13 – PDV	17 250	17 149	17 133	17 133
14 – BND	102 739	105 143	104 979	104 979
15 – Korekcija proračunskih neravnoteža	—	—	(19)	(19)
16 – Smanjenje doprinosa temeljenih na BND-u za Nizozemsku i Švedsku	—	—	6	6
3 Viškovi, salda i prilagodbe	—	556	581	581
4 Prihodi koji proizlaze od osoba koje rade u institucijama i ostalim tijelima Unije	1 547	1 547	1 552	1 542
5 Prihodi koji proizlaze iz administrativnog poslovanja institucije	45	45	583	563
6 Doprinosi i povrati povezani sa sporazumima i programima Unije	110	110	13 346	12 777
7 Zatezne kamate i novćane kazne	115	115	14 592	1 473
8 Poslovi zaduživanja i pozajmljivanja	6	6	39	39
9 Razni prihodi	25	25	24	13
Ukupno	144 681	144 768	173 090	159 318

Proračunski rashodi: obveze po naslovima višegodišnjeg financijskog okvira (VFO)

u milijunima EUR

Naslov VFO-a	Doneseni početni proračun	Doneseni konačni proračun	Ukupna odobrena sredstva	Preuzete obveze
1 Pametan i uključiv rast	77 534	77 532	89 649	87 357
<i>Ia: Konkurentnost za rast i zapošljavanje</i>	22 001	22 000	25 864	23 773
<i>Ib: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija</i>	55 532	55 532	63 785	63 585
2 Održivi rast: prirodni resursi	59 285	59 239	62 419	60 560
<i>od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja</i>	43 235	43 233	45 284	44 364
3 Sigurnost i građanstvo	3 493	3 492	4 015	3 855
4 Globalna Europa	9 569	10 379	11 448	11 062
5 Administracija	9 666	9 666	10 508	10 124
<i>od čega: administrativni rashodi institucija</i>	4 015	4 015	4 465	4 280
6 Naknade	—	—	—	—
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—
9 Posebni instrumenti	567	388	429	180
Ukupno	160 114	160 696	178 468	173 139

Proračunski rashodi: plaćanja po naslovima višegodišnjeg financijskog okvira (VFO)

u milijunima EUR

Naslov VFO-a	Doneseni početni proračun	Doneseni konačni proračun	Ukupna odobrena sredstva	Izvršena plaćanja
1 Pametan i uključiv rast	66 624	66 733	80 917	75 876
<i>Ia: Konkurentnost za rast i zapošljavanje</i>	20 097	20 155	25 073	21 408
<i>Ib: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija</i>	46 527	46 578	55 844	54 468
2 Održivi rast: prirodni resursi	56 084	56 241	59 648	58 046
<i>od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja</i>	43 189	43 180	45 436	44 310
3 Sigurnost i građanstvo	2 981	3 013	3 305	3 108
4 Globalna Europa	8 906	8 813	10 788	9 519
5 Administracija	9 666	9 667	11 355	9 944
<i>od čega: administrativni rashodi institucija</i>	4 015	4 015	4 963	4 140
6 Naknade	—	—	—	—
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—
9 Posebni instrumenti	420	302	340	180
Ukupno	144 681	144 768	166 353	156 673

BILJEŠKE UZ IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA

1. PRORAČUNSKI OKVIR EU-A

Proračunsko računovodstvo vodi se u skladu s Financijskom uredbom i njezinim pravilima primjene. Opći proračun je instrument kojim se svake godine osiguravaju i odobravaju prihodi i rashodi Unije u okviru gornjih granica i drugih odredbi iz višegodišnjeg financijskog okvira u skladu sa zakonodavnim aktima koji se odnose na višegodišnje programe donesene na temelju tog okvira.

1.1. VIŠEGODIŠNJI FINACIJSKI OKVIR 2014.–2020.

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
	<i>u milijunima EUR</i>							
1 Pаметan i uključiv rast	52 756	77 986	69 304	73 512	76 420	79 924	83 661	513 563
1a Konkurentnost za rast i zapošljavanje	16 560	17 666	18 467	19 925	21 239	23 082	25 191	142 130
1b Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	36 196	60 320	50 837	53 587	55 181	56 842	58 470	371 433
2 Održivi rast: prirodni resursi	49 857	64 692	64 262	60 191	60 267	60 344	60 421	420 034
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	43 779	44 190	43 951	44 146	44 163	44 241	44 264	308 734
3 Sigurnost i građanstvo	1 737	2 456	2 546	2 578	2 656	2 801	2 951	17 725
4 Globalna Europa	8 335	8 749	9 143	9 432	9 825	10 268	10 510	66 262
5 Administracija	8 721	9 076	9 483	9 918	10 346	10 786	11 254	69 584
od čega: administrativni rashodi institucija	7 056	7 351	7 679	8 007	8 360	8 700	9 071	56 224
6 Naknade	29	—	—	—	—	—	—	29
8 Negativna pričuva	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Posebni instrumenti	—	—	—	—	—	—	—	—
Odobrena sredstva za preuzete obveze	121 435	162 959	154 738	155 631	159 514	164 123	168 797	1 087 197
Ukupna odobrena sredstva za plaćanja	135 762	140 719	130 694	142 906	154 565	159 235	162 406	1 026 287

U prethodnoj tablici prikazane su gornje granice višegodišnjeg financijskog okvira u tekućim cijenama. Godina 2018. bila je peta financijska godina obuhvaćena VFO-om za razdoblje 2014.–2020. Ukupna gornja granica za odobrena sredstva za preuzimanje obveza za 2018. iznosila je 159 514 milijuna EUR, što iznosi 1,02 % BND-a EU-a, dok je odgovarajuća gornja granica za odobrena sredstva za plaćanje iznosila 154 565 milijuna EUR ili 0,98 % BND-a EU-a, što je vrijedilo za cijelu proračunsku godinu 2018.

Za VFO 2014.–2020. dogovorene su nove odredbe o fleksibilnosti. Jedna od novih odredbi odnosi se na mogućnost prijenosa neiskorištenih razlika do gornjih granica za plaćanje u naredne godine na temelju ukupne razlike do gornje granice za plaćanje u okviru tehničke prilagodbe VFO-a za narednu godinu. Stoga su nepotrošena sredstva iz 2016. (13 991 milijun EUR u tekućim cijenama) i 2017. (16 414 milijuna EUR u tekućim cijenama) prenesena u razdoblje 2018.–2020., dok su u skladu s time usklađene gornje granice za razdoblje 2016.–2020. – vidjeti prethodno navedene tehničke prilagodbe VFO-a za 2018. i tehničku prilagodbu za 2019. (COM(2018) 282 od 23. svibnja 2018.).

Komisija je 23. svibnja 2018. donijela Komunikaciju o tehničkoj prilagodbi financijskog okvira za 2019. u skladu s kretanjima BND-a (ESA 2010) (COM(2018) 282 od 23. svibnja 2018.).

U nastavku su objašnjeni razni naslovi VFO-a:

Naslov 1 – Pametan i uključiv rast

Ovaj je naslov podijeljen na dva zasebna, ali međusobno povezana dijela:

- 1a Konkurentnost za rast i zapošljavanje kojim su obuhvaćeni rashodi za istraživanje i inovacije, obrazovanje i osposobljavanje, Instrument za povezivanje Europe, socijalnu politiku, unutarnje tržište i s time povezane politike.
- 1b Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija kojoj je cilj jačanje konvergencije najnerazvijenijih država članica i regija, nadopunjavanje strategije EU-a za održivi razvoj izvan manje uspješnih regija i podupiranja međuregionalne suradnje.

Naslov 2 – Održivi rast: prirodni resursi

Naslovom 2 obuhvaćeni su zajednička poljoprivredna politika i ribarstvena politika i mjere zaštite okoliša, osobito program Life +.

Naslov 3 – Sigurnost i građanstvo

Naslov 3 (Sigurnost i građanstvo) dokaz je da se sve veća važnost pridaje određenim područjima u kojima su EU-u dodijeljene određene zadaće, primjerice pravosuđe i unutarnji poslovi, zaštita granica, migracijska politika i politika azila, javno zdravlje i zaštita potrošača, kultura, mladi, informiranje i dijalog s građanima.

Naslov 4 – Globalna Europa

Naslovom 4 obuhvaćeno je cjelokupno vanjsko djelovanje, uključujući razvojnu suradnju, humanitarnu pomoć, pretpristupne i susjedske instrumente. ERF je izvan proračuna EU-a i nije dio VFO-a.

Naslov 5 — Administracija

Ovim su naslovom obuhvaćeni administrativni rashodi svih institucija, mirovine i Europske škole. Administrativni rashodi čine ukupne rashode svih institucija osim Komisije.

Naslov 6 – Naknade

U skladu s političkim dogovorom da na početku njihova članstva doprinosi novih država članica ne bi trebali biti veći od njihovih primitaka, ovim su naslovom obuhvaćene naknade. Ti su iznosi raspoloživi kao prijenosi tim državama kako bi se uravnotežili njihovi proračunski primici i doprinosi.

Naslov 9 – Posebni instrumenti

Mehanizmi fleksibilnosti omogućuju EU-u da mobilizira potrebna financijska sredstva kako bi reagirao na nepredviđene događaje, kao što su krize i hitne situacije. Opseg, financijska sredstva koja su im dodijeljena i načini funkcioniranja tih instrumenata definirani su u Uredbi o VFO-u i Međuinstitucijskom sporazumu. U aktualnom kontekstu smanjenja rashoda, njima se osigurava i da je namjena proračunskih sredstva usklađena s razvojem prioriteta tako da se svaki euro potroši tamo gdje je najpotrebniji. Većina je mehanizama fleksibilnosti stoga izvan VFO-a i mogu se osigurati financijska sredstva iznad gornjih granica za rashode.

1.2. DETALJNO RAŠČLANJIVANJE NASLOVA VFO-A (PROGRAMI)

Naslovi VFO-a raščlanjaju se u detaljnije podnaslove koji odgovaraju glavnim programima potrošnje (npr. Obzor 2020., Erasmus+ itd.). Temeljne pravne osnove za izvršenje proračuna donose se na razini tih programa. Programi su temelj za izvješćivanje o izvršenju i rezultatima koji se najčešće koristi. Tablice po programima uvrštene su u izvješća o izvršenju proračuna (vidjeti dolje navedene tablice **od 4.6. do 4.10.**)

1.3. GODIŠNJI PRORAČUN

Komisija svake godine procjenjuje prihode i rashode svih institucija za predmetnu godinu i sastavlja nacrt proračuna te ga šalje proračunskom tijelu. Na temelju tog nacrta proračuna Vijeće donosi svoje stajalište o kojemu zatim pregovaraju dvije institucije s proračunskim ovlastima. Predsjednik Europskog parlamenta proglašava donošenje zajedničkog nacrta proračuna, što znači da se proračun može izvršiti. Tijekom predmetne godine donose se izmjene proračuna. Zadaća izvršenja proračuna uglavnom je u nadležnosti Komisije.

Struktura proračuna za Komisiju sastoji se od odobrenih sredstava za administraciju i za poslovanje. Ostale institucije imaju samo odobrena sredstva za administraciju. Osim toga, u proračunu se razlikuju dvije vrste odobrenih sredstava: nediferencirana i diferencirana. Nediferencirana odobrena sredstva upotrebljavaju se za financiranje djelovanja na godišnjoj osnovi (u skladu s načelom jedne godine). Diferencirana odobrena sredstva upotrebljavaju se za usklađivanje načela jedne godine s potrebom upravljanja višegodišnjim djelovanjima. Diferencirana odobrena sredstva dijele se na odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje:

- odobrena sredstva za preuzimanje obveza: njima je obuhvaćen ukupan trošak pravnih obveza preuzetih za tekuću financijsku godinu za djelovanja koja se protežu na više godina. No proračunske obveze za mjere koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti u više godišnjih obroka tijekom nekoliko godina ako je to predviđeno temeljnim aktom;
- odobrena sredstva za plaćanje: njima su obuhvaćeni rashodi za obveze preuzete za tekuću financijsku godinu i/ili prethodne financijske godine.

U računovodstvenoj dokumentaciji postoje dvije glavne vrste financijskih sredstava:

- završna odobrena proračunska sredstva, i
- dodatna odobrena sredstva koja sadržavaju:
 - prijenose iz prethodne godine (u skladu s Financijskom uredbom dopušten je prijenos nepotrošenih iznosa iz prethodne godine u tekuću godinu u ograničenom broju slučajeva), i
 - namjenski prihodi koji proizlaze iz naknada, doprinosa trećih strana/zemalja za programe EU-a i poslova koji se obavljaju u korist trećih strana dodjeljuju se izravno u odgovarajuće proračunske linije rashoda i čine treći stup financiranja.

Sve te vrste financijskih sredstava zajedno čine raspoloživa odobrena sredstva.

1.4. PRIHODI

1.4.1. *Prihodi od vlastitih sredstava*

Većina prihoda proizlazi iz vlastitih sredstava, koja se sastoje od sljedećih kategorija:

1. tradicionalna vlastita sredstva („TVS“): obično čine +/- 14 % prihoda od vlastitih sredstava.
2. sredstva na temelju poreza na dodanu vrijednost (PDV): obično čine oko 12 % prihoda od vlastitih sredstava;
3. sredstva na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND): obično čine +/- 74 % prihoda od vlastitih sredstava.

Vlastita sredstva dodjeljuju se u skladu s pravilima utvrđenima u Odluci Vijeća 2014/335/EU, Euratom od 26. svibnja 2014. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije (Odluka o vlastitim sredstvima 2014.). Ta je Odluka stupila na snagu 1. listopada 2016. te se primjenjuje retroaktivno od 1. siječnja 2014.

Ukupni iznos vlastitih sredstava dodijeljenih Uniji kojima se pokrivaju godišnja odobrena sredstva za plaćanja ne smije premašiti 1,20 % ukupnog BND-a svih država članica.

1.4.2. *Tradicionalna vlastita sredstva (TVS)*

Tradicionalna vlastita sredstva sastoje se od carina (koje se naplaćuju za uvoz iz trećih zemalja) i pristojbi na šećer (koje plaćaju proizvođači šećera za financiranje rashoda zajedničke organizaciju tržišta šećera) koje se naplaćuju gospodarskim subjektima i koje naplaćuju države članice u ime EU-a. Međutim, države članice mogu zadržati 20 % tog iznosa kao naknadu za troškove naplate. Svi iznosi tradicionalnih vlastitih sredstava za koja su dodijeljena prava moraju se knjižiti na jednom od računa nadležnih tijela:

- na redovnim računima iz članka 6. stavka 3. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014: svi vraćeni iznosi ili iznosi za koje je preuzeto jamstvo,
- na zasebnim računima predviđenima prethodno navedenim člankom: svi iznosi koji još nisu vraćeni i/ili za koje nije preuzeto jamstvo; na ovaj račun mogu se knjižiti i iznosi za koje je dano jamstvo, ali su osporeni.

Država članica mora knjižiti tradicionalna vlastita sredstva na račun Komisije otvoren pri riznici ili nacionalnoj središnjoj banci najkasnije prvog radnog dana nakon 19. dana drugog mjeseca nakon mjeseca u kojem je pravo dodijeljeno (ili ostvareno u slučaju zasebnog računa).

1.4.3. **Porez na dodanu vrijednost (PDV)**

Porez na dodanu vrijednost (PDV) obračunava se na osnovice PDV-a država članica koje su u tu svrhu usklađene s pravilima EU-a. Međutim, gornja granica osnovice PDV-a iznosi 50 % BND-a države članice. Jedinствена stopa PDV-a koja se primjenjuje iznosi 0,30 %, osim za razdoblje 2014.–2020. u kojem je stopa preuzetih obveza za Njemačku, Nizozemsku i Švedsku iznosila 0,15 %.

1.4.4. **Bruto nacionalni dohodak (BND)**

Sredstva na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND) upotrebljavaju se za financiranje dijela proračuna koji se ne financira ostalim izvorima prihoda. Na BND-e svake države članice primjenjuje se isti postotak koji se utvrđuje u skladu s pravilima EU-a.

Vlastita sredstva na temelju PDV-a i BND-a utvrđuju se na temelju procjena relevantnih osnovica pri izradi nacрта proračuna. Te se procjene naknadno revidiraju i ažuriraju tijekom predmetne proračunske godine u izmjeni proračuna. Komisija od država članica zahtijeva da podmire razlike između iznosa koje moraju platiti na temelju stvarnih osnovica i stvarno plaćenih iznosa na temelju (revidiranih) procjena, bile one pozitivne ili negativne, na prvi radni dan lipnja godine koja slijedi nakon predmetne proračunske godine. Tijekom naredne četiri godine stvarne osnovice PDV-a i BND-a mogu se još uvijek korigirati, osim ako je izdvojena rezervacija. Te se rezervacije trebaju smatrati potencijalnim potraživanjima od država članica čiji su iznosi nepoznati jer se njihov financijski učinak ne može točno procijeniti. Kad se točan iznos može odrediti, aktiviraju se zahtjevi za uplatu odgovarajućih sredstava na temelju PDV-a i BND-a u vezi sa saldima PDV-a ili BND-a ili na temelju pojedinačnih zahtjeva za uplatu sredstava.

1.4.5. **Korekcija za Ujedinjenu Kraljevinu**

Na sastanku u Fontainebleau (lipanj 1984.) Europsko vijeće uvelo je mehanizam korekcije proračunske neravnoteže u korist Ujedinjene Kraljevine (smanjenje njezinih plaćanja na temelju vlastitih sredstava i povećanje plaćanja drugih država članica). Na Njemačku, Austriju, Švedsku i Nizozemsku primjenjuju se smanjeno financiranje zbog korekcije za UK (ograničeno na jednu četvrtinu njihova uobičajenog udjela).

1.4.6. **Bruto smanjenje**

Europsko vijeće na sastanku održanom 7. i 8. veljače 2013. zaključilo je da bi se na Dansku, Nizozemsku i Švedsku trebalo primjenjivati bruto smanjenje njihovih godišnjih doprinosa na temelju BND-a u razdoblju 2014.–2020., dok bi se na Austriju trebalo primjenjivati bruto smanjenje samo za razdoblje 2014.–2016. Godišnja smanjenja iznose kako slijedi: 130 milijuna EUR za Dansku, 695 milijuna EUR za Nizozemsku i 185 milijuna EUR za Švedsku.

1.5. **IZRAČUN PRORAČUNSKOG REZULTATA**

Proračunski rezultat EU-a vraća se državama članicama tijekom naredne godine na način da se odbiju iznosi koji države članice nisu podmirile.

Iznosi vlastitih sredstava knjiženi u računovodstvenoj dokumentaciji jesu iznosi uplaćeni tijekom godine na račune koje su vlade država članica otvorile u ime Komisije. U slučaju viška u prihode je uključen i proračunski rezultat prethodne financijske godine. Ostali prihodi knjiženi u računovodstvenoj dokumentaciji jesu stvarno primljeni iznosi tijekom godine.

Da bi se izračunao proračunski rezultat određene godine, rashodi se sastoje od plaćanja izvršenih na temelju odobrenih sredstava za tu godinu kojima se dodaju sva odobrena sredstva za tu godinu koja su prenesena u narednu godinu. Plaćanja izvršena na temelju odobrenih sredstava za određenu godinu jesu plaćanja koja do 31. prosinca financijske godine izvrši računovodstveni službenik. Kad je riječ o EFJP-u, plaćanja izvršavaju države članice od 16. listopada godine N-1 do 15. listopada godine N, pod uvjetom da je računovodstveni službenik do 31. siječnja godine N+1 obaviješten o obvezama i odobrenju. Na rashode EFJP-a može se primjenjivati o odluci o sukladnosti koja se temelji na nadzorima provedenima u državama članicama.

Proračunski rezultat sastoji se od dvaju elemenata: rezultata EU-a i rezultata sudjelovanja država EFTA-e koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP-a). U skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 608/2014 o utvrđivanju provedbenih mjera za sustav vlastitih sredstava taj rezultat jednak je razlici između:

- ukupnih prihoda primljenih u financijskoj godini; i
- ukupnih plaćanja izvršenih na temelju odobrenih sredstava za tekuću godinu kojima se dodaju sva odobrena sredstva za tu godinu koja su prenesena u narednu godinu.

Tom iznosu dodaje se ili oduzima sljedeće:

- neto saldo poništenih odobrenih sredstava za plaćanje prenesenih iz prethodnih godina i svih plaćanja koja, zbog promjenjivog tečaja eura, premašuju nediferencirana odobrena sredstva prenesena iz prethodne godine;
- kretanja namjenskih prihoda, i
- neto iznos dobiti ili gubitka zbog tečajnih razlika tijekom godine.

Odobrena sredstva prenesena iz prethodne financijske godine koja se odnose na doprinose trećih strana i poslove koji se obavljaju za treće strane, koja se po definiciji uvijek mogu upotrijebiti, unose se u dodatna odobrena sredstva za financijsku godinu. Time se objašnjava razlika između prijenosa iz prethodne godine unesenih u izvješća o izvršenju proračuna za godinu N i prijenosa u narednu godinu unesenih u izvješća o izvršenju proračuna za godinu N – 1. Odobrena sredstva ponovno stavljena na raspolaganje nakon što se sredstva uplate na račune nisu uključena u izračun proračunskog rezultata.

U prenesena odobrena sredstva za plaćanje uključeni su: automatski prijenosi i prijenosi na temelju odluke. Poništenje neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje prenesenih iz prethodne godine odnosi se na poništenja odobrenih sredstava prenesenih automatski i na temelju odluke.

1.6. USKLAĐENJE POSLOVNOG REZULTATA S PRORAČUNSKIM REZULTATOM

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2018.	2017.
POSLOVNI REZULTAT GODINE	13 918	8 082
Prihodi		
<i>Prava dodijeljena u tekućoj godini koja još nisu naplaćena</i>	(6 220)	(4 408)
<i>Prava dodijeljena u prethodnim godinama i naplaćena u tekućoj godini</i>	9 331	10 739
<i>Obračunati prihodi (neto)</i>	(4 015)	(257)
Rashodi		
<i>Obračunati rashodi (neto)</i>	4 511	3 725
<i>Rashodi iz prethodne godine plaćeni u tekućoj godini</i>	(6 086)	(3 574)
<i>Predfinanciranje s neto učinkom</i>	(8 634)	(12 059)
<i>Odobrena sredstva za plaćanje prenesena u sljedeću godinu</i>	(2 941)	(3 373)
<i>Plaćanja na temelju prijenosa i poništenja neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje</i>	2 098	1 784
<i>Promjene rezervacija</i>	3 567	6 752
<i>Ostalo</i>	(4 175)	(6 676)
Poslovni rezultat: agencije i EZUČ	448	(179)
PRORAČUNSKI REZULTAT GODINE	1 802	555

U skladu s Financijskom uredbom poslovni rezultat godine izračunava se primjenom računovodstvenih načela nastanka događaja, dok se proračunski rezultat izračunava primjenom računovodstvenog načela blagajne. Budući da poslovni rezultat i proračunski rezultat obuhvaćaju iste temeljne transakcije, korisna je kontrola kojom se osigurava njihova usklađenost.

Usklađene stavke – prihodi

Stvarni proračunski prihodi za financijsku godinu odgovaraju приходima naplaćenima od dodijeljenih prava utvrđenih tijekom godine i iznosima naplaćenima od dodijeljenih prava utvrđenih u prethodnim godinama. Stoga u svrhu usklađenja od poslovnog rezultata treba oduzeti dodijeljena prava utvrđena tijekom tekuće godine koja još nisu naplaćena jer nisu dio proračunskih prihoda. S druge strane, u svrhu usklađenja poslovnom rezultatu treba dodati dodijeljena prava utvrđena prethodnih godina i naplaćena u tekućoj godini.

Obračunati prihodi sastoje se uglavnom od obračunatih prihoda za poljoprivredu, vlastitih sredstava te kamata i dividendi. U obzir se uzima samo neto učinak, tj. obračunati prihodi za tekuću godinu umanjeni za poništene prihode obračunane prethodne godine.

Usklađene stavke – rashodi

Obračunati rashodi uglavnom su iznosi vremenskih razgraničenja obračunanih za potrebe zaključenja poslovnih knjiga na kraju godine, tj. prihvatljivi troškovi korisnika sredstava EU-a koji Komisiji još nisu prijavljeni. U obzir se uzima samo neto učinak, tj. obračunati rashodi za tekuću godinu umanjeni za poništene rashode obračunane prethodne godine. Plaćanja izvršena u tekućoj godini koja se odnose na račune knjižene prethodnih godina dio su proračunskih rashoda tekuće godine i stoga se moraju dodati poslovnom rezultatu u svrhu usklađenja.

Neto učinak predfinanciranja kombinacija je 1. novih iznosa predfinanciranja plaćenih u tekućoj godini koji se priznaju kao proračunski rashodi godine i 2. poravnanja predfinanciranja prihvaćenim prihvatljivim troškovima tijekom tekuće godine. Potonji predstavljaju rashod u smislu računovodstva na temelju nastanka poslovnih događaja, ali ne i u smislu proračunskog računovodstva jer se plaćanje početnog iznosa predfinanciranja već uzelo u obzir kao proračunski rashod u trenutku njegova plaćanja.

Kao i u slučaju plaćanja izvršenih na temelju odobrenih sredstava za plaćanje za određenu godinu, pri izračunu proračunskog rezultata za tu godinu treba uzeti u obzir i odobrena sredstva za tu godinu koja se prenose u narednu godinu (u skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe br. 608/2014). Isto se primjenjuje i na proračunska plaćanja izvršena u tekućoj godini na temelju prijensa sredstava iz prethodnih godina i poništenja neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje.

Promjene rezervacija odnose se na procjene iz financijskih izvještaja na kraju godine (uglavnom primanja zaposlenika) koje ne utječu na proračunsko računovodstvo. Ostali usklađeni iznosi uključuju različite elemente poput amortizacije imovine, stjecanja imovine, kapitalna plaćanja najmova i financijskih udjela koji se različito obračunavaju na temelju proračunskog računovodstva i računovodstva na temelju nastanka poslovnih događaja različiti.

2. IZVRŠENJE PRORAČUNA EU-A ZA 2018. – OBRAZLOŽENJA

2.1. PRIHODI

U donesenom početnom proračunu EU-a, koji je 30. studenoga 2017. potpisao predsjednik Europskog parlamenta, odobrena sredstva za plaćanje iznosila su 144 681 milijun EUR, dok je iznos koji se financira vlastitim sredstvima iznosio ukupno 142 832 milijuna EUR. Procjene prihoda i rashoda u početnom proračunu obično se prilagođavaju tijekom proračunske godine te se izmjene unose u izmjenama proračuna. Zahvaljujući prilagodbama vlastitih sredstava na temelju BND-a proračunski prihodi točno odgovaraju proračunskim rashodima. U skladu s načelom uravnoteženosti, proračunski prihodi i rashodi (odobrena sredstva za plaćanje) moraju biti u ravnoteži.

Tijekom 2018. doneseno je šest izmjena proračuna. Kad se uzmu u obzir te izmjene proračuna, prihodi iz donesenog konačnog proračuna za 2018. iznosili su 144 767,9 milijuna EUR, dok je dio koji se financira vlastitim sredstvima iznosio 142 363,7 milijuna EUR. Doprinosi država članica u 2018. smanjili su se zbog viška iz prethodne financijske godine (555,5 milijuna EUR), što je donekle neutralizirano neto povećanjem odobrenih sredstava za plaćanje (86,9 milijuna EUR).

Kada je riječ o rezultatu vlastitih sredstava, prikupljeni iznos tradicionalnih vlastitih sredstava bio je vrlo blizu predviđenim iznosima. Razlog tomu je prvenstveno činjenica da su procjene proračuna izmijenjene u vrijeme kada je donesena izmjena proračuna br. 6/2018 (na temelju predviđanja iz proljeća 2018.)

Konačna plaćanja država članica na temelju PDV-a i BND-a odgovaraju otprilike konačnoj proračunskoj procjeni. Do razlika između predviđenih iznosa i stvarno plaćenih iznosa došlo je zbog razlika između tečaja eura primijenjenog u proračunske svrhe i tečaja koji je vrijedio u vrijeme kad su države članice izvan EMU-a stvarno izvršile svoja plaćanja.

Kad je riječ o saldima PDV-a i BND-a, pravila su utvrđena člankom 10.b Uredbe o stavljanju na raspolaganje vlastitih sredstava (Uredba Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014). Tim se postupkom ne propisuje potrebno donošenje izmjene proračuna, već Komisija izravno od država članica zahtijeva da uplate neto iznose. Učinak na proračun EU-a bio je gotovo nula zbog tog sustava netiranja.

Naslov „Doprinosi i povrti povezani sa sporazumima i programima EU-a” odnosi se uglavnom na prihode temeljene na financijskim korekcijama (ESIF, EFJP i EPFRR), sudjelovanje trećih zemalja u istraživačkim programima, poravnanje računa poljoprivrednih fondova te ostale doprinose i povrtne programima/aktivnostima EU-a. Bitan dio tog ukupnog iznosa sastoji se od namjenskih prihoda zbog kojih se obično povećava broj unosa dodatnih odobrenih sredstava na strani rashoda. Ti su doprinosi u 2018. ukupno iznosili 12,8 milijardi EUR.

Prihodi od novčanih kazni uglavnom se odnose na novčane kazne zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja.

2.2. RASHODI

Cilj je proračuna za 2018. postići pravu ravnotežu između provedbe tekućih programa i pronalaženja odgovora na novije izazove. Stoga se on temelji na obvezama preuzetima prethodnih godina te na mogućnost primjene fleksibilnosti kako bi se odgovorilo na izazove u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) za razdoblje 2014.–2020. Preispitivanje VFO-a za razdoblje 2014.–2020. u sredini programskog razdoblja pokazalo je da se mogu povećati kapaciteti proračuna EU-a za odgovor na izazove i ispunjavanje budućih potreba.

U skladu s godišnjim kretanjima predviđenima u okviru VFO-a, u nacrtu proračuna predložena odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila su 160,7 milijardi EUR (1,4 % više u usporedbi s proračunom za 2017.), dok su predložena odobrena sredstva za plaćanja iznosila 144,7 milijardi EUR (8 %), odnosno 1,02 % i 0,92 % BND-a EU-a. Kad je riječ o plaćanjima, neuobičajeno velik broj plaćanja koja nisu izvršena početkom razdoblja VFO-a smanjio se u 2016., te se očekivalo da će mnogi programi doseći optimalnu razinu provedbe, osobito iz naslova „Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija” (naslov 1b proračuna).

U 2018. Komisija nije predložila značajne prilagodbe koje bi se trebale provesti izmjenama proračuna. Jedina usklađenja predložena su u izmjeni proračuna br. 6 u kojem je prilagođena razina odobrenih sredstava za plaćanja i za obveze kako bi bila u većoj mjeri usklađena s procjenama potreba u vezi s globalnim prijenosom.

Izvršenje raspoloživih odobrenih sredstava u 2018.

Stopa izvršenja u 2018. svih vrsta odobrenih sredstava (proračun, prijenosi iz 2017. i namjenski prihodi) iznosila je 97 % za preuzimanje obveze i 94 % za plaćanja. Odobrena proračunska sredstva u cijelosti su izvršena u 2018. (99,9 % za preuzimanje obveza i 98,5 % za plaćanja). Stopa izvršenja odobrenih sredstava za preuzimanje obveza iznosi 99,8 % te 99,7 % za plaćanja uz pretpostavku da su se u cijelosti iskoristili iznosi preneseni u 2019.

Visoka razina provedbe ostvarena je za sve naslove proračuna. Kad je riječ o naslovu Posebni instrumenti, izvršenje svih sredstava nije cilj jer se ta sredstva mobiliziraju u kriznim situacijama ili nepredviđenim okolnostima.

Nepodmirene obveze

Nepodmirene obveze (RAL, iznosi preuzetih obveza koji još nisu plaćeni) iznosile su 281,2 milijardi EUR na kraju 2018. Povećanje RAL-a bilo je manje od predviđenoga, te je RAL iznosio 13,5 milijardi EUR, što je rezultat kombiniranog učinka dodatnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza iz izmjene proračuna br. 3 (povezano s povećanjem sredstava za Instrument za izbjeglice u Turskoj) i boljem izvršenju od očekivanog odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i za plaćanja, što proizlazi iz različitih izvora, npr. na temelju odluke, prenesenih sredstava iz 2017. i namjenskih prihoda.

Detaljnija analiza proračunskih prilagodbi, njihov odgovarajući kontekst, opravdanost i učinak objašnjeni su u Izvještaju Komisije o proračunskom i financijskom upravljanju iz 2018., dijelu A „Pregled na razini proračuna” i dijelu B u kojem se opisuju svi naslovi višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Proračunski rezultat

U usporedbi s proračunskim rezultatom za 2017., koji je dosad bio najniži i iznosio je 0,56 milijardi EUR, proračunski rezultat za 2018. veći je i iznosi 1,8 milijardu EUR; prvenstveno je ostvaren na prihodovnoj strani, u okviru koje su u 2018. prihodi od doprinosa i povrata povezanih sa sporazumima i programima Unije bili značajni (12,8 milijardi EUR) Odobrena sredstva za plaćanje izvršena su gotovo u cijelosti (94 %), te je dopušten prijenos nepotrošenih iznosa (5 %) u 2019., dok neiskorišteni iznos nije značajan.

3. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH PRIHODA EU-A

3.1. SAŽETAK IZVRŠENJA PRORAČUNSKIH PRIHODA EU-A

u milijunima EUR

Naslov	Proračunski prihodi		Dodijeljena prava			Prihodi			Primici kao % proračuna	Nepodmireno
	Doneseni početni proračun	Doneseni konačni proračun	Tekuća godina	Preneseno	Ukupno	Od dodijeljenih prava u tekućoj godini	Od prenesenih dodijeljenih prava	Ukupno		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
1 Vlastita sredstva	142 832	142 364	142 334	39	142 373	142 329	0	142 330	100 %	44
3 Viškovi, salda i prilagodbe	—	556	581	—	581	581	—	581	105 %	—
4 Prihodi koji proizlaze od osoba koje rade u institucijama i ostalim tijelima Unije	1 547	1 547	1 541	11	1 552	1 531	11	1 542	100 %	10
5 Prihodi koji proizlaze iz administrativnog poslovanja institucije	45	45	559	24	583	545	18	563	1 250 %	20
6 Doprinosi i povrti povezani sa sporazumima i programima Unije	110	110	13 021	324	13 346	12 619	157	12 777	11 615 %	569
7 Zatezne kamate i novčane kazne	115	115	6 778	7 814	14 592	897	576	1 473	1 281 %	13 119
8 Poslovi zaduživanja i pozajmljivanja	6	6	24	15	39	24	15	39	631 %	—
9 Razni prihodi	25	25	17	6	24	12	1	13	53 %	10
Ukupno	144 681	144 768	164 856	8 234	173 090	158 539	779	159 318	110 %	13 771

Naslov VFO-a	u milijunima EUR										
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje					
	Proračunska odobrena sredstva		Dodatna odobrena sredstva		Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Proračunska odobrena sredstva		Dodatna odobrena sredstva		Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi		Namjenski prihodi	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun		Prijenosi
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Posebni instrumenti	567	(179)	388	41	429	420	(118)	302	0	38	340
Ukupno	160 114	583	160 696	895	178 468	144 681	87	144 768	1 970	19 616	166 353

4.2. VFO: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA

Naslov VFO-a	u milijunima EUR											
	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2019.						
	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna		iz prijenosa namjenskih prihoda		Ukupno		prijenosi na temelju odluke	Ukupno		iz donesenog konačnog proračuna	
		2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7		8	9=7+8		10
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1 <td>7</td> <td>8</td> <td>9=7+8</td> <td>10</td> <td>11</td> <td>12</td> <td>13=10+11+12</td>	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1 Pаметan i uključiv rast	89 649	77 514	114	9 729	87 357	97 %	0	2 265	18	9	0	27
1a: Konkurentnost za rast i zapošljavanje	25 864	21 988	4	1 780	23 773	92 %	0	2 081	11	0	0	11
1b: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	63 785	55 525	110	7 949	63 585	100 %	—	184	7	9	—	16

Naslov VFO-a	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2019.					Odobrena sredstva koja će se poništiti			
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prijenosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	Ukupno	
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12		
2 Održivi rast: prirodni resursi	62 419	58 774	442	1 344	60 560	97 %	1 385	460	1 845	6	9	—	15		
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	45 284	42 771	442	1 152	44 364	98 %	449	460	908	3	9	—	11		
3 Sigurnost i građanstvo	4 015	3 491	247	118	3 855	96 %	158	—	158	2	—	0	2		
4 Globalna Europa	11 448	10 377	64	621	11 062	97 %	383	—	383	2	—	0	2		
5 Administracija	10 508	9 545	7	572	10 124	96 %	259	1	260	119	5	0	124		
od čega: administrativni rashodi institucija	4 465	3 939	7	334	4 280	96 %	105	0	105	76	5	0	81		
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
9 Posebni instrumenti	429	180	—	—	180	42 %	41	64	104	144	—	—	144		
Ukupno	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97 %	4 491	525	5 015	291	23	0	314		

u milijunima EUR

4.3. VFO: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE

Naslov VFO-a	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2019.					Odobrena sredstva koja će se poništiti			
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijenosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz namjenskih prihoda	Ukupno
		2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13
1	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13
1 Pаметan i uključiv rast	80 917	66 540	107	9 230	75 876	94 %	130	3	4 833	4 966	59	14	1	74
1a: Konkurentnost za rast i zapošljavanje	25 073	19 993	97	1 318	21 408	85 %	117	3	3 492	3 612	41	11	1	53
1b: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	55 844	46 547	10	7 912	54 468	98 %	13	—	1 341	1 354	18	3	—	21
2 Održivi rast: prirodni resursi	59 648	55 576	643	1 827	58 046	97 %	193	460	918	1 570	13	20	—	33
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	45 436	42 533	636	1 142	44 310	98 %	186	460	459	1 104	2	20	—	22
3 Sigurnost i građanstvo	3 305	2 980	11	117	3 108	94 %	9	—	159	167	25	5	0	29
4 Globalna Europa	10 788	8 711	310	498	9 519	88 %	65	—	1 161	1 226	37	5	0	42
5 Administracija	11 355	8 731	768	445	9 944	88 %	818	2	389	1 209	120	82	1	203
od čega: administrativni rashodi institucija	4 963	3 435	446	259	4 140	83 %	508	0	182	690	76	58	—	133
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—
9 Posebni instrumenti	340	157	0	22	180	53 %	0	—	16	16	144	0	—	144
Ukupno	166 353	142 695	1 840	12 138	156 673	94 %	1 214	465	7 475	9 154	398	126	2	526

u milijunima EUR

4.4. VFO: PROMJENE NEPODMIRENIH OBEVEZA (RAL)

Naslov VFO-a	u milijunima EUR												
	Nepodmirene obveze na kraju prethodne godine					Obveze u tekućoj godini					Ukupne obveze na kraju godine		
	Obveze prenesene iz prethodne godine	1	2	Plaćanja	Nepodmirene obveze na kraju godine	3	4=1+2+3	5	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti		7	8=5+6+7
1 Pаметan i uključiv rast	196 837	(1 323)	(67 640)	127 874	87 357	(8 237)	(4)	79 117	206 991				
1a: Konkurentnost za rast i zapošljavanje	35 576	(932)	(13 691)	20 953	23 773	(7 717)	(4)	16 052	37 006				
1b: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	161 260	(392)	(53 948)	106 920	63 585	(520)	(0)	63 064	169 985				
2 Održivi rast: prirodni resursi	37 883	(360)	(13 466)	24 058	60 560	(44 580)	(0)	15 980	40 037				
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	309	(14)	(228)	67	44 364	(44 082)	—	282	349				
3 Sigurnost i građanstvo	5 194	(107)	(1 781)	3 306	3 855	(1 327)	—	2 528	5 834				
4 Globalna Europa	26 478	(667)	(6 746)	19 064	11 062	(2 773)	(1)	8 288	27 352				
5 Administracija	867	(87)	(775)	6	10 124	(9 169)	(0)	955	961				
od čega: administrativni rashodi institucija	507	(61)	(444)	2	4 280	(3 695)	0	584	587				
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
9 Posebni instrumenti	0	(0)	(0)	—	180	(180)	—	0	0				
Ukupno	267 258	(2 544)	(90 407)	174 307	173 139	(66 265)	(5)	106 868	281 175				

4.5. VFO: NEPODMIRENE OBVEZE PO GODINI NASTANKA

Naslov VFO-a	u milijunima EUR									
	< 2012.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ukupno	
1 Pametan i uključiv rast	1 355	744	5 867	3 807	13 803	37 234	65 049	79 131	206 991	
1a: Konkurentnost za rast i zapošljavanje	554	289	1 645	2 067	2 880	4 994	8 521	16 055	37 006	
1b: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	801	455	4 222	1 739	10 923	32 240	56 528	63 076	169 985	
2 Održivi rast: prirodni resursi	186	56	461	311	2 138	8 301	12 411	16 173	40 037	
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	—	—	—	0	3	9	55	282	349	
3 Sigurnost i građanstvo	50	67	56	45	118	901	2 069	2 528	5 834	
4 Globalna Europa	1 065	671	1 526	1 753	2 920	4 697	6 385	8 335	27 352	
5 Administracija	—	—	0	0	—	0	3	957	961	
od čega: administrativni rashodi institucija	0	0	0	0	0	0	0	587	587	
9 Posebni instrumenti	—	—	—	—	—	—	(0)	0	0	
Ukupno	2 656	1 538	7 910	5 916	18 979	51 133	85 917	107 126	281 175	

Program	u milijunima EUR											
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje					Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	
	Proračunska odobrena sredstva		Dodatna odobrena sredstva		Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Proračunska odobrena sredstva		Dodatna odobrena sredstva				
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi		Namjenski prihodi	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi		Namjenski prihodi
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11		12=9+10+11
Instrument za povezivanje Europe - energetika	680	—	680	—	6	686	218	43	261	1	6	267
Instrument za povezivanje Europe - promet	1 898	0	1 898	—	165	2 063	1 163	(103)	1 060	2	90	1 151
Instrument za povezivanje Europe - informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	170	(1)	170	4	5	178	142	(53)	89	0	4	94
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	—	—	—	—	53	53	210	(52)	158	—	48	205
Decentralizirane agencije	316	(5)	311	—	25	336	318	(11)	307	—	25	332
Ostala djelovanja i programi	176	(2)	174	—	473	647	153	19	172	1	400	573
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	92	(0)	91	—	1	93	78	(25)	52	—	1	53
Posebne nadležnosti Komisije	129	(0)	129	—	4	133	117	5	122	—	4	125
Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	27 012	(53)	26 960	96	4 223	31 279	23 388	749	24 137	—	4 722	28 858
Regije u tranziciji	5 739	(10)	5 729	—	850	6 579	4 040	(605)	3 435	—	939	4 374
Konkurentnost (razvijene regije)	8 427	41	8 468	—	1 370	9 837	7 394	(21)	7 373	—	1 907	9 280
Najudaljenije i slabo naseljene regije	226	—	226	—	32	258	169	88	257	—	32	289
Kohezijski fond	9 394	—	9 394	—	1 325	10 719	8 456	(272)	8 184	—	1 264	9 448
Europska teritorijalna suradnja	1 934	—	1 934	23	248	2 205	1 235	(160)	1 074	—	148	1 222
Tehnička pomoć	230	22	252	—	2	253	200	2	202	12	2	215

Program	u milijunima EUR										
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje					Ukupna raspoloživa odobrena sredstva
	Proračunska odobrena sredstva		Dodatna odobrena sredstva		Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Proračunska odobrena sredstva		Dodatna odobrena sredstva			
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi		Namjenski prihodi	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi	
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	557	—	557	—	0	401	(40)	361	0	6	368
Inicijativa za zapošljavanje mladih	350	—	350	—	84	600	220	820	—	206	1 026
Instrument za povezivanje Europe (CEF)	1 655	—	1 655	—	—	626	100	725	—	28	754
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	8	—	8	—	0	18	(10)	9	—	0	9
Ukupno za naslov 1 VFO-a	77 534	(2)	77 532	123	11 994	66 624	108	66 733	120	14 064	80 917
2 Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFP)	43 235	(1)	43 233	451	1 601	43 189	(9)	43 180	656	1 601	45 436
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPRR)	14 381	(1)	14 380	—	972	11 852	213	12 066	2	862	12 929
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EPR)	933	—	933	—	140	515	(7)	507	1	268	776
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SPPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (REMO)	141	(47)	95	—	—	132	(34)	97	—	—	97
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	523	—	523	—	9	316	1	317	4	6	327
Decentralizirane agencije	57	3	60	—	8	57	3	60	—	8	68
Ostala djelovanja i mjere	—	—	—	—	—	6	—	6	—	—	6
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	16	—	16	—	0	18	(9)	8	—	0	8
Posebne mjere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukupno za naslov 2 VFO-a	59 285	(46)	59 239	451	2 729	56 084	157	56 241	663	2 744	59 648

Program	u milijunima EUR											
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje					Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	
	Proračunska odobrena sredstva		Dodatna odobrena sredstva		Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Proračunska odobrena sredstva		Dodatna odobrena sredstva				
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi		Namjenski prihodi	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi		Namjenski prihodi
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11		12=9+10+11
3	Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	719	29	748	207	38	993	112	706	2	38	746
	Zaštita potrošača	28	—	28	—	1	29	6	29	1	1	31
	Kreativna Europa	230	—	230	—	13	244	16	197	2	16	214
	Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	200	(1)	199	—	0	199	12	233	0	0	233
	Fond za unutarnju sigurnost	720	10	730	40	132	901	(48)	433	2	129	565
	Informatički sustavi	26	(17)	10	—	3	13	(3)	10	—	3	13
	Pravosuđe	47	—	47	—	1	49	12	48	1	1	50
	Prava, jednakost i građanstvo	63	—	63	—	2	65	27	73	0	2	75
	Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	33	—	33	—	2	35	—	34	5	2	41
	Europa za građane	28	—	28	—	1	28	—	29	0	1	29
	Hrana i hrana za životinje	280	(1)	279	—	5	284	(4)	244	1	6	252
	Zdravlje	66	—	66	—	2	69	4	60	1	2	63
	Decentralizirane agencije	940	(20)	920	—	76	996	(98)	810	—	76	886
	Pilot-projekti i pripremna djelovanja	13	(1)	11	—	0	11	(5)	13	—	0	13
	Posebne mjere	99	—	99	—	1	99	2	93	1	0	94
	Ukupno za naslov 3 VFO-a	3 493	(1)	3 492	247	276	4 015	32	3 013	16	276	3 305

Program	u milijunima EUR											
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje					Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	
	Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva			
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi	Namjenski prihodi	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi		Namjenski prihodi
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11		
4 Pretpristupna pomoć (IPA II)	1 649	393	2 041	1	106	2 149	1 452	(186)	1 266	6	475	1 747
Makrofinancijska pomoć (MFA)	42	(32)	11	—	—	11	42	(32)	10	—	—	10
Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	138	—	138	—	110	248	138	—	138	—	110	248
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	16	(10)	6	—	1	7	15	(5)	11	2	1	13
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	20	(0)	20	—	—	20	17	(1)	16	0	—	16
Fond za održivi razvoj (EFSD)	25	—	25	—	401	426	25	—	25	275	401	701
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	2 367	112	2 478	—	40	2 518	2 278	(167)	2 111	5	51	2 167
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	2 976	5	2 981	—	74	3 055	2 735	(78)	2 657	14	110	2 781
Instrument za partnerstvo (PI)	140	5	145	—	6	151	101	27	128	0	7	135
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	193	(5)	188	—	1	190	169	22	191	3	1	195
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)	370	(1)	370	—	9	378	325	2	327	3	12	342
Humanitarna pomoć	1 085	332	1 417	62	58	1 537	1 095	348	1 443	5	275	1 723
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	328	20	348	—	39	387	292	(0)	292	0	52	345
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	33	—	33	—	0	33	45	(7)	39	1	1	40

Program	u milijunima EUR													
	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze						Odobrena sredstva prenesena u 2019.			Odobrena sredstva koja će se poništiti			
		1	2	3	4	5=2+3+4	%	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno		namjenski prihodi	prijenosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno		
1					6=5/1									
Međunarodni termonuklearni reaktor (ITER)	426	376	—	18	394	92%	32	—	32	—	—	—	—	
Europski program za promatranje Zemlje (Copernicus)	645	630	—	15	645	100%	0	—	0	—	—	—	—	
Europske snage solidarnosti (ESC)	43	43	—	—	43	99%	—	0	0	(0)	—	(0)	(0)	
Nuklearna sigurnost i razgradnja nuklearnih postrojenja	141	141	—	—	141	100%	—	—	—	—	—	—	—	
Obzor 2020.	13 407	11 214	—	1 040	12 254	91%	1 149	—	1 149	3	—	0	3	
Program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje	475	353	—	45	397	84%	78	—	78	0	—	—	0	
Konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)	403	354	—	37	391	97%	12	—	12	0	—	—	0	
Obrazovanje, osposobljavanje i sport (Erasmus+)	2 741	2 315	—	258	2 573	94%	168	—	168	—	—	—	—	
Zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	143	129	—	5	134	94%	6	—	6	2	—	0	2	
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevара	146	138	—	1	139	95%	6	—	6	1	—	—	1	
Instrument za povezivanje Europe - energetika	686	680	—	0	680	99%	6	—	6	0	—	—	0	
Instrument za povezivanje Europe - promet	2 063	1 898	—	89	1 986	96%	76	—	76	0	—	—	0	
Instrument za povezivanje Europe - informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	178	170	4	5	178	100%	0	—	0	0	—	—	0	
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	53	—	—	—	—	—	53	—	53	—	—	—	—	

Program	u milijunima EUR													
	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze						Odobrena sredstva prenesena u 2019.			Odobrena sredstva koja će se poništiti			
		1	2	3	4	5=2+3+4	%	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno		namjenski prihodi	prijenosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno		
					6=5/1									
Decentralizirane agencije	336	311	—	15	326	97 %	10	—	10	0	—	0	—	
Ostala djelovanja i programi	647	174	—	107	281	43 %	366	—	366	1	0	1	—	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	93	91	—	1	92	99 %	0	—	0	1	—	1	—	
Posebne nadležnosti Komisije	133	125	—	3	128	96 %	1	—	1	3	—	3	—	
Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	31 279	26 960	87	4 103	31 150	100 %	120	—	120	—	—	9	—	
Regije u tranziciji	6 579	5 729	—	850	6 579	100 %	—	—	—	—	—	—	—	
Konkurentnost (razvijene regije)	9 837	8 467	—	1 345	9 811	100 %	25	—	25	1	—	1	—	
Najudaljenije i slabo naseljene regije	258	226	—	32	258	100 %	—	—	—	—	—	—	—	
Kohezijski fond	10 719	9 394	—	1 299	10 693	100 %	26	—	26	—	—	—	—	
Europska teritorijalna suradnja	2 205	1 934	23	236	2 193	99 %	12	—	12	—	—	—	—	
Tehnička pomoć	253	246	—	1	247	97 %	1	—	1	6	—	6	—	
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	557	557	—	—	557	100 %	0	—	0	0	—	0	—	
Inicijativa za zapošljavanje mladih	434	350	—	84	434	100 %	—	—	—	—	—	—	—	

Program	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze						Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti			
		1	2	3	4	5=2+3+4	%	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
															iz donesenog konačnog proračuna
3	Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	993	747	207	33	986	6=5/1	6	—	6	1	—	—	1	
	Zaštita potrošača	29	28	—	1	29	100%	0	—	0	0	—	—	0	
	Kreativna Europa	244	230	—	9	239	98%	5	—	5	0	—	—	0	
	Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	199	199	—	—	199	100%	0	—	0	—	—	—	—	
	Fond za unutarnju sigurnost	901	729	40	30	799	89%	102	—	102	1	—	—	1	
	Informatički sustavi	13	10	—	2	12	93%	1	—	1	0	—	—	0	
	Pravosuđe	49	47	—	1	48	99%	0	—	0	0	—	—	0	
	Prava, jednakost i građanstvo	65	63	—	1	64	98%	1	—	1	0	—	—	0	
	Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	35	33	—	1	35	98%	1	—	1	0	—	—	0	
	Europa za građane	28	28	—	0	28	99%	0	—	0	0	—	—	0	
	Hrana i hrana za životinje	284	279	—	2	281	99%	3	—	3	—	—	—	—	
	Zdravlje	69	66	—	2	68	99%	1	—	1	0	—	0	0	
	Decentralizirane agencije	996	920	—	36	956	96%	39	—	39	—	—	—	—	
	Pilot-projekti i pripremna djelovanja	11	11	—	—	11	100%	0	—	0	0	—	—	0	
	Posebne mjere	99	99	—	1	99	100%	0	—	0	0	—	—	0	
	Ukupno za naslov 3 VFO-a	4 015	3 491	247	118	3 855	96%	158	—	158	2	—	0	2	
4	Prepristupna pomoć (IPA II)	2 149	2 041	1	55	2 097	98%	52	—	52	1	—	—	1	
	Makrofinancijska pomoć (MFA)	11	10	—	—	10	97%	—	—	—	0	—	—	0	

u milijunima EUR

Program	u milijunima EUR												
	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva		Preuzete obveze				Odobrena sredstva prenesena u 2019.			Odobrena sredstva koja će se poništiti			
	1	2	3	4	5=2+3+4	%	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	248	138	—	—	138	56 %	110	—	110	—	—	—	—
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	7	6	—	1	7	100 %	0	—	0	0	—	0	0
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	20	20	—	—	20	100 %	—	—	—	0	—	—	0
Fond za održivi razvoj (EFSD)	426	25	—	300	325	76 %	101	—	101	—	—	—	—
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	2 518	2 478	—	23	2 501	99 %	17	—	17	0	—	—	0
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	3 055	2 981	—	34	3 015	99 %	40	—	40	0	—	—	0
Instrument za partnerstvo (PI)	151	145	—	1	146	96 %	5	—	5	0	—	—	0
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	190	188	—	1	189	100 %	1	—	1	0	—	—	0
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)	378	369	—	3	373	99 %	5	—	5	0	—	—	0
Humanitarna pomoć	1 537	1 417	62	54	1 533	100 %	5	—	5	0	—	—	0
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	387	348	—	23	371	96 %	16	—	16	0	—	—	0
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	33	33	—	—	33	100 %	0	—	0	0	—	—	0
Decentralizirane agencije	20	20	—	0	20	100 %	0	—	0	—	—	—	—
Ostala djelovanja i programi	238	80	—	128	208	87 %	31	—	31	0	—	—	0
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	4	3	1	—	3	85 %	1	—	1	—	—	—	—
Posebne mjere	76	75	—	0	76	100 %	0	—	0	0	—	—	0
Ukupno za naslov 4 VFO-a	11 448	10 377	64	621	11 062	97 %	383	—	383	2	—	0	2

Program	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze						Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti					
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prijenosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno				
														2	3	4	5=2+3+4
1	1 894	1 877	—	2	1 879	99%	0	—	0	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
5	199	178	—	13	190	96%	3	—	3								
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	4	3	—	0	4	100%	0	—	0								
Administrativni rashodi Komisije	3 947	3 548	—	224	3 772	96%	151	1	152								
Administrativni rashodi drugih institucija	4 465	3 939	7	334	4 280	96%	105	0	105								
Ukupno za naslov 5 VFO-a	10 508	9 545	7	572	10 124	96%	259	1	260					119	5	0	124
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—					—	—	—	—
Ukupno za naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—					—	—	—	—
8 Negativna pričuva	—	—	—	—	—	—	—	—	—					—	—	—	—
Preneseni manjak	—	—	—	—	—	—	—	—	—					—	—	—	—
Ukupno za naslov 8 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—					—	—	—	—
9 Pričuva za pomoć u nuždi (EAR)	34	—	—	—	—	—	—	34	34					—	—	—	—
Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF)	213	28	—	—	28	13%	41	—	41					144	—	—	144
Fond solidarnosti Europske unije (EUSF)	182	152	—	—	152	84%	—	30	30					—	—	—	—
Ukupno za naslov 9 VFO-a	429	180	—	—	180	42%	41	64	104					144	—	—	144
Ukupno	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97%	4 491	525	5 015					291	23	0	314

u milijunima EUR

4.8. DETALJNI PRIKAZ VFO-A: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE

Program	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti				
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijenosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno
1	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13
1	2 068	1 979	—	59	2 038	99%	0	—	30	30	0	—	—	0
1	1 171	908	2	54	964	82%	2	—	205	207	0	0	—	0
1	699	648	1	18	666	95%	1	—	32	33	0	0	—	0
1	577	559	2	15	576	100%	2	—	0	2	0	0	0	0
1	33	26	—	—	26	78%	4	3	—	7	—	—	—	—
1	196	196	—	—	196	100%	—	—	—	—	0	—	—	0
1	13 753	10 492	61	766	11 319	82%	75	—	2 349	2 424	2	7	1	10
1	462	273	18	26	317	69%	19	—	125	143	0	2	—	2
1	355	252	2	46	300	85%	3	—	51	54	0	0	—	0
1	2 697	2 242	7	118	2 366	88%	7	—	323	330	(0)	0	0	0
1	129	115	1	4	120	93%	1	—	6	7	1	1	0	2

Program	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti				
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijenosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz namjenskih prihoda	Ukupno	
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevara	132	118	0	1	120	91 %	0	—	6	6	6	0	—	6
Instrument za povezivanje Europe - energetika	267	258	1	6	264	99 %	1	—	0	1	2	0	—	2
Instrument za povezivanje Europe - promet	1 151	1 058	2	77	1 137	99 %	1	—	12	13	1	0	—	1
Instrument za povezivanje Europe - informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	94	76	0	3	80	85 %	0	—	0	1	13	0	—	13
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	205	150	—	9	159	77 %	0	—	39	39	7	—	—	7
Decentralizirane agencije	332	307	—	15	322	97 %	0	—	10	10	0	—	—	0
Ostala djelovanja i programi	573	169	1	98	269	47 %	1	—	302	303	2	0	—	2
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	53	48	—	1	49	92 %	0	—	0	0	4	—	—	4
Posebne nadležnosti Komisije	125	119	—	2	121	97 %	0	—	1	1	3	—	—	3
Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	28 858	24 137	—	3 962	28 099	97 %	0	—	760	760	—	—	—	0
Regije u tranziciji	4 374	3 435	—	787	4 223	97 %	0	—	151	151	—	—	—	(0)
Konkurentnost (razvijene regije)	9 280	7 373	—	1 742	9 115	98 %	0	—	165	165	—	—	—	0
Najudaljenije i slabo naseljene regije	289	257	—	26	283	98 %	0	—	6	6	—	—	—	0
Kohezijski fond	9 448	8 184	—	1 045	9 229	98 %	0	—	219	219	—	—	—	(0)

u milijunima EUR

Program	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2019.						Odobrena sredstva koja će se poništiti			
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijenosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno	
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13	
Europska teritorijalna suradnja	1 222	1 074	—	116	1 190	97 %	0	—	32	32	—	—	—	0	
Tehnička pomoć	215	185	10	1	196	91 %	13	—	1	13	4	3	—	6	
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	368	347	0	6	354	96 %	0	—	0	0	14	0	—	14	
Inicijativa za zapošljavanje mladih	1 026	820	—	200	1 020	99 %	0	—	6	6	—	—	—	—	
Instrument za povezivanje Europe (CEF)	754	725	—	27	752	100 %	—	—	1	1	1	—	—	1	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	9	9	—	0	9	99 %	0	—	—	—	0	—	—	0	
Ukupno za naslov 1 VFO-a	80 917	66 540	107	9 230	75 876	94 %	130	3	4 833	4 966	59	14	1	74	
2 Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFPJ)	45 436	42 533	636	1 142	44 310	98 %	186	460	459	1 104	2	20	—	22	
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFR)	12 929	12 055	2	409	12 467	96 %	2	—	453	455	8	0	—	8	
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	776	506	1	267	774	100 %	1	—	1	2	0	0	—	0	
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SPPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (RFMO)	97	97	—	—	97	100 %	0	—	—	—	—	—	—	—	
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	327	311	4	2	317	97 %	4	—	4	8	2	0	—	2	
Decentralizirane agencije	68	60	—	6	66	97 %	0	—	2	2	—	—	—	(0)	
Ostala djelovanja i mjere	6	6	—	—	6	100 %	0	—	—	—	—	—	—	—	

u milijunima EUR

Program	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti				
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijenosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz namjenskih prihoda	Ukupno	
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	8	8	—	—	8	93%	0	—	0	0	1	—	—	1
Posebne mjere	—	—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—
Ukupno za naslov 2 VFO-a	59 648	55 576	643	1 827	58 046	97%	193	460	918	1 570	13	20	—	33
3 Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	746	704	2	32	738	99%	1	—	5	7	1	0	—	1
Zaštita potrošača	31	27	0	1	28	92%	1	—	0	1	1	0	—	2
Kreativna Europa	214	196	2	9	206	96%	1	—	7	8	0	0	0	0
Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	233	226	0	—	226	97%	0	—	0	0	7	0	—	7
Fond za unutarnju sigurnost	565	424	2	29	454	80%	1	—	100	102	8	0	—	8
Informatički sustavi	13	10	—	3	13	98%	0	—	0	0	—	—	—	—
Pravosuđe	50	46	0	1	47	94%	1	—	0	1	2	0	0	2
Prava, jednakost i građanstvo	75	72	0	1	73	97%	0	—	1	1	1	0	0	1
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	41	31	2	1	34	83%	0	—	1	1	3	3	—	6
Europa za građane	29	28	0	0	29	98%	0	—	0	0	0	0	—	0
Hrana i hrana za životinje	252	244	1	3	247	98%	1	—	3	4	0	0	—	0
Zdravlje	63	59	1	1	61	98%	1	—	1	1	0	0	0	0
Decentralizirane agencije	886	810	—	36	846	96%	0	—	39	39	0	—	—	0
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	13	11	—	—	11	89%	0	—	0	0	1	—	—	1

u milijunima EUR

Program	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti				
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijenosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz namjenskih prihoda	Ukupno
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13
Posebne mjere	94	92	0	0	93	98%	1	—	0	1	1	0	—	1
Ukupno za naslov 3 VFO-a	3 305	2 980	11	117	3 108	94%	9	—	159	167	25	5	0	29
4 Prepristupna pomoć (IPA II)	1 747	1 236	6	205	1 446	83%	6	—	270	276	24	1	—	25
Makrofinancijska pomoć (MFA)	10	5	—	—	5	50%	0	—	—	—	5	—	—	5
Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	248	138	—	—	138	56%	—	—	110	110	—	—	—	—
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	13	6	2	1	9	64%	0	—	0	0	4	0	0	5
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	16	16	0	—	16	99%	—	—	—	—	0	0	—	0
Fond za održivi razvoj (EFSD)	701	—	275	0	275	39%	25	—	401	426	—	—	—	—
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	2 167	2 106	5	34	2 145	99%	5	—	17	22	0	1	—	1
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	2 781	2 641	12	31	2 684	97%	16	—	79	95	0	2	—	2
Instrument za partnerstvo (PI)	135	127	0	3	130	96%	0	—	5	5	0	0	—	0
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	195	188	2	1	191	98%	3	—	0	4	0	1	—	1
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (ICSP)	342	324	2	8	334	98%	4	—	4	8	0	0	—	1
Humanitarna pomoć	1 723	1 437	5	63	1 506	87%	6	—	212	217	0	0	—	0
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	345	292	0	24	316	92%	0	—	28	28	0	0	—	0

u milijunima EUR

Program	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti			
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijenosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	40	1	1	40	99%	1	—	—	1	0	0	—	0
Decentralizirane agencije	20	—	0	20	100%	0	—	0	0	—	—	—	0
Ostala djelovanja i programi	232	0	127	197	85%	0	—	35	35	0	0	—	0
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	10	8	0	8	88%	0	—	1	1	1	—	—	1
Posebne mjere	62	60	0	61	98%	0	—	0	0	1	—	—	1
Ukupno za naslov 4 VFO-a	10 788	8 711	310	9 519	88%	65	—	1 161	1 226	37	5	0	42
5 Mirovine	1 894	1 877	—	1 879	99%	—	—	0	0	15	—	—	15
Europske škole	199	178	0	188	94%	—	—	5	5	6	0	—	6
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	4	2	1	3	57%	0	1	0	1	0	0	—	1
Administrativni rashodi Komisije	4 294	3 239	322	3 734	87%	310	1	202	513	22	24	1	47
Administrativni rashodi drugih institucija	4 963	3 435	446	4 140	83%	508	0	182	690	76	58	—	133
Ukupno za naslov 5 VFO-a	11 355	8 731	768	9 944	88%	818	2	389	1 209	120	82	1	203
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukupno za naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

u milijunima EUR

Program	u milijunima EUR										
	Nepodmirene obveze na kraju prethodne godine					Obveze u tekućoj godini					Ukupne obveze na kraju godine
	Obveze prenesene iz prethodne godine	Opozvane obveze/ Revalorizacije/ Poništenja	Plaćanja	Nepodmirene obveze na kraju godine	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene obveze na kraju godine	8=5+6+7		
1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8			
Međunarodni termonuklearni reaktor (ITER)	1 727	(0)	(594)	1 133	394	(72)	(0)	321	1 454		
Europski program za promatranje Zemlje (Copernicus)	174	(0)	(157)	16	645	(418)	—	227	243		
Europske snage solidarnosti (ESC)	—	—	—	—	43	(26)	—	17	17		
Nuklearna sigurnost i razgradnja nuklearnih postrojenja	651	—	(194)	457	141	(2)	—	139	596		
Obzor 2020.	19 921	(312)	(7 515)	12 094	12 254	(3 804)	(3)	8 447	20 541		
Program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje	198	(4)	(70)	124	397	(247)	(0)	150	275		
Konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)	908	(55)	(259)	593	391	(41)	—	350	943		
Obrazovanje, osposobljavanje i sport (Erasmus+)	704	(55)	(291)	359	2 573	(2 076)	—	497	855		
Zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	222	(15)	(102)	105	134	(18)	—	116	222		
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevara	159	(4)	(90)	65	139	(30)	—	109	175		
Instrument za povezivanje Europe - energetika	1 678	(22)	(248)	1 407	680	(16)	—	664	2 072		
Instrument za povezivanje Europe - promet	3 673	(281)	(1 085)	2 307	1 986	(53)	—	1 934	4 241		
Instrument za povezivanje Europe - informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	360	(10)	(75)	275	178	(5)	—	173	448		
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	545	(132)	(159)	254	—	—	—	—	254		
Decentralizirane agencije	49	(2)	(31)	17	326	(291)	—	35	52		

Program	Nepodmirene obveze na kraju prethodne godine						Obveze u tekućoj godini				Ukupne obveze na kraju godine						
	Obveze prenesene iz prethodne godine		Opozvane obveze/ Revalorizacije/ Poništenja		Plaćanja		Nepodmirene obveze na kraju godine		Obveze preuzete tijekom godine			Plaćanja		Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti		Nepodmirene obveze na kraju godine	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8								
Ostala djelovanja i programi	412	(21)	(177)	215	281	(92)	—	189	404								
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	66	(2)	(24)	39	92	(24)	—	68	107								
Posebne nadležnosti Komisije	174	(12)	(84)	78	128	(37)	—	91	169								
Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	82 421	(278)	(27 946)	54 197	31 150	(153)	—	30 997	85 194								
Regije u tranziciji	16 151	(6)	(4 196)	11 949	6 579	(27)	—	6 553	18 502								
Konkurentnost (razvijene regije)	25 870	(43)	(8 944)	16 883	9 811	(171)	—	9 640	26 523								
Najudaljenije i slabo naseljene regije	613	—	(271)	343	258	(12)	—	246	588								
Kohezijski fond	24 398	(11)	(9 214)	15 173	10 693	(14)	—	10 678	25 851								
Europska teritorijalna suradnja	3 514	(15)	(1 184)	2 314	2 193	(6)	—	2 188	4 502								
Tehnička pomoć	218	(18)	(73)	126	247	(123)	(0)	124	251								
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	1 101	(0)	(351)	750	557	(3)	—	554	1 304								
Inicijativa za zapošljavanje mladih	2 248	(7)	(1 016)	1 224	434	(3)	—	431	1 655								
Instrument za povezivanje Europe (CEF)	4 704	(13)	(745)	3 946	1 655	(7)	—	1 648	5 595								
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	22	(1)	(6)	14	8	(2)	—	6	20								
Ukupno za naslov 1 VFO-4	196 837	(1 323)	(67 640)	127 874	87 357	(8 237)	(4)	79 117	206 991								
2 Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP)	309	(14)	(228)	67	44 364	(44 082)	—	282	349								
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EFPFR)	32 742	(108)	(12 174)	20 460	14 427	(292)	—	14 134	34 594								

Program	Nepodmirene obveze na kraju prethodne godine					Obveze u tekućoj godini					Ukupne obveze na kraju godine
	Obveze prenesene iz prethodne godine	Opozvane obveze/ Revalorizacije/ Poništenja	Plaćanja	Nepodmirene obveze na kraju godine	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene obveze na kraju godine	8=5+6+7		
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	9=4+8			
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	3 218	(233)	(754)	2 231	1 070	(21)	(0)	1 049	3 280		
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SPPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (RFMO)	21	(3)	(10)	8	94	(87)	—	7	15		
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	1 564	(2)	(283)	1 279	522	(34)	—	488	1 768		
Decentralizirane agencije	3	(0)	(3)	—	66	(63)	—	3	3		
Ostala djelovanja i mjere	6	—	(6)	—	—	—	—	—	—		
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	20	(0)	(7)	12	16	(0)	—	15	28		
Posebne mjere	0	—	—	0	—	—	—	—	0		
Ukupno za naslov 2 VFO-a	37 883	(360)	(13 466)	24 058	60 560	(44 580)	(0)	15 980	40 037		
3 Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	2 447	(34)	(721)	1 692	986	(17)	—	969	2 662		
Zaštita potrošača	41	(1)	(20)	21	29	(9)	—	20	40		
Kreativna Europa	193	(7)	(91)	94	239	(115)	—	124	219		
Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	90	(1)	(67)	22	199	(160)	—	40	62		
Fond za unutarnju sigurnost	1 420	(19)	(433)	969	799	(22)	—	777	1 746		
Informatički sustavi	47	(1)	(13)	34	12	(0)	—	12	46		
Pravosuđe	90	(1)	(34)	55	48	(13)	—	35	90		
Prava, jednakost i građanstvo	115	(1)	(63)	51	64	(10)	—	54	105		
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	44	(2)	(21)	21	35	(13)	—	21	43		

Program	Nepodmirene obveze na kraju prethodne godine						Obveze u tekućoj godini				Ukupne obveze na kraju godine		
	Obveze prenesene iz prethodne godine		Opozvane obveze/ Revalorizacije/ Poništenja		Plaćanja		Nepodmirene obveze na kraju godine		Plaćanja			Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8				
Europa za građane	22	(0)	(13)	9	28	(16)	—	12	21				
Hrana i hrana za životinje	316	(31)	(187)	98	281	(60)	—	221	319				
Zdravlje	133	(6)	(46)	81	68	(16)	—	52	133				
Decentralizirane agencije	132	(1)	(5)	126	956	(841)	—	115	242				
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	24	(1)	(9)	14	11	(2)	—	9	24				
Posebne mjere	77	(1)	(59)	17	99	(34)	—	65	82				
Ukupno za naslov 3 VFO-a	5 194	(107)	(1 781)	3 306	3 855	(1 327)	—	2 528	5 834				
4 Prepristupna pomoć (IPA II)	6 899	(124)	(1 225)	5 549	2 097	(221)	(0)	1 875	7 425				
Makrofinancijska pomoć (MFA)	40	(0)	(0)	40	10	(5)	—	5	45				
Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	—	—	—	—	138	(138)	—	—	—				
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	18	(1)	(6)	12	7	(3)	—	4	15				
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	18	(0)	(2)	16	20	(14)	—	6	22				
Fond za održivi razvoj (EFSD)	275	—	(275)	—	325	(0)	—	325	325				
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	7 662	(185)	(1 724)	5 753	2 501	(421)	(0)	2 080	7 833				
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	8 643	(218)	(2 418)	6 006	3 015	(265)	—	2 749	8 755				
Instrument za partnerstvo (PI)	376	(6)	(113)	257	146	(17)	(0)	129	386				
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	370	(10)	(139)	222	189	(52)	(0)	137	358				
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)	623	(34)	(220)	369	373	(114)	(0)	258	627				
Humanitarna pomoć	899	(33)	(429)	437	1 533	(1 077)	(0)	456	893				

Program	Nepodmirene obveze na kraju prethodne godine						Obveze u tekućoj godini				Ukupne obveze na kraju godine		
	Obveze prenesene iz prethodne godine		Opozvane obveze/ Revalorizacije/ Poništenja		Plaćanja		Nepodmirene obveze na kraju godine		Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja		Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene obveze na kraju godine
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7					
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	243	(32)	(80)	132	371	(236)	—	134	—	—	—	266	
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	122	(8)	(39)	75	33	(1)	—	32	—	—	—	107	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	20	(20)	—	—	—	—	—	—	
Ostala djelovanja i programi	154	(13)	(29)	113	208	(168)	—	39	—	—	—	152	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	22	(1)	(7)	13	3	(1)	—	2	—	—	—	16	
Posebne mjere	113	(2)	(42)	70	76	(19)	—	57	—	—	—	126	
Ukupno za naslov 4 VFO-a	26 478	(667)	(6 746)	19 064	11 062	(2 773)	(1)	8 288	(1)	(2 773)	(1)	27 352	
5 Mirovine	—	—	—	—	1 879	(1 879)	—	—	—	—	—	—	
Europske škole	0	(0)	(0)	—	190	(188)	—	2	—	—	—	2	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	6	—	(2)	3	4	(0)	—	3	—	—	—	6	
Administrativni rashodi Komisije	354	(26)	(328)	0	3 772	(3 407)	(0)	365	(0)	(3 407)	(0)	366	
Administrativni rashodi drugih institucija	507	(61)	(444)	2	4 280	(3 695)	0	584	0	(3 695)	0	587	
Ukupno za naslov 5 VFO-a	867	(87)	(775)	6	10 124	(9 169)	(0)	955	(0)	(9 169)	(0)	961	
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno za naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

u milijunima EUR

Program	Nepodmirene obveze na kraju prethodne godine						Obveze u tekućoj godini						Ukupne obveze na kraju godine				
	Obveze prenesene iz prethodne godine		Opozovane obveze/ Revalorizacije/ Poništenja		Plaćanja		Nepodmirene obveze na kraju godine		Obveze preuzete tijekom godine		Plaćanja			Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti		Nepodmirene obveze na kraju godine	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8								
8 Negativna pričuva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Preneseni manjak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno za naslov 8 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9 Pričuva za pomoć u nuždi (EAR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF)	0	(0)	(0)	—	28	(28)	—	—	—	—	—	—	—	—	0	0	
Fond solidarnosti Europske unije (EUSF)	—	—	—	—	152	(152)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno za naslov 9 VFO-a	0	(0)	(0)	—	180	(180)	—	—	173 139	(66 265)	(5)	—	0	106 868	281 175	0	
Ukupno	267 258	(2 544)	(90 407)	174 307	173 139	(66 265)	(5)	106 868	281 175	281 175	281 175	281 175	281 175	281 175	281 175	281 175	

4.10. DETALJNI PRIKAZ VFO-A: NEPODMIRENE OBVEZE PO GODINI NASTANKA

Program	u milijunima EUR												Ukupno			
	< 2012.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.				
1 Europski fond za strateška ulaganja (EFSU)	—	—	—	—	0	4	687	2 022	2 714	—	—	—	—	—	—	—
Europski sustavi za satelitsku navigaciju (EGNOS/Galileo)	0	0	—	—	47	112	564	501	1 224	—	—	—	—	—	—	—
Međunarodni termonuklearni reaktor (ITER)	—	—	546	—	15	306	267	321	1 454	—	—	—	—	—	—	—
Europski program za proučavanje Zemlje (Copernicus)	—	—	—	0	0	3	12	227	243	—	—	—	—	—	—	—
Europske snage solidarnosti (ESC)	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Nuklearna sigurnost i razgradnja nuklearnih postrojenja	—	—	97	72	77	103	108	139	596	—	—	—	—	—	—	—
Obzor 2020.	246	273	784	1 440	2 120	2 908	4 320	8 450	20 541	—	—	—	—	—	—	—

Program	u milijunima EUR									
	< 2012.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ukupno	
Program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje	8	1	2	7	24	35	48	150	275	
Konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)	2	4	181	6	46	113	242	350	943	
Obrazovanje, osposobljavanje i sport (Erasmus+)	0	0	1	23	43	93	199	497	855	
Zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	2	4	6	7	13	14	60	116	222	
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevара	—	0	—	1	4	15	44	109	175	
Instrument za povezivanje Europe - energetika	5	2	2	245	235	387	532	664	2 072	
Instrument za povezivanje Europe – promet	13	—	6	226	192	705	1 166	1 934	4 241	
Instrument za povezivanje Europe – informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	—	0	—	21	34	135	85	173	448	
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	254	—	—	—	—	—	—	—	254	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	0	1	15	35	52	
Ostala djelovanja i programi	22	4	14	14	23	35	103	189	404	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	2	1	2	0	3	8	23	68	107	
Posebne nadležnosti Komisije	0	0	4	5	5	17	46	91	169	
Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	510	445	3 057	651	5 465	16 652	27 416	30 997	85 194	
Regije u tranziciji	38	—	—	149	1 594	4 066	6 102	6 553	18 502	
Konkurentnost (razvijene regije)	53	—	626	327	1 766	5 071	9 040	9 640	26 523	
Najudaljenije i slabo naseljene regije	—	—	—	9	38	74	222	246	588	
Kohezijski fond	159	—	487	321	1 046	3 598	9 561	10 678	25 851	
Europska teritorijalna suradnja	40	9	52	—	5	417	1 780	2 199	4 502	
Tehnička pomoć	1	1	0	2	27	37	60	124	251	
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	—	—	—	0	36	300	415	554	1 304	
Inicijativa za zapošljavanje mladih	—	—	—	0	397	413	413	431	1 655	
Instrument za povezivanje Europe (CEF)	—	—	—	279	550	1 608	1 510	1 648	5 595	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	0	—	—	1	1	4	9	6	20	
Ukupno za naslov I VFO-a	1 355	744	5 867	3 807	13 803	37 234	65 049	79 131	206 991	

Program	u milijunima EUR									
	< 2012.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ukupno	
2										
Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP)	—	—	—	0	3	9	55	282	349	
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	34	—	293	198	1 567	7 296	11 072	14 134	34 594	
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	9	3	96	4	358	760	1 000	1 049	3 280	
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SFPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (RFMO)	—	—	—	—	—	3	5	7	15	
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	142	53	72	107	209	229	273	682	1 768	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	0	3	3	
Ostala djelovanja i mjere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	0	0	0	2	1	4	5	15	28	
Posebne mjere	—	—	—	0	0	—	—	—	0	
Ukupno za naslov 2 VFO-4	186	56	461	311	2 138	8 301	12 411	16 173	40 037	
3										
Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	20	17	29	4	37	491	1 094	969	2 662	
Zaštita potrošača	—	0	0	1	2	4	14	20	40	
Kreativna Europa	—	—	1	4	6	22	61	124	219	
Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	—	—	—	—	—	13	9	40	62	
Fond za unutarnju sigurnost	19	42	13	12	26	266	589	777	1 746	
Informatički sustavi	1	0	0	1	2	3	25	12	46	
Pravosuđe	1	1	4	4	8	16	21	35	90	
Prava, jednakost i građanstvo	3	4	2	4	7	12	19	54	105	
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	—	0	—	1	2	6	12	21	43	
Europa za građane	0	—	0	0	0	1	7	12	21	
Hrana i hrana za životinje	1	0	2	6	9	27	52	221	319	
Zdravlje	4	1	2	5	14	22	33	52	133	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	0	12	114	115	242	

Program	u milijunima EUR									
	< 2012.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ukupno	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	0	1	1	2	3	3	4	9	24	
Posebne mjere	0	0	0	0	0	2	15	65	82	
Ukupno za naslov 3 VFO-a	50	67	56	45	118	901	2 069	2 528	5 834	
4 Prepristupna pomoć (IPA II)	349	94	522	437	971	1 475	1 702	1 875	7 425	
Makrofinancijska pomoć (MFA)	—	—	—	—	—	—	40	5	45	
Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	—	—	—	2	2	2	6	4	15	
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	—	—	—	7	3	2	4	6	22	
Fond za održivi razvoj (EFSD)	—	—	—	—	—	—	—	325	325	
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	426	341	485	594	783	1 367	1 716	2 120	7 833	
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	250	178	453	564	938	1 424	2 198	2 751	8 755	
Instrument za partnerstvo (PI)	0	8	13	37	42	70	82	133	386	
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	5	2	9	20	35	61	90	137	358	
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)	7	9	20	36	67	88	141	258	627	
Humanitarna pomoć	9	13	14	8	11	117	267	456	893	
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	4	14	2	24	23	21	43	134	266	
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	7	4	7	10	12	18	18	32	107	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ostala djelovanja i programi	5	4	2	13	23	31	36	39	152	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	3	1	0	1	3	0	5	2	16	
Posebne mjere	1	2	1	2	7	20	37	57	126	
Ukupno za naslov 4 VFO-a	1 065	671	1 526	1 753	2 920	4 697	6 385	8 335	27 352	

		u milijunima EUR									
Program	< 2012.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ukupno		
5 Mirovine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Europske škole	—	—	—	—	—	—	0	2	—	2	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	—	—	—	—	—	0	3	3	—	6	
Administrativni rashodi Komisije	—	—	0	0	—	0	0	365	—	366	
Administrativni rashodi drugih institucija	0	0	0	0	0	0	0	587	—	587	
Ukupno za naslov 5 VFO-a	—	—	0	0	—	0	3	957	—	961	
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno za naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8 Negativna pričuva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Presešeni manjak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno za naslov 8 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9 Pričuva za pomoć u nuždi (EAR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF)	—	—	—	—	—	—	0	0	—	0	
Fond solidarnosti Europske unije (EUSF)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno za naslov 9 VFO-a	—	—	—	—	—	—	0	0	—	0	
Ukupno	2 656	1 538	7 910	5 916	18 979	51 133	85 917	107 126	—	281 175	

5. IZVRŠENJE PRORAČUNA PO INSTITUCIJAMA

5.1. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH PRIHODA

Institucija	Proračunski prihodi		Dodijeljena prava			Prihodi			Primitci kao % proračuna	Nepodmireno
	Doneseni početni proračun		Tekuća godina	Preneseno	Ukupno	od prava u tekućoj godini	od prenesenih prava	Ukupno		
	1	2								
Europski parlament	164	164	197	19	217	191	3	194	118 %	23
Europsko vijeće i Vijeće Komisija	53	53	79	2	81	79	1	80	151 %	1
Sud	144 315	144 401	164 179	8 210	172 389	157 870	773	158 643	110 %	13 747
Revizorski sud	56	56	53	0	53	53	0	53	96 %	0
Gospodarski i socijalni odbor	21	21	21	0	21	21	—	21	101 %	0
Odbor regija	12	12	16	0	16	16	0	16	136 %	—
Europski ombudsman	9	9	11	0	11	11	0	11	124 %	0
Europski nadzornik za zaštitu podataka	1	1	1	0	1	1	0	1	86 %	0
Europska služba za vanjsko djelovanje	1	1	1	0	1	1	0	1	78 %	—
Ukupno	49	49	296	2	297	295	2	297	607 %	1
	144 681	144 768	164 856	8 234	173 090	158 539	779	159 318	110 %	13 771

Konsolidirani izvještaji o izvršenju općeg proračuna EU-a uključuju, kao i prethodnih godina, izvršenje proračuna svih institucija jer je u proračunu EU-a za svaku instituciju osiguran poseban proračun. Proračun agencija i njegovo izvršenje nisu konsolidirani u proračun EU-a. Komisijine subvencije dio su proračuna EU-a.

Treba napomenuti da osim svojeg proračuna ESVD prima i doprinose Komisije u iznosu od 141,7 milijuna EUR (2017.: 144 milijuna EUR) te ERF-a i skrbničkih fondova u iznosu od 70,1 milijuna EUR (2017.: 72 milijuna EUR) kojim se pokrivaju troškovi osoblja Komisije u delegacijama koje financiraju ERF i skrbnički fondovi, uključujući namjenske prihode ostvarene u određenoj godini od tih doprinosa. Navedena proračunska sredstva stavljaju se na raspolaganje ESVD-u (kao namjenski prihodi) kako bi se pokrili prvenstveno troškovi osoblja Komisije koje radi u delegacijama EU-a kojima administrativno upravlja ESVD.

5.2. IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBEVEZA

u milijunima EUR

Institucija	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze				%	Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti			
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz namjenskih prihoda	Ukupno		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa namjenskih prihoda	Ukupno
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
Europski parlament	2 031	1 934	3	56	1 993	98%	22	0	22	16	—	0	16	
Europsko vijeće i Vijeće	629	527	4	24	555	88%	23	0	23	46	5	0	51	
Komisija	174 003	155 941	866	12 051	168 859	97%	4 386	525	4 911	215	18	0	233	
Sud	411	407	0	1	407	99%	1	0	1	3	0	0	3	
Revizorski sud	146	140	0	0	141	96%	0	0	0	6	0	0	6	
Gospodarski i socijalni odbor	140	134	0	4	138	99%	0	0	0	2	0	0	2	
Odbor regija	98	95	0	2	97	99%	0	0	0	1	0	0	1	
Europski ombudsman	11	10	0	0	10	95%	0	0	0	1	0	0	1	
Europski nadzornik za zaštitu podataka	14	14	0	0	14	94%	0	0	0	1	0	0	1	
Europska služba za vanjsko djelovanje	984	678	0	247	925	94%	59	0	59	1	0	0	1	
Ukupno	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97%	4 491	525	5 015	291	23	0	314	

5.3. IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE

u milijunima EUR

Institucija	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva		Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2019.				Odobrena sredstva koja će se poništiti			
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14
		iz donesenog konačnog proračuna	iz prijete-nosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijete-nosa na temelju odluke	iz namjenskih prihoda	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijete-nosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14	
Europski parlament	2 321	1 637	268	28	1 933	83 %	298	0	50	347	16	24	0	41
Europsko vijeće i Vijeće	681	470	43	23	536	79 %	61	0	24	84	46	14	0	60
Komisija	161 390	139 260	1 394	11 879	152 533	95 %	706	465	7 294	8 465	322	68	2	392
Sud	432	386	18	1	404	94 %	21	0	1	22	3	3	0	6
Revizorski sud	154	133	7	0	140	91 %	7	0	0	8	6	1	0	6
Gospodarski i socijalni odbor	150	126	8	3	137	91 %	8	0	1	9	2	2	0	4
Odbor regija	108	87	8	1	96	90 %	8	0	1	9	1	1	0	2
Europski ombudsman	12	10	1	0	11	91 %	0	0	0	0	1	0	0	1
Europski nadzornik za zaštitu podataka	16	11	1	0	12	75 %	2	0	0	2	1	1	0	2
Europska služba za vanjsko djelovanje	1 090	575	93	202	870	80 %	102	0	105	208	1	11	—	12
Ukupno	166 353	142 695	1 840	12 138	156 673	94 %	1 214	465	7 475	9 154	398	126	2	526

6. IZVRŠENJE PRORAČUNA AGENCIJA

U dolje navedenim izvještajima navode se prihodi i rashodi decentraliziranih agencija (poznatih kao tradicionalne agencije) i izvršnih agencija.

Prihodi i rashodi agencija nisu konsolidirani u proračun EU-a. Komisijine subvencije dio su proračuna EU-a.

Ostali izvori prihoda i rashoda koje ostvare agencije ne dodaju se u proračunsku računovodstvenu dokumentaciju EU-a. Svaka agencija izrađuje svoju računovodstvenu dokumentaciju. Informacije iskazane u dolje navedenim tablicama prikaz su globalnog finncijskog stanja tih tijela EU-a.

6.1. PRORAČUNSKI PRIHODI

u milijunima EUR

Agencija	Područje politike - financijska sredstva Komisije	Doneseni konačni proračun	Primljeni iznosi
Agencija za suradnju energetske regulatora (ACER)	6	14	14
Ured Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC)	9	4	4
Ured Zajednice za biljne sorte (CPVO)	17	17	18
Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu (CHAFEA)	17	11	11
Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA)	15	50	50
Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA)	4	15	15
Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA)	18	94	97
Europski potporni ured za azil (EASO)	18	98	98
Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA)	6	198	155
Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA)	12	43	44
Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)	18	289	306
Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC)	17	58	58
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (CEDEFOP)	15	18	18
Europska agencija za kemikalije (ECHA)	2	119	121
Europska agencija za okoliš (EEA)	7	66	66
Europska agencija za kontrolu ribarstva (EFCA)	11	17	17
Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA)	17	80	80
Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound)	4	21	21
Agencija za europske globalne navigacijske satelitske sustave (GNSS)	6	33	746
Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE)	4	8	8
Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT)	15	370	345
Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA)	12	25	25
Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA)	6	77	103
Europska agencija za lijekove (EMA)	2	338	317
Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA)	18	16	16
Europski policijski ured	18	137	137
Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća (ERCEA)	8	49	49
Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA)	12	44	44
Europska zaklada za osposobljavanje (ETF)	15	20	20
Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA)	18	23	23
Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL)	18	9	14

u milijunima EUR

Agencija	Područje politike - financijska sredstva Komisije	Doneseni konačni proračun	Primljeni iznosi
Agencija Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA)	9	11	12
Agencija Europske unije za željeznice	6	29	29
Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO)	12	403	245
Ured Europske unije za pravosudnu suradnju (EUROJUST)	33	38	38
Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća (EASME)	6	44	44
Fusion for Energy (F4E)	8	795	831
Izvršna agencija za inovacije i mreže (INEA)	6	27	27
Izvršna agencija za istraživanje (REA)	8	70	70
Prevoditeljski centar za tijela Europske unije	15	47	41
Ukupno		3 822	4 377

u milijunima EUR

Vrsta prihoda	Doneseni konačni proračun	Primljeni iznosi
Subvencije Komisije	1 424	1 425
Prihodi od naknada	746	726
Ostali prihodi	1 652	2 226
Ukupno	3 822	4 377

6.2. ODOBRENA SREDSTVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA I ODOBRENA SREDSTVA ZA PLAĆANJE PO AGENCIJAMA

u milijunima EUR

Agencija	Odobrena sredstva za preuzete obveze		Odobrena sredstva za plaćanje	
	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja
Agencija za suradnju energetske regulatora (ACER)	14	13	17	14
Ured Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC)	4	4	5	4
Ured Zajednice za biljne sorte (CPVO)	19	17	18	16
Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu (CHAFEA)	11	10	13	10
Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA)	50	49	56	48
Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA)	16	16	20	14
Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA)	211	154	107	94
Europski potporni ured za azil (EASO)	103	94	106	86
Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA)	237	179	244	151
Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA)	44	44	47	41
Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)	318	306	406	293
Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC)	59	58	69	57
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (CEDEFOP)	18	18	19	18
Europska agencija za kemikalije (ECHA)	121	117	133	114
Europska agencija za okoliš (EEA)	97	78	102	61

u milijunima EUR

Agencija	Odobrena sredstva za preuzete obveze		Odobrena sredstva za plaćanje	
	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja
Europska agencija za kontrolu ribarstva (EFCA)	18	17	22	19
Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA)	80	80	87	80
Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound)	21	21	25	21
Agencija za europske globalne navigacijske satelitske sustave (GNSS)	3 522	2 428	1 270	828
Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE)	8	8	9	8
Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT)	459	395	380	340
Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA)	25	25	28	24
Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA)	126	114	122	91
Europska agencija za lijekove (EMA)	344	312	392	302
Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA)	16	16	17	17
Europski policijski ured	143	132	156	129
Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća (ERCEA)	49	49	51	48
Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA)	46	46	51	44
Europska zaklada za osposobljavanje (ETF)	20	20	21	20
Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA)	23	23	30	23
Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL)	14	13	15	11
Agencija Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA)	12	12	13	11
Agencija Europske unije za željeznice	30	30	34	30
Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO)	422	245	445	235
Ured Europske unije za pravosudnu suradnju (EUROJUST)	40	40	47	41
Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća (EASME)	44	44	49	45
Fusion for Energy (F4E)	1 019	1 008	847	814
Izvršna agencija za inovacije i mreže (INEA)	27	27	28	26
Izvršna agencija za istraživanje (REA)	70	70	73	67
Prevoditeljski centar za tijela Europske unije	47	45	51	45
Ukupno	7 946	6 376	5 625	4 342

u milijunima EUR

Vrste rashoda	Odobrena sredstva za preuzete obveze		Odobrena sredstva za plaćanje	
	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja
Administrativni rashodi	368	352	445	334
Osoblje	1 220	1 188	1 236	1 181
Operativni rashodi	6 358	4 836	3 944	2 826
Ukupno	7 946	6 376	5 625	4 342

POJMOVNIK

Aktuarske pretpostavke

Pretpostavke koje se primjenjuju za izračun troškova budućih događaja koji utječu na obveze za mirovine.

Aktuarski dobiti i gubici

Promjene aktuarskih manjkova ili viškova za planove definiranih primanja. One proizlaze iz razlika između prethodnih aktuarskih pretpostavki i onoga što se zaista dogodilo te zbog učinaka promjena aktuarskih pretpostavki.

Administrativna odobrena sredstva

Administrativna odobrena sredstva uključuju tekuće troškove institucija i subjekata (osoblje, zgrade, uredska oprema).

Doneseni proračun

Nacrt proračuna postaje doneseni proračun nakon što ga odobri Proračunsko tijelo.

Izmjena proračuna

Odluka donesena tijekom proračunske godine o izmjeni (povećanje, smanjenje, prijenos) stavki donesenog proračuna za tu godinu.

Iznosi koji će se zatražiti od država članica

To su rashodi nastali tijekom izvještajnog razdoblja koji će se trebati financirati iz budućih proračuna, tj. koje će trebati financirati države članice. To je posljedica činjenice da se istovremeno koriste financijski izvještaji temeljeni na načelu nastanka poslovnih događaja i proračunsko računovodstvo temeljeno na gotovinskom obračunu.

Godišnje izvješće o radu (AAR)

U godišnjim izvješćima o radu navode se rezultati poslovanja u odnosu na, među ostalim, utvrđene ciljeve, povezane rizike i oblik unutarnje kontrole. Od proračunske godine 2001. za Komisiju, a od 2003. i za sve institucije Europske unije, „dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti” mora podnijeti godišnje izvješće o radu svojoj instituciji o izvršavanju svojih dužnosti, zajedno s informacijama o financijama i upravljanju.

Odobrena sredstva

Financiranje proračuna. U proračunu se predviđaju obveze i plaćanja (gotovinski ili bankovni prijenosi korisnicima). Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje često se razlikuju (diferencirana odobrena sredstva) jer se višegodišnje programe i projekte obveze često preuzimaju u potpunosti u onoj godini u kojoj su ti programi i projekti doneseni, a plaćaju se tijekom provedbe programa i projekta koja traje nekoliko godina. Nediferencirana odobrena sredstva koriste se za administrativne rashode, za pružanje potpore poljoprivrednom tržištu te su izravna plaćanja i odobrena sredstva za preuzimanje obveza jednaka odobrenim sredstvima za plaćanje.

Namjenski prihodi

Posebni prihodi primljeni za financiranje određenih stavki rashoda. Glavni izvor vanjskih namjenskih prihoda jesu financijski doprinosi trećih zemalja za programe koje financira Unija. Glavni izvor unutarnjih namjenskih prihoda jesu prihodi od trećih strana za robu, usluge ili poslove koji su im isporučeni na njihov zahtjev; prihodi koji proizlaze iz otplate pogrešno isplaćenih iznosa i prihodi od prodaje publikacija i filmova.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Sva financijska imovina (osim izvedenica) koja se prema Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor mjeri po fer vrijednosti i za koje se sve promjene fer vrijednosti priznaju kao pričuva u neto imovini do trenutka prestanka priznavanja (ili umanjenja vrijednosti).

Proračunska linija

Kad je riječ o strukturi proračuna, prihodi i rashodi prikazuju se u proračunu u skladu s obvezujućim nazivljem koje je uvelo proračunsko tijelo u kojem se uzimaju u obzir narav i svrha svake stavke. Pojedinačni naslovi (naziv, poglavlje, članak ili linija) sadržavaju formalni opis nazivlja.

Poništenje odobrenih sredstava

Neiskorištena odobrena sredstva koja se ne smiju više koristiti.

Prijenos odobrenih sredstava

Iznimka od načela da se proračun donosi samo za jednu financijsku godinu na temelju koje je moguće odobrena sredstva koja nisu iskorištena u određenoj proračunskoj godini iznimno prenijeti, u skladu sa strogim uvjetima, za upotrebu u narednoj godini.

Obveza

Pravno jamstvo za pružanje financijskih sredstava u određenim uvjetima. EU se obvezuje nadoknaditi svoj dio troškova projekta koji financira EU. Današnje su obveze sutrašnja plaćanja. Današnja su plaćanja jučerašnje obveze.

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza obuhvaćaju ukupne troškove pravnih obveza (ugovora, sporazuma/odluka o dodjeli bespovratnih sredstava) koji se mogu potpisati u tekućoj financijskoj godini.

Tekući trošak rada

Povećanje obveza za planove koji proizlaze iz rada u službi u tekućoj financijskoj godini.

Opoziv

Čin kojim se poništava prethodna obveza (ili njezin dio).

Planovi definiranih primanja

Plan za mirovine ili ostala mirovinska primanja u kojemu se primanja određuju pravilima plana neovisno o uplaćenim doprinosima, a primanja nisu izravno povezana s ulaganjima u plan. Plan se može financirati ili se ne mora financirati.

Izvedenice

Financijski instrumenti čija je vrijednost povezana s promjenama vrijednosti drugog financijskog instrumenta, pokazatelja ili robe. Za razliku od vlasnika primarnog financijskog instrumenta (npr. državne obveznice), koji ima neograničeno pravo na primanje novca (ili nekog drugog oblika ekonomske koristi) u budućnosti, vlasnik izvedenice ima samo ograničeno pravo na primanje takve koristi. Valutni terminski ugovor je primjerice izvedenica.

Izravno upravljanje

Način izvršenja proračuna. U okviru izravnog upravljanja proračun izravno izvršavaju službe Komisije, izvršne agencije ili skrbnički fondovi.

Diskontna stopa

Stopa koja se primjenjuje za prilagodbu vremenske vrijednosti novca. Diskontiranje je metoda koja se primjenjuje za usporedbu troškova i koristi koji se javljaju u različitim vremenskim razdobljima.

Efektivna kamatna stopa

Stopa kojom se procijenjeni budući novčani primici ili plaćanja tijekom očekivanog životnog vijeka financijske imovine ili financijske obveze diskontiraju na neto knjigovodstvenu vrijednost imovine ili obveze.

Financijska imovina ili obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Sva financijska imovina ili sve financijske obveze koje se prema Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor mjere po fer vrijednosti i za koje se sve promjene fer vrijednosti priznaju kroz dobit ili gubitak u razdoblju (tj. izvedenice).

Financijska korekcija

Svrha je financijskih korekcija zaštititi proračun EU-a od neispravnosti ili nepravilnosti pri izvršenju rashoda. Kad je riječ o izvršenju rashoda u okviru podijeljenog upravljanja, odgovornost za povrat nepravilno izvršenih plaćanja prvenstveno imaju države članice.

„Potvrđena” financijska korekcija jest ona koju je prihvatila predmetna država članica. „Utvrđena” financijska korekcija jest ona koja je donesena odlukom Komisije, a uvijek predstavlja neto korekciju, pri čemu država članica mora vratiti neispravno isplaćena sredstva u proračun EU-a, čime dolazi do konačnog smanjenja dodijeljene financijske omotnice predmetnoj državi članici. Potvrđene i utvrđene financijske korekcije prikazuju se u ovom izvještaju kao jedna kategorija.

„Provedena” financijska korekcija jest ona kojom se ispravila uočena nepravilnost.

Neizravno upravljanje

Način izvršenja proračuna. U okviru neizravnog upravljanja Komisija povjerava zadaću izvršenja proračuna tijelima prava Unije ili nacionalnog prava.

Prekidi i obustave

Ako Komisija utvrdi, na temelju vlastitog rada ili na temelju informacija koje su joj dostavila revizorska tijela, da država članica nije uklonila ozbiljne nedostatke sustava za upravljanje i kontrolu i/ili ispravila nepravilno izvršene rashode koji su prijavljeni i potvrđeni, ona može prekinuti ili obustaviti plaćanja.

Nepravilnost

Nepravilnost je čin koji nije u skladu s pravilima EU-a i koji može imati negativan utjecaj na financijske interese EU-a, a koji može biti posljedica stvarnih pogrešaka koje su počinili korisnici koji potražuju sredstva ili tijela koja su odgovorna za plaćanje. Ako se nepravilnost izvrši namjerno, ona predstavlja prijevaru.

Odobrena sredstva koja će se poništiti

Neiskorištena odobrena sredstva koja se poništavaju na kraju financijske godine. Buduće poništenje znači poništenje svih ili djelomičnih odobrenih rashoda i/ili preuzimanje obveza koje se odnose na ta odobrena sredstva. Samo u slučaju zajedničkih poduzeća, kako je određeno u njihovim financijskim pravilima, sva neiskorištena odobrena sredstva mogu se knjižiti u procjeni prihoda i rashoda za sljedeće tri financijske godine (tzv. pravilo „N+3”). Stoga se odobrena sredstva zajedničkih poduzeća koja će se poništiti mogu ponovno aktivirati do financijske godine „N+3”.

Vlastita sredstva

Predstavljaju glavna financijska sredstva za institucije i tijela EU-a te su definirana Uredbom br. 609/2014 o vlastitim sredstvima. Vlastita sredstva sastoje se od sredstava na temelju BND-a, sredstava na temelju PDV-a i tradicionalnih vlastitih sredstava.

Odobrena sredstva za plaćanje

Odobrena sredstva za plaćanje obuhvaćaju rashode koji se trebaju platiti u tekućoj godini, a koji proizlaze iz pravnih obveza koje su preuzete u tekućoj godini i/ili prethodnih godina.

Predfinanciranje

Plaćanje kojemu je svrha da korisniku osigura likvidna sredstva. Može se podijeliti u više obroka u skladu s odredbama predmetnog ugovora, odluke, sporazuma ili osnovnog pravnog akta. Likvidna sredstva ili predujam koriste se za namjenu za koju su dobiveni tijekom razdoblja utvrđenog u sporazumu ili se vraćaju.

Preventivna mjera

Preventivne mjere, koje Komisija može upotrijebiti kako bi zaštitila proračun EU-a kada postane svjesna mogućih nedostataka, uključuju privremeni prekid ili obustave plaćanja iz proračuna EU-a za neki operativni program.

Nepodmirene obveze (reste à liquider – RAL)

Predstavljaju iznos za koji je preuzeta proračunska obveza, ali još nije izvršeno plaćanje. Ti iznosi predstavljaju obveze koje EU mora platiti u narednim godinama, a izravno proizlaze iz postojanja višegodišnjih programa i neravnoteže između odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje.

Podijeljeno upravljanje

Način izvršenja proračuna. U okviru podijeljenog upravljanja zadaće izvršenja proračuna povjeravaju se državama članicama. Oko 80 % rashoda EU-a izvršava se na ovaj način.

Tradicionalna vlastita sredstva

Ova sredstva predstavljaju prihode za EU i dio su „vlastitih sredstava” kojima se financiraju aktivnosti EU-a. Tradicionalna vlastita sredstva definirana su Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014 o vlastitim sredstvima, a sastoje se od carina i pristojbi na šećer.

Prijenosi (između proračunskih linija)

Prijenosi između proračunskih linija znače prijenos odobrenih sredstava iz jedne proračunske linije u drugu tijekom jedne financijske godine, što predstavlja iznimku od proračunskog načela specifikacije. Međutim, prijenosi su izričito dopušteni prema Ugovoru o funkcioniranju Europske unije u skladu s uvjetima utvrđenima Financijskom uredbom. U financijskoj uredbi utvrđuju se različite vrste prijenosa, ovisno o tome provode li se unutar proračunske glave, poglavlja, članka ili naslova ili između njih, a za svaku vrstu potrebna je posebna razina odobrenja.

POPIS POKRATA

AAR	Godišnje izvješće o radu
ABB	Priprema proračuna na temelju aktivnosti
ABM	Upravljanje na temelju djelatnosti
ACER	Agencija za suradnju energetske regulatora
AMIF	Fond za azil, migracije i integraciju
AOD	Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti
ARTEMIS	Napredna istraživačka aktivnost i tehnologija o ugrađenim računalnim sustavima
ATM	Upravljanje zračnim prometom
BBI	Zajedničko poduzeće za bioindustriju
BEREC	Ured Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije
BIC	Konzorcij za bioindustriju
BIS	Banka za međunarodne namire
BOP	Pomoć platnim bilacama
Fond BUFI	Fond za novčane kazne koje se uplaćuju u proračun
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika
CCS LGF	Jamstveni instrument za kulturni i kreativni sektor
CEDEFOP	Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja
CEF	Instrument za povezivanje Europe
CEF DI	Dužnički instrument u okviru Instrumenta za povezivanje Europe
CEPOL	Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva
CF	Kohezijski fond
CHAFEA	Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu
CIP	Okvirni program za konkurentnost i inovacije
COM	Komisija
COSME	Program za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća
COSO	Odbor sponzorskih organizacija Povjerenstva Treadway
CPR	Uredba o zajedničkim odredbama
CPVO	Ured Zajednice za biljne sorte
D&WM	Razgradnja postrojenja i upravljanje otpadom
EACEA	Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EFJP	Europski fond za jamstva u poljoprivredi

EFSJP	Europski fond za smjernice i jamstva u poljoprivredi
EASA	Europska agencija za sigurnost zračnog prometa
EaSI	Zapošljavanje i socijalne inovacije
EASME	Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća
EASO	Europski potporni ured za azil
EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
EBOR	Europska banka za obnovu i razvoj
ECA	Europski revizorski sud
ESB	Europska središnja banka
ECDC	Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti
ECHA	Europska agencija za kemikalije
ECOFIN	Vijeće za ekonomska i financijska pitanja
EZUČ	Europska zajednica za ugljen i čelik
ECSEL	Zajedničko poduzeće za elektroničke komponente i sustave za vodeći položaj u Europi
ERF	Europski razvojni fond
EDIF	Jamstveni instrument u okviru instrumenta za razvoj poduzetništva i inovacija na zapadnom Balkanu
EGP	Europski gospodarski prostor
EEA	Europska agencija za okoliš
ESVD	Europska služba za vanjsko djelovanje
EFCA	Europska agencija za kontrolu ribarstva
EFR	Europski fond za ribarstvo
EFSA	Europska agencija za sigurnost hrane
EFOR	Europski fond za održivi razvoj
EFSE	Europski fond za jugoistočnu Europu
EFSD	Europski fond za financijsku stabilnost
EFSDU	Europski fond za strateška ulaganja
MEFS	Mehanizam za europsku financijsku stabilnost
EFTA	Europsko udruženje slobodne trgovine
EGNOS	Europski geostacionarni navigacijski sustav
EIB	Europska investicijska banka
EIF	Europski investicijski fond
EIGE	Europski institut za ravnopravnost spolova

EIOPA	Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje
EIT	Europski institut za inovacije i tehnologiju
ElectriFI	Inicijativa za financiranje elektrifikacije
EMA	Europska agencija za lijekove
EMCDDA	Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama
EMFF	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo
EMSA	Europska agencija za pomorsku sigurnost
EMU	Ekonomska i monetarna unija
ENEF	Fond za razvoj poduzeća
ENIAC	Europsko savjetodavno vijeće za inicijativu u području nanoelektronike
ENIF	Fond za inovacije u poduzećima
ENISA	Agencija Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost
ENPI	Europski instrument za susjedstvo i partnerstvo
EP	Europski parlament
ERCEA	Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
ESA	Europska svemirska agencija
ESF	Europski socijalni fond
ESIF	Europski strukturni i investicijski fondovi
ESM	Europski stabilizacijski mehanizam
ESMA	Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala
ETF	Instrument Europskog tehnološkog mehanizma za novoosnovana poduzeća iz 1998.
ETF	Europska zaklada za osposobljavanje
EU	Europska unija
EUIPO	Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo
EU-LISA	Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informatičkim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde
EUMETSAT	Europska organizacija za korištenje meteoroloških satelita
EU-OSHA	Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu
Euratom	Europska zajednica za atomsku energiju
Eurofound	Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta
EUROJUST	Ured Europske unije za pravosudnu suradnju
EUROPOL	Europski policijski ured

F4E	Fusion for Energy
FCH	Zajedničko poduzeće za gorive ćelije i vodik
FIFG	Financijski instrument za upravljanje ribarstvom
FIFO	Fifo metoda procjene zaliha
FP7	Sedmi okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj
FU	Financijska uredba
FRA	Agencija Europske unije za temeljna prava
Frontex	Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu
FSDA	Rasprava o financijskom izvještaju i njegova analiza
BDP	Bruto domaći proizvod
GMES	Globalno praćenje okoliša i sigurnosti
BND	Bruto nacionalni dohodak
GNSS	Globalni navigacijski satelitski sustavi
H2020	Obzor 2020.
ICSLT	Tablica duljine života javnih službenika međunarodnih organizacija
IFRP	Integrirani paket za financijsko izvješćivanje
IIW	Dio za infrastrukturu i inovacije
MMF	Međunarodni monetarni fond
IMI	Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativne lijekove
INEA	Izvršna agencija za inovacije i mreže
IPA II	Instrument pretprijetne pomoći
MRSJS	Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor
FUS	Fond za unutarnju sigurnost
IT	Informacijska tehnologija
ITER	Međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor
JAP	Zajednički akcijski plan
JRC	Zajednički istraživački centar
ZP	Zajedničko poduzeće
LGTT	Instrument za kreditna jamstva za projekte TEN-T
MAP	Višegodišnji program – program za financijsku uključenost MMSP-ova
MEP	Zastupnik u Europskom parlamentu
MFA	Makrofinancijska pomoć
VFO	Višegodišnji financijski okvir

MMSP	Mikro, mala i srednja poduzeća
NEETs	Osobe koje nisu zaposlene, ne obrazuju se i ne osposobljavaju
ORD	Odluka o vlastitim sredstvima
PBI	Inicijativa projektnih obveznica
PF4EE	Instrument za privatno financiranje energetske učinkovitosti
PGF	Jamstveni fond za sudionike
PMF	Europski instrument mikrofinanciranja Progress
JPP	Javno-privatno partnerstvo
PSEO	Mirovinski sustav za europske dužnosnike
R&I	Istraživanje i inovacije
RAL	„Reste à Liquider” (nepodmirene obveze)
REA	Izvršna agencija za istraživanje
RSFF	Instrument za financiranje na temelju podjele rizika
RTD	Istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Fond MENA za mikro, mala i srednja poduzeća
SAPARD	Posebni pristupni program za poljoprivredu i ruralni razvoj
SEMED	Program za financijsku uključenost MMSP-ova na području južnog i istočnog Mediterana
SESAR	Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom jedinstvenog europskog neba
SIUGI	Instrument za neograničena jamstva u okviru inicijative za MSP-ove
MSP	Mala i srednja poduzeća
SMEW	Dio za MSP-ove (dio za mala i srednja poduzeća)
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije
TVS	Tradicionalna vlastita sredstva
TRDI	Privremeni instrument za ruralni razvoj
PDV	Porez na dodanu vrijednost
YEI	Inicijativa za zapošljavanje mladih

**IZJAVA O JAMSTVU KOJU SUD UPUĆUJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU – IZVJEŠĆE
NEOVISNOG REVIZORA**

(2019/C 327/02)

Mišljenje

I. Sud je obavio reviziju:

- (a) konsolidirane računovodstvene dokumentacije Europske unije, koja se sastoji od konsolidiranih financijskih izvještaja ⁽¹⁾ i izvješća o izvršenju proračuna ⁽²⁾ za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2018. i koju je Komisija odobrila 26. lipnja 2019., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija, u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

II. Prema mišljenju Suda konsolidirana računovodstvena dokumentacija Europske unije (EU) za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje EU-a na dan 31. prosinca 2018. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom**Prihodi**

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda

III. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Rashodi

Uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda

IV. Prema mišljenju Suda, uz iznimku učinaka pitanja opisanog u odlomku pod naslovom „Osnova za uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda”, rashodi prihvaćeni u računovodstvenoj dokumentaciji za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Osnova za mišljenje

V. Sud provodi reviziju u skladu s međunarodnim revizijskim standardima i etičkim kodeksom Međunarodne federacije računovođa (IFAC) te međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI). Odgovornosti Suda u skladu s tim standardima detaljnije su opisane u odlomku pod naslovom „Odgovornosti revizora u pogledu revizije konsolidirane računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija”. Sud je također ispunio zahtjeve u pogledu neovisnosti i postupio u skladu sa svojim etičkim odgovornostima predviđenima Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA). Sud prikupljene revizijske dokaze smatra dostatnima i prikladnima da budu osnova za njegovo mišljenje.

⁽¹⁾ Konsolidirani financijski izvještaji sastoje se od bilance, izvještaja o financijskom rezultatu, izvještaja o novčanom toku, izvještaja o promjenama u neto imovini te kratkog prikaza važnih računovodstvenih politika, kao i drugih bilješki (uključujući izvješćivanje po segmentima).

⁽²⁾ Izvješća o izvršenju proračuna također uključuju bilješke.

Osnova za uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda

VI. Sud je za 2018. godinu utvrdio da u visokorizičnim rashodima (u prvom redu onima koji su utemeljeni na nadoknadi troškova, na koje se primjenjuju složena pravila) ⁽³⁾ postoje značajne pogreške. Sud procjenjuje da stopa pogreške za visokorizične rashode iznosi 4,5 %. Ukupna stopa pogreške koju je Sud procijenio (2,6 %) i dalje je iznad praga značajnosti, ali nije raširena. U niskorizičnim rashodima, koji se u prvom redu temelje na dodijeljenim pravima i na koje se primjenjuju pojednostavnjena/manje složena pravila, ne postoje značajne pogreške ⁽⁴⁾.

Ključna revizijska pitanja

Sud je obavio procjenu mogućeg učinka povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije na računovodstvenu dokumentaciju za 2018. godinu

VII. Ujedinjena Kraljevina 29. ožujka 2017. službeno je obavijestila Europsko vijeće o svojoj namjeri da se povuče iz EU-a. Europsko vijeće pristalo je 10. travnja 2019. produžiti rok za povlačenje Ujedinjene Kraljevine ⁽⁵⁾ onoliko dugo koliko je to potrebno, ali u svakom slučaju najdulje do 31. listopada 2019. Prema Odluci Vijeća Ujedinjena Kraljevina treba napustiti EU prvog dana mjeseca koji slijedi nakon dovršetka postupaka ratifikacije ili 1. studenoga 2019., ovisno o tome što nastupi ranije. Ujedinjena Kraljevina ostaje država članica do novog datuma povlačenja, s punim pravima i obvezama u skladu s člankom 50. Ugovora o Europskoj uniji, te u bilo kojem trenutku ima pravo povući obavijest o povlačenju.

VIII. Kao što je navedeno u odlomku II, konsolidirana računovodstvena dokumentacija EU-a za 2018. pripremljena s ciljem prikaza financijskog stanja EU-a na dan 31. prosinca 2018. te rezultata, novčanih tokova i promjena u neto imovini za 2018. godinu. U konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a za 2018. prikazuje se stanje pregovora na dan 31. prosinca 2018. Na taj datum, kao i do datuma na koji je Sud dovršio revizijske aktivnosti, Ujedinjena Kraljevina i dalje je bila država članica EU-a.

IX. Sud nije utvrdio nikakve događaje povezane s procesom povlačenja zbog kojih bi bila potrebna usklađivanja predviđena međunarodnim računovodstvenim standardom o događajima nakon datuma bilance ⁽⁶⁾.

X. Sud će nastaviti procjenjivati mogući učinak povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije na konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju EU-a. U budućoj konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a bit će potrebno prikazati stanje ili ishod procesa povlačenja. Do datuma na koji je Sud dovršio reviziju računovodstvene dokumentacije za 2018. još nije bilo poznato hoće li Ujedinjena Kraljevina uistinu napustiti EU i, u slučaju da hoće, na koji datum i pod kojim uvjetima.

XI. U skladu s trenutanim stanjem nema financijskog učinka o kojem bi bilo potrebno izvijestiti u konsolidiranoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a za 2018. te je Sud zaključio da računovodstvena dokumentacija od 31. prosinca 2018. točno prikazuje proces povlačenja na taj dan.

Sud je obavio procjenu obveza za mirovine i ostala primanja zaposlenih

XII. U bilanci EU-a navodi se da obveze za mirovine i ostala primanja zaposlenih na kraju 2018. godine iznose 80,5 milijardi eura. Riječ je o jednoj od najvećih obveza u bilanci, koja čini više od jedne trećine ukupnog iznosa obveza za 2018. godinu od 235,9 milijardi eura.

XIII. Najveći dio tih obveza za mirovine i ostala primanja zaposlenih (70,0 milijardi eura) odnosi se na mirovinski sustav dužnosnika i ostalih službenika Europske unije. Obveze evidentirane u računovodstvenoj dokumentaciji prikazuju iznos koji bi bio uključen u mirovinski fond da je takav fond uspostavljen u svrhu isplate postojećih obveza za starosne mirovine ⁽⁷⁾. Osim starosnih mirovina, tim se sredstvima pokrivaju i invalidske mirovine i mirovine koje se isplaćuju nadživjelim bračnim drugovima/djeci članova osoblja EU-a. Primanja koja se isplaćuju u okviru mirovinskog sustava terete se na proračun EU-a. Države članice zajedno jamče isplatu tih primanja, a dužnosnici daju doprinose kojima se financira jedna trećina troškova financiranja tog sustava. Eurostat izračunava te obveze u ime računovodstvenog službenika Komisije služeći se parametrima koje su procijenili savjetnici Komisije za aktuarska pitanja.

⁽³⁾ Riječ je o iznosu od 61,0 milijarde eura. Više informacija izneseno je u odlomcima 1.19. – 1.21. godišnjeg izvješća Suda za 2018.

⁽⁴⁾ Riječ je o iznosu od 59,6 milijardi eura. Više informacija izneseno je u odlomku 1.18. godišnjeg izvješća Suda za 2018.

⁽⁵⁾ EUCO XT 2001 3/19 – Odluka Europskog vijeća donesena u dogovoru s Ujedinjenom Kraljevinom o produljenju razdoblja iz članka 50. stavka 3. UEU-a.

⁽⁶⁾ Vidjeti međunarodni računovodstveni standard za javni sektor (IPSAS) br. 14 – „Događaji nakon datuma bilance”.

⁽⁷⁾ Vidjeti međunarodni računovodstveni standard za javni sektor br. 39 – „Primanja zaposlenih”. U sklopu mirovinskog sustava dužnosnika i ostalih službenika Europske unije obveze za utvrđena primanja odgovaraju trenutnoj vrijednosti očekivanih budućih plaćanja koja će EU biti dužan izvršiti kako bi namirio obveze za mirovine koje proizlaze iz službe zaposlenika tijekom tekućeg razdoblja i prethodnih razdoblja.

XIV. Drugi najveći dio obveza za mirovine i ostala primanja zaposlenih (8,7 milijardi eura) zauzimaju procijenjene obveze EU-a za Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja. Te se obveze odnose na troškove zdravstvene zaštite članova osoblja EU-a koje je potrebno plaćati u razdoblju nakon prestanka njihova zaposlenja (umanjene za njihov doprinos).

XV. Sud je za obveze za mirovine u okviru revizije obavio procjenu aktuarskih pretpostavki i vrednovanja koje se temelji na tim pretpostavkama. Sud je utemeljio evaluaciju na aktivnostima koje su proveli vanjski stručnjaci za aktuarska pitanja u svrhu izrade studije o obvezama za mirovine i Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja. Provjerom su obuhvaćeni brojčani podatci, aktuarski parametri i izračun obveza, kao i prikaz u konsolidiranoj bilanci i bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje. Kao što je navedeno u bilješki 2.9. uz konsolidirane financijske izvještaje, Komisija nastavlja s radom na unaprjeđenju svojih procesa za izračun obveza za primanja zaposlenih, koje će Sud nastaviti preispitivati.

Sud je obavio procjenu bitnih procijenjenih vrijednosti na kraju godine prikazanih u računovodstvenoj dokumentaciji

XVI. Iznos prihvatljivih izdataka koji su nastali i koje je potrebno nadoknaditi korisnicima, ali koji još nisu prijavljeni, procijenjen je na 99,8 milijardi eura na kraju 2018. (kraj 2017.: 100,9 milijardi eura). Ti su iznosi evidentirani kao obračunani rashodi ⁽⁸⁾.

XVII. Na kraju 2018. godine procijenjeni iznos neiskorištenih sredstava u okviru financijskih instrumenata pod podijeljenim upravljanjem i programa potpore koji je priznat u računovodstvenoj dokumentaciji EU-a iznosio je 6,5 milijardi eura (kraj 2017.: 4,7 milijardi eura), te je u bilanci naveden pod stavkom „Ostali predujmovi državama članicama”.

XVIII. Kako bi obavio procjenu tih procijenjenih iznosa na kraju godine, Sud je ispitao sustav koji je Komisija uspostavila za izradu izračuna pri zaključenju i obavio provjeru kako bi se uvjerio da je taj sustav točan i cjelovit u glavnim upravama u kojima se izvršava većina plaćanja. Sud je tijekom revizije uzorka računa i plaćanja pretfinanciranja ispitao relevantne izračune pri zaključenju kako bi utvrdio postoji li rizik od toga da su obračunani iznosi pogrešno prikazani. Sud je od računovodstvenih službi Komisije zatražio dodatno pojašnjenje u pogledu opće metodologije za procjenjivanje tih iznosa.

XIX. Sud je zaključio da konsolidirana bilanca vjerno prikazuje ukupni procijenjeni iznos obračunanih troškova i drugih predujmova državama članicama.

Ostala pitanja

XX. Odgovornost je uprave da navede „Ostale informacije”. One obuhvaćaju Raspravu o financijskom izvještaju i njegovu analizu, ali ne i konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju ili izvješće Suda o toj dokumentaciji. Mišljenjem Suda o konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji nisu obuhvaćene ostale informacije te Sud ne izražava nikakvo jamstvo u njihovu pogledu. Odgovornost je Suda u okviru revizije konsolidirane računovodstvene dokumentacije pročitati ostale informacije i razmotriti jesu li one značajno neusklađene s konsolidiranom računovodstvenom dokumentacijom ili saznanjima koja je Sud stekao tijekom revizije, odnosno čini li se njihov prikaz na bilo koji drugi način značajno pogrešnim. Ako Sud zaključi da su ostale informacije značajno pogrešno prikazane, dužan je na odgovarajući način izvijestiti o tome. Sud nije utvrdio ništa o čemu bi izvijestio u tom pogledu.

Odgovornosti uprave

XXI. U skladu s člancima 310. – 325. UFEU-a i Financijskom uredbom uprava je odgovorna za pripremu i prikazivanje konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a na temelju međunarodno prihvaćenih računovodstvenih standarda za javni sektor te za zakonitost i pravilnost povezanih transakcija. Ta odgovornost uključuje oblikovanje, uspostavu i provedbu unutarnje kontrole koja je važna za pripremu i prikazivanje financijskih izvještaja u kojima nema značajnog pogrešnog prikazivanja zbog prijevare ili pogreške. Odgovornost je uprave ujedno zajamčiti da su aktivnosti, financijske transakcije i informacije prikazane u financijskim izvještajima u skladu s propisima tijela koja njima upravljaju. Komisija snosi krajnju odgovornost za zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom EU-a (članak 317. UFEU-a).

XXII. U pripremi konsolidirane računovodstvene dokumentacije odgovornost je uprave procijeniti mogućnost EU-a da nastavi s trajnim poslovanjem, objavljivati informacije o svim relevantnim pitanjima i služiti se računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja, osim ako namjerava likvidirati predmetni subjekt ili prestati s poslovanjem, ili ako je prestanak poslovanja jedina realna mogućnost.

⁽⁸⁾ Oni se sastoje od obračunanih troškova u iznosu od 62,9 milijardi eura na strani bilance koja se odnosi na obveze i, na strani bilance koja se odnosi na imovinu, iznosa od 36,9 milijardi eura na temelju kojeg se umanjuje vrijednost pretfinanciranja.

XXIII. Komisija je odgovorna za nadgledanje procesa EU-a za financijsko izvještavanje.

XXIV. U skladu s Financijskom uredbom (glava IX.) računovodstveni službenik Komisije dužan je podnijeti konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju EU-a na reviziju prvo u obliku privremene računovodstvene dokumentacije do 31. ožujka sljedeće godine i potom u obliku završne računovodstvene dokumentacije do 31. srpnja. Financijsko stanje EU-a trebalo bi biti istinito i vjerno prikazano već u privremenoj računovodstvenoj dokumentaciji. Stoga je ključno da se sve stavke u privremenoj računovodstvenoj dokumentaciji prikazuju kao konačni izračuni koji će Sudu omogućiti da ispuni svoju zadaću u skladu s glavom X. Financijske uredbe i u zadanim rokovima. Svaka izmjena završne računovodstvene dokumentacije u odnosu na privremenu u pravilu bi se trebala temeljiti isključivo na opažanjima Suda.

Odgovornosti revizora u pogledu revizije konsolidirane računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija

XXV. Ciljevi su Suda dobiti razumno jamstvo o tome ima li u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a značajnog pogrešnog prikazivanja i jesu li povezane transakcije zakonite i pravilne te, na temelju provedene revizije, podnijeti Europskom parlamentu i Vijeću izjavu o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija. Razumno jamstvo visoka je razina jamstva, ali nije garancija da su revizijom otkriveni svi slučajevi u kojima postoji značajno pogrešno prikazivanje ili neusklađenost. Njihov uzrok mogu biti prijevarena ili pogreška te se smatraju značajnima ako bi bilo razumno očekivati da bi, pojedinačno ili skupno, mogli utjecati na ekonomske odluke donesene na temelju njezina sadržaja.

XXVI. Kad je riječ o prihodima, pri ispitivanju vlastitih sredstava od PDV-a i BND-a Sud polazi od makroekonomskih agregata na temelju kojih se ta sredstva izračunavaju te procjenjuje sustave Komisije za njihovu obradu do trenutka u kojem se doprinosi država članica zaprieme i evidentiraju u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji. Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima, Sud ispituje računovodstvenu dokumentaciju carinskih tijela i analizira tok carinskih pristojbi do trenutka u kojem Komisija zaprimi predmetne iznose i evidentira ih u računovodstvenoj dokumentaciji.

XXVII. Kad je riječ o rashodima, Sud ispituje platne transakcije nakon što su rashodi nastali, evidentirani i prihvaćeni. Tim su ispitivanjem obuhvaćene sve kategorije plaćanja u trenutku njihova izvršenja, osim predujmova. Isplate predujmova ispituju se nakon što primatelj sredstava dostavi dokaze o njihovoj pravilnoj uporabi te nakon što relevantna institucija ili tijelo prihvati te dokaze i obračuna predujam, što se u nekim slučajevima može dogoditi tek u narednim godinama.

XXVIII. U skladu s međunarodnim revizijskim standardima i međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Sud u okviru revizije primjenjuje stručnu prosudbu i zadržava profesionalni skepticizam tijekom čitavog trajanja revizije. Sud također:

- (a) utvrđuje i procjenjuje rizike od značajnog pogrešnog prikazivanja u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji i od značajne neusklađenosti povezanih transakcija s uvjetima utvrđenima zakonodavstvom EU-a do kojih je došlo zbog prijevare ili pogreške. Sud priprema i provodi revizijske postupke kojima se vodi računa o tim rizicima te prikuplja revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da budu osnova za njegovo mišljenje. Slučajevi značajnog pogrešnog prikazivanja ili neusklađenosti koji su uzrokovani prijevaram teže je otkriti nego one koji su uzrokovani pogreškom jer prijevarena može podrazumijevati tajno dogovaranje, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnje kontrole. Slijedom toga, u takvim je slučajevima rizik od neotkrivanja veći
- (b) stječe uvid u unutarnje kontrole koje su relevantne za reviziju kako bi pripremio primjerene revizijske postupke, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o djelotvornosti unutarnjih kontrola
- (c) obavlja evaluaciju primjerenosti računovodstvenih politika koje je uprava primijenila te razumnosti njezinih računovodstvenih procjena i povezanih objavljenih informacija
- (d) donosi zaključak o primjerenosti načina na koji se uprava služila računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja i, na temelju prikupljenih dokaza, o tome postoji li značajna nesigurnost koja proizlazi iz događaja ili uvjeta kojima bi se ozbiljno mogla ugroziti mogućnost predmetnog subjekta da nastavi s trajnim poslovanjem. U slučajevima u kojima Sud zaključi da postoji takva značajna nesigurnost dužan je u svojem revizijskom izvješću skrenuti pozornost na povezane informacije koje su objavljene u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji ili, ako te informacije nisu objavljene na odgovarajući način, izraziti mišljenje koje nije bezuvjetno. Zaključci Suda temelje se na revizijskim dokazima koji su prikupljeni do datuma sastavljanja izvješća. Ipak, budući događaji ili uvjeti mogu dovesti do toga da predmetni subjekt prestane s trajnim poslovanjem

- (e) obavlja evaluaciju cjelokupnog prikaza, strukture i sadržaja konsolidirane računovodstvene dokumentacije, uključujući sve objavljene informacije, te procjenjuje jesu li povezane transakcije i događaji vjerno prikazani u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji.
- (f) prikuplja dostatne primjerene revizijske dokaze u pogledu financijskih informacija subjekata koji su obuhvaćeni opsegom konsolidacije EU-a kako bi izrazio mišljenje o konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji i povezanim transakcijama. Sud je odgovoran za usmjeravanje revizije, nadzor nad njome i njezinu provedbu te snosi isključivu odgovornost za svoje revizorsko mišljenje.

XXIX. Sud obavještava upravu o, među ostalim, planiranom opsegu i vremenskom okviru revizije te važnim nalazima revizije, uključujući nalaze u vezi sa svim znatnim nedostacima u unutarnjoj kontroli.

XXX. Sud među pitanjima koja su bila predmet rasprave s Komisijom i drugim subjektima obuhvaćenima revizijom utvrđuje ona koja su bila najvažnija za reviziju konsolidirane računovodstvene dokumentacije i koja time čine ključna revizijska pitanja za tekuće razdoblje. Sud ta pitanja opisuje u svojem izvješću, osim ako zakoni ili propisi ne dopuštaju njihovo javno objavljivanje ili ako, što je iznimno rijedak slučaj, Sud utvrdi da određeno pitanje ne bi trebalo objaviti u izvješću jer je razumno očekivati da će povezane nepovoljne posljedice biti veće od koristi za javni interes.

18. srpnja 2019.

Klaus-Heiner LEHNE

predsjednik

Europski revizorski sud
12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUKSEMBURG

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR